

Srinakharinwirot

Academic Journal of Education

วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ

ISSN 2774-0188 (Print) | ISSN 2774-0196 (Online)

Vol.25 No.1 January - June 2024

ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

ไม่ว่าทศวรรษหน้าจะเป็นอย่างไร
ขอยืนยันหลักการของ ปู่ ย่า ตา ยาย เก่าๆ

คือ สุ จิ ปุ ลิ

ได้แก่ ปัญญา ที่เกิดจากการ พัง คิด ถาม และ ตอบ

รวมทั้งพุทธศึกษามาเป็นหลักในการเรียนรู้

นอกจากนี้ต้องปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน

เพราะเป็นรากฐานสำคัญ

และสร้างทักษะการสังเกตให้มาก

รวมทั้งรู้จักการค้นคว้าอยู่เสมอ

บางคนเรียนมากแต่ไม่สามารถสื่อสารได้

บางคนทำแต่ข้อสอบปรนัยได้แต่คิดไม่เป็น

ซึ่งเด็กในทศวรรษหน้าต้องคิดเองตั้งแต่ต้น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

23 กันยายน 2542

วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot Academic Journal of Education

ISSN 2774-0188 (Print) ISSN 2774-0196 (Online)

ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน 2567

Vol.25 No.1 January - June 2024

โดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

by Faculty of Education, Srinakharinwirot University

- เจ้าของ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วาระการออก : ราย 6 เดือน ปีการศึกษาละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน, กรกฎาคม-ธันวาคม)
- จำนวนฉบับละ : 25 เล่ม
- พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สิ้นทิวีกิจ 프린ต์ติ้ง (SINTAWEEKIJ PRINTING PART., LTD.)
สาขา 00001 : 1/21-1/23 หมู่ 7 ตำบลบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130
โทร. 02-8819758, 086-4902261 แฟกซ์. 02-8819085
E-mail : supapstp@gmail.com
- วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นสื่อกลางการเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านการศึกษา หรือที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วารสารฯ รับผิดชอบความวิจัย และบทความวิชาการ ฉบับสมบูรณ์ที่ไม่เคยเสนอ หรือหากมีบางส่วนของบทความได้เคยถูกนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติมาก่อน ผู้เขียนต้องปรับปรุงเพิ่มเติมบทความให้มีความสมบูรณ์ก่อนหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งทิวา แยมรุ่ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.นทีธีรัตน์ พีระพันธุ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธ์ ศรีวันยงค์	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เชื้อชัย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
---------------------------------------	----------------------------

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
--	----------------------------

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กันต์ฤทัย คลังพหล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนภา กุลนภาดล	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย วิชัยดิษฐ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หงส์ศิริวัฒน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร รอดพ่วง	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัมย์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนันภรณ์ อารีกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ สีเขียว	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา ไสยะนันท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัษฎานา สุขสมจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชษา ตระกูลบางคล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
นายธนภูมิ สุนาถวิชัยกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความลงวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุธาสิโนบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนีวรรณ ตั้งภักดี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์วัฒนา สุทธิพันธุ์	มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยรัตน์ เมื่องแก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กীরติ คุวานนท์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ศรัณย์ ภูติอริยวัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัมย์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรวรรณ วัฒนวรรณ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ สีเขียว	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรัตน์ แผลงศรี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล รอดเคราะห์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนต์นภัส มโนการณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตัญยมธากา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โรจน์รัตนดำรง ไชยศรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดา หวังภาษิต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ บุรศิริรักษ์	อาจารย์เกษียณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี ลามเจริญ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ดวงหทัย ไชยชะวงค์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.นภัสวรรณ เจริญชัยภินันท์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.วราพร ทองจีน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
อาจารย์ ดร.อดิสรณ์ เวืองกิจจามันท์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ประสานงาน

นายธนภูมิ สุนาถวิชัยกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นางสาวสมวรรณ เขียมวิจิตร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 114 สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ : 0-2649-5000 ต่อ 15639 โทรสาร : 0-2649-5000 ต่อ 11123

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: journal.edswu@gmail.com

ผู้สนใจสามารถค้นหาได้ใน <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/issue/archive>

บรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ มีเป้าหมายเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางการศึกษา หรือที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์ ซึ่งคณาจารย์ นิสิตในระดับบัณฑิตศึกษา หรือนักวิชาการที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ สามารถส่งบทความวิชาการ และบทความวิจัยทางการศึกษา เข้ามาแลกเปลี่ยนความรู้ ร่วมกันได้อย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยให้การพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ทางการศึกษาของสังคมขยาย ขอบเขตออกไปอย่างไม่จำกัด อีกทั้งยังเป็นการเปิดโลกทัศน์และเป็นฐานคิดให้กับนักวิจัยหรือนักวิชาการ ใหม่ๆ ได้นำองค์ความรู้ไปพัฒนาต่อยอดได้

ปัจจุบันวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการรับรองจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) ให้อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 2 โดยมีการเผยแพร่วารสารทั้งในลักษณะสิ่งตีพิมพ์ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ปีการศึกษาละ 2 ฉบับ (มกราคม – มิถุนายน และ กรกฎาคม – ธันวาคม) บทความที่ส่งเข้ามาจะผ่านกระบวนการประเมินบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน (Double blinded) พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการเผยแพร่

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความเข้ามาเผยแพร่ยังวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาพิจารณาประเมินผลงานทางวิชาการ และให้ข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงบทความให้มีความสมบูรณ์ และทันสมัย ถูกต้องตามหลักวิชา กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโดยความร่วมมือของทุกท่านจะช่วยให้วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานในระดับสากล อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์องค์ความรู้สังคมไทยต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เชื้อชัย

บรรณาธิการวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

บทความวิจัย

การพัฒนาแชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิงสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดร
ชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

DEVELOPMENT OF A CHATBOT THROUGH M-LEARNING FOR TEACHING THAI LITERATURE

“MAHAVESSANDON JATAKA” TO MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTS

1

ปิริยากันต์ เพชรทอง

บุญรัตน์ แผลงสร

Piriyakarn Pettong

Boonrat Plangsorn

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN SERVANT LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND

MOTIVATION TOWARDS PERFORMANCE OF TEACHER UNDER TRANG PRIMARY EDUCATIONAL

SERVICE AREA OFFICE 2

16

นาถฤดี เดชรักษา

สุนทรี วรรณไพเราะ

Natrudee Detraksa

Suntaree Wannapairo

การเยียวยาภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์
การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ด้วยการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์

HEALING DEPRESSION OF YOUTH AFFECTED BY THE LOSS OF PARENTS DUE TO THE COVID-19

OUTBREAK THROUGH PROVIDING ONLINE COGNITIVE BEHAVIORAL THEORY COUNSELING

32

ธิติยา กองแก้ว

เพ็ญนภา กุลนภาดล

ชนัดดา แนบเกษร

Titiya Kongkaew

Pennapha Koolnaphadol

Chanudda Nabkasorn

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นด้วยการปรึกษา
ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์

STRENGTHENING TEENAGE MOTHERS' RESPONSIBILITY FOR CHILDREARING THROUGH

ONLINE BEHAVIORAL THEORY COUNSELING

45

รวีวรรณ โกศลานันท์

เพ็ญนภา กุลนภาดล

Raveewan Kosalanant

Pennapha Koolnaphadol

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย (ต่อ)

- แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษา
สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน
APPROACHES FOR DEVELOPING THE BASIC EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE
BASED ON THE CONCEPT OF SCHOOL ADMINISTRATION TOWARD HIGH PERFORMANCE
ORGANIZATION FOR ENHANCING STUDENT COMPETENCIES IN VUCA WORLD 61
- จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์
Chulalak Sorapan
- การพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดยใช้เทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA
DEVELOPMENT OF READING LITERACY OF PRIMARY 6 STUDENTS BY USING SQRC GUIDED
READING TECHNIQUE COMBINED WITH SKILL EXERCISES ACCORDING TO PISA TEST
GUIDELINES 81
- เกศศินี ทาระเนตร น้ำทิพย์ องอาจวานิชย์
Kesinee Taranet Namthip Ongardwanich
- ผลการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
EFFECTS OF BLENDED LEARNING BY LEARN EDUCATION ON MATHEMATICAL
ACHIEVEMENT OF NINTH GRADE STUDENTS 98
- วันชพร ถาวรสมสุข วันนิภา วันนิवास งามพร้อม อ่อนบัวขาว
Wanatchaporn Thawornsomsuk Wannipha Wanniwat Ngamprom Onbuakhao
- ความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5
THE SATISFACTION OF THE COMPETITION MANAGEMENT FOR THE 5TH THAILAND
KORFBALL CHAMPIONSHIP 110
- สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ ศกพลวรรณ เปลียนขำ พรณิชา ชาทะพันธ์
Supranee Kwanboonchan Sakolwan Plienikum Pornnicha Chatapun
- ภาคภูมิ รัตนโรจนากูล อัจฉราลักษณ์ วิเศษ สุมาลี งามสง่า
Pakpoom Ratanarajanakool Archaralak Visate Sumalee Ngamsanga

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย (ต่อ)

- การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
IMPROVING GRADE 5 STUDENTS LEARNING ENGLISH VOCABULARY BY USING
VOCABULARY GAME 121
ศิริพร กุนแก้ว
Siriphon Kunkaeo
- การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา
THE DEVELOPMENT OF GRADE 5 STUDENT'S INTEGRATED SCIENCE PROCESS SKILLS
THROUGH STEM EDUCATION 135
ศิริวรรณ ฉัตรมณีรุ่งเจริญ ฮานิสสา วาสะ
Siriwan Jatmaneerungjaroen Hanisa waha
- การพัฒนาชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร
THE DEVELOPMENT OF ENGLISH TRAINING MODULES FOR FOOD AND CATERING
SERVICES 155
วีรชัย อัมพรไพบูลย์
Weerachai Umpornpaiboon
- สภาพและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
STATE AND GUIDELINES FOR DEVELOPING THE SUPERVISION PROCESS OF EDUCATIONAL
CURRICULUM IN THE OPPURTUNIY EXPANSION SCHOOLS OF PHICHIT PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2 173
ดาราวรรณ จันทร์หอม ทศนะ ศรีปัดดา
Darawan Chanhom Tassana Sriputta

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย (ต่อ)

การประเมินสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ)

ASSESSMENT SOUTHEAST ASIA TEACHERS COMPETENCY FRAMEWORK (SEA-TCF)

THAILAND

189

ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย

พิทยา แสงสว่าง

น้ำทิพย์ องอาจวานิชย์

Thirasak Uppamaiathichai

Phitthaya Saengsawang

Namthip Ongardwanich

บทความวิชาการ

กลยุทธ์การบริหารจัดการอารมณ์ของครูประถมศึกษา

EMOTIONAL REGULATION STRATEGIES OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHER

203

ธิดารัตน์ เตชะชวน

นภัสสร จันทเลิศ

Thidarat Tehsuan

Napatson Chantalerd

ภาวิณี โสธายะเพชร

กิริติ कुวसानนท์

Pavinee Sothayapetch

Kirati Khuvasanond

กระบวนการพิจารณาบทความ

คู่มือสำหรับผู้เขียนบทความวารสารศึกษาศาสตร์

การพัฒนาแชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิงสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย
เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

DEVELOPMENT OF A CHATBOT THROUGH M-LEARNING FOR TEACHING
THAI LITERATURE “MAHAVESSANDON JATAKA”
TO MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTS

Received: November 13, 2023

Revised: January 28, 2024

Accepted: February 5, 2024

พิริยกานต์ เพชรทอง¹ บุญรัตน์ แผลงสร²

Piriyakarn Pettong¹ Boonrat Plangsorn²

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย

^{1,2}Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

¹Corresponding author, E-mail : boonrat.p@ku.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิงสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาผลการใช้แชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิงสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ด้วยแชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิง โดยใช้เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1) แชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิงสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก โดยใช้ระบบแชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิงสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และจะใช้สถิติเชิงอนุมานคือ การทดสอบค่าที (T-Test dependent) ผลการวิจัย พบว่า ผลการใช้แชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิงสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลังเรียนด้วยระบบแชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียนด้วยระบบแชทบอท ผ่านเอ็มเลิร์นนิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนความพึงพอใจพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ได้เรียนรู้ด้วยแชทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แชทบอท, เอ็มเลิร์นนิง, วรรณคดีไทย

ABSTRACT

The purpose of this research is 1) to develop a chatbot through M-learning for teaching Thai literature on the topic of Mahavessandon Jataka for Mathayomsuksa 4 students. 2) To investigate the results of using the chatbot through M-learning for learning Thai literature, Mahavessandon Jataka for Mathayomsuksa 4 students and 3) to study the satisfaction of Mathayomsuksa 4 students with the teaching of Thai literature, Mahavessandon Jataka with a chatbot via M-Learning using research tools: 1) a chatbot through M-Learning for teaching Thai literature, Mahavessandon Jataka for Mathayomsuksa 4 students, 2) an achievement test for teaching Thai literature, Mahavessandon Jataka for Mathayomsuksa 4 students with a chatbot through M-Learning. 3) Questionnaire on satisfaction with a chatbots through M-Learning for teaching and learning Thai literature: Mahavessandon Jataka for Mathayomsuksa 4 students. The sample group consisted of 30 Mathayom 4 students at Kanchanaphisek Wittayalai School, Surat Thani Province. Use of descriptive statistics such as percentage (percent), mean (M), standard deviation (SD) and use of inferential statistics, namely t-test (T-test dependent). The results of the study showed that the results of using chatbots via m-learning to teach Thai literature on the topic of Maha Vessantara Jataka to Mathayom 4 learners that after being taught with the chatbot system via m-learning, will lead to better academic performance compared to the previous study with the chatbot system via m-learning with statistical significance at the 0.01 level. In terms of satisfaction, it was found that Mathayom 4 students from Kanchanaphisek Wittayalai School in Surat Thani Province achieved the highest overall satisfaction by learning with chatbots via M-learning to teach Thai literature on the topic of Maha Vessantara Jataka.

Keywords: Chatbot, M - Learning, Thai literature

บทนำ

ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยถือเป็นหนึ่งปัญหาด้านการศึกษามาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะความน่าสนใจของทั้งเนื้อหาและรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้คนในสังคมยังมีภาพเหมารวมว่า วรรณคดีและวรรณกรรมมีความจำเจ ไม่น่าสนใจ เนื่องจากเนื้อหามักเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในอดีตหรือเชิงประวัติศาสตร์ซึ่งไม่แปลกใหม่หรือตื่นตาตื่นใจนอกจากนี้อีกหนึ่งปัญหาสำคัญในการเรียนรู้วรรณคดีคือ ปัญหาด้านภาษา เนื่องจากคำศัพท์ในวรรณคดีจะเข้าใจยากหรือเป็นคำศัพท์เฉพาะ อาทิ เป็นราชาศัพท์ เป็นคำพื้นถิ่น ที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในการตีความ ยิ่งไปกว่านั้น รูปแบบการสอนของผู้สอนเกี่ยวกับวรรณคดีไทยมักเน้นการท่องจำหรือการบรรยายมากเกินไป พร้อมทั้งผู้สอนขาดความกระตือรือร้นในการสอน จนถึงไม่พยายามเสาะหาเทคนิคการสอนวรรณคดีรูปแบบใหม่ จึงยิ่งทำให้วิธีการเรียนการสอนที่ไม่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนในปัจจุบัน (ปิยะพงษ์ งามลาโสม, 2563)

การพัฒนาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องสร้างความน่าสนใจแปลกใหม่ และเพิ่มการมีส่วนร่วมให้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยหนึ่งในรูปแบบการเรียนการสอนที่นิยมคือ การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งสามารถลดเวลาการสอนและเพิ่มประสิทธิภาพทั้งการเรียนและการสอนได้ เนื่องจากบรรยากาศการเรียนจะไม่เบื่อหน่ายและผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกร่วมได้ง่ายขึ้น จนสามารถกระตุ้นให้เกิดความสนใจและความต้องการเรียนมากขึ้นได้ (มนตรี แยมกสิกร, 2551) นอกจากนี้วิธีการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในยุคความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเช่นนี้ก็คือ “การเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์มือถือแบบพกพา (M-Learning)” ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานของผู้คนในสังคม รวมถึงผู้เรียนในยุคปัจจุบันไปแล้ว โดยรูปแบบการเรียนการสอนนี้ได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาที่ผู้เรียนไม่สามารถเดินทางออกจากเคหะสถานไปยังสถานที่ศึกษาได้ ฉะนั้นการมีโทรศัพท์มือถือพกพา ที่เข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้จึงกลายเป็นเครื่องมือการเรียนการสอนที่สำคัญในช่วงเวลานั้น โดยลักษณะโดดเด่นของการเรียนการสอนเอ็มเลิร์นนิง (M-Learning) คือ ผู้เรียนสามารถจัดสรรเวลาเรียนได้อย่างอิสระ และสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาตามที่ตนเองสะดวก กล่าวคือ เทคโนโลยีนี้จะทำให้การเรียนการสอนข้ามขีดจำกัดด้านเวลาและสถานที่ได้ พร้อมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวและปรับกระบวนการเรียนรู้ของตนเองเป็นเชิงรุกมากยิ่งขึ้น (ธัชพนธ์ สรภูมิ และศศิธร อิมวุฒิ, 2564)

ด้วยเหตุนี้งานวิจัยนี้จึงมุ่งความสนใจไปที่การปรับรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยเป็นการเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์มือถือแบบพกพา (M-Learning) โดยใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมที่ก้าวหน้าอย่างระบบโต้ตอบอัตโนมัติของไลน์ (LINE BOT) เป็นช่องทางหลักสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ทั้งนี้ระบบโต้ตอบอัตโนมัติของไลน์ จะเป็นหนึ่งช่องทางของแอปพลิเคชันไลน์ซึ่งเป็นนวัตกรรมปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถกำหนดการโต้ตอบไว้ได้อัตโนมัติ และสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ได้อย่างทันทีทันใดเช่นการสื่อสารกับคนจริง (กษิติธร อัครวงศ์วานิช, 2565) โดยเทคโนโลยีช่องทางถูกนำมาใช้หลากหลายสาขา

อย่างมาก เพื่อช่วยสร้างความสะดวกสบายในการตอบคำถามซ้ำ ๆ และมีจุดโดดเด่นคือเป็นระบบที่ดำเนินการได้ตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากการสื่อสารกับระบบหรือบอท ไม่ใช่คนจริง ฉะนั้นหากมีข้อสงสัย จึงสามารถสอบถามได้ตลอดเวลา ในปัจจุบันเทคโนโลยีนี้ประยุกต์ไปใช้กับงานบริการหลายประเภท เช่นธุรกิจการประกันภัย ธุรกิจบันเทิง การแพทย์ การบำบัดสุขภาพจิต จนถึงด้านการศึกษา (ณภัทร ไชยพรหมณ์ และคณะ, 2563) ฉะนั้นจากลักษณะเด่นในการเป็นระบบโต้ตอบอัตโนมัติ ที่ผู้สร้างสามารถกำหนดคำหรือข้อความในการโต้ตอบกับผู้ใช้บริการได้เอง ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของประโยชน์นี้ ด้วยการเกิดความคิดริเริ่มที่จะสร้างระบบแชทบอทที่เสมือนเป็นพจนานุกรมฉบับพกพาให้แก่ผู้เรียนวรรณคดีไทยขึ้น โดยจะกำหนดศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องในวรรณคดี เรื่องที่ศึกษาไว้ในระบบแชทบอท พร้อมแสดงความหมายหรือเนื้อหาของคำศัพท์เฉพาะนั้นไว้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม นอกจากระบบตอบโต้อัตโนมัติจากคำศัพท์เฉพาะที่กำหนด แชทบอทยังเป็นช่องทางในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

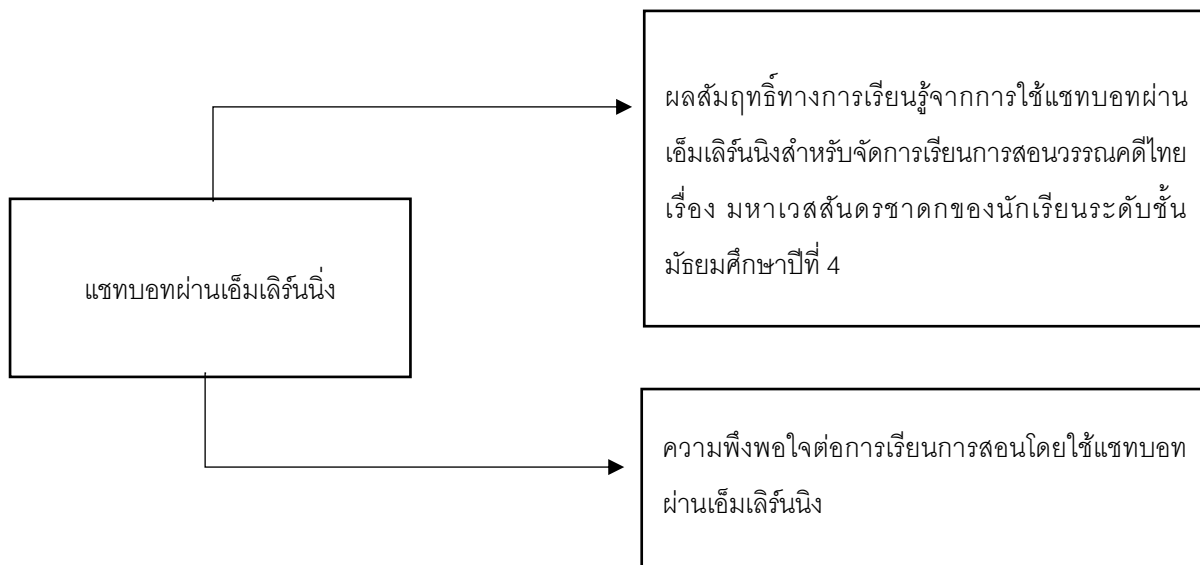
จากที่กล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจต่อยอดความคิดและพัฒนาแชทบอทผ่านเอ็มเอิลิร์นนิ่ง สำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยขึ้นเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและขจัดปัญหาในการเรียนการสอนเกี่ยวกับวรรณคดีให้หมดสิ้นไป โดยเฉพาะปัญหาการไม่เข้าใจศัพท์หรือเนื้อหาการเรียน โดยผู้วิจัยจะมุ่งความสนใจไปที่การพัฒนาแชทบอทผ่านเอ็มเอิลิร์นนิ่ง พร้อมทั้งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากการใช้แชทบอทผ่านเอ็มเอิลิร์นนิ่ง และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ด้วยแชทบอทผ่านเอ็มเอิลิร์นนิ่ง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแชทบอทผ่านเอ็มเอิลิร์นนิ่งสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากการใช้แชทบอทผ่านเอ็มเอิลิร์นนิ่งสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ด้วยแชทบอทผ่านเอ็มเอิลิร์นนิ่ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้นำแนวคิดที่ทบทวน อันได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับแชทบอท (Chat Bot) แนวคิดเกี่ยวกับเอ็มเอิลิร์นนิ่ง (Mobile Learning แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย และแนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ มาออกแบบกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนนิชาวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก โดยใช้แบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่ง
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนนิชาวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก โดยใช้แบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งจะมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนทั้งหมด 7 ห้อง จำนวน 168 คน คณะกรรมการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้สุ่มเป็นห้องเรียนด้วยวิธีและเกณฑ์คัดเลือก ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีโทรศัพท์มือถือหรือเครื่องมือสื่อสารอื่นที่รองรับการทำงานของแบบทดสอบ
2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนอยู่ห้องเดียวกัน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ แบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยใช้แชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.2 ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้แชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไปทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน โดยผู้วิจัยจะบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับคะแนนหลังเรียนภายหลัง

2. การเรียนโดยใช้แชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิง ผู้เรียนจะใช้วิธีการเรียนรูปแบบเอ็มเจิร์นนิง คือเรียนผ่านโทรศัพท์มือถือ โดยผ่านแอปพลิเคชัน LINE ซึ่งรูปแบบการเรียนจะเป็นรูปแบบการศึกษาด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนเวลาไหน สถานที่ใดก็ได้ หากผู้เรียนมีข้อสงสัย จะมีแชทบอทที่ตอบข้อสงสัยผู้เรียนตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งจะจำกัดเวลาเรียนที่ 3 สัปดาห์ โดยเริ่มกิจกรรมจะมีแบบทดสอบก่อนเรียนให้ผู้เรียนทำ หลังจากนั้นผู้เรียนสามารถศึกษารายละเอียดเนื้อหาจากไลน์บอทได้ด้วยตัวผู้เรียนเอง ซึ่งจะมีคู่มือการใช้งานไลน์บอทให้คำแนะนำ และระหว่างเรียนจะมีแบบทดสอบระหว่างเรียน เป็นแบบฝึกหัด ทบทวนความรู้ที่ผู้เรียนเรียนมา เมื่อสิ้นสุดบทเรียนจะทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดความรู้ผู้เรียน

3. ภายหลังจากกลุ่มตัวอย่างเรียนโดยใช้แชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิง ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบคู่ขนานกับการทดสอบก่อนเรียน

4. เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก

5. นำผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก พร้อมทั้งแบบประเมินความพึงพอใจมาวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมทางสถิติต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่

1. แชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกจะนำระบบแชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิงการเรียนรู้อรรถคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดสอบ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย โดยผลทดสอบ (Try-out) พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เสนอแนะว่า

เนื้อหาและรูปแบบสื่อที่ใช้ในระบบแชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิงควรมีความหลากหลาย และข้อความเนื้อหาควรสั้นกระชับ เข้าใจได้ง่าย

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ แบ่งลักษณะข้อสอบตามตารางการวิเคราะห์ข้อสอบ ได้ดังนี้ 1) ด้านความรู้ความจำ จำนวน 6 ข้อ 2) ด้านความเข้าใจ จำนวน 2 ข้อ 3) ด้านการประยุกต์ใช้ จำนวน 1 ข้อ 4) ด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 9 ข้อ 5) ด้านการสังเคราะห์ จำนวน 1 ข้อ และ 6) ด้านการประเมินค่า จำนวน 1 ข้อ โดยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจะใช้ข้อสอบชุดคู่ขนานกัน ซึ่งข้อสอบจะพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่สูงกว่า 0.5 ขึ้นไป จึงถือว่าแบบทดสอบเพียงตรงและเหมาะสมกับการนำมาใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แบบที่สุด โดยที่มีรายละเอียดการปรับคือ ปรับปรุงความยากง่ายของภาษาและภาพการ์ตูนที่สื่อความหมาย

3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แชทบอทผ่านเอ็มเจิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วน (Rating scale) 5 ระดับ มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อ และด้านการออกแบบ มีจำนวนทั้งสิ้น 16 ข้อ โดยนำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และคัดเลือกแบบประเมินความพึงพอใจเฉพาะข้อที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) สูงกว่า 0.5 ขึ้นไป เนื่องจากมีความเที่ยงตรงและเหมาะสมในการนำมาประเมินความพึงพอใจต่อไปได้

ภาพประกอบ 1 ตัวอย่างการทำงานของเอ็มเจิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบทบทวนผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการเรียน การสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกจะใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และจะใช้สถิติเชิงอนุมานคือ การทดสอบค่าที (T -Test dependent)

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อแบบทบทวนผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกจะใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบทบทวนผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จากการศึกษา พบว่า ผู้วิจัยออกแบบแบบทบทวนผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกขึ้นมา ด้วยแบบทบทวนซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถทำการสนทนาได้คล้ายกับการสนทนาระหว่างผู้คน โดยแบบทบทวนมักใช้เพื่อทำให้กระบวนการโต้ตอบเป็นอัตโนมัติหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร (Britz, 2016)

หัวข้อหลัก ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อหลัก หรือที่เรียกว่า Rich Menu ซึ่งเป็นภาพหัวข้อที่ขึ้นมาเป็นหน้าหลัก ซึ่งในแต่ละหัวข้อเมื่อเลือกกดเข้าไปจะแสดงหัวข้อย่อยของแต่ละหัวข้อ ซึ่งในแบบทบทวนนี้จะเป็นรูปแบบ 4 หัวข้อหลัก ดังนี้

1. สิ่งที่คุณรู้ เป็นความรู้ที่คุณรู้ก่อนเรียน เนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจ เนื้อหาหรือข้อมูลที่จำเป็นก่อนเริ่มการเรียนมากขึ้น ได้แก่ ความหมายของชาดก ประเภทชาดก ทศชาติชาดก

ความเป็นมาของเรื่องจุดประสงค์ของเรื่อง ผู้แต่ง 13 กัณฑ์ ลักษณะคำประพันธ์ และสำนวนมหาชาติ

2. เนื้อหา รายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมด โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยกำหนด 6 หัวข้อย่อย ได้แก่ แนะนำตัวละคร เนื้อเรื่องย่อ บารมีสิบประการ ข้อคิดประจำกัณฑ์ คุณค่าของเรื่อง และวิถีโอทอปทวน โดยแต่ละหัวข้อจะมีเนื้อหาดังนี้

3. คำศัพท์ กำหนดคำศัพท์ที่จำเป็นต้องรู้ เกี่ยวกับการเรียนการสอนนิชาวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4. กิจกรรม กำหนดแบบฝึกหัดและข้อสอบไว้ 5 แบบทดสอบ ได้แก่ แบบฝึกหัดทบทวนแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน ห้องสนทนา และแบบสอบถามความพึงพอใจ

ทั้งนี้เมื่อนำแบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินความความคิดเห็นต่อด้านเนื้อหา ด้านสื่อ และด้านการออกแบบของระบบแบบทดสอบนี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดให้ความคิดเห็นว่าการใช้แบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความเหมาะสมในระดับดี เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากการใช้แบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จากการศึกษา พบว่า ก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่ง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 6.77 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 2.254 ในขณะที่หลังเรียนด้วยแบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่ง พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 19.43 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 0.935 ทั้งนี้เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนรู้อยู่ด้วยแบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้อาจารย์วรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกโดยใช้แบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกสูงกว่าก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่ง

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	ผลการทดสอบ (20 คะแนน)					
	จำนวนนักเรียน (n)	M	SD	df	t	p
ก่อนเรียน	30	6.77	2.25	29	$t = \frac{\Sigma(x_1 - x_2)}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$	0.00
หลังเรียน	30	19.43	0.94			

** $p < .01$

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อแบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ได้เรียนรู้ด้วยแบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งจะมีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจรายด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านสื่อ/แอปพลิเคชัน และด้านการออกแบบก็อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ความพึงพอใจด้านเนื้อหา พบว่า หลังจากเรียนรู้แบบทดสอบผ่านเอ็มเลิร์นนิ่ง ผู้เรียนจะมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาระดับมากที่สุดทั้งสิ้น ได้แก่ ความถูกต้องของเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความสอดคล้องของเนื้อหากับหัวข้อ ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหา และลำดับการนำเสนอเนื้อหา ทำยที่สุดความน่าสนใจของเนื้อหา ความพึงพอใจด้านสื่อ/แอปพลิเคชัน

ชั้นระดับมากที่สุดทั้งสิ้น ได้แก่ ระบบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ระบบมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ระบบง่ายต่อการใช้งาน ระบบมีความน่าสนใจ และระบบมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ความพึงพอใจด้านการออกแบบระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมในการจัดวางรูปแบบหัวข้อและเนื้อหา ความสอดคล้องของภาพประกอบความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้ ขนาด สี ชัดเจน ความเหมาะสมของโทนสีที่ใช้ และความน่าสนใจและความสวยงาม

ตารางที่ 2 ผลความพึงพอใจที่มีต่อเซทบทพผ่านเอ็มเคิร์นนิง

รายการประเมิน	M	SD	ความหมาย
ด้านเนื้อหา			
1. ความถูกต้องของเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.97	0.18	มากที่สุด
2. ความสอดคล้องของเนื้อหากับหัวข้อ	4.97	0.18	มากที่สุด
3. ความน่าสนใจของเนื้อหา	4.90	0.31	มากที่สุด
4. ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	4.97	0.18	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหา	4.97	0.18	มากที่สุด
6. ลำดับการนำเสนอเนื้อหา	4.97	0.18	มากที่สุด
ภาพรวม	4.96	0.19	มากที่สุด
ด้านสื่อ/แอปพลิเคชัน			
1. ระบบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.97	0.18	มากที่สุด
2. ระบบมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.93	0.25	มากที่สุด
3. ระบบง่ายต่อการใช้งาน	4.93	0.25	มากที่สุด
4. ระบบมีความน่าสนใจ	4.87	0.43	มากที่สุด
5. ระบบมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.83	0.46	มากที่สุด
ภาพรวม	4.91	0.27	มากที่สุด
ด้านการออกแบบ			
1. ความเหมาะสมในการจัดวางรูปแบบหัวข้อและเนื้อหา	4.93	0.25	มากที่สุด
2. ความสอดคล้องของภาพประกอบ	4.93	0.25	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้ ขนาด สี ชัดเจน	4.93	0.25	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของโทนสีที่ใช้	4.93	0.25	มากที่สุด
5. ความน่าสนใจและความสวยงามโดยภาพรวม	4.93	0.25	มากที่สุด
ภาพรวม	4.93	0.21	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาแซทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จากการศึกษา พบว่า ผู้วิจัยออกแบบแซทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งสำหรับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ขึ้น ซึ่งจำแนกเป็นรูปแบบ 4 หัวข้อหลัก ดังนี้ 1) สิ่งที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่ควรรู้ก่อนเรียน 2) เนื้อหา รายละเอียดของเนื้อหาทั้งหมด 3) คำศัพท์ กำหนดคำศัพท์ที่จำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับเนื้อหา 4) กิจกรรม กำหนดแบบฝึกหัดและข้อสอบไว้ 5 แบบทดสอบ ได้แก่ แบบฝึกหัดทบทวน แบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบหลังเรียน ห้องสนทนา และแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยแซทบอทผ่านเอ็มเลิร์นนิ่งถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนสามารถเรียนรู้ สอบถามประเด็นที่ตนเองสงสัยได้ตลอดทุกที่ทุกเวลาเสมือนได้เรียนรู้โดยผู้สอน ดังที่ Britz (2016) นิยามว่าแซทบอทเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถทำการสนทนาได้คล้ายกับการสนทนาระหว่างผู้คน โดยแซทบอทมักใช้เพื่อทำให้กระบวนการโต้ตอบเป็นอัตโนมัติหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร

อย่างไรก็ดีนวัตกรรมแซทบอทที่ผู้วิจัยนำมาใช้พัฒนาเป็นสื่อสำหรับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถือเป็นหนึ่งในรูปแบบของการเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์มือถือแบบพกพา (Mobile Learning) หรือ เอ็มเลิร์นนิ่ง (M-Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน โดยเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่เข้ามาในการเรียนการสอน โดย O'Malley et al (2005) กล่าวว่า เอ็มเลิร์นนิ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนไม่อยู่ในสถานที่ตายตัว อาทิ สถานศึกษาหรือแหล่งการเรียนรู้ โดยจะเป็นการเรียนที่สามารถเกิดขึ้นจากสถานที่ใดหรือช่วงเวลาไหนก็ได้แบบไม่ตายตัว ซึ่งจะใช้ประโยชน์โดยตรงจากนวัตกรรมของโทรศัพท์เคลื่อนที่และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อีกทั้งแซทบอทยังมีประโยชน์ในการให้บริการด้านการศึกษา รวมถึงแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนทั้งในผู้เรียนและผู้สอนได้เป็นอย่างดี (Kulothunkan Palasundram, 2019) จึงยิ่งสนับสนุนให้แซทบอทมีความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือหลักสำหรับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ยิ่งไปกว่านั้น Saverio Lemma (2018) กล่าวว่า เทคโนโลยีแซทบอทถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมที่สำคัญสำหรับอีเลิร์นนิ่งในยุคปัจจุบันอย่างมาก เนื่องจากแซทบอทสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงโต้ตอบให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่งานวิจัยของ Nissreen Nugud Mergany (2021) พบว่า แอปพลิเคชันการศึกษบบนสมาร์ตโฟนเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้และมีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนรู้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Abdellah Ibrahim Mohammed Elfeky (2016) พบว่า การเรียนรู้ผ่านมือถือมีผลค่อนข้างสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสนทนาของนักเรียน

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากการใช้แพลตฟอร์มเอ็มเลิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผลการใช้แพลตฟอร์มเอ็มเลิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลังเรียนด้วยระบบแพลตฟอร์มสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนด้วยระบบแพลตฟอร์ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 บ่งชี้ว่าระบบแพลตฟอร์มเป็นเครื่องมือการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้ระบบแพลตฟอร์ม ถือเป็นเอ็มเลิร์นนิง (M-Learning) รูปแบบหนึ่ง โดย O'Malley et al. (2005) กล่าวว่า เอ็มเลิร์นนิง หรือการเรียนรู้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนไม่ได้อยู่ในสถานที่ตายตัว อาทิ สถานศึกษา หรือแหล่งการเรียนรู้ โดยจะเป็นการเรียนรู้ที่สามารถเกิดขึ้นจากสถานที่ใดหรือช่วงเวลาไหนก็ได้แบบไม่ตายตัว ซึ่งจะใช้ประโยชน์โดยตรงจากนวัตกรรมของโทรศัพท์เคลื่อนที่และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่นเดียวกับสาขาโรจน์ ไศภักดิ์ (2558) กล่าวว่า เอ็มเลิร์นนิงเป็นรูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่ใช้สนับสนุนการเรียนรู้ทางไกล โดยให้อิสระแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ในการศึกษาผ่านโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์แบบพกพาตามสถานที่ใดและเวลาใดก็ได้ ดังที่งานวิจัยของ Farah Hanna Zawaideh (2017) พบว่า การเรียนรู้ผ่านมือถือก่อให้เกิดผลดีต่อการกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อีกด้วย

3. ผลความพึงพอใจของของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อแพลตฟอร์มเอ็มเลิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก

ผลความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แพลตฟอร์มเอ็มเลิร์นนิงสำหรับจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เรื่อง มหาเวสสันดรชาดกของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวมและรายด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด เนื่องจากระบบแพลตฟอร์มเป็นระบบที่สร้างขึ้นด้วยสองระบบ ได้แก่ เว็บไซต์ในรูปแบบเนื้อหาและระบบการจัดการโดยการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์คลาวด์ (Rangga Djatikusuma Lukman, 2019) ที่มีคุณสมบัติที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันอย่างมาก โดย Saverio Lemma (2018) กล่าวว่าเทคโนโลยีแพลตฟอร์มเป็นนวัตกรรมที่สำคัญสำหรับอีเลิร์นนิงในยุคปัจจุบันอย่างมาก โดยกลายเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ล้ำสมัยซึ่งสามารถเติมเต็มช่องว่างระหว่างเทคโนโลยีและการศึกษาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แพลตฟอร์มได้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงโต้ตอบให้แก่ผู้เรียน เช่น การโต้ตอบแบบตัวต่อตัวกับผู้สอน การโต้ตอบแบบตัวต่อตัวกับเพื่อนร่วมชั้น เป็นต้น อย่างไรก็ตามการทดสอบพฤติกรรม

ทบทวนความรู้ได้เท่าที่ผู้เรียนต้องการ ซึ่งข้อค้นพบนี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจนำไปศึกษาเพิ่มเติม และศึกษาในเชิงลึกขึ้น นอกจากนี้เพื่อนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจจะมีการวางแผนและจัดเตรียมผู้เรียน อุปกรณ์สำหรับการใช้แซททอปทให้ครอบคลุมทุกบริบทมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดอยู่บ้าง เนื่องจากผู้วิจัยอาจจะศึกษาไม่สมบูรณ์ในทุกด้าน เช่น ด้านการใช้งานของแซททอปท มีข้อจำกัดในเรื่องการกำหนดคำหรือข้อความในแซททอปท รวมถึงสื่อที่จะนำมาใช้ในแซททอปทที่มีข้อจำกัดด้านจำนวนจากแซททอปทของแอปพลิเคชันไลน์ และด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เช่น ข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาในการเก็บข้อมูล รวมไปถึงการใช้แซททอปทผ่านเอ็มเคเอ็นเป็น การเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง การควบคุมและติดตามผลจึงสามารถทำได้ยาก ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยมีความ สมบูรณ์และมีการพัฒนาต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป เช่น กำหนดขอบเขตเนื้อหา และคีย์เวิร์ดของข้อความให้ชัดเจนเพื่อจะได้คำสำคัญในแซททอปทที่ครอบคลุม รวมถึงเพิ่มการติดตามผล เป็นระยะหรือสร้างกิจกรรมที่สามารถติดตามผลผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ได้ เป็นต้น และควรมีการเตรียมผู้เรียน และเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม ก่อนจะมีการใช้งานแซททอปท เช่น ให้ผู้เรียนศึกษาคู่มือการใช้งานแซททอปท ก่อนจะใช้งานจริง และผู้สอนควรหาวิธีวิธีการใช้งานแซททอปทให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง เป็นต้น โดยกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ควรจะเป็นกลุ่มที่มีโทรศัพท์มือถือและสามารถใช้งาน Line Official ได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- กษิติธร อัครพงศ์วานิช. (2565). การพัฒนาไลน์บอทของร้านอาหาร: กรณีศึกษาร้านกาแฟ & ธรรมชาติ
รีสอร์ท @นครพนม. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 24(23), 149 – 157.
- ณภัทร ไชยพรหมณ์ และคณะ. (2563). ระบบตอบกลับและแจ้งข้อมูลทางการศึกษาผ่านไลน์บอท.
Journal of Information Science and Technology, 10 (12), 59-70.
- ธัชพนธ์ สรรภูมิ และศศิธร อิมวุฒิ. (2564). พัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ด้วย Mobile Learning
ในรูปแบบเชิงรุก เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม, 8(2), 48 – 62.
- ปิยะพงษ์ จันลาโสม. (2563). การพัฒนาบอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และเจตคติต่อการ
เรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
- มนตรี แยมกสิการ. (2551). เกณฑ์ประสิทธิภาพในงานวิจัยและพัฒนาสื่อการสอน: ความแตกต่าง 90/90
Standard และ E1 / E2. วารสารศึกษาศาสตร์, 19(11), 11- 16.

- Abdellah Ibrahim Mohammed Elfeky. (2016). The Effect of Mobile Learning on Students' Achievement and Conversational Skills. *International Journal of higher education*, 5(3), 20-31.
- Britz. (2016). *Deep Learning for Chatbots, Part 1 – Introduction*. Retrieved 24 September 2023, from <https://www.kdnuggets.com/2016/04/deep-learning-chatbots-part-1.html>
- Farah Hanna Zawaideh. (2017). The effect of mobile learning on the development of the students' learning behaviors and performance at Jordanian University. *International Journal of Business and Management Invention*, 6(3), 1-7.
- Kulothunkan Palasundram et al. (2019). Sequence to sequence model performance for education chatbot. *International journal of emerging Technologies in Learning (iJET)*, 14(24), 56-68.
- Nimavat and Champaneria. (2017). Chatbots: An overview types, architecture, tools and future possibilities. *Int. J. Sci. Res. Dev*, 5(7), 1019-1024.
- Nissreen Nugud Mergany. (2021). Effect of mobile learning on academic achievement and attitude of Sudanese dental students: a preliminary study. *BMC medical education*, 21(1), 1-7.
- O'Malley et al. (2005). *Guidelines for learning/teaching/tutoring in a mobile environment*. Retrieved 24 September 2023, from <https://hal.science/file/index/docid/696244/filename/OMalley-2005.pdf>
- Ronke Ogunmakin. (2018). Influence and Challenges of Online Education on Educational Development: A Study of National Open University of Nigeria (Noun). *International Journal of Educational Benchmark*, 11(1), 1-8.
- Saverio Lemma. (2018). Chatbot for e-learning: A case of study. *International Journal of Mechanical Engineering and Robotics Research*, 7(5), 528-533.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจ
ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN SERVANT LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS AND MOTIVATION TOWARDS PERFORMANCE OF
TEACHER UNDER TRANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

Received: December 6, 2023

Revised: March 6, 2024

Accepted: March 18, 2024

นาถฤดี เดชรักษา^{1*} สุณฑรี วรณไพเราะ²

Natrudee Detraksa^{1*} Suntaree Wannapiro²

¹ นิสิตระดับมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย

² อาจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย

¹ Student, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Thaksin University, Thailand

² Lecturer, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Thaksin University, Thailand

* Corresponding author, E-mail: natrudee04@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 2) ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 291 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .983 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่าเท่ากับ .933 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r=.705^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ, แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

ABSTRACT

This research study aims to: 1) investigate servant leadership of school administrators under Trang Primary Educational Service Area Office 2, 2) examine the motivation towards performance of teachers under Trang Primary Educational Service Area Office 2, and 3) study the relationship between servant leadership of school administrators and motivation towards performance of teachers under Trang Primary Educational Service Area Office 2. The research samples were 291 teachers under Trang Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year 2023, selected by stratified random sampling based on school size and simple random sampling was implemented. The sample size was estimated using value in Krejcie and Morgan's table. The research instruments were Likert-scale questionnaires. The reliability value of a questionnaire on servant leadership was at.983, and the reliability value of a questionnaire on motivation towards teachers' performance was at.933. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient. The research findings revealed that: 1) the servant leadership of school administrators, both Overall and individual aspects, was at a high level; 2) the motivation towards teachers' performance, both Overall and individual aspects, was also at a high level; and 3) the relationship between servant leadership and motivation towards teachers' performance was holistically higher positive ($r = .705^{**}$) at the significance level of 01.

Keywords: Servant Leadership, Motivation towards Performance of Teachers, Trang Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ทั้งนี้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทุกขณะ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านความเจริญก้าวหน้าของความรู้ เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมและการเมือง การปกครอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมาก (ทองอินทร์ อุบลชัย, 2557, น.1) ดังนั้น สิ่งสำคัญในการที่จะพัฒนาประเทศให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก คือ การจัดการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนพัฒนาศักยภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนา

ประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อที่จะเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากตระหนักดีว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพและความสามารถของคนในชาติได้ดีขึ้น (วิไลภรณ์ ไชยะเดช, 2556, น.1)

ผู้บริหารจึงต้องสร้างภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ดี จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เพราะผู้นำจะมีความสามารถในการใช้อิทธิพล โน้มน้าวใจบุคลากรในการปฏิบัติงาน และให้บุคลากรตระหนักถึงความเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จของงาน เกิดความร่วมมือร่วมใจกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจึงถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความอยู่รอดและความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากจะทำให้ผู้ร่วมงานเชื่อมั่นและศรัทธา จนสามารถนำไปสู่ความร่วมมือเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีได้ (สมศักดิ์ พรหมชาย, 2558, น.1396-1405)

ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ เป็นการมุ่งเน้นความเป็นผู้นำในองค์กรให้สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลักสำคัญ โดยสิ่งที่มุ่งเน้นนั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้ตามเป็นหลักและเกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ องค์กร (Patterson, 2003) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติตามแนวคิดของผู้นำแบบใฝ่บริการจะให้ความสำคัญและรับรู้ถึงคุณค่าของผู้ร่วมงานและจะให้ความเอาใจใส่ในการพัฒนาศักยภาพของผู้ร่วมงาน ผู้นำประเภทนี้จะมีศักยภาพที่จะสร้างบรรยากาศขององค์กร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารและการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและยังส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (Spear, 2004) แรงจูงใจเปรียบเสมือนพลังในการผลักดันในการทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จ แรงจูงใจในการทำงานของครูคือพลังผลักดันในการใช้ความพยายามไปสู่เป้าหมาย โดยที่ไม่ลดละหรือยอมแพ้ (Rozman, Treven & Cancer, 2017) ด้วยเหตุนี้แรงจูงใจในการทำงาน จึงสามารถที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการทำนายหรือพยากรณ์การกระทำต่างๆ ของคนในองค์กรได้เป็นอย่างดี บุคลากรที่มีแรงจูงใจในการทำงานในระดับสูง จะตั้งใจทำงานและมีแนวโน้มที่จะจงรักภักดีต่อองค์กร ดังนั้น หากบุคลากรได้รับแรงจูงใจในการทำงานที่เหมาะสม บุคลากรก็จะทุ่มเทกำลังและสติปัญญา เสียสละกำลังกาย อุทิศเวลาให้กับการทำงาน ทำให้การปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัง เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ผลผลิตของการจัดการศึกษา คือ “นักเรียน” มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และให้ “นักเรียน” มีคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์คือ “เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข” ซึ่งสภาพปัญหาของสถานศึกษาในจังหวัดตรัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัง เขต 2 โดยดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ซึ่งกำหนดกลยุทธ์ข้อที่ 4 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

(สนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา วางแผนและเข้ารับการพัฒนามาตามหลักสูตรที่กำหนดที่เชื่อมโยงความก้าวหน้าในวิชาชีพ) ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจ ข้อที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็นมืออาชีพ เพื่อมุ่งหวังให้สถานศึกษาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ซึ่งจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยรวม ยังขาดการส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดัง เขต 2, 2565) ในการพัฒนาครู ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทตามภารกิจของตนเอง ในการมีส่วนร่วมปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดนโยบายมุ่งเน้นคุณภาพของบุคลากรในโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียน และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปไว้หลายด้าน ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร ครู ต้องปรับทัศนคติ ปรับวิธีคิด ปรับวิธีสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง จากเดิมที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ครูต้องทำวิจัยในชั้นเรียนและต้องมีคุณสมบัติตามที่คุรุสภากำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น.7) จึงส่งผลให้ครูเกิดปัญหาหลายอย่างตามมา อาจเป็นสาเหตุให้ครูขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และจากการที่ผู้วิจัยได้สนทนากลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทัศนคติในการทำงานร่วมกับครูผู้สอน พบว่า ความพึงพอใจและความสุขในการทำงานของครูบางส่วนยังอยู่ในระดับที่ต้องได้รับการให้ความสนใจ เพื่อนำไปสู่การพัฒนามากขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาที่จะให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดัง เขต 2 ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ และครูผู้สอนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด และภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดัง เขต 2 หรือไม่ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดัง เขต 2
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดัง เขต 2

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาจากแนวคิดและทฤษฎีของคมกฤช ประการะสังข์ (2559), ธนบดี ศรีโคตร (2562), รัชชัย แสงแปลง (2563), Greenleaf (1979), Spears and Lawrence (2002), Abel (2002), Patterson (2003), Lambert (2004), Irving (2005), Wong (2003), Waddell (2006) และ Black (2008) ได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การบริการ 3) การสร้างสังคมชุมชน 4) ความตระหนักรู้ และ 5) ความเห็นอกเห็นใจ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยพิจารณาจากแนวคิดและทฤษฎีของกมลวรรณ ยอดมาลี (2558), กิตติมา ทวาเรศ (2558), วรวิมล ทองเยี่ยม (2558), อริยชญา วงศ์ใหญ่ (2558), อรสา เพชรนุ้ย (2560), ชนาพล จันลา (2563), ธนพรธ อนุเวช (2564), McClelland (1965), Bentley and Rempel (1967) และ Herzberg (2017) ได้องค์ประกอบของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสำเร็จในการทำงาน 2) ลักษณะงานที่ปฏิบัติ 3) ความก้าวหน้าในตำแหน่ง 4) เงินเดือนและผลตอบแทน และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบที่ 1

ตัวแปรที่ 1

ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา

1. การมีวิสัยทัศน์
2. การบริการ
3. การสร้างสังคมชุมชน
4. ความตระหนักรู้
5. ความเห็นอกเห็นใจ

ตัวแปรที่ 2

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู

1. ความสำเร็จในการทำงาน
2. ลักษณะงานที่ปฏิบัติ
3. ความก้าวหน้าในตำแหน่ง
4. เงินเดือนและผลตอบแทน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,186 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 291 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาวะผู้นำแบบไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การบริการ การสร้างสังคมชุมชน ความตระหนักรู้ และความเห็นอกเห็นใจ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง เงินเดือน และผลตอบแทน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

เครื่องมือในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ จำแนกเป็นเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำแบบไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 อันดับ จำนวน 39 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 อันดับ จำนวน 31 ข้อ

2. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาแก้ไขด้านความครอบคลุมเนื้อหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษา

3. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน นำผลมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 ถ้า

ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.67 นำไปปรับปรุงหรือตัดทิ้งตามความเหมาะสม แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .983 และแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .933

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้แก่ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบ Google form โดยส่งแบบสอบถามทั้งหมด 291 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 273 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.81

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำรง เขต 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำรง เขต 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำรง เขต 2 วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน โดยใช้หลักเกณฑ์การแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 - 1.00 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์สูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 - 0.70 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 - 0.30 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ต่ำ
เครื่องหมาย + และ - หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ บอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ ดังนี้
ค่า r มีเครื่องหมาย + หมายถึง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
ค่า r มีเครื่องหมาย - หมายถึง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างสังคมชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความตระหนักรู้ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 273		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	การมีวิสัยทัศน์	4.3846	0.5578	มาก
2	การบริการ	4.4233	0.5318	มาก
3	การสร้างสังคมชุมชน	4.4864	0.5112	มาก
4	ความตระหนักรู้	4.4729	0.5476	มาก
5	ความเห็นอกเห็นใจ	4.4481	0.6107	มาก
รวม		4.4392	0.4991	มาก

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านเงินเดือนและผลตอบแทน ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	n = 273		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	ความสำเร็จในการทำงาน	4.5275	0.4646	มากที่สุด
2	ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	4.4982	0.4560	มาก
3	ความก้าวหน้าในตำแหน่ง	4.3718	0.4040	มาก

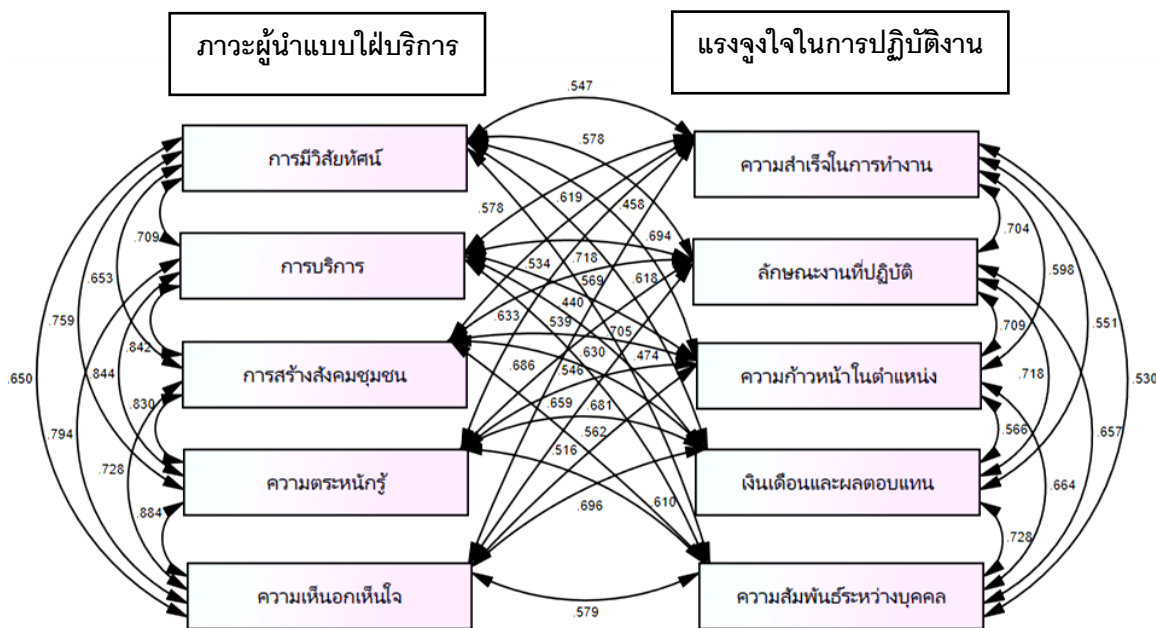
ด้าน	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	n = 273		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
4	เงินเดือนและผลตอบแทน	4.2857	0.5802	มาก
5	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.4542	0.4525	มาก
รวม		4.4441	0.3434	มาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการ ด้านการสร้างสังคมชุมชน ด้านความตระหนักรู้ ด้านความเห็นอกเห็นใจ และด้านการมีวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3 และภาพประกอบที่ 2

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างภาวะผู้นำแบบไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู (n = 273)					รวม
	ความสำราใจในการทำงาน (Y ₁)	ลักษณะงานที่ปฏิบัติ (Y ₂)	ความก้าวหน้าในตำแหน่ง (Y ₃)	เงินเดือนและผลตอบแทน (Y ₄)	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Y ₅)	
การมีวิสัยทัศน์ (X ₁)	.547**	.578**	.458**	.618**	.474**	.563**
การบริการ (X ₂)	.578**	.694**	.569**	.705**	.633**	.694**
การสร้างสังคมชุมชน (X ₃)	.619**	.718**	.539**	.630**	.562**	.667**
ความตระหนักรู้ (X ₄)	.534**	.686**	.546**	.681**	.610**	.665**
ความเห็นอกเห็นใจ (X ₅)	.440**	.659**	.516**	.696**	.579**	.627**
รวม	.599**	.727**	.576**	.736**	.629**	.705**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ ที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาที่จะให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของพิสุทธิ เฮมสกุล (2560, น.71) ศึกษาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นแรงกระตุ้นพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถ เสียสละ อุทิศแรงกายแรงใจและสติปัญญาของตนเองด้วยความเต็มใจ ตั้งใจ ให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและความถนัด พัฒนาตัวเองในด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม อีกทั้งมีบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติขวัญ ทรัพย์ธนมั่น (2565, น.330-344)

ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ ซึ่งเป็นภาวะผู้นำที่อาศัยแนวคิดพื้นฐานว่าเป็นการอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร เน้นการทำงานเป็นทีม มีการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกระทำ การดูแล เอาใจใส่ซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน รวมถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพราะครูต้องปฏิบัติหน้าที่รับนโยบายและทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเห็นได้ชัดจากการปฏิบัติงานในสถานศึกษา พบว่า หากผู้บริหารให้การสนับสนุนครู ให้การรับฟังความคิดเห็น มีการบริการ ครูจะสามารถผลิตงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาสถานศึกษา ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ คมธนู ครอบประเสริฐ (2562, น.107) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครู โรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ด้านความสำเร็จในการทำงาน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับความสำเร็จในการทำงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานทั้งงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายพิเศษ เกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รู้สึกมีความสุข และได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ จนบรรลุเป้าหมายตามกำหนดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา สุระเสนา (2564, น.209) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ด้านความสำเร็จของงาน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ โดยงานที่ปฏิบัตินั้นมีความสำคัญต่อสถานศึกษา มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัดของครู เพื่อให้ครูสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของบาหยัน โคตรพรมศรี (2564, น.84) ศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า ด้านลักษณะงานโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาตรัง เขต 2 ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าในตำแหน่ง โดยการสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในด้านที่ถนัด รวมถึงการพัฒนาตนเองด้านทักษะใหม่ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และทำให้โอกาสและสนับสนุนในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของชนาพล จันลา (2563, น.325-334) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านความต้องการความก้าวหน้า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาตรัง เขต 2 ด้านเงินเดือนและผลตอบแทนโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับเงินเดือนและผลตอบแทน ซึ่งแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เรื่องเงินเดือนและผลตอบแทน ถือเป็นเรื่องสำคัญและละเอียดอ่อน โดยการให้ครูได้รับเงินเดือนที่มีความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ พิจารณาอัตราเงินเดือนที่เพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสม และมีการพิจารณาการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างเป็นธรรม ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษายกย่องชมเชยครู หรือให้รางวัลเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐฐา ปัทมานุสรณ์ (2565, น.9-24) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ด้านความพึงพอใจในค่าตอบแทน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาตรัง เขต 2 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานเป็นไปอย่างราบรื่น ตลอดจนให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะที่ดี ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจน์ณัฐฐา ศิริเพ็ญ (2556, น.120) ได้ศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในจังหวัดเลย พบว่า ด้านสัมพันธภาพระหว่างครู โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีวิสัยทัศน์ โดยจะต้องมีความสามารถในการคิดนอกกรอบ สามารถมองภาพงานให้ชัดเจนทั้งระบบ และมองเห็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขององค์กรในทุกมิติอย่าง ลึกซึ้ง

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูด้านเงินเดือนและ ผลตอบแทน อาจจะเป็นการให้รางวัลเป็นสิ่งจูงใจ ทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช้เงิน และควรมีการกำหนดเกณฑ์ การให้รางวัลซึ่งมีความเหมาะสมกับผลการปฏิบัติงาน

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญด้านการบริการ โดยผู้บริหารสร้างความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในการบริการทางการศึกษาให้มีความสำคัญกับการอุทิศตนเป็นลำดับแรก เพื่อสร้างแรงจูงใจใน การปฏิบัติงานของครู

4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งให้ชัดเจน และครอบคลุม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพและ บรรลุเป้าหมาย

3) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

4) ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาในตัวแปรทั้งสองและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรให้ลุ่ม ลึกกว่าการวัดค่าเชิงปริมาณและพบว่ามีค่ามาก แต่ไม่เห็นรายละเอียดที่น่ารู้เพิ่มเติม ให้มีสารสนเทศวิจัย เชิงพรรณนาและมีการให้ข้อมูลที่อธิบายได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ยอดมาลี. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กาญจน์ณัฐฐา ศิริเพ็ญ. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในจังหวัดเลย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- กิติมา ทวาเรศ. (2558). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาตราด (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- คมกฤษ ประการะสังข์. (2559). *ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- คมธนู ควรประเสริฐ. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครู* โรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ชนาพล จันลา. (2563, ตุลาคม-ธันวาคม). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 9(33), 325-334.
- ณัฐฐา ปัทมานุสรณ์. (2565, กรกฎาคม-ธันวาคม). *ภาวะผู้นำแบบไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 10(2), 9-24.
- ณัฐธิดา สุระเสนา. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู* ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ทองอินทร์ อุบลชัย. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาเลย เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย

- ธนบดี ศรีโคตร. (2562). สภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ธนพรวธ อนุเวช. (2564). แนวทางการสร้างเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ธวัชชัย แสงแปลง. (2563). รูปแบบภาวะผู้นำใฝ่บริการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งความสุข (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- เถียรขวัญญ์ ทรัพย์ธมนัน. (2565, พฤษภาคม-สิงหาคม). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 8(2), 330-344.
- บาทหยัน โคตรพรมศรี. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.
- พิสุทธิ เสมสกุล. (2560). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วรวิมล ทองเยี่ยม. (2558). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วิไลภรณ์ ไชยะเดชะ. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาล เอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในจังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- สมศักดิ์ พรหมชาย. (2558). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 9(1), 1396-1405.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้นจาก <https://trang2.go.th>.
- อรสา เพชรนุ้ย. (2560). การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.

- อริยชนญา วงศ์ใหญ่. (2558). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจจังหวัดเชียงใหม่ (รายงานการวิจัยศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ, เชียงใหม่.
- Abel, A. T. (2002). *The characteristics, behaviors, and effective work environments of servant leaders: A Delphi study* (Doctoral dissertation, Virginia Tech).
- Bentley, R. R., & Rempel, A. M. (1967). *Changing Teacher Morale: An Experiment in Feedback of Identified Problems of Teachers and Principals*. Final Report.
- Black, G. L. (2008). *A correlational analysis of servant leadership and school climate*. University of Phoenix.
- Cronbach, L. J. (1990). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Greenleaf, R. K. (1979). Servant leadership: A journey into the nature of legitimate power and greatness. *Business Horizons*, 22(3), 91-92.
- Herzberg, F. (2017). *Motivation to work*. Routledge.
- Irving, J. A. (2005). *Servant leadership and the effectiveness of teams*. Regent University.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Lambert, W. E. (2004). Servant leadership qualities of principals, organizational climate, and student achievement: A correlational study. *Dissertation abstracts international*, 66(02).
- McClelland, D. C. (1965). *The Achieving Society*. New York: Van Nostrand.
- Patterson, K. A. (2003). *Servant leadership: A theoretical model*. Regent University.
- Rozman, M., Treven, S., & Cancer, V. (2017). Motivation and satisfaction of employees in the workplace. *Business Systems Research: International journal of the Society for Advancing Innovation and Research in Economy*, 8(2), 14-25.
- Spears, L. C., & Lawrence, M. (Eds.). (2002). *Focus on leadership: Servant-leadership for the twenty-first century*. John Wiley & Sons.
- Spears, L. C. (2004). Practicing servant leadership. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, (34), 7-11.
- Waddell, J. T. (2006, August). Servant leadership. In *Proceedings of the Servant Leadership Research Roundtable* (pp. 1-9).
- Wong, P. T., & Page, D. (2003, October). Servant leadership: An opponent-process model and the revised servant leadership profile. In *Proceedings of the servant leadership research roundtable* (Vol. 1, No. 11).

การเยียวยาภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่
จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ด้วยการให้การปรึกษา
ทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์

HEALING DEPRESSION OF YOUTH AFFECTED BY THE LOSS OF PARENTS
DUE TO THE COVID-19 OUTBREAK THROUGH PROVIDING ONLINE COGNITIVE
BEHAVIORAL THEORY COUNSELING

Received: February 7, 2024

Revised: March 20, 2024

Accepted: March 29, 2024

ธิติยา กองแก้ว^{1*} เพ็ญนภา กุลนพาดล² ชนัดดา แนบเกษร³

Titiya Kongkaew^{1*} Pennapha Koolnaphadol² Chanudda Nabkasorn³

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

²รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

³รองศาสตราจารย์ ร.อ.หญิง ดร., สาขาวิชาพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

¹Student (B.Sc.), Counseling Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Thailand

²Associate Professor, Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Thailand

³Associate Professor, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, Burapha University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : Titiya.kongkaew@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลของการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์เพื่อเยียวยาภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์เพื่อเยียวยาภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วยแบบประเมินโรคซึมเศร้า 9 คำถาม (9Q) จากกรมสุขภาพจิต แบบประเมินภาวะซึมเศร้าหลังการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จำนวน 32 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ที่สูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่มีคะแนนจากการทำแบบประเมินโรคซึมเศร้า 9 คำถาม (9Q) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 20 คน โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลอง ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที และกลุ่มควบคุม ไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรม

ปัญญานิยมออนไลน์ กลุ่มละ 10 คน โดยการจับคู่คะแนน (Matching pair) และวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีคะแนนภาวะซึมเศร้าต่ำกว่าเยาวชนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าโปรแกรมการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ สามารถเยียวยาภาวะซึมเศร้าในเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มีอาการดีขึ้น

คำสำคัญ: ภาวะซึมเศร้า, การปรึกษาออนไลน์, ทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยม

ABSTRACT

This quasi-experimental research had two main objectives: 1) to compare the effects of online Cognitive Behavioral Theory (CBT) counseling in alleviating depression in youths affected by the loss of parents due to the COVID-19 pandemic, measured before the experiment, after the experiment, and during the follow-up period; and 2) to compare the effects of online CBT counseling between the experimental group and the control group in similar circumstances. The research tools included the 9Q assessment and a 32-item assessment for depression following parental loss due to COVID-19, with a reliability score of 0.93, alongside an online individual CBT counseling program. The sample group consisted of 20 youths aged 15-18 years who lost parents to COVID-19 and scored moderately on the 9-question depression assessment (9Q) from the Department of Mental Health. The participants were divided into an experimental group, which received ten sessions of individual online CBT counseling, each lasting 60 minutes, and a control group, which did not receive this intervention, with each group containing ten individuals matched by scores. The data was analyzed using repeated measures analysis of variance: one between-subjects variance and one within-subjects variance. The study found that the depression scores of youths in the experimental group who received individual online CBT counseling were significantly lower post-experiment and during the follow-up period compared to before the experiment, at a statistical significance level of .05. Moreover, the experimental group showed significantly lower depression scores than the control group, at a statistical significance level of .05. In conclusion,

the online CBT counseling program effectively reduced depression in youths impacted by the loss of parents due to the COVID-19 pandemic.

Keywords: Depression, Online Counselling, Cognitive Behavioral Therapy

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้ส่งผลให้เกิดการเจ็บป่วยและการสูญเสียเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อทั่วโลกมากกว่า 700 ล้านคน และเสียชีวิตมากกว่า 6.9 ล้านคน (Worldometers, 2024) ในการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในประเทศไทยนั้นมียอดผู้ติดเชื้อสะสมตั้งแต่เริ่มระบาดจนถึงปัจจุบันรวมมากกว่า 4 ล้านคนและผู้เสียชีวิตสะสมมากกว่า 30,000 คน (กรมควบคุมโรค, 2567) การแพร่ระบาดครั้งนี้นอกจากจะส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพกายแล้วก็ยังคงส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพจิตของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในหลากหลายกลุ่ม รวมถึงบุคคลที่ต้องสูญเสียสมาชิกในครอบครัวอย่างกะทันหันจากการติดเชื้อ ซึ่งอาจนำมาสู่การเกิดภาวะซึมเศร้า (Depression) และปัญหาสุขภาพจิตอื่นๆ สัมพันธ์กับสถิติการให้บริการของสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่พบว่า กลุ่มญาติของผู้เสียชีวิตมีการโทรเข้ามาขอคำปรึกษาเนื่องจากเครียด ไม่สบายใจ 64.7% นอนไม่หลับ 23.5% หิวแหว่ ภาวพลอน หวาดระแวง 5.9% และอาการอื่นๆ 5.9% (กรมสุขภาพจิต, 2564)

จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากลุ่มญาติของผู้เสียชีวิตจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 เป็นกลุ่มที่ไม่สามารถจะละเลยปัญหาด้านสุขภาพจิตได้ เนื่องจากการสูญเสียที่เกิดขึ้นไม่สามารถล่วงรู้ได้ล่วงหน้า ทำให้บุคคลเกิดความเครียดในระดับสูงสุด เกิดความวิตกกังวลและทุกข์ใจ (Holmes & Rahe., 1967 อ้างถึงใน พรทิพย์ พันธินรา, 2549) เยาวชนบางคนต้องเผชิญกับการสูญเสียพ่อแม่ซึ่งส่งผลต่อการเกิดปัญหาด้านสุขภาพจิตและภาวะซึมเศร้าโดยเฉพาะการสูญเสียที่บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ตนเองไม่สามารถบอกเล่าและไม่สามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ก็ยังมีโอกาสเกิดภาวะเศร้าโศกที่ผิดปกติได้สูงมากยิ่งขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2564) ดังนั้นการสูญเสียพ่อแม่หรือแม่อย่างกะทันหันอาจทำให้บุคคลพัฒนาความเศร้าที่มากกว่าปกติสู่ภาวะทางจิตเวชอื่นๆ รวมถึงภาวะซึมเศร้า ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลมีอารมณ์เศร้า สิ้นหวังและมีความความสนใจในสิ่งต่างๆ ลดลง ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันและยังสามารถพัฒนาไปสู่โรคซึมเศร้า (Depressive disorder) อีกด้วย

ทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยม (Cognitive Behavioral Therapy: CBT) เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่นำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในการลดภาวะซึมเศร้า โดยใช้ในการบำบัดรักษาและให้การให้การปรึกษาแบบออนไลน์ รวมถึงนำมาประยุกต์ใช้เนื่องจากทฤษฎีนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับความคิดอัตโนมัติเชิงลบให้ลดลง สอดคล้องกับความเป็นจริงและสามารถกลับมาดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข และรูปแบบการปรึกษาแบบออนไลน์นั้นช่วยให้ผู้รับการรักษาเข้าถึงการปรึกษาได้แม้จะอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เพื่อเยียวยาภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่มีอายุ 15-18 ปี เนื่องจากมีเกณฑ์อายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง

ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมเพื่อนำไปสู่ช่วงวัยผู้ใหญ่ ดังนั้น การสูญเสียที่เกิดขึ้นกะทันหันของพ่อหรือแม่จึงมีผลต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมากโดยเฉพาะกับบุคคลที่มีความผูกพันกับพ่อแม่และครอบครัว

ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจการเยียวยาภาวะซึมเศร้าในกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในช่วงอายุ 15-18 ปี ด้วยโปรแกรมการปรึกษาบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมบัญญัติที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแบบออนไลน์ เพื่อให้การช่วยเหลือเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ให้สามารถกลับมาดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขและเป็นแนวทางช่วยเหลือผู้ที่สูญเสียบุคคลสำคัญจากภาวะวิกฤตอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลของการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมบัญญัติออนไลน์เพื่อเยียวยาภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมบัญญัติออนไลน์เพื่อเยียวยาภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ทำการวิจัยโดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบสองตัวประกอบแบบวัดหนึ่งตัวประกอบ (Two-factor experimental with repeated measures on one factor) (Winer, Brown and Michels.,1991)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เยาวชนอายุระหว่าง 15-18 ปี ที่สูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ซึ่งเป็นประชากรที่ไม่สามารถระบุจำนวนได้ โดยได้มาจากการที่ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ได้แก่ Facebook Instagram Twitter และ Line เพื่อรับสมัครผู้เข้าร่วมวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ที่สูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และมีคะแนนจากการทำแบบประเมินโรคซึมเศร้า 9 คำถาม (9Q) จากกรมสุขภาพจิตอยู่ในระดับปานกลางตามเกณฑ์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น : การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมบัญญัติออนไลน์

ตัวแปรตาม : ภาวะซึมเศร้า

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบประเมินโรคซึมเศร้า 9 คำถาม (9Q) ของกรมสุขภาพจิต
2. แบบประเมินภาวะซึมเศร้าหลังการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้เท่ากับ 0.4-1.0 จากนั้นนำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับเยาวชนอายุ 15-18 ปีที่สูญเสียพ่อหรือแม่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และทำการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์รายข้อ (Item total correlation) โดยคัดเลือกข้อที่ค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.2-1.0 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.93
3. โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ผ่านโปรแกรมหรือแอปพลิเคชัน Zoom โดยมีการใช้เทคนิคกระตุ้นให้เล่าเรื่องราว (Facilitation) การสำรวจจลลิก (Exploration) การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditioned Positive Regard) การมอบหมายการบ้าน (Homework Assignment) การประเมินระดับอารมณ์ (Rating Moods) การบอกอารมณ์ตนเอง (Identifying Moods) การจินตนาการ (Imagery) การเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling) การปรับแก้ความคิด (Modifying Dysfunctional Thoughts) การสอน (Coaching) การมองมุมใหม่ (Reframing) การปรับแก้ความคิด (Modifying Dysfunctional Thoughts) การกระตุ้นให้ทำกิจกรรม (Behavioral activation) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และการให้คำชม (Compliment) ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญด้านการปรึกษาตรวจคุณภาพของโปรแกรม เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผู้จากนั้นนำโปรแกรมการปรึกษาที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับเยาวชนอายุ 15-18 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และแก้ไขก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะ ดังนี้

ระยะก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยประกาศรับสมัครผู้เข้าร่วมวิจัยผ่านช่องทางออนไลน์และผู้วิจัยนัดอาสาสมัครเข้าประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยทางออนไลน์เป็นรายบุคคล โดยมีผู้ปกครองเข้ารับฟังการชี้แจงด้วย พร้อมทั้งดำเนินการคัดกรองอาสาสมัครตามเกณฑ์คัดเข้าที่กำหนด โดยใช้แบบประเมินโรคซึมเศร้า 9 คำถาม (9Q) เพื่อคัดกรองผู้ที่มีคะแนนภาวะซึมเศร้าตั้งแต่ 13-18 คะแนน ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยง

ภาวะซีมีเศร้าในระดับปานกลาง และไม่เป็นผู้ที่ถูกวินิจฉัยและอยู่ในระหว่างกระบวนการการรักษาโรค
ซีมีเศร้า หรือมีประวัติถูกวินิจฉัยว่ามีภาวะทางจิตเวชอื่นๆ

2. ให้อาสาสมัครที่สมัครเข้าโครงการวิจัยทำแบบประเมินภาวะซีมีเศร้าหลังการสูญเสียพ่อ
หรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 แล้วเลือกบุคคลที่มีคะแนนจากการทำ
แบบประเมินตั้งแต่ 49 คะแนนขึ้นไป

3. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดมาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดไปต่ำสุด จากนั้นทำ
การจับคู่คะแนน (Matching pair) เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

ระยะทดลอง

กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการให้การปรึกษาตามโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎี
พฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ติดต่อกัน 10 สัปดาห์
ผ่านโปรแกรมหรือแอปพลิเคชัน Zoom

กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยจะดำเนินการสอบถามภาวะซีมีเศร้ารายบุคคลผ่านโปรแกรมหรือ
แอปพลิเคชัน Zoom สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 10 สัปดาห์ หากพบว่ามีกลุ่มควบคุมรายใดก็ตามเกิดภาวะ
ซีมีเศร้าระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยจะส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและเข้ารับการรักษาทันที

ระยะหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการให้การปรึกษาครั้งที่ 10 ผู้วิจัยนำแบบประเมินภาวะซีมีเศร้าจากการสูญเสีย
พ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ให้กลุ่มตัวอย่างทำ เก็บเป็นคะแนน
ระยะหลังการทดลอง

ระยะติดตามผล

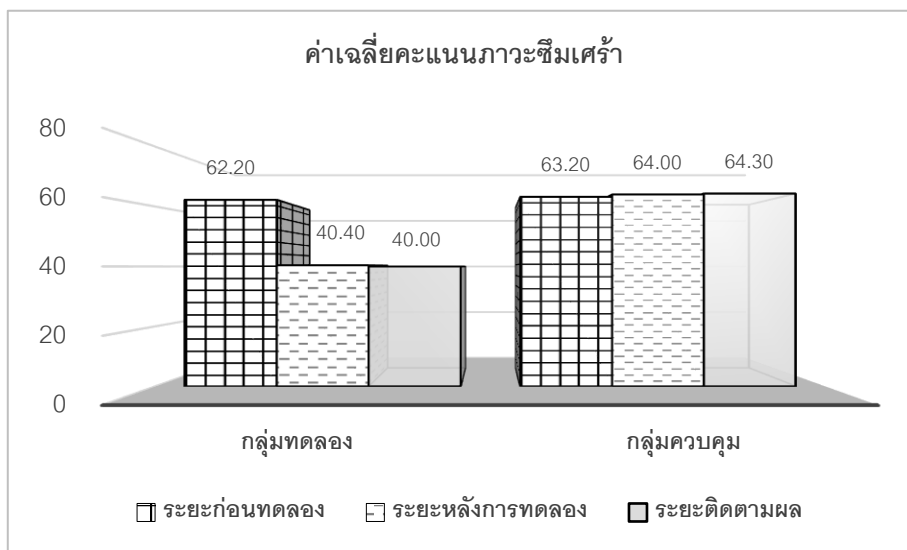
ภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการให้การปรึกษา 4 สัปดาห์ผู้วิจัยนำแบบประเมินภาวะซีมีเศร้า
จากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ให้กลุ่มตัวอย่างทำซ้ำ
อีกครั้งเก็บเป็นคะแนนติดตามภายหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบประเมินด้วยการหาค่าร้อยละ
2. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ
ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated-measures analysis of
variance: One between-subjects variance and one with in subjects variance) ของฮาวเวล (Howell,
2007) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี
ของนิวแมน คูลส์ (Newman-Keuls procedure)

ผลการวิจัย

การวิจัยเชิงทดลองในครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนภาวะซึมเศร้า ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากภาพประกอบ 1 พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะซึมเศร้าในระยะก่อนการทดลองเป็น 62.20 ระยะหลังการทดลองเป็น 40.40 และ ระยะติดตามผลเป็น 40.00 ซึ่งพบว่าระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 21.80 ส่วนระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 22.20 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่าระยะหลังการทดลองเท่ากับ 0.40 ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะซึมเศร้าในระยะก่อนการทดลองเป็น 63.20 ระยะหลังการทดลองเป็น 64.00 และระยะติดตามผลเป็น 64.30 ซึ่งพบว่าระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 0.80 ส่วนระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 1.10 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าระยะหลังการทดลองเท่ากับ 0.30

การทดสอบการเท่ากันของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม ผู้วิจัยได้ทดสอบด้วยสถิติ Mauchly's Test เป็นการทดสอบคุณสมบัติ Sphericity โดยผลการวิเคราะห์จะต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{sig.} > 0.05$) ผลการทดสอบพบว่าค่า Mauchly's Test = 0.41 $\text{df} = 2$ $\text{sig.} = 0.00$ แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ดังนั้นในการรายงานผลผู้วิจัยจึงนำเสนอผลจากค่า Greenhouse-Geisser ได้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อแม่หรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาในการทดลอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาในการทดลอง

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig.
Between subject					
Group (G)	1	3985.35	3985.35	41.64*	0.000
error	18	1722.97	95.72		
Within subjects					
Time(T)	1.25	1477.03	1177.22	209.78*	0.000
TxG	1.25	1756.90	1400.28	249.53*	0.000
error	22.58	126.73	5.61		

*sig \leq 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มทดลองด้วยวิธีการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ กับระยะเวลาในการทดลองมีปฏิสัมพันธ์กันส่งผลให้คะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 แตกต่างกัน เมื่อระยะเวลาในการทดลองต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อกลุ่มที่ให้การรักษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบย่อยคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ระหว่างระยะเวลาของการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

Source of variation	Df	SS	MS	F	Sig.
กลุ่มทดลอง					
Between Groups	9	706.13			
Within Groups	2	3227.47	1613.73	285.15*	0.00
Error	18	101.87	5.66		
total	29	4035.47			
กลุ่มควบคุม					
Between Groups	9	1016.83			
Within Groups	2	6.47	3.23	2.34	0.12
Error	18	24.87	1.38		
total	29	1048.17			

*sig \leq 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลอง เยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มีคะแนนภาวะซึมเศร้าระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยเปรียบเทียบรายคู่โดยนำมาเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) และกลุ่มควบคุม เยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มีคะแนนภาวะซึมเศร้าระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กลุ่มทดลองระหว่างระยะเวลาในการทดลอง ด้วยวิธีการทดสอบรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

ระยะเวลา	\bar{X}	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ติดตามผล
		62.20	40.40	40.00
ก่อนการทดลอง	62.20	-	21.80*	22.20*
หลังการทดลอง	40.40		-	0.40
ติดตาม	40.00			-
P			2	3
$q_{.95}(2,18)$			2.97	3.61
$q_{.95}(2,18)\sqrt{5.66/18}$			1.67	2.02

*sig \leq 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อ หรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กลุ่มทดลองระยะหลังการทดลองต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กลุ่มทดลองระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กลุ่มทดลองระยะติดตามผลแตกต่างจากรยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมบัญญัติออนไลน์ ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลมีค่าเป็น 40.40 และ 40.00 ตามลำดับต่ำกว่าเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลมีค่าเป็น 64.00 และ 64.30 ตามลำดับ

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบผลของการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์เพื่อเยียวยาภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

จากผลการวิจัย พบว่า คะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กลุ่มทดลองระยะหลังการทดลองต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กลุ่มทดลองระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์มีภาวะซึมเศร้า ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม

จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะซึมเศร้าของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลมีค่าเป็น 40.40 และ 40.00 ตามลำดับ ต่ำกว่าเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลมีค่าเป็น 64.00 และ 64.30

สามารถอธิบายได้ว่า การให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นซึ่งประกอบไปด้วยการให้การปรึกษากับเยาวชนที่สูญเสียพ่อหรือแม่ จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ส่งผลต่อการลดลงของภาวะซึมเศร้าในเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 เนื่องจาก COVID-19 เป็นโรคระบาดที่ติดเชื้อง่าย ผู้ป่วยส่วนหนึ่งมักมีอาการป่วยรุนแรงจนเสียชีวิตและจากไปอย่างกะทันหันโดยที่ญาติหรือคนใกล้ชิดอดอย่างเช่นบุตร

หลานไม่มีโอกาสได้ดูแลและร่ำลาในวาระสุดท้ายของชีวิต (ญาติิน ทิพากร, 2564) อีกทั้งในการจัดพิธีกรรมทางศาสนาตามความเชื่อสำหรับผู้ป่วยที่เสียชีวิตจากการติดเชื้อไวรัส COVID-19 ไม่สามารถทำได้เหมือนในสถานการณ์ปกติ โดยพิธีกรรมจะถูกลดทอนลง และต้องจัดการในเวลาอันรวดเร็ว (กรมสุขภาพจิต, 2564) ส่งผลให้บุคคลใกล้ชิดเกิดความเศร้าที่มากกว่าปกติและนำมาสู่การเกิดภาวะซึมเศร้า ดังนั้นการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ ผู้วิจัยจะใช้ทักษะและเทคนิคการให้การปรึกษาต่างๆ ในการให้การปรึกษาแก่เยาวชนในแต่ละด้าน เริ่มต้นจากด้านอารมณ์ ด้านความคิด ด้านพฤติกรรม และด้านสรีระ ตามลำดับ โดยการปรึกษารั้งที่ 3 และครั้งที่ 4 ผู้วิจัยมุ่งเน้นสร้างความรู้ความเข้าใจด้านอารมณ์และวิธีการรับมือการอารมณ์เชิงลบที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคการประเมินระดับอารมณ์ (Rating Moods) และการบอกอารมณ์ตนเอง (Identifying Moods) โดยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้ระบุว่าตนเองรู้สึกอย่างไรและประเมินระดับอารมณ์ที่เกิดขึ้น จากนั้นจึงร่วมกันหาแนวทางการรับมือกับอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้น ต่อมาการปรึกษา ครั้งที่ 5 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 7 ผู้วิจัยมุ่งเน้นด้านการปรับความคิด โดยใช้เทคนิคการหาความคิดอัตโนมัติเชิงลบ (Negative Automatic Thoughts) เพื่อชี้ให้เห็นว่าความคิดที่เกิดขึ้นเป็นความคิดอัตโนมัติเชิงลบ ดังนั้นจึงทำการปรับความคิดให้กลับมาสมเหตุสมผลโดยเทคนิคการปรับแก้ความคิด (Modifying Dysfunctional Thoughts) ต่อมาในการให้การปรึกษา ครั้งที่ 8 ผู้วิจัยมุ่งเน้นปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการจินตนาการ (Imagery) สร้างจินตนาการเพื่อกระตุ้นความคิดและความรู้สึกใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมวิจัยมองเห็นความชัดเจนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ และมีกำลังใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และในการปรึกษา ครั้งที่ 9 ผู้วิจัยมุ่งเน้นสร้างความรู้และการฝึกปฏิบัติควบคุมร่างกายของตนเอง โดยการฝึกหายใจเพื่อผ่อนคลายและวิธีการผ่อนคลายอื่นๆ พร้อมทั้งแนะนำให้นำไปใช้ปฏิบัติจริงเมื่อร่างกายเกิดปฏิกิริยาที่ไม่พึงประสงค์ ก่อนยุติการให้การปรึกษาในครั้งที่ 10 เมื่อผู้รับการปรึกษามีอาการดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถิตย์ วงศ์สุระประภิต และคณะ (2564) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการบำบัดทางพฤติกรรมความคิดต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ที่มีอาการของโรคซึมเศร้า ผลการทดลองพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะซึมเศร้าของกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการบำบัดทางพฤติกรรมความคิดหลังการทดลอง น้อยกว่าก่อนการทดลอง และงานวิจัยของศิรินยา รอดเจริญ (2562) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการปรับความคิดและพฤติกรรมด้วยตนเองต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุที่เป็นโรคซึมเศร้า พบว่า ในกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรับความคิดและพฤติกรรมด้วยตนเองมีคะแนนภาวะซึมเศร้าต่ำกว่าก่อนการทดลอง ดังนั้นผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่าโปรแกรมการปรับความคิดและพฤติกรรมด้วยตนเองสามารถลดภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.แบบแผนประเมินภาวะซึมเศร้าหลังการสูญเสียพ่อหรือแม่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 หากนำไปใช้ควรปรับเนื้อหาและข้อคำถามให้เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง
- 2.การนำโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ไปใช้ ผู้ใช้ควรฝึกฝนทักษะและเทคนิคการให้การปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมให้มีความชำนาญเพื่อที่จะสามารถใช้โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1.จากการดำเนินการวิจัย พบว่า ในการให้การปรึกษาออนไลน์เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า ผู้วิจัยควรใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างสูงในการให้การปรึกษา โดยเฉพาะกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความเปราะบาง ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไป หากผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาตัวแปรเชิงลบในกลุ่มตัวอย่างที่มีความเปราะบาง โดยการให้การปรึกษาออนไลน์ ผู้วิจัยควรใช้ความระมัดระวังและรอบคอบเกี่ยวกับความปลอดภัยของกลุ่มตัวอย่างทั้งด้านสภาพจิตใจ ด้านอารมณ์ และด้านพฤติกรรม
- 2.ในการทำวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นภาวะซึมเศร้า ผู้วิจัยควรเตรียมตัวและเนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้รับการปรึกษา ปัญหา และใช้เทคนิคที่สอดคล้องกับผู้รับการปรึกษา เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการให้การปรึกษามากยิ่งขึ้น
- 3.หากผู้วิจัยมีความสนใจในการใช้โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมออนไลน์ ควรออกแบบ และปรับปรุงระยะเวลาของโปรแกรมให้กระชับมากขึ้น
- 4.การให้การปรึกษาออนไลน์ ผู้วิจัยควรเตรียมความพร้อมด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต เนื่องจากให้การปรึกษาออนไลน์มีความจำเป็นจะต้องใช้การสื่อสารที่ชัดเจน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการให้การปรึกษา

บรรณานุกรม

กรมควบคุมโรค. (2567). สถานการณ์ผู้ติดเชื้อ COVID-19 อัปเดตรายวัน. เข้าถึงได้จาก

<https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>.

กรมสุขภาพจิต. (2564). *กรมสุขภาพจิต เผย ญาติผู้เสียชีวิตโควิด-19 เครียดใช้บริการสายด่วนมากขึ้น*.

เข้าถึงได้จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30972>

กรมสุขภาพจิต. (2564). *คู่มือเยียวยาครอบครัวผู้เสียชีวิตจาก COVID-19*. เข้าถึงได้จาก

<https://www.mhc10.go.th/myinfo/20210818155718.pdf>

ญาณิน ทิพากร. (2564). การดูแลจิตใจ เมื่อสูญเสียบุคคลที่รักจากโควิด-19. เข้าถึงได้จาก

<https://citly.me/jgcZW>

พรทิพย์ พันธุ์นา. (2549). ความเครียดและการเผชิญความเครียดของหญิงแม่ที่สามีเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีหญิงแม่ที่อยู่ในศูนย์รอตันบาตุ จังหวัดนราธิวาส. สารนิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

มาโนช หล่อตระกูล. (2566). โรคซึมเศร้าโดยละเอียด. เข้าถึงได้จาก

<https://www.rama.mahidol.ac.th/ramamental/generalknowledge/general/09042014-1017>

ธัญญา รอดเจริญ. (2562). ผลของโปรแกรมการปรับความคิดและพฤติกรรมด้วยตนเองต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุที่เป็นโรคซึมเศร้า. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

สถิตย์ วงศ์สุระประภิต, ฉันทนา แรงสิงห์ และเจนนารา วงศ์पाल. (2564). ผลของโปรแกรมการบำบัดทางพฤติกรรมความคิดต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ที่มีอาการของโรคซึมเศร้า. วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. 11(2): 47-58.

Winer, J.B., Brown, R.D., & Michels, M.K. (1991). *Statistically principles in experimental design*. (3rd ed.) U.S.A.: McGraw-Hill.

Worldometers. (2024). *COVID-19 CORONAVIRUS PANDEMIC*. Retrieved from

<https://www.worldometers.info/coronavirus/>

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นด้วยการปรึกษา
ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์

STRENGTHENING TEENAGE MOTHERS' RESPONSIBILITY FOR
CHILDREARING THROUGH ONLINE BEHAVIORAL THEORY COUNSELING

Received: February 7, 2024

Revised: March 25, 2024

Accepted: April 2, 2024

รวีวรรณ โกศลานันท์^{1*} เพ็ญญา กุลนภาดล²

Raveewan Kosalanant^{1*} Pennapha Koolnaphadol²

¹ นิสิตปริญญาโท, สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

¹ Student (B.Sc.) Counseling Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Chonburi, Thailand

² Associate Professor, Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Thailand

* Corresponding author, E-mail: ppinn9@gmail

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์และกลุ่มควบคุม 2) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น ที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ระหว่างระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น 2) โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ มารดาวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ที่มีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชลบุรีและเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัย และมีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ (1-90) จำนวน 20 คน ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน กลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที และกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่า F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางที่มีการวัดซ้ำ (Two-way ANOVA repeated measurement) ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ในระยะหลัง

การทดลอง และระยะติดตามผลมีค่าเป็น 122.20 และ 125.60 สูงกว่ามารดาวัยรุ่นที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรในระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลมีค่าเป็น 109.60 และ 113.40 สรุปได้ว่าโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นให้เพิ่มขึ้นได้

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตร, ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม, มารดาวัยรุ่น

ABSTRACT

This quasi-experimental research aims to: 1) Compare the parental responsibility of adolescent mothers between a group that received online behaviorism theory counseling and a control group. 2) Compare the parental responsibility of teenage mothers who received online behavioral theory counseling before, after, and during the follow-up period. The research tools included: 1) A scale measuring the parental responsibility of teenage mothers and 2) The online behavioral theory counseling program. This quasi-experimental study uses a sample of teenage mothers aged 15-19 years of Thai nationality residing in Chonburi province and raising their children themselves. Participants voluntarily joined the research project and demonstrated a level of parental responsibility, as measured by a scale developed by the researcher, ranging from moderate to low (79-90), with 20 individuals in total. The researcher divided the sample into two groups: an experimental group of 10 people and a control group of 10. The experimental group received 10 sessions of online behavioral theory counseling, each lasting 60 minutes, while the control group did not receive any counseling program. The data was analyzed using mean, standard deviation, percentage, and F-test with two-way ANOVA repeated measurement. The research found that the mean of parental responsibility of teenage mothers who received the online behavioral theory counseling program was significantly higher after the experiment and during the follow-up period than before the experiment at the .05 level. The mean of parental responsibility for those who received the counseling program were 122.20 after the experiment and 125.60 during the follow-up period, higher than those who did not receive the program, with mean of 109.60 after the experiment and 113.40 during the follow-up period. In conclusion, the

online behavioral theory counseling program can effectively enhance the parental responsibility of teenage mothers.

Keywords: Parental Responsibility, Teenage Mother, Behavioral theory

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทยยังคงประสบปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยสถิติการตั้งครรภ์ช่วงตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 - 2560 การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี มีอัตราการคลอดบุตร 39.6 หรือจำนวน 82,019 คนต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี จำนวน 2,072,138 คนและในปี พ.ศ. 2563 มีการลดลงเหลือ 28.7 หรือจำนวน 56,074 คนต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี 1,955,552 คน การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นอายุ 15 – 19 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และในปี พ.ศ. 2562 – 2564 ถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีอัตราการคลอดบุตรลดลงอยู่ที่ 24.4 หรือจำนวน 47,378 คน ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีทั้งหมด จำนวน 1,943,850 คน กรมอนามัย (2565) และมีการตั้งครรภ์ซ้ำของหญิงอายุ 15-19 ปี จำนวนคลอดซ้ำทั้งหมด 3,653 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และเมื่อเปรียบเทียบอัตราการคลอดบุตรของมารดาวัยรุ่น อายุ 15-19 ปี ในเขตสุขภาพทั้งหมด 12 เขต และกรุงเทพมหานคร พบว่า เขตสุขภาพที่ 6 มีอัตราร้อยละ 29.3 และเมื่อเปรียบเทียบไปที่เขตสุขภาพที่ 6 พบว่าจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีอัตราการคลอดบุตรของมารดาวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีที่สูงที่สุดของทุกเขตสุขภาพและประเทศไทย สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ (2564)

แม้ว่าสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจะมีแนวโน้มลดลง แต่เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลกับต่างประเทศทำให้พบว่า การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังมีอัตราที่สูงกว่าประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียเป็นอันดับ 1 จึงถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือถูกปลูกฝังมาจากครอบครัวโดยการที่บิดามารดาคอยเป็นหูเป็นตา คอยให้คำปรึกษาและสอน เมื่อบุตรหลาน มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือโรงเรียนที่สอนเรื่องเพศให้กับนักเรียนเพื่อลดอัตราการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในอนาคต นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นปัญหาเรื้อรังในสังคมไทยและส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ และถึงแม้การใช้ถุงยางอนามัยจะแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ขัดแย้งกับปัญหาการป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน และการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นก็ยังมีอายุน้อยลง อีกทั้งส่วนใหญ่ของปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมักจะไม่ได้ออกแบบไว้ (กิตติพงษ์ แซ่เจ็ง, 2563) จึงอาจส่งผลกระทบต่อมารดาวัยรุ่นจนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายตามมาภายหลังได้

การทบทวนสถิติอัตราการคลอดบุตรของหญิงอายุ 15-19 ปี ในจังหวัดชลบุรีพบว่าอัตราการคลอดบุตรเป็นอันดับที่ 6 จากทั้งหมด 8 จังหวัดที่มีอัตราการคลอดสูงสุด ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนมารดาวัยรุ่นคลอดบุตรจำนวน 1,988 คน จากประชากรหญิงอายุ 15 – 19 ปี จำนวน 8,393 คน (กรมอนามัย, 2562) โดยจากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 จังหวัดชลบุรี มีจำนวนมารดาวัยรุ่น 683 คน จากประชากรหญิงอายุ

15-19 ปี จำนวน 10,033 คน และข้อมูลปีพ.ศ. 2564 จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรีมีจำนวนประชากรมารดาวัยรุ่นเพิ่มขึ้นทั้งหมด 64 คน ซึ่งข้อมูลพื้นฐานของมารดาวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่คลอดบุตร พบว่ามีอายุ 14-16 ปี ร้อยละ 29.69 และอายุ 17-19 ปี ร้อยละ 68.76 หลังคลอดบุตรปัจจุบัน พบว่ากลับไปศึกษาต่อ ร้อยละ 20.3 และไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 53.1 และข้อมูลพื้นฐานบุคคลในครอบครัว พบว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเกิดจาก มีเพศสัมพันธ์ในขณะมีเมมา ร้อยละ 11.4 ไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิด ร้อยละ 29.5 สาเหตุที่ไม่คุมกำเนิดเนื่องจากมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ ร้อยละ 31.8 การตั้งครรภ์และปัจจุบันอาศัยอยู่กับสามี/คู่รัก ร้อยละ 34.4 ก่อนตั้งครรภ์ไม่ได้คุมกำเนิด ร้อยละ 40 และตั้งใจตั้งครรภ์ ร้อยละ 41.3 มีคนในครอบครัว/ญาติพี่น้อง ตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 42.2 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในระยะก่อนการตั้งครรภ์พบว่าไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ร้อยละ 58.7 และการเลียนแบบมีเพื่อนรุ่นเดียวกันเคยตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 89.1 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี, 2564)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของมารดาวัยรุ่นที่เป็นเรื่องที่มีค่านิยมของสังคมและศีลธรรมอันดี เนื่องจากมารดาวัยรุ่นเกิดจากการขาดความรู้ในเรื่องการเจริญพันธุ์ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การคุมกำเนิดอย่างไม่ถูกวิธี และก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมาก ทั้งในด้านครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงอนาคตของวัยรุ่นด้วย ที่ต้องขาดโอกาสทางการศึกษาและออกมารายรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน หรือมารดาวัยรุ่นบางคนอาจจะตัดสินใจทำแท้งเพราะจะได้กลับมาใช้ชีวิตวัยรุ่นตามเดิม รวมถึงวัยรุ่นยังขาดความพร้อมในการดูแลสุขภาพของตนเองในระหว่างที่ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด ระยะหลังคลอด อาจก่อให้เกิดภาวะต่าง ๆ ได้ เช่น ภาวะเลือดจางในมารดา ภาวะติดเชื้อ ภาวะคลอดติดขัด ภาวะขาดไอโอดีนทำให้เกิดความบกพร่องทางพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา ในช่วงตั้งครรภ์หากขาดไอโอดีนจะทำให้สมองของทารกถูกทำลาย ทำให้สติปัญญาบกพร่องและเกิดโรคทางระบบประสาทอื่น ๆ ความดันโลหิตสูงในระยะตั้งครรภ์ ครรภ์เป็นพิษ เยื่ออุโพรงมดลูกอักเสบ และการคลอดทารกก่อนกำหนดทำให้ทารกมีการเจริญเติบโตในครรภ์ช้า ร่างกายไม่สมบูรณ์ มีน้ำหนักตัวน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานตกลดหลังคลอด เนื่องจากทารกที่เกิดจากมารดาวัยรุ่น มีโอกาสได้รับการเลี้ยงดูที่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร (ศรีเพ็ญ ต้นติเวสส, 2556) เพราะการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มักไม่ได้วางแผนไว้ อีกทั้งวัยรุ่นยังเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงมากมาย และต้องการค้นหาอัตลักษณ์ของตนเอง ต้องการความมีอิสระ เป็นที่ยอมรับของครอบครัวและสังคม มีการพัฒนาทางด้านจิตใจโดยเปลี่ยนจากเด็กเป็นผู้ใหญ่จึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อเข้าสู่บทบาทใหม่ แต่การที่วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงกระทันหันจากบทบาทวัยรุ่นเป็นมารดา อาจทำให้เกิดการขาดการตระหนักถึงตนเองและบุตร มารดาวัยรุ่นจึงละเลยหน้าที่และขาดความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูบุตรให้เหมาะสม (ศุภณีนามย์ที่ 6 ชลบุรี, 2563)

งานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบของมารดา กล่าวว่า ในสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ส่งผลต่อความรับผิดชอบการเลี้ยงดูบุตร เช่น ทำให้มีเวลากับครอบครัวน้อยลง ไม่มีเวลาให้การอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูบุตรอย่างเหมาะสม การใช้อารมณ์กับบุตร การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การขาดความรู้ เอาใจใส่ในการเลี้ยงดูบุตร อาจทำให้เด็กขาดสารอาหาร ขาดความรัก ความอบอุ่นและนำมาซึ่งปัญหาด้านสังคมในอนาคต เช่น เด็กมีสุขภาพที่ไม่ดี เข้าถึงการศึกษาได้น้อยลง มีคุณภาพชีวิตลดลง มีบุคลิกภาพที่ไม่พึงประสงค์เกิดความหย่อนยานทางคุณธรรมและจริยธรรม การติดยาเสพติด การติดเกมสัจจนอาจก่อให้เกิดอาชญากรรม ซึ่งทำให้เด็กกระทำผิดซ้ำและเติบโตไปพร้อมกับการกระทำรุนแรง การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ควรเริ่มจากสถาบันครอบครัวและการเรียนรู้ของบุคคลควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก ผลของงานวิจัยพบว่าหน้าที่ความรับผิดชอบของมารดา แบ่งได้เป็น 4 ประการ คือ ด้านการเลี้ยงดูบุตร โดยมารดาต้องเลี้ยงดูบุตรให้มีความเหมาะสม ด้านกายภาพ จิตใจ และสังคม เพื่อให้บุตรมีศักยภาพที่ดีต่อไปในอนาคต ด้านการแก้ไขปัญหา มารดาจะต้องช่วยแนะนำการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องให้แก่บุตร เมื่อเกิดความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ ด้านการเป็นต้นแบบของสังคม ในการปฏิบัติตนเมื่อบุตรเติบโตและต้องเผชิญกับสังคมภายนอก เมื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ด้านสันตนาการ โดยมารดาควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการของบุตรและสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครอบครัว และความรับผิดชอบในการเป็นมารดาดูแลบุตรมีความสำคัญ ทั้งเรื่องเวลา สถานะทางการเงิน ความสัมพันธ์ การอบรมสั่งสอน การสร้างภูมิคุ้มกันทางร่างกายและจิตใจมารดามีหน้าที่ดูแลหาอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ดูแลบุตร เมื่อยามเจ็บป่วย และต้องปลุกฝังให้บุตรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมได้ รวมทั้งการเข้าสังคมการมีมารยาททางสังคมและการอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างเหมาะสม (เทียนทิพย์ ไชยฉัตรเชาวกุล, 2543)

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีความเชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างไม่เหมาะสมเกิดจากการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นพฤติกรรมเหล่านี้สามารถเรียนรู้ได้ใหม่ผ่านเทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมาปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นให้บุตรได้รับการดูแลจากมารดาและมีศักยภาพที่ดีในอนาคตต่อไป

เนื่องด้วยจังหวัดชลบุรีเป็นเมืองหลักด้านอุตสาหกรรมและการค้าชายของภาคตะวันออก มีการขยายตัวเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและเป็นเมืองท่องเที่ยวจังหวัดหนึ่งก็ว่าได้ จึงทำให้มีการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยเพิ่มขึ้นทุกปี รวมไปถึงทำให้มีการเพิ่มจำนวนของวัยรุ่นตามไปด้วย ด้วยอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ค่านิยม สื่อสังคมหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ อาจเป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของจังหวัดชลบุรีเพิ่มมากขึ้นด้วยเหตุและผลของความสำคัญในปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจในการเสริมสร้าง

ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น และต้องการให้การเยียวยาโดยการให้การปรึกษาออนไลน์ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavior Therapy) โดยการให้การปรึกษาออนไลน์จะสามารถช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเลือกวัน เวลาและสถานที่เพื่อเข้ารับการปรึกษาได้ตามสะดวก ซึ่งเป็นการให้การปรึกษาในรูปแบบการสื่อสารผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยจะมีอินเทอร์เน็ตเป็นตัวสื่อกลางในการเชื่อมต่อเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาและผู้ให้การปรึกษาพูดคุยเรื่องราวหรือปัญหาที่อยากปรึกษาได้ (ณัฐวุฒิ สรพิพัฒน์เจริญ, วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ และอนงค์ วิเศษสุวรรณ, 2558.) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาและพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นเพื่อให้บุตรที่เกิดมามีคุณภาพและมีศักยภาพสามารถช่วยเหลือบุคคลอื่นและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์และกลุ่มควบคุม
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ระหว่างระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้สามารถนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ระบุรายละเอียดประชากร คือ มารดาวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีอาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี ที่มีบุตรอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 5 ปี ซึ่งเป็นประชากรไม่สามารถระบุจำนวนได้

กลุ่มตัวอย่าง

- กลุ่มตัวอย่างคือ มารดาวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ที่มีบุตรอาศัยอยู่ในภูมิภาคที่จังหวัดชลบุรีที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและมีคะแนนจากการทำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ (คะแนน 1-90) จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรต้น คือ วิธีการและระยะเวลาในการทดลอง
- ตัวแปรตาม คือ ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น จำนวน 30 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.84

2. โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษานิยามศัพท์และองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นตามกรอบแนวคิดของ Tengku Aizan Binti Abdul Hamid (1992) มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรักความเอาใจใส่ (Affective function) 2. ด้านการอบรมเลี้ยงดู (Socialization and placement function) 3. ด้านการดูแลสุขภาพ (Health care function)

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่สร้างขึ้น นำไปให้กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ หลังจากทีกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว นำแบบวัดให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

3. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะวัด และนำเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้ง

4. ผู้วิจัยนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้วไป (Try out) กับมารดาวัยรุ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์พิจารณาคุณภาพแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item total correlation) ซึ่งใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.20 – 1.00 นั้นหมายความว่าแบบวัดมีคุณภาพตามเกณฑ์และนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น จำนวน 31 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยตัดข้อคำถามที่ 24 ออก เนื่องจาก ค่าอำนาจจำแนกแบบสหสัมพันธ์ (Corrected Item-Total Correlation) มีค่าเท่ากับ -.31 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า .2 ข้อคำถามทั้งหมดจึงมี 30 ข้อ และนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นไปวัดเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.ระยะก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์เพื่อประกาศรับสมัครผู้เข้าร่วมวิจัย และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น

1.2 นำคะแนนที่ได้จากการแปลผลของแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรมาจัดเรียงตั้งแต่ปานกลางถึงต่ำ (คะแนน 1-90) แล้วจัดกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม กลุ่มละ 10 คน

กลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการให้การปรึกษาแบบรายบุคคล โดยใช้โปรแกรมการให้การปรึกษารายบุคคลทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ที่การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 5 สัปดาห์ ผ่านโปรแกรม zoom และผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะได้รับการทำแบบวัดการเลี้ยงดูบุตรผ่านทางออนไลน์ จำนวน 30 ข้อ ใช้ระยะเวลาในการทำแบบวัด 15 นาที โดยผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะต้องทำแบบวัดนี้จำนวน 3 ครั้ง คือ ครั้งแรกกระยะก่อนการทดลอง ครั้งที่สองกระยะหลังการทดลอง ครั้งที่สามกระยะติดตามผล

โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ

ครั้งที่ 2 การรักษาสัมพันธภาพและสำรวจปัญหา

เทคนิค การฝึกทักษะการสื่อสาร (Communication Skills Training)

การมอบหมายการบ้าน (Homework)

ครั้งที่ 3 การจัดการปัญหาของตนเอง

เทคนิค การฝึกทักษะการตัดสินใจ (Decision-making Skills)

ครั้งที่ 4 เรียนรู้ความรักและความเอาใจใส่ของแม่วัยรุ่นที่มีต่อลูก

เทคนิค การลดความวิตกกังวลอย่างเป็นระบบ (Systemic Desensitization)

การมอบหมายการบ้าน (Homework)

ครั้งที่ 5 การให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อลูก

เทคนิค การเสริมแรง (Reinforcement) การคาดการณ์อนาคต (Foresight)

ครั้งที่ 6 ความเป็นห่วงของแม่

เทคนิค มองมุมใหม่ (Reframing) การเสนอตัวแบบ (Modeling)

ครั้งที่ 7 แบบอย่างในการเลี้ยงดูลูกด้วยหลัก 5 L

เทคนิค การสอน (Coaching) เทคนิคแม่แบบ (Modeling Technique)

ครั้งที่ 8 เรียนรู้การเลี้ยงดูลูกของแม่วัยรุ่น

เทคนิค การปรับโครงสร้างความคิด (Cognitive Restructuring)

ครั้งที่ 9 ความรับผิดชอบขั้นที่มีต่อลูก

เทคนิค การทำสัญญากับตนเอง (Self Contracting)

ครั้งที่ 10 ยุติการให้การปรึกษา

เทคนิค Feedback การให้ข้อมูลย้อนกลับ

กลุ่มควบคุม

ในระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยจะดำเนินการสอบถามรายบุคคลผ่านโปรแกรมการ zoom สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 10 สัปดาห์ เกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นดนตรีของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะได้รับการทำแบบวัดการเล่นดนตรีผ่านทางออนไลน์ จำนวน 30 ข้อ ใช้ระยะเวลาในการทำแบบวัด 15 นาที โดยผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะต้องทำแบบวัดนี้จำนวน 3 ครั้ง คือ ครั้งแรกระยะก่อนการทดลอง ครั้งที่สองระยะหลังการทดลอง ครั้งที่สามระยะติดตามผล และหากมีความประสงค์ที่จะเข้ารับการปรึกษา ผู้วิจัยจะดำเนินการนัดหมายเพื่อเข้ารับการปรึกษาในภายหลังจากที่เสร็จสิ้นการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

2. ระยะหลังการทดลอง

หลังจากจบโปรแกรมการให้การศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ จำนวน 10 ครั้งเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีวัดกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง และใช้คะแนนการประเมินดังกล่าวเป็นคะแนนระยะหลังการทดลอง

3. ระยะติดตามผล

เมื่อเสร็จสิ้นการให้การศึกษาเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยใช้แบบวัดความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีของมารดาวัยรุ่นวัดซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างเดิมและเก็บเป็นคะแนนในระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

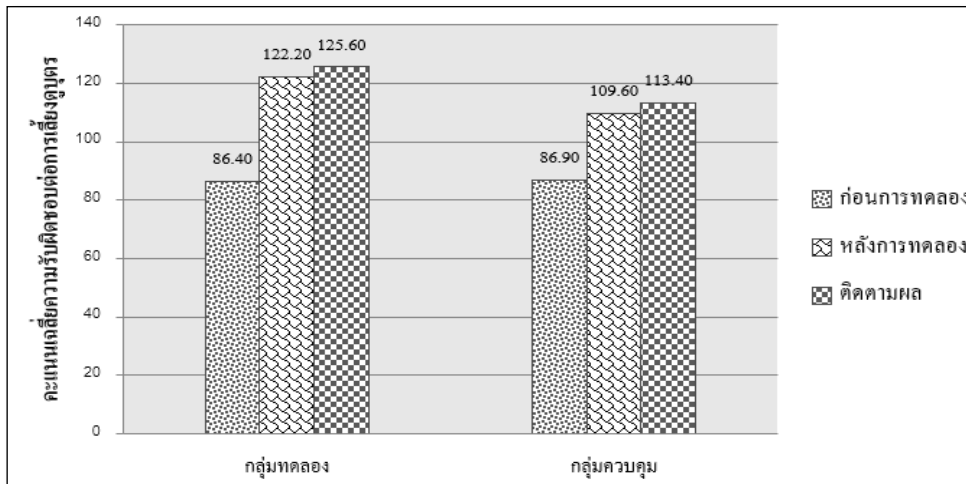
1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีของมารดาวัยรุ่นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผลโดยพิจารณาจากค่า F-Test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางที่มีการวัดซ้ำ (Two-way ANOVA repeated measurement)

ผลการวิจัย

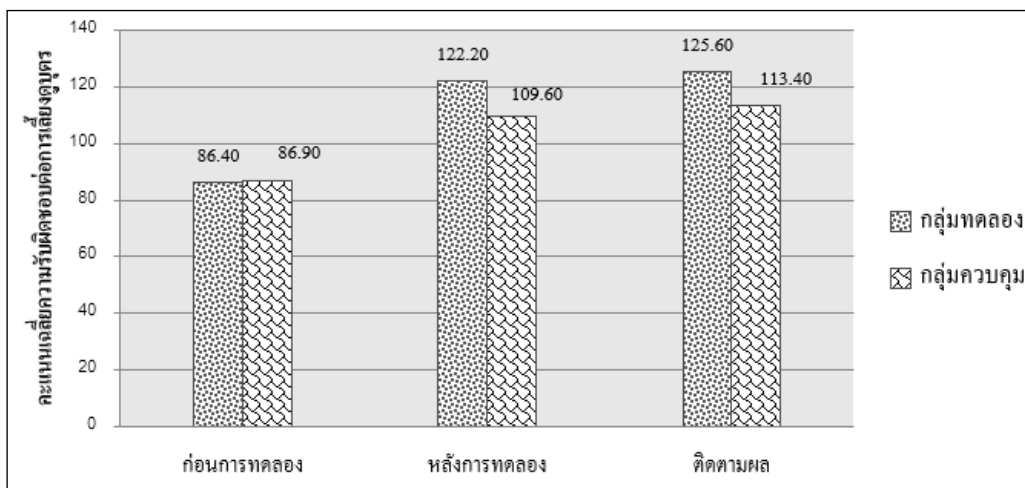
คะแนนความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะก่อนการทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 90 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 82 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 86.40 คะแนน ระยะหลังการทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 134 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 115 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 122.20 คะแนน และระยะติดตามผลหลังทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 131 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 120 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 125.60 คะแนน

คะแนนความรับผิดชอบต่อการเล่นดนตรีของมารดาวัยรุ่นกลุ่มควบคุมระยะก่อนการทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 90 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 79 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 86.90 คะแนน ระยะหลังการทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 120 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 100 คะแนน และคะแนน

เฉลี่ยเท่ากับ 109.60 คะแนน และระยะติดตามหลังทดลองมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 126 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 103 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 113.40 คะแนน เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอด้วยแผนภูมิได้ดังภาพประกอบ 1 และภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของมารดาวัยรุ่นในกลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ และกลุ่มควบคุม ในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลอง

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของมารดาวัยรุ่นในระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ และกลุ่มควบคุม

การทดสอบการเท่ากันของความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วม ผู้วิจัยได้ทดสอบด้วยสถิติ Mauchly's Test เป็นการทดสอบคุณสมบัติ Sphericity โดยผลการวิเคราะห์จะต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{sig.} > 0.05$) ผลการทดสอบพบว่า ค่า Mauchly's Test = 0.96 $df = 2$ $\text{sig.} = 0.70$ แสดงว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ได้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างวิธีการปรึกษากับระยะเวลาในการทดลอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ กับระยะเวลาในการทดลอง

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig.
Between subject					
Group (G)	1	984.15	984.15	47.01*	0.000
error	18	376.83	20.94		
Within subjects					
Time(T)	2	12984.30	6492.15	264.01*	0.000
TxG	2	555.10	277.55	11.29*	0.000
error	36	885.27	24.59		

*sig \leq 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า วิธีการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ กับระยะเวลาในการทดลอง มีปฏิสัมพันธ์กันส่งผลให้คะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F_{2,36} = 11.29$, $\text{sig} = 0.00$) นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นแตกต่างกัน เมื่อระยะเวลาในการทดลองต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F_{2,36} = 264.01$, $\text{sig} = 0.00$) และเมื่อกลุ่มที่ให้การรักษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F_{1,18} = 47.01$, $\text{sig} = 0.00$)

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบย่อยคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นระหว่างระยะเวลาของการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

Source of variation	df	SS	MS	F	Sig.
กลุ่มทดลอง					
Between Groups	9	105.20			
Within Groups	2	9432.80	4716.40	225.07*	0.00
Error	18	377.20	20.96		
total	29	9915.20			

*sig \leq 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า

1) กลุ่มทดลอง มารดาวัยรุ่นมีคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยเปรียบเทียบรายคู่โดยนำมาเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) ดังตารางที่ 4

2) กลุ่มควบคุม มารดาวัยรุ่นมีคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยเปรียบเทียบรายคู่โดยนำมาเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลอง ระหว่างระยะเวลาในการทดลอง ด้วยวิธีการทดสอบรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

เวลา	\bar{X}	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ติดตาม
		86.40	122.20	125.60
ก่อนการทดลอง	86.40	-	35.80*	39.20*
หลังการทดลอง	122.20		-	3.40
ติดตาม	125.60			-
p			2	3
$q_{.95}(2,18)$			2.97	3.61
$q_{.95}(2,18)\sqrt{20.96/18}$			3.20	3.90

*sig \leq 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะ หลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าคะแนน ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อน การทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของ มารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะติดตามผลแตกต่างจากระยะหลังการทดลอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1) เพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การศึกษาทฤษฎี พฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างระยะการทดลองและกลุ่มควบคุม

โปรแกรมการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์เป็นโปรแกรมที่สามารถช่วยเสริมสร้าง พฤติกรรมในการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นให้มีทิศทางที่ดีขึ้นได้ เนื่องจากผู้วิจัยพัฒนาโปรแกรมการ

ปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ให้เกิดความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง มีเทคนิคในการช่วยให้มารดา วิทยุกลุ่มได้วิเคราะห์ถึงปัญหา และแนวทางในการหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งเมื่อเลือกวิธีดังกล่าว แล้วมีผลที่ ตามมาเช่นไร เป็นการฝึกการสังเกตตนเองและหากพฤติกรรมดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่ดี แล้วผู้วิจัยจะ ดำเนินการตามขั้นตอนและเทคนิคเพื่อให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่ตลอดไป

2) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น ที่ได้รับการให้การปรึกษา ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างระยะก่อนการทดลองและระยะ หลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า มารดาวัยรุ่นที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ มีความรับผิดชอบ ต่อการเลี้ยงดูบุตรในระยะหลังการทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ จะได้รับการให้การ ปรึกษาทั้งหมด จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 5 สัปดาห์ ผ่านโปรแกรม zoom เป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผ่าน โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์และใบงานที่มอบหมายเป็นการบ้านในแต่ละครั้ง เพื่อให้มารดาวัยรุ่นได้มีพฤติกรรมต่อการเลี้ยงดูบุตรของตนเองไปในทางที่ดีต่อไปในอนาคต

กลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ ผู้วิจัยจะดำเนินการ สอบถามรายบุคคลผ่านโปรแกรมการ zoom สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทั้งหมด 10 สัปดาห์ เป็นการติดตามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และเมื่อได้สอบถามกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มควบคุมได้มี การฝึกปฏิบัติในการเลี้ยงดูบุตรกับทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตนเองได้มีความรู้ความเข้าใจ การเลี้ยงดู บุตรที่ดี ประกอบการพูดคุยกับผู้วิจัย ดังนั้นกลุ่มควบคุมจึงมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรที่ดีเช่นกันพฤติกรรมนิย มออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระหว่างระยะก่อนการทดลองและระยะหลังการทดลอง

อภิปรายผลได้ว่ามารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ออนไลน์ จะเห็นได้ว่ามารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ มีการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยผู้วิจัยจะช่วยให้มารดาวัยรุ่นกลุ่ม ทดลองได้สำรวจปัญหาของตนเอง ผ่านเทคนิคการฝึกทักษะการสื่อสาร (Communication Skills Training) เพื่อให้ได้ทราบว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง และเมื่อมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองได้สำรวจปัญหาแล้ว นำมา เลือกตัดสินใจในการจัดการปัญหาของตนเองและรู้ว่าอะไรคือสาเหตุของปัญหาที่นำไปสู่พฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม จากนั้นผู้วิจัยจะสอบถามในสัปดาห์ที่ผ่านมาว่าพบเจอปัญหาหรือสิ่งใดที่ทำให้รู้สึกเป็น กังวลใจอยู่บ้าง ด้วยเทคนิคการลดความวิตกกังวลอย่างเป็นระบบ (Systematic Desensitization) เพื่อให้ ลำดับความวิตกกังวลจากมากไปน้อย เมื่อมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรง

(Reinforcement) และให้กำลังใจในการทำให้พฤติกรรมที่ดีต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เทคนิคและทักษะต่าง ๆ ในการให้การปรึกษาแต่ละครั้งเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรให้แก่มารดาวัยรุ่น และจะเป็นการปรับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น ฝึกให้มารดาวัยรุ่นมีความรับผิดชอบในให้ความรัก การดูแลและเอาใจใส่ต่อบุตรในเรื่องต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามวัยรวมถึงพัฒนาการของบุตรด้วย และยังฝึกให้สังเกตความรู้สึก อารมณ์และพฤติกรรมของตนเองในขณะที่เลี้ยงดูบุตร เพื่อจะได้ตระหนักรู้ในตนเอง เสมอว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรให้เป็นมารดาที่ดีและเป็นตัวอย่างการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ดีให้แก่บุตร

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 1

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระยะทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระยะทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมผลมีค่าเป็น 122.20 และความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นที่ได้รับการให้การปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมผลมีค่าเป็น 125.60 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2

อภิปรายผลได้ว่าโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองให้เพิ่มขึ้นได้จริง และยังทำให้มารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของตนเองเพิ่มขึ้นในทิศทางบวก ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยทำให้ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง นั่นจึงเป็นเหตุผลที่สนับสนุนวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยดังกล่าว

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ จินจรรยา (2562) ที่ศึกษาผลขององค์ประกอบเชิงยืนยัน ความรับผิดชอบต่อบิดามารดาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อบิดามารดาด้วยการปรึกษาคอบครัวเชิงบูรณาการ ผลวิจัยพบว่า ผลองค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบต่อบิดามารดาที่ได้รับการปรึกษา

ในระยะหลังการทดลองมากกว่าระยะก่อนทดลอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ IvyPanda (2019) ที่ศึกษาบิดามารดาควรมีความรับผิดชอบเท่าเทียมกันในการเลี้ยงดูบุตรหรือไม่ ผลวิจัยพบว่า สถาบันที่กำหนดบทบาทของบิดามารดาในการเลี้ยงดูบุตรควรมีความรับผิดชอบเท่าเทียมกันในการเลี้ยงดูบุตรและการปลูกฝังค่านิยมเชิงบวกให้กับเด็กที่กำลังเติบโต ในช่วงแรกของชีวิต การดูแลของมารดามีความสำคัญอย่างมาก และควรได้รับการดูแลจากบิดาด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นได้ โดยโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์จะเป็นการปรับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่น ฝึกให้มารดาวัยรุ่นมีความรับผิดชอบในให้ความรัก การดูแลและเอาใจใส่ต่อบุตรในเรื่องต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามวัยรวมถึงพัฒนาการของบุตรด้วย และยังฝึกให้สังเกตความรู้สึก อารมณ์และพฤติกรรมของตนเองในขณะที่เลี้ยงดูบุตร เพื่อจะได้ตระหนักรู้ในตนเองเสมอว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรให้เป็นมารดาที่ดีและเป็นตัวอย่างในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ดีให้แก่บุตร จึงส่งผลให้มารดาวัยรุ่นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ามารดาวัยรุ่นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ สามารถนำไปปรับใช้ได้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น แต่หากจะนำไปปรับใช้จะต้องมีความเข้าใจในเทคนิคในการใช้โปรแกรมได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดกับกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด

2. หากนำโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนิยมออนไลน์ไปใช้ ควรมีความรู้และความเข้าใจในการปรึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณาการให้การปรึกษากับกลุ่มบิดาวัยรุ่น เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูบุตร เนื่องจากบิดาวัยรุ่นอาจมีปัญหาค่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยอาจจะให้การปรึกษาออนไลน์แบบกลุ่ม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมารดาวัยรุ่น มีลักษณะปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ทำให้มารดาวัยรุ่นมีการช่วยเหลือกันหรือแลกเปลี่ยนเรื่องราวซึ่งกันและกันได้

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ แซ่เจ็ง. (2563). การพัฒนาการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชนในประเทศไทย. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม. 43(2): 90-103.
- กรมอนามัย. (2565). รายงานประจำปี 2565 สำนักงานอนามัยการเจริญพันธุ์. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/FsYoG>
- เทียนทิพย์ ไชยฉัตรเขาวกุล. (2543). บทบาทของบิดาในทัศนคติของบุตรวัยรุ่น. [มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/101472>
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. (2564). รายงานประจำปี 2564 สำนักงานอนามัยการเจริญพันธุ์. เข้าถึงได้จาก <https://www.shorturl.asia/CLagX>
- ศรีเพ็ญ ตันติเวสส. (2556). สถานการณ์ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย 2556. https://www.hitap.net/wp-content/uploads/2014/09/adolescent_pregnancy_rep_online.pdf
- ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี. (2563). สรุปผลตรวจราชการและนิเทศงาน กระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 6 กรณีปกติ รอบ 2/2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.shorturl.asia/LNTCm>
- ณัฐวุฒิ สรพิพัฒน์เจริญ , วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ และอนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2558). การปรับตัวของนิสิตที่รับการปรึกษาออนไลน์ตามแนวทฤษฎีการปรึกษาแบบเน้นทางออก. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหาร
สถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน
APPROACHES FOR DEVELOPING THE BASIC EDUCATIONAL QUALITY
ASSURANCE BASED ON THE CONCEPT OF SCHOOL ADMINISTRATION
TOWARD HIGH PERFORMANCE ORGANIZATION FOR ENHANCING STUDENT
COMPETENCIES IN VUCA WORLD

Received: January 4, 2024

Revised: March 24, 2024

Accepted: April 2, 2024

จุฬาลักษณ์ ไสระพันธ์

Chulalak Sorapan

อาจารย์ ดร., แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ประเทศไทย

Lecturer, Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

Corresponding author, E-mail: chulalak.sor@stou.ac.th

ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 380 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางทาร์เย ยามาเน่แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน ในแต่ละโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 760 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วยเทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ประกอบด้วย (1) การพัฒนาศักยภาพในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน (2) การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (3) การสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน (4) การพัฒนาคุณภาพการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษายภายใน

สถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (5) การเพิ่มขีดความสามารถในการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน และ (6) การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน และ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนใน โลกพลิกผัน พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การบริหารสถานศึกษา, องค์กรสมรรถนะสูง, สมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

ABSTRACT

The purpose of this study are to study the guidelines of the development of basic education quality assurance according to the concept of school management for being high performance organization enhancing student competency in VUCA world. The sample is schools under the Office of the Basic Education Commission, totaling 380 schools, obtained by multi-stage sampling. The respondents were one school administrator and one teacher in each school, totaling 760 people and the informants in the focus group were 15 experts, obtained by purposive sampling. Instruments used in this study were questionnaires, feasibility and suitability assessment forms and group conversation recordings form. Data were analyzed using frequency distribution: percentage, mean, standard deviation, Modified Priority Needs Index and content analysis. Finding of the study could be summarized as follows : The guidelines of the development of basic education quality assurance according to the concept of school management for being high performance organization enhancing student competency in VUCA world are (1) Developing the potential to set educational standards to enhance the competency of students (2) Enhancing the efficiency of the preparation of educational management development plans that aim to develop competencies of students (3) Strengthening the implementation of the educational management development plans to enhance competencies of students (4) Developing the quality of assessment and monitoring the quality of education within educational institutions to develop competencies of students (5) Increasing the ability to monitor performance in order to develop educational institutes to meet the quality standards of education that focuses on developing competencies of students. And (6) Increasing efficiency of Self-Assessment Report preparation

to enhance learner competency. The results of suitability and feasibility assessment of the guidelines of the development of basic education quality assurance according to the concept of school management for being high performance organization enhancing student competency in VUCA world show that every items have high suitability and feasibility.

Keywords: basic educational quality assurance, school administration, high performance organization, student competencies in VUCA world

บทนำ

เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นับได้ว่าเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงและผันแปรอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ก่อให้เกิดการหลอมรวมสังคมทั้งโลกให้เป็นสังคมเดียว เชื่อมโยงโลกทั้งใบเข้าด้วยกัน ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารหรือเดินทางถึงกันได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็ว เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดนวัตกรรมทางเทคโนโลยีขึ้นในโลกอย่างมากและทำให้โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เงินเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในโลกสมัยใหม่ โลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีทางการเงินทำให้เงินเป็นตัวขับเคลื่อนโลกในแทบทุกด้านพร้อมกับการพัฒนารูปแบบเป็นดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้สร้างปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในโลกสมัยใหม่ที่เรียกว่า “VUCA World” ที่หมายถึง โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็ว มีลักษณะของความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) เมื่อโลกมีความพลิกผันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญกับความรู้มาเป็นการให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดของผู้เรียน ซึ่งหนึ่งในทักษะที่ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงในการพัฒนาการคิดของผู้เรียน คือ ทักษะการเรียนรู้ตามแนวทางการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 (ศศิมา สุขสว่าง, 2562) การปรับหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นพัฒนาสมรรถนะ 6 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) สอดคล้องกับ วัฒนธรรม ระบุทักษะ (2563) ที่กล่าวถึงสมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน โดยรวบรวมสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของเด็กไทยจากแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 แนวคิด Hard Skills และ Soft Skills มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และผลการวิจัยของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ทำให้พบว่า สมรรถนะหลักของผู้เรียนไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคโลกพลิกผันนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องมีสมรรถนะหลักในด้านการจัดการตนเอง (Self Management) การสื่อสาร (Communication) การรวมพลังทำงานเป็นทีม (Collaboration in Teamwork) การคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) และการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) ดังนั้น การจัดการศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นการวางรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนจะต้องมีการทบทวนและปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็น เพื่อให้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พลิกผัน ไม่แน่นอน ซับซ้อนและคลุมเครือได้ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต

การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกพลิกผันนับว่าเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง (High Performance Organization) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะหลักของผู้เรียนในยุคโลกพลิกผัน พัฒนาการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับต้องพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสู่องค์การสมรรถนะสูง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563) ซึ่งการเป็นองค์การสมรรถนะสูงที่ประสบความสำเร็จในเสริมสร้างสมรรถนะหลักของผู้เรียนตามเป้าหมายอย่างยั่งยืนนั้นจะต้องมีนวัตกรรมและบริการที่มีประสิทธิภาพ สามารถดึงส่วนดีของบุคลากรมาใช้และรักษาให้อยู่กับองค์การให้นานที่สุด มีคุณลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพสูง 2) พนักงานขององค์การมีคุณภาพสูง 3) มีการมุ่งเน้นเป้าหมายในระยะยาว 4) มีวัฒนธรรมมององค์การในการเปิดกว้างทางความคิด และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และ 5) มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพองค์การอย่างต่อเนื่อง (Roijen, Stoffers and de Vries, 2017) สถานศึกษาที่มุ่งสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงในการเสริมสร้างสมรรถนะหลักของผู้เรียนในยุคโลกพลิกผันนั้น “ผู้บริหารสถานศึกษา” ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และนำไปสู่การนำไปใช้อย่างมีคุณภาพภายใต้บรรยากาศการทำงานที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (ชลธิชา บุญนทร์, วัลลภา อาริรัตน์ และเกื้อจิตต์ ฉิมทิม, 2564) อีกทั้งทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่ามีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูง (เพ็ญศิริ ฤทธิภรณ์, 2559) โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์การสมรรถนะสูงใน 7 มิติ ได้แก่ 1) การนำองค์การ 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ (ธงชัย สมบูรณ์, 2563) และความสำเร็จในการจัดการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็วนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลที่ยุ่ยากซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งยังต้องแสวงหาความรู้ เทคโนโลยี และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต วิธีการทำงาน การปรับโครงสร้างองค์กร สร้างวัฒนธรรมในการทำงานใหม่ให้มีประสิทธิภาพ ให้ทุกคนเป็น Global Citizen โดยให้ความสำคัญในด้านหลักสูตรด้านกระบวนการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมที่พัฒนาและบูรณาการเทคโนโลยีสืบค้นและ ใช้เนื้อหาเป็นฐานการสอนในบริบทที่เป็นจริง และที่สำคัญในด้านการวัดผลประเมินผลในรูปแบบใหม่ที่มีความหลากหลายที่เน้นทักษะเน้นให้ผู้เรียนให้สามารถประเมินความก้าวหน้าและสมรรถนะของตนเองได้ (ชัชชญา พิระธรรณิศร์, 2563)

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนว่าสถานศึกษาทำงานอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้ได้ผลผลิต (นักเรียน) มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย (กัลยาณี พรหมทอง, 2560) ซึ่งตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดทำการประเมินเองทุกปีและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อย่างน้อยทุกห้าปี

โดยจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตลอดจนบริบทในการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ (นเรศ สถิตยพงศ์, 2561) การประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารสถานศึกษาในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านผู้บริหาร ด้านบุคลากร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านงบประมาณ เป็นต้น (دنุพล มหิพันธ์, อมร มะลาศรี และชัยยนต์ เพาพาน, 2559; ธนู นวลเป้า, 2557) อีกทั้งยังมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา โดยการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพนั้นถือเป็นหัวใจหลักที่มีผลต่อระบบการศึกษาอันจะก่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไทยในทุกๆ ระดับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ รองรับการพัฒนาประเทศและสร้างอนาคตที่ดีของลูกหลานไทยและอนาคตที่ดีของประเทศในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจและห่วงใย สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมว่า มีความสามารถในการจัดการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนมีคุณธรรม(ดี) มีความรู้(เก่ง) และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ธนู นวลเป้า, 2557)

จากการติดตามการดำเนินการและสถานการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สมศ. ของการศึกษาระดับต่างๆ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 จนถึง พ.ศ. 2558 ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งได้ระบุไว้ในรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “แผนปฏิรูปเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก” สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (2559) กล่าวไว้ว่า “ทั้งในสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การประเมินคุณภาพภายนอกได้ดำเนินการมาแล้ว 3 รอบ แต่กลับพบว่า การประเมินดังกล่าวทั้งในส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ คือ ไม่สอดคล้องและส่งเสริมสอดคล้องกับความมุ่งหมายหลักการและแนวทางการจัดการศึกษา ตลอดจนบริบทในการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกันและที่ยิ่งไปกว่านั้นผลของการประเมินยังไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาเหล่านั้น ซึ่งเป็นเจตนารมณ์หลักของเรื่องนี้แต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกที่ทำให้สถานศึกษาทุกระดับประสบปัญหาในการดำเนินงาน และไม่ส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังจะเห็นได้จากผลการจัดอันดับทางการศึกษาจากสถาบันต่างๆ ของโลก เช่น อันดับมหาวิทยาลัยไทย อันดับทักษะความสามารถทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (Program for International Student Assessment หรือ PISA) ใน ค.ศ. 2012 ไทยอยู่ลำดับที่ 50 จาก 65 ประเทศ อันดับทักษะความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Proficiency Index หรือ EF EPI) และอันดับคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไทย ดังแสดงให้เห็นในดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันโลก เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นคุณภาพการศึกษาไทยที่ยังคงตกต่ำอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการขัดต่อนโยบาย “คืนครูให้นักเรียน” เพราะภาระงานในการดำเนินการประกันคุณภาพทำให้ผู้สอนต้องทิ้งห้องเรียนมาเพื่อเตรียมเอกสารรองรับ

การประเมิน และเป็นอุปสรรคต่อเป้าหมายของนโยบาย "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" เพราะครูไม่มีเวลาในการจัดเตรียมสื่อหรือชุดการสอนที่เหมาะสมที่จะเพิ่มการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน เนื่องจากถูกดึงเวลาจากการทำหน้าที่สอน ให้ไปทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน จากผลสำรวจของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ปี 2557 พบว่า กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ไม่ใช่การสอนที่ครูต้องใช้เวลามากที่สุด ได้แก่ การประเมินของหน่วยงานภายนอก นอกจากนี้ยังพบประเด็นปัญหาต่างๆ ของการประกันคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ 1) ความไม่สอดคล้องกันของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก 2) ภาระงานและความพร้อมของบุคลากร 3) ภาระด้านงบประมาณ 4) ภาระงานด้านเอกสาร และ 5) คุณภาพของผู้ประเมิน (นเรศ สถิตยพงศ์, 2561) ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รองรับการพัฒนาประเทศและสร้างสมรรถนะที่สำคัญของลูกหลานไทยในยุคโลกพลิกผัน

จากความเป็นมาและปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันซึ่งจะเป็นแนวทางในการยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐาน มีความเหมาะสม สอดคล้อง และสามารถพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในทุกบริบทและทุกมิติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีสมรรถนะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้บนพื้นฐานแห่งความดี (มีคุณธรรม) ความรู้ (เก่ง) อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขในยุคโลกพลิกผัน และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 380 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางทาร์โรว์ ยามาเน่ และทำการสุ่มกลุ่ม

ตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มตามสังกัดและภูมิภาคก่อนจากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย และผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน และครูผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 คน ในแต่ละโรงเรียนรวมผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 760 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน โดยการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง และการส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน จากหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและนิยามศัพท์ 2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์ให้ครอบคลุมเนื้อหา 3) ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้อง และความชัดเจนของข้อคำถาม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 และ 4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอนี้ของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .985 จากนั้นจึงนำไปเก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ใช้กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยชุดเดียวกับระยะที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วยเทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร PNI_{Modified}

ระยะที่ 3 การออกแบบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาการประกันคุณภาพขั้นพื้นฐาน 4 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง 4 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน 3 คน และ 4) ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้าง

สมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน โดยการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ร่างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ 2) นำไปปรึกษาที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้อง และความชัดเจนของข้อความ 3) ปรับปรุงและแก้ไขแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาโครงการวิจัย แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	M	SD	ระดับ	ลำดับ	M	SD	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	0.71	มาก	1	4.50	0.70	มาก	4
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	0.70	มาก	1	4.51	0.74	มากที่สุด	3
3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.20	0.70	มาก	3	4.49	0.74	มาก	5
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.93	0.71	มาก	6	4.49	0.74	มาก	5
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	3.99	0.73	มาก	5	4.54	0.75	มากที่สุด	1
6. ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.04	0.72	มาก	4	4.52	0.73	มากที่สุด	2
เฉลี่ยทุกด้าน	4.10	0.71	มาก		4.51	0.73	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.10$) และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.51$)

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{Modified}$	ลำดับ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	4.50	0.064	6
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	4.51	0.067	4
3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.20	4.49	0.065	5
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.93	4.49	0.125	1
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	3.99	4.54	0.121	2
6. ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.04	4.52	0.106	3
เฉลี่ยทุกด้าน	4.10	4.51	0.091	

จากตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($PNI_{Modified} = 0.125$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($PNI_{Modified} = 0.121$) และด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($PNI_{Modified} = 0.106$) ตามลำดับ

3. แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

จากผลการวิเคราะห์ที่ชี้ให้เห็นความจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันผู้วิจัยได้นำมายกร่างแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ได้แนวทางการพัฒนาดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีพันธมิตรเครือข่าย ($PNI_{Modified} = 0.081$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ($PNI_{Modified} = 0.071$) และด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ($PNI_{Modified} = 0.071$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ การพัฒนาศักยภาพในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการดำเนินงาน อีกทั้งควรมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงและด้านการเป็นนวัตกรของผู้เรียน

(2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($PNI_{Modified} = 0.073$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีพันธมิตรเครือข่าย ($PNI_{Modified} = 0.072$) และด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ($PNI_{Modified} = 0.067$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา คือ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรมีกระบวนการในการสรรหาและพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและควรเปิดโอกาสให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยยึดหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการดำเนินงาน อีกทั้งควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงและด้านการเป็นนวัตกรของผู้เรียน

(3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีพันธมิตรเครือข่าย ($PNI_{Modified} = 0.070$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($PNI_{Modified} = 0.069$) และ ด้านโครงสร้างและการจัดองค์การและด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ($PNI_{Modified} = 0.067$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ การสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรสนับสนุนให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและควรมีการจัดโครงสร้างองค์การในการปฏิบัติงานด้านนี้ให้ชัดเจนโดยเน้นการสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ สร้างเครือข่าย ทำงานเป็นทีม และสื่อสารภายในองค์กรรวดเร็วแม่นยำ มีความสมดุลชีวิตกับการทำงาน สามารถปรับตัวในสภาวะการณ์ที่ยืดหยุ่น อีกทั้งควรเพิ่มการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

(4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ($PNI_{Modified} = 0.250$) รองลงมา ได้แก่ ด้านโครงสร้างและการจัดองค์การ ($PNI_{Modified} = 0.124$) และด้านภาวะผู้นำ ($PNI_{Modified} = 0.107$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรนำหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและด้านการจัดการของผู้เรียนและควรดำเนินการจัดโครงสร้างขององค์การในการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มากขึ้นด้วย

(5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีพันธมิตรเครือข่าย ($PNI_{Modified} = 0.136$) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ($PNI_{Modified} = 0.133$) และ ด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ($PNI_{Modified} = 0.121$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรสนับสนุนให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและควรนำแนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สมรรถนะด้านการจัดการ และสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงของผู้เรียน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแสดงภาวะผู้นำในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาให้มากขึ้นด้วย

(6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ($PNI_{Modified} = 0.132$) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ($PNI_{Modified} = 0.124$) และ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($PNI_{Modified} = 0.115$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรนำแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองและควรมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงภาวะผู้นำในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นการรายงานผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นนวัตกรรม สมรรถนะด้านการจัดการและสมรรถนะด้านการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียน

4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

จากผลการวิเคราะห์ที่ชี้ให้เห็นความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ผู้วิจัยได้นำมายกร่างแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน แล้วนำไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม แนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่ เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	M	SD	M	SD
<p>1. การพัฒนาศักยภาพในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมใน กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำหลักการบริหารสู่ ความเป็นเลิศและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการดำเนินงาน อีกทั้งควรมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการ คิดขั้นสูงและด้านการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน</p>	4.28	0.74	4.46	0.77
<p>2. การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรมีกระบวนการในการสรรหาและพัฒนาศักยภาพ บุคลากรในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และควรเปิดโอกาสให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยยึดหลักการบริหารสู่ ความเป็นเลิศในการดำเนินงาน อีกทั้งควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการ ศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงและด้านการ เป็นนวัตกรรมของผู้เรียน</p>	4.36	0.73	4.42	0.69
<p>3. การสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรสนับสนุนให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการ นำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและควร มีการจัดโครงสร้างองค์กรในการปฏิบัติงานด้านนี้ให้ชัดเจนโดยเน้นการ สร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ สร้างเครือข่าย ทำงานเป็นทีม และสื่อสาร ภายในองค์กรรวดเร็วแม่นยำ มีความสมดุลชีวิตกับการทำงาน สามารถ ปรับตัวในสภาวะการณ์ที่ยืดหยุ่น อีกทั้งควรเพิ่มการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นนวัตกรรม ของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น</p>	4.31	0.77	4.32	0.75

แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม แนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่ เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	M	SD	M	SD
<p>4. การพัฒนาคุณภาพการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรนำหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศมาให้เป็นกรอบใน การปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและด้าน การจัดการของผู้เรียนและควรดำเนินการจัดโครงสร้างขององค์กรในการ ปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ ชัดเจน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำในการ ปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาให้มากขึ้นด้วย</p>	4.26	0.69	4.39	0.65
<p>5. การเพิ่มขีดความสามารถในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งเน้น การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรสนับสนุนให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการ ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาและควรนำแนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อ พัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สมรรถนะด้านการจัดการ และสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงของผู้เรียน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควร มีการแสดงภาวะผู้นำในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาให้มากขึ้นด้วย</p>	4.42	0.77	4.41	0.71
<p>6. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรนำแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านการจัดทำรายงานผลการประเมิน ตนเองและควรมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการจัดทำ รายงานผลการประเมินตนเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงภาวะผู้นำในการ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นการ รายงานผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นนวัตกรรม สมรรถนะด้านการ จัดการและสมรรถนะด้านการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียน</p>	4.39	0.63	4.41	0.78
ภาพรวม	4.34	0.72	4.40	0.73

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ในภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($M = 4.34$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($M = 4.40$) และทุกข้อมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษามองว่าการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายังคงเป็นปัญหา และมีความต้องการและความคาดหวังให้การประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับที่ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561) ได้กล่าวถึงปัญหาของระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาในด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกไม่สอดคล้องกัน ในหลายครั้งตัววัดของการประกันคุณภาพภายในกับภายนอกถูกออกแบบมาจากหน่วยงานคนละหน่วยงาน ทำให้ไม่สอดคล้องกัน มีนิยามแตกต่างกัน การประกันคุณภาพจึงเสมือนเป็นการกรอกเอกสารที่ต้องให้ตรงกับนิยามของแต่ละหน่วยงานที่กำหนด ซึ่งไม่ได้ส่งผลดีใดๆ ต่อสถานศึกษา นอกจากนี้ยังพบปัญหาของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอื่นๆ ดังเหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยที่มีประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ฉบับนี้ คือ แนวทางในการดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง จึงส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อน และคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติ ทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริงและเป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่กำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกเกินความจำเป็น และสอดคล้องกับ มยุรี วรวรรณ (2563) ที่สะท้อนปัญหาในขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 6 ด้านไว้ว่า (1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า บุคลากรขาดความความรู้ความเข้าใจใน

การกำหนดตัวบ่งชี้ของแต่มาตรฐาน ขาดความรู้และประสบการณ์เนื่องจากครูบรรจุเข้ารับราชการที่มีอายุการทำงานน้อย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่สามารถสะท้อนปัญหาที่แท้จริงได้ทั้งหมด ฯลฯ (2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนไม่เป็นแผนพัฒนาเชิงกลยุทธ์ ถึงแม้จัดทำเป็นรูปคณะกรรมการที่ชัดเจนก็ตาม แต่เป็นแผนพัฒนาการศึกษาแบบเดิมไม่ปรับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนในยุคปัจจุบัน และกิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับงบประมาณที่เขียนไว้ (3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ครูมีภาระงานในการสอนจำนวนมาก ทำให้การจัดกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่สมบูรณ์ ครูบรรจุใหม่ยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน ภาระงานเกินอัตรากำลังครู ฯลฯ (4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า การวัดและประเมินผลแต่ละมาตรฐานไม่ครอบคลุมนักเรียนจำนวนทั้งหมด คนไทยมีวัฒนธรรมความเกรงใจ ทำให้ไม่สามารถสะท้อนความจริงที่เกิดกับนักเรียน (5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พบว่า ไม่สามารถติดตามการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากภาระครูมีมากเกินไป มีพฤติกรรมการติดตามผลแต่ไม่สามารถทำตามปฏิทินที่กำหนดได้ และ (6) ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง พบว่า การจัดทำเล่มรายงานผลไม่ได้มาจากรูปของคณะกรรมการ แต่มาจากหัวหน้างานประกันคุณภาพของโรงเรียน เนื่องจากไม่มีเวลาในการระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการทั้งนี้เพื่อให้ทันกรอบเวลาที่กำหนดส่งต้นสังกัด

2. แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันที่พบว่ามี 6 แนวทางและมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ระดับมาก ทั้งกลุ่มความคิดเห็นซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นแนวทางที่มีการดำเนินการที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันได้โดยในการนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของกระบวนการของการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ที่เน้นการแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง ตลอดจนพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิถีทางที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหานี้อยู่บนพื้นฐานกระบวนการที่เน้นไปที่ผู้ใช้ (User-centered) เป็นหลัก โดยมีเจตนาในการสร้างผลลัพธ์ในอนาคตที่เป็นรูปธรรม (Brown & Wyatt, 2010) จึงอาจทำให้การที่จะนำไปใช้นั้นมีความเป็นไปได้และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ นอกจากนี้ การนำแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานจะส่งผลให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่สมรรถนะสูงในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้มาตรฐานการจัดการศึกษาที่

กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ดังนั้น แนวทางที่พัฒนาขึ้นจึงมีความเหมาะสมและเป็นได้สูงที่จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในด้านการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ดังที่ เศกสรร ปัญญาแก้ว (2563) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแบบองค์กรสมรรถนะสูงเพื่อยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานแล้วพบว่า มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการเป้าหมาย กลไก กระบวนการ และเครื่องมือการบริหารสถานศึกษา และการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแบบองค์กรสมรรถนะสูงเพื่อยกระดับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน พบว่าทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับอรุณกมล สุขเอนก (2561) ที่กล่าวไว้ว่า องค์การสมรรถนะสูงจะเป็นองค์การที่บุคคลร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจตามวัตถุประสงค์ โดยมีเป้าหมายเพื่อหน่วยปฏิบัติประสบความสำเร็จได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ โดยมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ การวางแผน วิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในระยะยาว เป็นองค์การที่มีความยืดหยุ่นและความคล่องตัวสูง สามารถปรับและตอบสนองกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วเท่าทันต่อสถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนากระบวนการและกลไก ในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และควรมีการกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน อีกทั้งควรนำแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานเพื่อยกระดับคุณภาพด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผล วิเคราะห์และกำหนดกรอบพร้อมกับสร้างเครื่องมือติดตามผล จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการติดตามอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประสานขอความร่วมมือระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย รวมถึงหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อีกทั้งควรมีการดำเนินงานด้วยความสุจริตและโปร่งใส มีระบบ กติกา การดำเนินงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบได้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันได้อย่างยั่งยืน

3) สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด และควรมีการจัดโครงสร้างขององค์การในการปฏิบัติงานด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยจัดบุคลากรผู้รับผิดชอบให้เหมาะสม รวมถึงควรมีพัฒนาบุคลากรในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยด้วยการทดลองใช้เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษาและประเมินผลติดตามการใช้แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

2) ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาแบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

3) ควรศึกษาวิจัยแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

บรรณานุกรม

กัลยาณี พรหมทอง. (2560). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ พฤศจิกายน 29, 2564. จาก

<http://www.ipebk.ac.th/bep/wp-content/uploads/2017/11/Kanlayanee-B3L11.pdf>.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *หลักสูตรสถานศึกษาเน้นพัฒนาสมรรถนะ 6 ด้าน*. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 25, 2567. จาก <https://cbethailand.com/>.

ชัชชญา พิระธรณิศร์. (2563). ความท้าทายการจัดการศึกษาในยุค Disruptive Change ของผู้บริหารสถานศึกษา. *ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 4(2). 126-139.

ชลธิชา บุญนทร์, วัลลภา อารีรัตน์ และเกื้อจิตต์ ฉิมทิม. (2564). การศึกษาองค์ประกอบขององค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 22 ประจำปี 2564*. (น.894-901).

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

دنوپل มหิพันธ์, อมร มะลาศรี และชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. *วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*. 3(2). 73-88.

- ธนู นวลเป้า. (2557). แนวคิดการประกันคุณภาพภายใน เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา: ความสำเร็จหรือความล้มเหลว. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*. 374-386. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- ธงชัย สมบูรณ์. (2563). *สถานศึกษา: การสร้างค่านิยมองค์กรสมรรถนะสูง*. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 13, 2564 . จาก https://www.maticchon.co.th/article/news_2284048.
- นเรศ สถิตยพงศ์. (2561). การประกันคุณภาพโรงเรียนยุคการศึกษาประเทศไทย 4.0 และศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 46(3). 345-364.
- เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์. (2559). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- มยุรี วรวรรณ. (2563). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2563). สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World). *ครุสภาวิทยาจารย์ JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT*. 1(1). 8-18.
- ศศิมา สุขสว่าง. (2562). *VUCA World ความท้าทายสำหรับผู้นำยุคใหม่*. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 19, 2564 . จาก <https://www.sasimasuk.com/16768188/vuca-world>.
- เศกสรร ปัญญาแก้ว. (2563). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแบบองค์กรสมรรถนะสูงเพื่อยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 9(33). 305-314.
- สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2559). *รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง แผนปฏิรูปเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก*. สืบค้นเมื่อ พฤศจิกายน 15, 2564 . จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrsa2558/d031459-02.pdf.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2563). *คู่มือการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- อรุณกมล สุขเอนก. (2561). *กลยุทธ์การบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์เอกชนสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

Brown, T., & Wyatt, J. (2010). Design thinking for social innovation. *Development Outreach*. 12(1), 29-43.

Roijen, G.; Stoffers, J. and de Vries, R. (2017). Characteristics of High Performance Organization and Knowledge Productivity of Independent Professionals. *International Journal of Management and Applied Research*. 4(2). 90-104.

การพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดยใช้เทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA
DEVELOPMENT OF READING LITERACY OF PRIMARY 6 STUDENTS BY USING
SQRC GUIDED READING TECHNIQUE COMBINED WITH SKILL EXERCISES
ACCORDING TO PISA TEST GUIDELINES

Received: March 13, 2024

Revised: April 21, 2024

Accepted: April 22, 2024

เกศินี ทาระเนตร^{1*} นันทิพย์ องอาจวานิชย์²

Kesinee Taranet^{1*} Namthip Ongardwanich²

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2}Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

* Corresponding author, E-mail: Kesineebeam@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ในการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้ เทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศวิสุทธราชวรานุกุล) จังหวัดแพร่ จำนวน 39 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ใช้เวลาทดลอง 15 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน และแบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.17/81.03 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้เทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตาม แนวทางการทดสอบ PISA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.41, S.D.=0.61)

คำสำคัญ: ความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน, เทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC, แบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA

ABSTRACT

This research aimed to determine the effectiveness of skill training according to the PISA test guidelines. The goal was to develop the reading ability of Grade 6 students according to the 80/80 standard criteria and compared the reading ability of Grade 6 students before and after development. We will use the SQRC reading guidance technique combined with skill training according to the PISA test guidelines. We aimed to study student satisfaction with the development of reading knowledge abilities by using the SQRC reading guidance technique combined with skill practice according to the PISA test guidelines. The sample group was Grade 6/4 students in the academic year 2023 Watmethangkarawas School (Thesarat Rat Nukul), Phrae Province, totaling 39 people, was obtained by cluster sampling by drawing lots. The experiment took 15 hours. The instruments of this study were the learning management plan, Skills exercises according to PISA test guidelines, the reading abilities test, questionnaire on satisfaction. The data were analyzed by arithmetic mean, standard deviation and Dependent Sample t – test. The results were found that the Efficiency of skill training according to PISA testing guidelines in developing the reading knowledge abilities of grade 6 students, the E_1/E_2 efficiency values were 82.17/81.03, met the criteria of 80/80. The reading knowledge abilities of primary school students 6/4 after development by using the SQRC reading guidance technique combined with skill practice according to PISA testing guidelines, their reading knowledge abilities were higher than before development. Statistically significant at the .05 level, and student satisfaction with the development of reading knowledge abilities. Using the SQRC reading guidance technique together with skill training according to the PISA test guidelines, the overall level was at a high level. (\bar{x} =4.41, S.D.=0.61)

Keywords: Reading Literacy, SQRC Guide Reading Technique, Skills Exercises According to PISA Test Guidelines

บทนำ

การอ่าน นับเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญ เพราะเป็นทักษะที่ใช้ศึกษาหาความรู้ให้แก่ตนเอง การอ่านเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ การอ่านจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนทั่วไป เพราะความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถทางการอ่านของผู้เรียนเป็นสำคัญ การเพาะนิสัยรักการอ่าน ใฝ่การเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้คนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะนำไปสู่การเผยแพร่และสร้างภูมิปัญญาใหม่ (วิทยากร เชียงกูล, 2552, น.3)

การรู้เรื่องการอ่าน หรือความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) เป็นทักษะการอ่านหนึ่งที่มีให้ผู้อ่านสามารถดึงสาระของสิ่งที่อ่านออกมาได้ สรุปใจความของเรื่องที่อ่าน เข้าใจความหมายของ คำและสำนวนที่ปรากฏในเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ แยกแยะข้อเท็จจริงข้อคิดเห็น ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ ตีความเรื่องที่อ่าน สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และบอกคุณค่าหรือข้อคิดที่เป็นประโยชน์จากเรื่องที่อ่านแล้ว สะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเองได้ การรู้เรื่องการอ่านจึงเป็น “การอ่านเพื่อการเรียนรู้” มากกว่าทักษะที่เกิดจาก “การเรียนรู้เพื่อการอ่าน” ซึ่งเป็นพื้นฐานการอ่านขั้นสูงที่สำคัญ ซึ่งหากผู้เรียนขาดทักษะการรู้เรื่องการอ่านแล้วนั้น ไม่ว่าจะผู้เรียนจะอ่านมากเพียงใด การอ่านนั้นย่อมสูญเปล่า เนื่องด้วยไม่สามารถรู้ได้ว่าเรื่องที่อ่านมีใจความอย่างไร มีความสำคัญหรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านใดได้บ้าง

เนื่องด้วยการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน ได้มีมาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.44) และได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาไว้ว่า อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และนำความรู้ ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.40) สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 ด้านคุณภาพ ที่กำหนดให้พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ การคิดขั้นสูง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเลือกศึกษาต่อเพื่อการมีงานทำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563, น.2)

จากข้อมูลรายงานผลการประเมินความสามารถในการอ่านและเขียน ของโรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศร์ฐราชราษฎร์นุกูล) ซึ่งเป็นการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกเสียง การอ่านรู้เรื่อง และการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คะแนนผลการประเมินการอ่านรู้เรื่องของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศร์ฐราชราษฎร์นุกูล) มีผลการทดสอบดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน ด้านการอ่านรู้เรื่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศร์ฐราชราษฎร์นุกูล) ปีการศึกษา 2565

ครั้งที่	ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน ด้านการอ่านรู้เรื่อง				
	ระดับดีมาก (ร้อยละ 75-100) (คน)	ระดับดี (ร้อยละ 50-74) (คน)	ระดับพอใช้ (ร้อยละ 25-49) (คน)	ระดับปรับปรุง (ร้อยละ 0-24) (คน)	รวม (คน)
ครั้งที่ 1/2565	38	117	45	4	204
ครั้งที่ 2/2565	35	118	46	6	204

จากตาราง 1 ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน ด้านการอ่านรู้เรื่อง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565 ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ครั้ง พบว่า คะแนนผลการประเมินความสามารถในการอ่าน ด้านการอ่านรู้เรื่อง มีแนวโน้มความสามารถในการอ่านรู้เรื่องลดลง โดยมีจำนวนนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินระดับพอใช้และระดับปรับปรุงเพิ่มมากขึ้น ผลการประเมินดังกล่าว แม้ในภาพรวมจะมีคะแนนอยู่ในระดับดี แต่หากครูผู้สอนละเลยการพัฒนาผู้เรียนที่ได้รับคะแนนอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง ผู้เรียนย่อมไม่อาจเกิดการพัฒนาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการอ่านที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและการศึกษาต่อในระดับสูงของผู้เรียนในที่สุด

ในการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่าน ครูผู้สอนควรมุ่งให้ผู้เรียนได้นำกระบวนการคิดขั้นสูงมาใช้ในการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหาที่อ่าน วิเคราะห์และตีความข้อความที่อ่าน ตลอดจนนำสาระจากสิ่งที่อ่านไปประยุกต์ใช้ และสะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเองได้ เป็นอย่างดี เทคนิคชี้แนะการอ่าน SQRC เป็นเทคนิคหนึ่งที่มีความนิยมมาใช้ในการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเข้าถึงสาระจากสิ่งที่อ่าน โดยเทคนิควิธีสอนนี้มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดต่อสิ่งที่อ่าน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ S (State) คือ การระบุข้อมูลสำคัญของเนื้อหาที่จะอ่าน, Q (Question) คือ การตั้งคำถามปลายเปิด เป็นคำถามชี้แนะให้ผู้อ่านได้หาคำตอบ, R (Read) คือ การอ่านทำความเข้าใจประเด็นสำคัญ เพื่อหาคำตอบจากประเด็นคำถามที่ตั้งขึ้น และ C (Conclude) คือ การสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน และร่วมกันตอบคำถามจากสิ่งที่ได้ถามไปก่อนหน้าอย่างละเอียด (Sakta, 1999, P.265) ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะเริ่มปูพื้นความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแล้วตั้งคำถามจากเรื่องเพื่อให้ผู้เรียนคิด แสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามถามตนเองเพื่อหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อมาพิสูจน์ความคิดและตอบคำถามของตนเอง ตลอดจนใช้ความคิดในการอภิปรายกับเพื่อน คิดวิจารณ์ญาณ และประเมินข้อมูลที่รับฟัง เพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบสุดท้าย ซึ่งเมื่อผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าข้อมูลที่อ่านได้แล้วนั้น ผู้เรียนย่อมเกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านอย่างถ่องแท้ (โคมฉาย ใจเอื้อย, 2564, น.3)

อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่าน ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ แบบฝึกทักษะเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่จะช่วยจัดประสบการณ์การฝึกหัด เพื่อให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง หลากหลาย และแปลกใหม่ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558, น.467) แบบฝึกทักษะจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่าน การนำแนวคิดของการประเมินความสามารถในการอ่านตามแนวทางของการประเมินสมรรถนะ ผู้เรียนตามมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment : PISA) มาใช้เป็น กรอบเนื้อหาของแบบฝึกทักษะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่านได้ตรงจุด เน้น เนื่องด้วยการประเมินการรู้เรื่อง การอ่านของ PISA มุ่งประเมินความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมถึง การประเมินค่าสิ่งที่ได้อ่าน โดยการประเมินจะครอบคลุมสิ่งที่อ่านและจุดประสงค์ของการอ่านได้อย่าง กว้างขวาง นอกจากนี้การประเมินยังครอบคลุมพิสัยความยากง่ายของภารกิจ การอ่าน รวมถึงการประเมิน ที่ครอบคลุมภารกิจในการอ่านอยู่บนพื้นฐาน 3 ประการ คือ ด้านสถานการณ์ที่หลากหลาย ด้านถ้อยความ สำนวนที่เขียนหรือเรียบเรียงเพื่อให้อ่านอย่างหลากหลายและผู้เรียนจะต้องเจอในอนาคต และด้าน สมรรถนะการอ่าน จะต้องครอบคลุมสมรรถนะสำคัญ 3 สมรรถนะ ได้แก่ รู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน (Locate information) มีความเข้าใจในบทอ่าน (Understand) ประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่าน (Evaluate and Reflect) (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2566) การประเมิน ความสามารถในการอ่านตามแนวทางของการประเมินสมรรถนะผู้เรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) จึงเป็น การประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ครอบคลุม มีมาตรฐาน และสามารถประเมินการรู้เรื่อง การอ่านหรือความฉลาดรู้ทางการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Tawali (2020) ที่ได้ศึกษาเรื่อง The Effect Of Sqrc (State Question Read Conclude) Technique Towards Students' Reading Comprehension พบว่า ประสิทธิภาพของเทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน Grade 2 of SMP Nurul Madinah หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งยังสอดคล้องกับ สุภฤกษ์ ตันติวิริยากร (2562) ที่ได้พัฒนาแบบฝึกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวทาง การประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แบบฝึกการอ่าน ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.13/81.29 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการอ่านตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนร่วมกับ นานาชาติ (PISA) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC สามารถใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้มุ่งพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่าน โดยนำเทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC และนำแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA มาใช้ใน กระบวนการพัฒนา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่านเพิ่มสูงขึ้น สามารถนำ ทักษะดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการอ่านเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ในการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre Experimental Designs) ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest–posttest Design) โดยขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศรัฐราษฎร์นุกูล) จังหวัดแพร่ จำนวน 189 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศรัฐราษฎร์นุกูล) จังหวัดแพร่ จำนวน 39 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA

ตัวแปรตาม คือ

1. ประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA
2. ความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน

โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือไว้ 4 เครื่องมือ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านโดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA จำนวน 6 แผน ใช้เวลาในการสอนแผนละ 2 คาบ

รวมทั้งสิ้น 12 คาบ คาบละ 50 นาที ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การรู้เรื่องการอ่านประเภทเรื่องสั้น ๆ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การรู้เรื่องการอ่านประเภทนิทาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การรู้เรื่องการอ่านประเภทบทความ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การรู้เรื่องการอ่านประเภทสารคดี แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การรู้เรื่องการอ่านประเภทงานเขียนโน้มน้าวใจ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การรู้เรื่องการอ่าน ประเภทข่าว และเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน แต่ละแผนตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ผลการประเมินคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.01

2. แบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA จำนวน 6 แบบฝึก โดยออกแบบรูปแบบของแบบฝึกทักษะที่มีลักษณะมุ่งพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านตามแนวทางการทดสอบ PISA จำนวน 6 แบบฝึก ได้แก่ แบบฝึกทักษะที่ 1 การรู้เรื่องการอ่านประเภทเรื่องสั้น ๆ แบบฝึกทักษะที่ 2 การรู้เรื่องการอ่านประเภทนิทาน แบบฝึกทักษะที่ 3 การรู้เรื่องการอ่านประเภทบทความ แบบฝึกทักษะที่ 4 การรู้เรื่องการอ่านประเภทสารคดี แบบฝึกทักษะที่ 5 เรื่อง การรู้เรื่องการอ่านประเภทงานเขียนโน้มน้าวใจ และแบบฝึกทักษะที่ 6 การรู้เรื่องการอ่านประเภทข่าวและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน แต่ละแบบฝึกจะปรากฏสมรรถนะการประเมินการอ่านตามแนวทางการทดสอบ PISA 3 ด้าน ได้แก่ 1) รู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน (Locate information) 2) มีความเข้าใจในบทอ่าน (Understand) และ 3) ประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่าน (Evaluate and Reflect)

แบบฝึกทักษะแต่ละแบบฝึกผ่านการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า แบบฝึกทักษะมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.95 – 0.97 มีความสอดคล้องนำไปใช้ได้ และเมื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ โดยแบ่งออกเป็น การหาประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) ได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 67.27/68.89 การหาประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) ได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 76.46/74.07 และการหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (1:100) ได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 81.34/80.43 และเมื่อนำแบบฝึกทักษะไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 39 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.17/81.03 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

3. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน ผ่านการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และได้นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 31 (ทุ่งน้าวพุทธนิคมศึกษากร) จังหวัดแพร่ ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างและเคยได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน ตามโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มาแล้ว จำนวน 24 คน พบว่า แบบทดสอบมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.28-0.78 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22-0.78 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามสูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson เท่ากับ 0.79

4. แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้เทคนิค ชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA เป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ การนำไปใช้ประโยชน์ และบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งมีการกำหนดค่าความคิดเห็น 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ผ่านการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.98 มีความสอดคล้อง สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่างให้เข้าใจถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้นำ การอ่าน SQRC เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตามขั้นตอนของเทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ได้ถูกต้อง

2. ทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้ มาบันทึกเป็นคะแนนก่อนเรียน

3. ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถด้าน การรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง เก็บรวบรวม คะแนนแบบฝึกทักษะระหว่างเรียน เพื่อวัดอัตราพัฒนาการทางการเรียนและบันทึกคะแนน

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบวัดความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้มาบันทึกเป็นคะแนนหลังเรียน

5. นำแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้ เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA มาให้นักเรียนประเมิน

6. นำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้บันทึกข้อมูลไว้ และนำผลการวัดความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับ แบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและ นำเสนอข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

1. การหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ให้มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test for dependent)

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ผลการทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน	คะแนนระหว่างเรียนรู้ (แบบฝึกที่...)						ประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพ
	1	2	3	4	5	6	กระบวนการ (E ₁)	ผลลัพธ์ (E ₂)
คะแนนเต็ม	35	35	40	35	35	40	220	30
\bar{X}	28.38	29.05	32.59	28.79	29.13	32.82	180.77	24.31
S.D.	4.87	3.63	4.66	3.31	3.53	3.28	19.17	3.69
ร้อยละ	81.10	83.00	81.47	82.27	83.22	82.05	82.17	81.03
ประสิทธิภาพ							E ₁ /E ₂ เท่ากับ 82.17/81.03	

จากตาราง 2 จะเห็นว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คะแนนระหว่างเรียน (กระบวนการ) มีค่าเฉลี่ย 180.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 19.17 มีประสิทธิภาพ (E₁) เท่ากับ 82.17 และคะแนนหลังเรียน (ผลลัพธ์) มีค่าเฉลี่ย 24.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.69 มีประสิทธิภาพ (E₂) เท่ากับ 81.03 ดังนั้น E₁/E₂ เท่ากับ 82.17/81.03

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA

การทดสอบ	จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนพัฒนา	39	30	17.90	3.82	22.580*	.000
หลังพัฒนา	39	30	24.31	3.68		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 3 จะเห็นได้ว่า ผลการวิเคราะห์ความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน ก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 17.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.82 และหลังการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 24.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.68 แสดงให้เห็นว่าผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตาราง 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
1	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ระบุข้อมูลของเนื้อหาที่จะอ่านได้ถูกต้อง	4.28	0.66	มาก
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านได้	4.14	0.64	มาก
3	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจบทอ่าน สามารถหาคำตอบจากคำถามที่ถามได้	4.36	0.54	มาก
4	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้สรุปเรื่องที่อ่าน และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้	4.61	0.55	มากที่สุด
5	กิจกรรมการเรียนรู้มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ	4.56	0.50	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมในด้านการอ่านและส่งเสริมการอ่าน	4.47	0.56	มาก
7	แบบฝึกทักษะมีความน่าสนใจ เนื้อหาหลากหลาย ทันสมัย	4.36	0.64	มาก
8	นักเรียนชอบแบบฝึกทักษะตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้	4.33	0.68	มาก
เฉลี่ยรายด้าน		4.39	0.59	มาก

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการนำไปใช้ประโยชน์				
9	ทำให้อ่านได้ดีขึ้น	4.53	0.51	มากที่สุด
10	ทำให้ได้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างแท้จริง	4.50	0.56	มาก
11	ทำให้มีทักษะการรู้เรื่องการอ่านหรือการอ่านรู้เรื่องเพิ่มขึ้น	4.53	0.56	มากที่สุด
12	ทำให้นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในการอ่านทำความเข้าใจบทอ่านอื่นๆ ได้	4.47	0.56	มาก
13	ทำให้นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.42	0.55	มาก
14	ทำให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่าน	4.31	0.62	มาก
เฉลี่ยรายด้าน		4.46	0.56	มาก
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
15	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.56	0.61	มากที่สุด
16	นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน	4.28	0.66	มาก
17	วิธีการสอนของครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.36	0.68	มาก
18	วิธีการสอนของครูเป็นลำดับขั้นตอนส่งเสริมให้นักเรียนอยากอ่าน	4.53	0.61	มากที่สุด
19	บรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	4.33	0.68	มาก
20	บรรยากาศในห้องเรียนทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ไม่กดดัน	4.19	0.79	มาก
เฉลี่ยรายด้าน		4.38	0.67	มาก
รวม		4.41	0.61	มาก

จากตาราง 4 จะเห็นว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.61 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ เป็นลำดับที่ 1 มีระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก (\bar{X} =4.46, S.D.=0.56) นักเรียนมีความคิดเห็นในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นลำดับที่ 2 มีระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก (\bar{X} =4.39, S.D.=0.59) และนักเรียนมีความคิดเห็นในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นลำดับที่ 3 มีระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก (\bar{X} =4.38, S.D.=0.67) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA พบว่า แบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ในการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.17/81.03 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแบบฝึกทักษะได้พัฒนาขึ้นตามกระบวนการพัฒนาที่มีระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะ ตลอดจนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการทดสอบ PISA เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึก

ทักษะ จากนั้นจึงสร้างแบบฝึกทักษะตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ โดยแบบฝึกทักษะดังกล่าวจะเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ลำดับบทอ่านที่มีเนื้อหาล้วน ๆ ไปหาบทอ่านที่มีเนื้อหายาว และบทอ่านที่ปรากฏในแต่ละแบบฝึกทักษะนั้นเป็นบทอ่านที่น่าสนใจ เป็นเรื่องใกล้ตัวของนักเรียน สอดคล้องกับบริบทและยุคสมัยปัจจุบัน เพื่อสร้างความสนใจและสร้างความท้าทายให้กับนักเรียน ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านผ่านแบบฝึกทักษะนี้ได้อย่างเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับปิยฉัตร ศรีสุรราช (2561, น.18) ที่ได้กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกทักษะควรคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าจะด้านใด ควรจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาไม่ยากเกินไป และมีรูปแบบหลายแบบที่น่าสนใจ มีกิจกรรมที่ยั่วยุทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง อยากทำสิ่งใหม่ ๆ

นอกจากนี้แต่ละแบบฝึกทักษะ ยังประกอบไปด้วยรูปแบบการตอบคำถามที่สอดคล้องกับแนวทางการทดสอบ PISA กล่าวคือ มีรูปแบบการตอบที่หลากหลาย ทั้งรูปแบบเลือกตอบหลายตัวเลือก เลือกตอบเชิงซ้อน เติมคำตอบแบบสั้น และเติมคำตอบแบบยาว เพื่อให้ผู้เรียนได้ประเมินและสะท้อนความคิดเห็นของตนได้อย่างอิสระและมีเหตุผล ทั้งยังมีการใช้ภาษาที่ง่ายต่อความเข้าใจ เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน มีคำชี้แจงที่ชัดเจน บางแบบฝึกทักษะมีภาพประกอบเพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทอ่านมากยิ่งขึ้น เป็นการดึงดูดให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจและมีความตั้งใจในการทำแบบฝึกทักษะเพื่อฝึกฝนความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่านมากยิ่งขึ้น ดังที่ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2551, น.40-41) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกที่ดีควรมีความชัดเจน ทั้งคำสั่งและวิธีทำ ภาษาและภาพที่ใช้ในแบบฝึกหัด ควรเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ควรแยกฝึกเป็นเรื่องๆแต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไป แต่ควรมีกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ และไม่เบื่อหน่ายในการทำ ทั้งยังสอดคล้องกับ จิราพร บุตอ้วนดี (2564, น.23) ที่ได้กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะต้องมีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบครบถ้วน มีจุดประสงค์และคำสั่งที่ชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อหา และถูกต้องตามหลักวิชาตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึก เรียบเรียงเนื้อหาตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ และมีกิจกรรมหลายรูปแบบใช้ภาษาและภาพเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

ผลการวิจัยข้างต้น ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนารี ฝ้ายปากเพราะ (2563) ที่ศึกษาเรื่องการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ลัวะ (ไปร) โดยการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น แบบฝึกเสริมทักษะดังกล่าวมีประสิทธิภาพเท่ากับ เท่ากับ 85.86/82.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับรัตนภรณ์ ทับทิมจันทร์ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.96/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 ที่กำหนดไว้ จากผลการวิจัยที่สอดคล้องกันนี้แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA มีประสิทธิภาพที่ดี สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่านของผู้เรียนได้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC เป็นเทคนิคที่มีลำดับขั้นตอนในการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านอย่างชัดเจน โดยเริ่มจาก S (State) คือ การระบุข้อมูลข้อเนื้อหาที่จะอ่าน ผู้เรียนได้ทราบที่มาของเรื่อง Q (Question) คือ การตั้งคำถามปลายเปิด เป็นคำถามชี้นำให้ผู้อ่านได้ตามหาคำตอบ เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เป็นต้น, R (Read) คือ การอ่านเมื่อนักเรียนทราบข้อมูล และได้รับรู้คำถามชี้นำจากเรื่องที่จะอ่าน นักเรียนเริ่มอ่านทำความเข้าใจหาคำตอบจากคำถามที่ถามไป และ C (Conclude) คือ การสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้จากเรื่องและช่วยกันตอบคำถามจากสิ่งที่ได้ถามไปก่อนหน้า เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ทั้งการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดประเมินค่า มาใช้ในกระบวนการการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ผู้เรียนสามารถประเมินค่าและสะท้อนความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ดังที่ Tawali (2020, P.599) ได้กล่าวไว้ว่า เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC เป็นเทคนิคที่ทำให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่จากการอ่านด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้เป็นอย่างดี ตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน อันได้แก่ State, Question, Read, Conclude ทั้ง 4 ขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการอ่านอย่างสูงสุด

หลักการและขั้นตอนของเทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ยังสอดคล้องกับการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ที่มุ่งให้ผู้เรียนอ่านได้และอ่านเป็น เข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ได้ อย่างเป็นประโยชน์ ดังที่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2566) ได้กล่าวถึงการรู้เรื่อง การอ่านไว้ว่า เป็นความสามารถที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้อ่าน สามารถนำไปใช้ ประเมิน สะท้อน ออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง และมีความรักและผูกพันกับการอ่าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย พัฒนา ความรู้และศักยภาพ และการมีส่วนร่วมในสังคม การนำเทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC มาใช้ร่วมกับแบบฝึก ทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน จึงมีหลักการและ แนวคิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน ของผู้เรียนอย่างแท้จริง เมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC มาใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA จึงทำให้ ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อน การจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยข้างต้น ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของโคมฉาย ใจเอื้อย (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณโดยใช้กลวิธีชี้นำการอ่านและการคิดระดับสูง SQRC ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน

โดยใช้กลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิดระดับสูง SQRC สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับศุภฤกษ์ ตันติวิริยากร (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบฝึกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการอ่านตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.13/81.29 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการอ่านตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยที่สอดคล้องกันนี้แสดงให้เห็นว่าใช้เทคนิคชั้นนำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA สามารถพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่อง การอ่าน โดยใช้เทคนิคชั้นนำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ มีระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.56) โดยนักเรียนอ่านได้ดีขึ้น มีทักษะการรู้เรื่อง การอ่าน หรือการอ่านรู้เรื่องเพิ่มขึ้น ทั้งยังได้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างแท้จริง สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในการทำความเข้าใจบทอ่านอื่น ๆ ได้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.59) พบว่า เทคนิคชั้นนำการอ่าน SQRC มีลำดับขั้นตอนชัดเจน ช่วยให้นักเรียนสรุปเรื่องที่อ่าน และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี มีความแปลกใหม่และน่าสนใจสำหรับผู้เรียน แบบฝึกทักษะยังมีความน่าสนใจ เนื้อหาหลากหลาย ทันสมัย และเป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากอ่าน อยากฝึกฝน ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ มีระดับความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.67) พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แลกเปลี่ยนความคิดร่วมกัน บรรยากาศในห้องเรียนจึงเป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของภิรมย์ญา สุธรรม ไพสิฐ ภิรมย์ และวิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ (2559, น.91-100) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามกลวิธีชั้นนำ การอ่านและการคิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้การอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามกลวิธีชั้นนำการอ่านและการคิด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) ทั้งยังสอดคล้องกับนิรัตติยากร กอแก้ว (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกเสริมทักษะการรู้เรื่อง การอ่าน (Reading Literacy) ตามแนวทางการประเมินของ PISA กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดฝึกเสริมทักษะการรู้เรื่อง การอ่าน ที่พัฒนาขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) จากผลการวิจัยที่สอดคล้องกันนี้แสดงให้เห็นว่า

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน โดยใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. แบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ใช้ร่วมกับเทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ทั้ง 4 ขั้นตอน (State, Question, Read, Conclude) โดยครูผู้สอนมีบทบาทในการชี้นำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและสะท้อนผลจากการอ่านได้อย่างสมเหตุสมผล

2. การใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ในการสอน พบว่า นักเรียนเคยชินกับรูปแบบการสอนเดิม นักเรียนไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของเทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ครูผู้สอนจำเป็นต้องอธิบายกระบวนการและขั้นตอนของเทคนิคดังกล่าวให้แก่นักเรียนอย่างชัดเจน ต้องทวนและเน้นย้ำขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ นักเรียนใช้เทคนิคดังกล่าวในการพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การใช้เทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ร่วมกับแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA นักเรียนจำเป็นต้องใช้กระบวนการคิดเพื่อหาคำตอบและสะท้อนความคิดของตนเองออกมา จากการจัดกิจกรรมการสอน พบว่า นักเรียนบางคนมีความตั้งใจในการเขียนตอบน้อย บางคนขาดแรงจูงใจในการทำแบบฝึกทักษะ ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการคิดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจ กระตุ้นการคิดและความสนใจของนักเรียนในรูปแบบการใช้คำถาม การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน หรืออาจนำ ใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การเล่นเกม การเสริมแรงทางบวก มาใช้ร่วมด้วย เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสนใจอยากอ่าน อยากฝึกฝนและพัฒนาความสามารถด้านการรู้เรื่องการอ่าน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำเทคนิคชี้นำการอ่าน SQRC ไปใช้ในการพัฒนาทักษะหรือความสามารถด้านการอ่านอื่น ๆ เช่น การอ่านคิดวิเคราะห์ การอ่านเพื่อประเมินค่า หรือการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2. ควรมีการนำแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ไปใช้ร่วมกับรูปแบบการสอนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียน

3. ควรมีการนำแบบฝึกทักษะตามแนวทางการทดสอบ PISA ไปพัฒนาต่อยอดในรูปแบบออนไลน์ตามแพลตฟอร์มหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมยุคดิจิทัลเช่นในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

งานทะเบียนและวัดผล โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศวิสุทธาษฎร์ราษฎร์กุล). (2565). *รายงานการทดสอบ*

ความสามารถด้านการอ่านและเขียน ประจำปีการศึกษา 2565 [รายงานการทดสอบ]. แพร่: โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศร์ฐราษฎร์นุกุล).

- จิราพร บุคอำนวย. (2564). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะเรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนประโยคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบัวงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร) สืบค้นจาก https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2022060661421247118_fulltext.pdf
- โฉมฉาย ใจเอื้อย. (2564). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง SQRC. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม) สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/3809>
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นติ้ง.
- นิรัตติยากร กอแก้ว. (2563). การพัฒนาชุดฝึกเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ตามแนวทางการประเมินของ PISA กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร) สืบค้นจาก https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=60421249141
- ปิยฉัตร ศรีสุราช. (2561). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี) สืบค้นจาก <https://etheses.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=289&group=19>
- ภิรมย์ญา สุธรรม, ไพลีสู่ บริบูรณ์, และวิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์. (2559) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิด ชั้นมัธยมศึกษาปี 2. วิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.8(22), 91-100. สืบค้นจาก <https://jci.snru.ac.th/ArticleView?ArticleID=224>
- รัตนภรณ์ ทับทิมจันทร์. (2565). การสร้างแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (ปริญญา นิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก) สืบค้นจาก <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5652>
- วิทยากร เชียงกุล. (2552). ประเทศที่ประชาชนไม่ชอบอ่านหนังสือไม่มีทางจะไปสู่ใครได้. บรรณศาสตร์ มศว. 2(1), 1-6. สืบค้นจาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tla_bulletin/article/view/171441
- ศุภฤกษ์ ตันติวิริยากร. (2562). การพัฒนาแบบฝึกเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (ปริญญา นิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม) สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th>

/dspace/handle/123456789/2688

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566). *ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน*. สืบค้นจาก

<https://pisathailand.ipst.ac.th/about-pisa/reading-literacy/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563, 16 ธันวาคม). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565*.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2562). *คู่มือการเรียนรู้การสอนการอ่านคิดวิเคราะห์สู่การพัฒนาการอ่านตามแนวทาง PISA*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2551). *การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียน*. สุพรรณบุรี: ม.ป.พ.

สุนารี ฝิปากเพราะ. (2563). *การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาติพันธุ์ลัวะ (ไปร) โดยการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก) สืบค้นจาก <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/2565>

Tawali. (2020). The Effect Of Sqrc (State Question Read Conclude) Technique Towards Students' Reading Comprehension. *Journal Ilmu Sosial dan Pendidikan*, 4(3), 595-604.

Sakta. (1999). SQRC: A Strategy for Guiding Reading and Higher Level Thinking. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 42(4), 265-269.

ผลการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
EFFECTS OF BLENDED LEARNING BY LEARN EDUCATION ON
MATHEMATICAL ACHIEVEMENT OF NINTH GRADE STUDENTS

Received: December 25, 2023

Revised: April 29, 2024

Accepted: April 30, 2024

วันชพร ถาวรสมสุข^{1*} วันนิภา วันนิวัต² งามพร้อม อ่อนบัวขาว³

Wanatchaporn Thawornsomsuk^{1*} Wannipha Wanniwat² Ngamprom Onbuakhao³

¹บริษัท เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ประเทศไทย

¹LEARN EDUCATION CO., LTD, Thailand

* Corresponding author, E-mail: Wanatchaporn.tha@ondemand.in.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาพัฒนาการและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education และ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education และ แบบปกติโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education จำนวน 136 คน และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังเรียน ผลการตรวจสอบคุณภาพพบว่า ด้านความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ด้านความเที่ยงมีค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ($\alpha > 0.7$) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Gain Score) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนด้วยค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education จากทั้งหมด 136 คน มีพัฒนาการระดับต้นจำนวน 39 คน ระดับกลางจำนวน 39 คน ระดับสูงจำนวน 36 คน และ ไม่มีพัฒนาการจำนวน 22 คน และมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed to (1) compare the development of mathematics achievement between before and after studies of grade 9 students who received blended learning by Learn Education and (2) compare the mathematics achievement between grade 9 students that received blended learning by Learn Education and grade 9 students who received traditional learning, The samples of test group were 136 and control group were 121 by purposive sampling. The research instrument was mathematics achievement test before and after studying. The quality inspection results revealed that in terms of content validity, the IOC index ranges from 0.67 to 1.00 and reliability aspect meets an acceptable criterion ($\alpha > 0.7$). Data were analyzed by mean, standard deviation, gain score and t-test. The research findings were as follows: 1) The 136 students in the experimental group who received blended learning interventions by Learn Education, there were 39 students at the elementary level of development, 39 students at the intermediate level, 36 students at the advanced level, and 22 students showed no development. The mean score of students' mathematics achievement who received blended learning by Learn Education after studying was significantly higher than before studying at the .05 level. And 2) The mean score of students' mathematics achievement who received blended learning by Learn Education was significantly higher than students who received traditional learning at the .05 level.

Keywords: Blended Learning, Mathematical Achievement

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์(กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 24.39 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) ซึ่งยังไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 โดยผลการประเมินที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวเกิดจากหลากหลายสาเหตุ หนึ่งในหลายปัจจัยกล่าวถึงพฤติกรรมการสอนของครูที่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายหรือการสอนแบบปกติ มุ่งเน้นให้เด็กท่องจำ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นสำคัญมากกว่าการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ (ถวิล อรัญเวศ, 2560) นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนที่เป็นคุณลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งที่สร้างศักยภาพในการนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งพบเห็นโดยทั่วไปในแถบประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลก แต่แทบจะไม่มีในสังคมไทย รากฐานความรู้ของคนไทยจึงอ่อนแอไม่สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543)

นักเรียนในยุคเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน คือ นักเรียนที่เกิดในยุค Generation Z ที่มีลักษณะเกิดและเติบโตโดยในยุคเทคโนโลยีอย่างเต็มตัว ตัดสินใจอย่างรวดเร็ว และเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ได้สูง (Consultancy.uk, 2015; Rothman, 2016) การเรียนการสอนในยุคนี้จึงไม่ได้อยู่แค่ในตำราเล่มเดียวจากการที่ครูเป็นผู้สอนเท่านั้น แต่สามารถแสวงหาแหล่งความรู้อื่นได้อีกมากมาย ครูเปลี่ยนจากการใช้กระดานดำในการเรียนการสอนมาเป็นการชี้หน้าให้นักเรียนได้แสวงหาความคิดริเริ่ม ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ต้องเปลี่ยนสภาพการเรียนรู้แบบนั่งเรียนเฉย ๆ มาเป็นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์กับเทคโนโลยีร่วมด้วยซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นการนำเอาคุณลักษณะที่ดีที่สุดของการเรียนการสอนในห้องเรียนและการเรียนการสอนแบบออนไลน์เข้าด้วยกัน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างอิสระและลดเวลาสอนในห้องเรียน (Garnham and Kaleta, 2002) พัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ทำทนายและตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลและศักยภาพทางการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น (Driscoll, 2002) และส่งผลให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด (Singh, 2003)

การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ในปัจจุบันผู้สอนนิยมใช้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบใช้หลากหลายวิธี รวมสิ่งต่าง ๆ เข้ามาผสม เพื่อให้การเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เกิดการเรียนรู้และทักษะการปฏิบัติโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย (ภาณุวัฒน์ ศรีไชยเลิศ, 2556) และนักการศึกษาด้านวิธีสอนได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบผสมผสานว่าเป็นระบบการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้ากับการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และมีนิยามเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสานว่าเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับมวลประสบการณ์ทางการเรียนรู้อย่างเป็นอิสระผ่านระบบ

เครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยนักเรียนสามารถควบคุมอัตราการเรียนรู้ของตนเองได้ (Graham, 2012; Horn and Staker, 2011; Bernath, 2012) ซึ่งผู้สอนสามารถใช้วิธีการสอนอย่างน้อยสองวิธีในการจัดเรียนการสอน เช่น ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาบทเรียนผ่านเทคโนโลยีผนวกกับการสอนแบบเผชิญหน้า และหลังจากนั้นสรุปบทเรียนด้วยการอภิปรายร่วมกับอาจารย์ผู้สอนในห้องเรียน (อภิชาติ อนุกุลเวช, 2551) เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยิ่ง ครูจึงต้องพยายามเข้าใจการใช้งานและทัศนคติต่อเทคโนโลยีของนักเรียน (Farrell & Phungsoonthorn, 2020) จากแนวทางการจัดการจัดการเรียนการสอน และบทบาทของครูผู้สอนข้างต้นจะพบว่าในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนจะเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริม และสนับสนุนนักเรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสื่อการเรียนรู้นับว่าเป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาพัฒนาการและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) และการเรียนรู้แบบปกติ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education และ แบบปกติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education หมายถึง การเรียนรู้ที่จัดในรูปแบบการเรียน Onsite และ Online โดยในรูปแบบ Onsite จัดการเรียนโดยคุณครูผู้สอนของแต่ละโรงเรียน ส่วนรูปแบบ Online เรียนรู้ผ่านระบบ Learn Anywhere ซึ่งมีเนื้อหาความรู้ที่พัฒนาโดยบริษัท เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น จำกัด รวมถึงใช้สื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยบริษัท เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น จำกัด เช่นกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ คือ ผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชาคณิตศาสตร์หน่วยการเรียนรู้เรื่องความคล้ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรม G* Power ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างขั้นต่ำของกลุ่มควบคุม จำนวน 88 คน และกลุ่มทดลองจำนวน 88 คน การได้มาซึ่งตัวอย่างการวิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกลุ่มทดลองคัดเลือกจากโรงเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยบริษัท เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น จำกัด ในรายวิชาคณิตศาสตร์ และขนาดโรงเรียนอยู่ในระดับกลาง และใหญ่ ส่วนกลุ่มควบคุมคัดเลือกจากโรงเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยบริษัท เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น จำกัด ในรายวิชาอื่น ไม่ใช้งานในรายวิชาคณิตศาสตร์ และขนาดโรงเรียนอยู่ในระดับกลาง และใหญ่ เช่นเดียวกัน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลองจำนวน 136 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 121 คน รวมทั้งสิ้น 247 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังเรียน โดยมีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือวิจัยดังต่อไปนี้

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์

2) สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ในรูปแบบปรนัย หน่วยการเรียนรู้เรื่องความคล้ายทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยแต่ละฉบับมีจำนวน 30 ข้อ ในลักษณะที่เป็นข้อสอบคู่ขนานกัน โดยผู้ออกข้อสอบเขียนข้อคำถามและตัวเลือกตามจุดประสงค์การเรียนรู้และโครงสร้างการวัดที่กำหนดให้มีความเท่าเทียมกัน และตรวจสอบความเป็นคู่ขนานของแบบสอบที่สร้างขึ้นโดยอาศัยความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ (โชติกา ภาชีผล, 2559)

3) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านรายวิชาคณิตศาสตร์จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษาจำนวน 1 ท่าน รวมทั้งสิ้น 3 ท่าน โดยพิจารณาความถูกต้องชัดเจนของภาษาและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ โดยใช้ดัชนี IOC (Item objective congruence) ใช้เกณฑ์พิจารณาค่า IOC มากกว่า .50 ถือว่าข้อคำถามวัดได้ตามนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนด (ศิริชัย กาญ

จนวาลี, 2551) เมื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการด้วยค่าดัชนี IOC พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนี IOC อยู่ในระดับที่เหมาะสม กล่าวคือแต่ละข้อคำถามมี ค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากนักเรียน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง โดยใช้การวิเคราะห์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์มีค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ($\alpha > 0.7$) กล่าวคือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ก่อนเรียน มีค่า $\alpha = .786$ และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียน มีค่า $\alpha = .815$

4) ตรวจสอบค่าความยาก (difficulty) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์หน่วยการเรียนรู้เรื่องความคล้ายทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับมีค่าความยากรายชื่ออยู่ที่ 0.24 - 0.74 กล่าวคือ แบบทดสอบมีระดับค่อนข้างง่าย – ค่อนข้างยาก ซึ่งเป็นค่าความยากในระดับที่เหมาะสมจะนำมาจัดทำเป็นแบบทดสอบ และตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก (discrimination power) พบว่าแบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าอำนาจจำแนกรายชื่ออยู่ที่ 0.33 - 0.78 กล่าวคือ แบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกที่สามารถจำแนกผู้สอบในระดับเก่งและอ่อนออกจากกันได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นปรับแก้เครื่องมือวิจัยตามคำแนะนำ และเก็บข้อมูลโดยการทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่ตัวอย่างวิจัย เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์คุณภาพด้านความเที่ยง ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยดำเนินการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

คำนวณหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Gain Score)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (independent sample t - test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนด้วยรูปแบบผสมผสานโดย Learn Education ของนักเรียนกลุ่มทดลอง แตกต่างกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนของนักเรียนเท่ากับ 15.63 (SD=5.14) ซึ่งสูงกว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ก่อนเรียนที่มีค่าเท่ากับ 10.90 (SD=3.82) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education

	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	df	p
	(n = 136)		(n = 136)				
	Mean	SD	Mean	SD			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง	10.90	3.82	15.63	5.14	12.201	135	<.001*

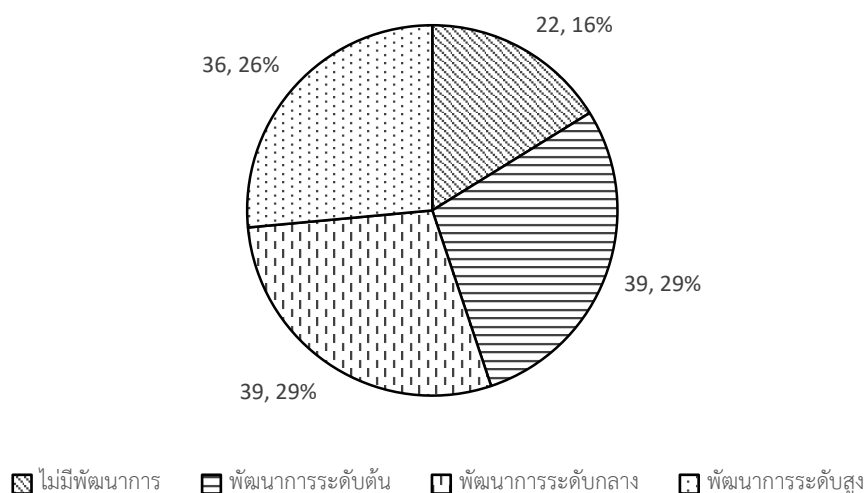
*p < .05

เมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Gain Score) โดยแบ่งระดับพัฒนาการเป็น 4 ระดับ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2551) ดังต่อไปนี้

$$\text{คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Gain Score)} = \frac{\text{คะแนนสอบหลังเรียน} - \text{คะแนนสอบก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็มของแบบสอบ} - \text{คะแนนสอบก่อนเรียน}} \times 100$$

67 < Gain Score ≤ 100	หมายถึง	พัฒนาการระดับสูง
34 < Gain Score ≤ 67	หมายถึง	พัฒนาการระดับกลาง
0 < Gain Score ≤ 34	หมายถึง	พัฒนาการระดับต้น
ต่ำกว่า 0	หมายถึง	ไม่มีพัฒนาการ

พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education จากทั้งหมด 136 คน มีพัฒนาการระดับต้นจำนวน 39 คน ระดับกลางจำนวน 39 คน ระดับสูงจำนวน 36 คน และไม่มีพัฒนาการจำนวน 22 คน ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 จำนวนนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education จำแนกตามระดับพัฒนาการ

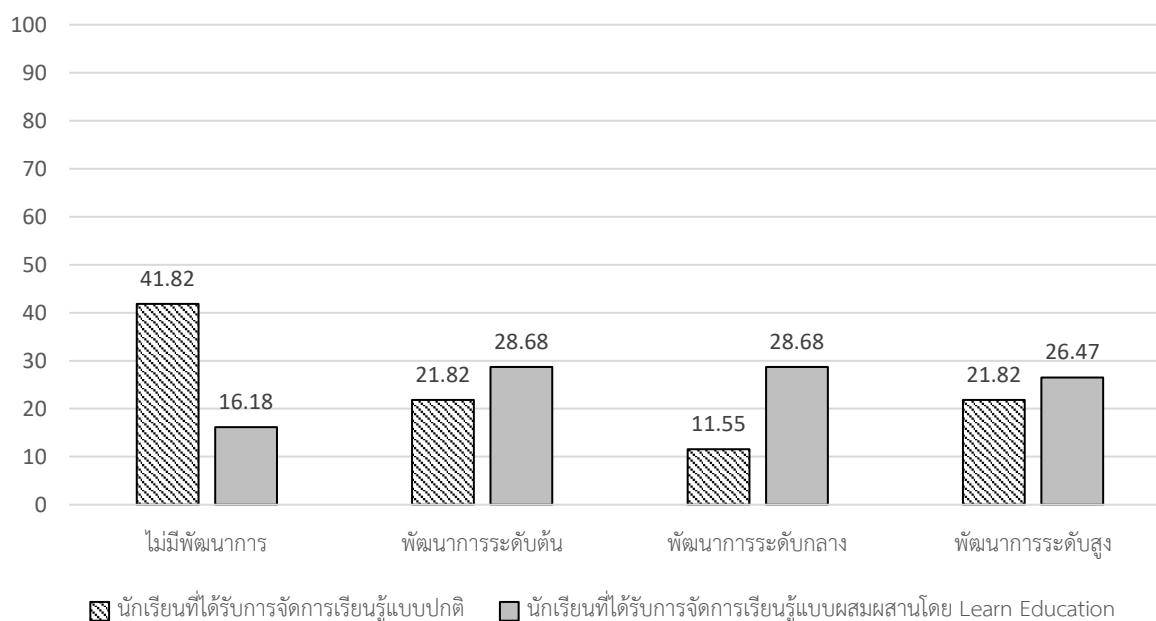
เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบผสมผสานโดย Learn Education ของนักเรียนกลุ่มทดลอง แตกต่างกับ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองเท่ากับ 15.63 (SD=5.14) ซึ่งสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีค่าเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองเท่ากับ 14.31 (SD=7.07) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	df	p
	(n = 136)		(n = 122)				
	Mean	SD	Mean	SD			
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์	15.63	5.14	14.31	7.07	1.691	218.742	0.046*

* $p < .05$

เมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Gain Score) พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education มีพัฒนาการระดับต้นที่ร้อยละ 28.68 ระดับกลางที่ร้อยละ 28.68 และระดับสูงที่ร้อยละ 26.47 ซึ่งสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติในทุกระดับพัฒนาการ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ร้อยละเปรียบเทียบพัฒนาการระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education รวมทั้งเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education และ แบบปกติ พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียน แตกต่างกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีพัฒนาการในระดับต้น กลาง และสูง รวมจำนวน 114 คน จากนักเรียนทั้งหมด 136 คน

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ

ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดย Learn Education มีร้อยละพัฒนาการในระดับต้น กลาง และสูง สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติในทุกระดับพัฒนาการ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และมีระดับพัฒนาการที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education เหมาะสมกับนักเรียนในยุคปัจจุบันที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Shuqin Li & Weihua Wang (2021) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมปลายด้วยการวิเคราะห์ด้วย Meta-analysis ของการศึกษางานวิจัย 84 เรื่องที่เผยแพร่ระหว่างปี 2000 ถึง 2020 และเกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (K-12) จำนวน 30,377 คน พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาระดับการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการเรียนรู้แบบปกติ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rasheed Abubakar Rasheed et al. (2020) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ และแบบเผชิญหน้าด้วยวิธีการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ และแบบเผชิญหน้ามีองค์ประกอบที่ส่งเสริมกันทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ ซึ่งตรงกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดย Learn Education ที่จัดในรูปแบบเผชิญหน้า และแบบออนไลน์ โดยในรูปแบบเผชิญหน้าจัดการเรียนรู้โดยคุณครูผู้สอนของแต่ละโรงเรียน ส่วนรูปแบบออนไลน์นักเรียนเรียนผ่านระบบ Learn Anywhere ซึ่งมีเนื้อหาความรู้ที่พัฒนาโดยบริษัท Learn Education รวมถึงใช้สื่อการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยบริษัท Learn Education

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน สารสนเทศที่ได้จึงเกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านพุทธิพิสัยเป็นหลัก (cognitive domain) การวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรด้านจิตพิสัย (affective domain) เพิ่มเติม เช่น ความยึดมั่นผูกพันทางการเรียนของนักเรียน (student engagement) เพื่อขยายองค์ความรู้มากยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: เครื่องจักรดี เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *สายทางนักคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซัดเซสมิเดีย.
- โชติกา ภาษีผล. (2559). *การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิล อรัญเวศ. (2560). *สาเหตุที่นักเรียนมีคะแนนผลสอบ O-NET ต่ำและแนวทางการยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ O-NET*. <http://www.gotoknow.org/posts/599289>
- ภาณุวัฒน์ ศรีไชยเลิศ. 2556. การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งผสมผสานเรื่อง การซ่อมและประกอบคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาวิชาโปรแกรมเทคโนโลยีการศึกษา สารสนเทศและการสื่อสาร. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*. 9(4): 21-28.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2551). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2565). *ผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน(O-NET)*.
- อภิชาติ อนุกุลเวช. (2551). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฝึกปฏิบัติทางเทคนิคบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา*. (ปริญญาานิพนธ์กศ.ด.), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- Bernath, R. (2012). *Effectives Approaches to Blended Learning for Independent Schools*. <http://www.testden.com/partner/blended%20learn.html>
- Consultancy.uk. (2015). *Generation Y less satisfied than other generations*. <https://www.consultancy.uk/news/2061/generation-y-less-satisfied-than-other-generations>
- Driscoll, M. (2002). Blended learning: Let's get beyond the hype. *E-learning*, 1(4), 1-4.
- Farrell, W. C., & Phungsoonthorn, T. (2020) Generation Z in Thailand. *International Journal of Cross Cultural Management*, 20(1), 25-51. <https://doi.org/10.1177/1470595820904116>
- Graham. C.R. (2012). *Introduction to Blended Learning*. http://www.media.wiley.com/product_data/except/86/C.pdf.
- Garnham, C., & Kaleta, R. (2002). Introduction to hybrid courses. *Teaching with technology today*, 8(6). <http://dx.doi.org/10.1016/j.iree.2013.10.009>
- Horn. B.M. and Staker. H. (2011). *The Rise of K-12 Blended Learning*. Infosight Institute.
- Li, S., & Wang, W. (2022). Effect of blended learning on student performance in K-12 settings: meta-analysis. *Journal of Computer Assisted Learning*, 38(5), 1254–1272. <https://doi.org/10.1111/jcal.126961272LIANDWANG>

- Rasheed Abubakar Rasheed, Amirrudin Kamsin, Nor Aniza Abdulla. (2020). Challenges in the online component of blended learning: a systematic review. *Computers & Education*, 144, 103701. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2019.103701>.
- Rothman, D. (2016). *A tsunami of learners called Generation Z Model*. https://mdle.net/Journal/A_Tsunami_of_Learners_Called_Generation_Z.pdf
- Shuqin, L., & Weihua, W. (2021). Effect of blended learning on student performance in K-12 settings: A meta-analysis. *Journal of Computer Assisted Learning*, 38(5), 1254-1272.
- Singh, H. (2003). *Building Effective Blended Learning Programs*. *Educational Technology*, 43(6), 51-54. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-7607-6.ch002>

ความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอล
ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5

THE SATISFACTION OF THE COMPETITION MANAGEMENT FOR THE 5TH
THAILAND KORFBALL CHAMPIONSHIP

Received: March 13, 2024

Revised: May 5, 2024

Accepted: May 13, 2024

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์¹ ศกมลวรรณ เปลียนขำ² พรณิชา ชาทะพันธุ์³

ภาคภูมิ รัตนโรจนากูล⁴ อัจฉราลักษณ์ วิเศษ⁵ สุมาลี งามสง่า⁶

Supraneek Kwanboonchan¹ Sakolwan Plienikum² Pornnicha Chatapun³

Pakpoom Ratanarojanakool⁴ Archaraklak Visate⁵ Sumalee Ngamsanga⁶

¹⁻⁶ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, ประเทศไทย

¹⁻⁶ Lecturer, Faculty of Education, North Bangkok University, Thailand

* Corresponding author, E-mail: supraneek2504@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 59 คน คือ ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน และผู้ช่วยผู้ฝึกสอน โดยได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.0 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 วิเคราะห์ข้อมูลตามหลักสถิติโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.43) ด้านสื่อวีดิทัศน์และการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.= 0.56) ด้านการจัดการแข่งขัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D.= 0.40) และด้านกรรมการผู้ตัดสิน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= 0.56)

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, กีฬาคอร์ฟบอล

ABSTRACT

The purpose of this research was to study satisfaction of the competition management for the 5th Thailand Korfball Championship. The sample group used in the study was 59 people, namely team managers, coach, and assistant coach. Obtained from simple random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire created by the researcher. The objective precision was 1.0 and the confidence value was 0.88. Data were analyzed according to statistics by finding percentage values. Mean and standard deviation.

The research results found that Satisfaction with the organization of the 5th Thailand Korfball Championship was overall at a high level ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.75) When considering each aspect, it was found that satisfaction with the location and facilities Facilitate It is at a high level ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.43) in video media and public relations. It is at a high level ($\bar{X} = 4.19$, S.D.= 0.56) in terms of organizing competitions. It is at a high level ($\bar{X} = 3.82$, S.D.= 0.40) and the judges at a moderate level ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= 0.56)

Keywords: Satisfaction, Korfball

บทนำ

ปัจจุบันมีการจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอลระดับนานาชาติ รายการชิงแชมป์โลก กีฬามหาวิทยาลัยโลก ชิงแชมป์ระดับทวีป ซึ่งมีทั้งระดับทีมทั่วไปและทีมเยาวชน กีฬาคอร์ฟบอลได้พัฒนาการแข่งขันออกไปหลายประเภท เช่น ประเภทคอร์ฟบอล 8 (K8) ประเภทคอร์ฟบอล 4 (K4) ประเภทคอร์ฟบอลชายหาด สหพันธ์กีฬาคอร์ฟบอลนานาชาติ (The International Korfball Federation)(IKF) มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองซีสต์ (Zeist) ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประธานสหพันธ์ชื่อ นายคาร์บี คูล (Mr.Gabi Kool) และเลขาธิการ นางสาวโจเอนา ฟาเรีย (Ms.Joana Faria) มีประเทศสมาชิกจำนวน 69 ประเทศ ประกอบด้วยทวีปแอฟริกา จำนวน 10 ประเทศ ทวีปอเมริกา จำนวน 10 ประเทศ ทวีปเอเชีย จำนวน 15 ประเทศ ทวีปยุโรป จำนวน 32 ประเทศ และทวีปโอเชียเนีย จำนวน 2 ประเทศ กีฬาคอร์ฟบอลมีการแข่งขันระดับ World Games ตั้งแต่ปี 1985 IKF World Korfball Championship จัดขึ้นทุกๆ 4 ปีตั้งแต่ปี 1978 ประเทศชั้นนำ ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ ไชนีสไทเป และเบลเยียม (www.korfball.sport,2019)

ปัจจุบัน สมาคมกีฬาคอร์ฟบอลแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการจัดการแข่งขันในรายการต่าง ๆ ส่งนักกีฬาตัวแทนทีมชาติไทยทุกรุ่นอายุ แต่ละประเภทการแข่งขันเข้าร่วมการแข่งขัน ในโซนเอเชีย และระดับนานาชาติ รวมถึงจัดโครงการอบรมผู้ฝึกสอน/ผู้ตัดสิน ทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผู้สนใจเข้าร่วมเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

ตามที่ สมาคมกีฬาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ได้จัดการแข่งขันกีฬาสมัครเล่นชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ ระหว่างวันที่ 15 – 19 ธันวาคม 2566 ณ อาคารศูนย์กีฬาในร่ม มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตสะพานใหม่ โดยรายการแข่งขันแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1.ประเภท คอร์ทบอล 8 รุ่นประชาชนทั่วไป จำนวน 12 ทีม ได้แก่ ทีม SWU A ทีม SWU B ทีมสามห่วง ทีม มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตเพชรบูรณ์ ทีมมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ทีม Kasetart A ทีม Kasetart B ทีมพรเอราวัณ ทีมมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ทีมมหาวิทยาลัยรังสิต ทีมมหาวิทยาลัยการ กีฬาแห่งชาติวิทยาเขตกรุงเทพ และทีมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 2.ประเภทคอร์ท 4 (1 เส้า) รุ่นอายุไม่เกิน 18 ปี จำนวน 10 ทีม ได้แก่ ทีมเทพศิรินทร์-ศึกษานารี ทีม WCT TEAM ทีม LSP เจริญสาธิตพัฒนา ทีมโรงเรียนปากเกร็ด A ทีมโรงเรียนปากเกร็ด B ทีมลูกแม่รำเพย ทีม SIA ทีมโรงเรียนวิชูทิศ ทีมเทพศิรินทร์-มหาพฤฒาราม และทีม Shoot It Dragons ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการแข่งขันประกอบไปด้วย ผู้จัดการทีม/ผู้ควบคุมทีม/ผู้ฝึกสอน/เจ้าหน้าที่ทีม นักกีฬา ผู้ปกครอง และกองเชียร์

การแข่งขันกีฬาสมัครเล่นชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ดำเนินการโดยคณะกรรมการ จัดการแข่งขันจากสมาคมกีฬาสมัครเล่นแห่งประเทศไทย มีการติดตามและประเมินความพึงพอใจของ ผู้เข้าร่วมการแข่งขัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำผลการประเมินมา ปรับปรุงพัฒนาสำหรับการจัดการแข่งขันครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาสมัครเล่นชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาสมัครเล่นชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน และผู้ช่วยผู้ฝึกสอน ประจำทีมที่ส่ง ทีมเข้าร่วมการแข่งขัน มีจำนวนทั้งหมด 70 คน โดยแบ่งเป็น ผู้จัดการทีม จำนวน 18 คน ผู้ฝึกสอน จำนวน 20 คน และผู้ช่วยผู้ฝึกสอน 32 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นการได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ตามตารางขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน จำนวนทั้งหมด 59 คน โดยแบ่งเป็น ผู้จัดการทีม จำนวน 15 คน ผู้ฝึกสอน จำนวน 18 คน และผู้ช่วยผู้ฝึกสอน จำนวน 26 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาเคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการแข่งขันกีฬา
2. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
3. ด้านกรรมการผู้ตัดสิน
4. ด้านสื่อวิทัศน์และการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ (คำถามแบบปลายเปิด)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย บทความ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาเคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 เพื่อรวบรวมความรู้แนวคิดทฤษฎีมา กำหนดขอบเขตการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเรียบเรียงและสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาเคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2557)

ค่าเฉลี่ย	ระดับ
4.50 – 5.00	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการแข่งขันกีฬา 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล 2 ท่าน ประเมินคุณภาพของเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยบันทึกผลการพิจารณาลงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ แล้วหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยกำหนดคะแนนเป็น +1 , 0 และ -1 ซึ่งได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาเท่ากับ 1.0

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้รูปแบบของ Google form และกำกับติดตามการตอบแบบสอบถามด้วยวิธีโทรศัพท์
2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาออร์พบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 59 คน

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
เพศชาย	44	74.58
เพศหญิง	15	25.42
รวม	59	100

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. ตำแหน่งหน้าที่		
ผู้จัดการทีม	15	25.42
ผู้ฝึกสอน	18	30.51
ผู้ช่วยผู้ฝึกสอน	26	44.07
รวม	59	100

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 59 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 74.58 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 25.42 ผู้จัดการทีมจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 25.42 ผู้ฝึกสอนจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 30.51 และผู้ช่วยผู้ฝึกสอนจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 44.07

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 (n=59)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดการแข่งขัน			
1.1 ความเหมาะสมของสถานที่และเวลาที่ใช้ในการจัดการแข่งขัน	3.58	1.18	มาก
1.2 ความเหมาะสมของพิธีเปิด/ปิดการแข่งขัน	3.60	1.45	มาก
1.3 ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนการจัดการแข่งขัน	3.87	0.82	มาก
1.4 ความสะดวกรวดเร็วในการรายงานตัวของนักกีฬา	3.42	1.24	มาก
1.5 ความพร้อมของสนามและอุปกรณ์การแข่งขัน	4.10	0.96	มาก
1.6 ความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับวอร์ม/อบอุ่นร่างกายก่อนการแข่งขัน	3.37	0.49	ปานกลาง
1.7 ความเหมาะสมของการประกาศรายงานตัว/แจ้งผลการแข่งขัน	3.58	1.18	มาก
1.8 การสรุปผลคะแนนการแข่งขันรายวัน	4.73	0.45	มากที่สุด
1.9 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการแข่งขัน	4.13	0.56	มาก
รวม	3.82	0.40	มาก

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก			
2.1 การติดต่อประสานงาน/การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่	4.15	0.10	มาก
2.2 ความเหมาะสมของสถานที่จัดการแข่งขัน	4.72	0.21	มากที่สุด
2.3 ความสะดวกในการเดินทางมาทำการแข่งขัน รถโดยสารประจำทาง รถไฟฟ้า	4.71	0.21	มากที่สุด
2.4 ความเหมาะสม/ความสะดวกของที่พักร	4.28	0.07	มาก
2.5 ความสะดวกสบายจุดบริการร้านค้าอาหาร และเครื่องดื่ม	4.63	0.10	มากที่สุด
2.6 บริเวณสนามมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูล/ผล การแข่งขันทั้งบอร์ดประกาศและสื่อโซเชียลมีเดีย	3.43	0.06	ปานกลาง
2.7 พื้นที่รับชม เก้าอี้ที่นั่งเพียงพอและเหมาะสม	4.51	0.50	มากที่สุด
2.8 มีเจ้าหน้าที่ปฐมพยาบาล /แพทย์สนาม/ บุคลากรทางการแพทย์	4.64	0.25	มากที่สุด
2.9 มีแม่บ้าน/เจ้าหน้าที่ทำความสะอาดให้บริการ	3.50	0.50	มาก
รวม	4.28	0.43	มาก
3. ด้านกรรมการผู้ตัดสิน			
3.1 ความตรงต่อเวลาของกรรมการผู้ตัดสิน	3.71	0.46	มาก
3.2 ความถูกต้องและความแม่นยำในการตัดสิน	3.37	0.48	ปานกลาง
3.3 ผู้ตัดสินเที่ยงตรงและเป็นกลาง	3.44	0.50	ปานกลาง
3.4 ผู้ตัดสินควบคุมอารมณ์ระหว่างตัดสินได้ดี	3.80	0.40	มาก
3.5 ผู้ตัดสินชี้แจงการตัดสิน กฎกติกาสำหรับผู้ เข้าแข่งขันอย่างเหมาะสม	3.16	0.37	ปานกลาง
3.6 บุคลิกภาพของผู้ตัดสิน	3.50	0.50	มาก
3.7 สมรรถภาพทางกายของผู้ตัดสิน คล่องแคล่ว รวดเร็ว	3.48	0.50	ปานกลาง
รวม	3.49	0.50	ปานกลาง

ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ด้านสื่อวิถีทัศน์และการประชาสัมพันธ์			
4.1 ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เช่น เพจ เฟซบุ๊ก ติ๊กต็อก	4.15	0.10	มาก
4.2 การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการแข่งขัน	4.52	0.50	มากที่สุด
4.3 การติดต่อประสานงานระหว่างสมาคมกับสโมสร ชมรมทีม	3.38	0.49	ปานกลาง
4.4 การถ่ายทอดสดการแข่งขันสัญญาณ ภาพและ เสียงคมชัด	4.39	0.49	มาก
4.5 มีการบรรยายแนะนำกติกาตลอดการแข่งขัน	4.54	0.67	มากที่สุด
รวม	4.19	0.56	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ตามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการแข่งขัน ได้แก่ ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน ผู้ช่วยผู้ฝึกสอน 1. ด้านการจัดการแข่งขันกีฬา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}= 3.82$, S.D.= 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การสรุปผลคะแนนการแข่งขันรายวัน ($\bar{X}= 4.73$, S.D.= 0.45) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดแข่งขัน ($\bar{X}= 4.13$, S.D.= 0.56) ความพร้อมของสนามและอุปกรณ์การแข่งขัน ($\bar{X}= 4.10$, S.D.= 0.96) 2. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.28$, S.D.= 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ความเหมาะสมของสถานที่จัดการแข่งขัน ($\bar{X}= 4.72$, S.D.= 0.21) ความสะดวกในการเดินทางมาทำการแข่งขัน รถโดยสารประจำทาง รถไฟฟ้า ($\bar{X}= 4.71$, S.D.= 0.21) มีเจ้าหน้าที่ปฐมพยาบาล/แพทย์สนาม/บุคลากรทางการแพทย์ ($\bar{X}= 4.64$, S.D.= 0.25) 3. ด้านกรรมการผู้ตัดสิน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.49$, S.D.= 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้ตัดสินควบคุมอารมณ์ระหว่างตัดสินได้ดี ($\bar{X}= 3.80$, S.D.= 0.40) ความตรงต่อเวลาของกรรมการผู้ตัดสิน ($\bar{X}= 3.71$, S.D.= 0.46) บุคลิกภาพของผู้ตัดสิน ($\bar{X}= 3.50$, S.D.= 0.50) และ 4. ด้านสื่อวิถีทัศน์และการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.19$, S.D.= 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการบรรยายแนะนำกติกาตลอดการแข่งขัน ($\bar{X}= 4.54$, S.D.= 0.67) การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการแข่งขัน ($\bar{X}= 4.52$, S.D.= 0.50) การถ่ายทอดสดการแข่งขันสัญญาณ ภาพและเสียง คมชัด ($\bar{X}= 4.39$, S.D.= 0.49)

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 รายด้าน

ผลประเมินรายด้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดการแข่งขัน	3.82	0.40	มาก
2. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.28	0.43	มาก
3. ด้านกรรมการผู้ตัดสิน	3.49	0.50	ปานกลาง
4. ด้านสื่อวิดิทัศน์และการประชาสัมพันธ์	4.19	0.56	มาก
รวม	3.94	0.75	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.43) ด้านสื่อวิดิทัศน์และการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.56) ด้านการจัดการแข่งขัน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.82, S.D. = 0.40) และด้านกรรมการผู้ตัดสิน อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.49, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬาคอร์ฟบอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ซึ่งศึกษาจาก ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอน และผู้ช่วยผู้ฝึกสอน โดยศึกษาด้านการจัดการแข่งขันกีฬา ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกรรมการผู้ตัดสิน ด้านสื่อวิดิทัศน์และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะเป็นผลนำไปสู่การพัฒนาและดำเนินการจัดแข่งขันครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ความพึงพอใจต่อการจัดการแข่งขัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก การสรุปผลคะแนนการแข่งขันรายวัน ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการแข่งขัน ความพร้อมของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ความเหมาะสมของสถานที่จัดการแข่งขัน ความสะดวก ในการเดินทางมาทำการแข่งขัน รถโดยสารประจำทาง รถไฟฟ้า มีเจ้าหน้าที่ปฐมพยาบาล/แพทย์สนาม/บุคลากรทางการแพทย์ ผู้ตัดสินควบคุมอารมณ์ระหว่างตัดสินได้ดี ความตรงต่อเวลาของกรรมการผู้ตัดสิน บุคลิกภาพของผู้ตัดสิน การประชาสัมพันธ์ มีการบรรยายแนะนำกติกาตลอดการแข่งขัน การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการแข่งขัน การถ่ายทอดสดการแข่งขันสัญญาณ ภาพและเสียง คมชัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (กิตติศักดิ์ คลังดิษฐ์, 2559) กล่าวไว้ว่า การจัดการแข่งขันเป็นการจำลองสถานการณ์ให้แก่บุคคลที่มาจากหลายสถานภาพ ได้เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรมเดียวกัน และสิ่งที่จะทำให้การแข่งขันเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ คือ การจัดการดำเนินการแข่งขัน คณะกรรมการจัดการแข่งขันจึงควรมีวิธีดำเนินการที่ดี และหากคณะกรรมการจัดการแข่งขันมีวิธีการดำเนินการดีมากเท่าใด ความสำเร็จของโครงการแข่งขันกีฬาจะมีมาก

ขึ้นเท่านั้น ในการจัดดำเนินการควรประกอบไปด้วย ขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้การแข่งขันกีฬาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีระเบียบแบบแผน กล่าวคือ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อย ประหยัด กำลังงาน และกำลังทรัพย์ ในการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้นจำเป็นต้องมีหลักการและกระบวนการในการบริหาร เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการและดำเนินการแข่งขัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลวัฒน์ โพธิ์ด้วง และเทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการจัดการแข่งขันกีฬาวัยน้ำชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการแข่งขันกีฬาวัยน้ำชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย 1) ควรจัดการให้จำนวนบุคลากรในการจัดการแข่งขันมีอย่างเพียงพอควรจัดบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ให้มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน 2) ควรจัดระบบประมาณที่เข้าซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัยและเป็นไปตามกฎของสหพันธ์วายนานาชาติ 3) ควรจัดการห้องน้ำภายในสถานที่จัดการแข่งขันฯ ให้มีความสะอาดและเพียงพอต่อการใช้บริการของผู้เข้าร่วมการแข่งขัน 4) ควรจัดสถานที่สำหรับตรวจสอบต้องห้ามของนักกีฬาเพื่อความเป็นสากลของการแข่งขัน 5) ควรมีการปรับปรุงและแก้ไขอุปกรณ์จับเวลาอัตโนมัติให้มีความเที่ยงตรงแม่นยำและง่ายต่อการมองเห็นของนักกีฬาและผู้ชมการแข่งขัน รวมถึงขนาดความยาวความกว้างและความลึกรวมถึงเครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการแข่งขันภายในสระวายน้ำให้ได้มาตรฐาน 6) ควรจัดหาแท่นกระโดดที่ได้มาตรฐานเป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของสหพันธ์วายนานาชาติ 7) ควรกำหนดเวลาในการแข่งขันให้ตรงกับที่ได้กำหนดไว้ในสูจิบัตร เพื่อให้เป็นมาตรฐานของการจัดการแข่งขัน 8) ควรจัดการแข่งขันให้มีความน่าตื่นเต้นและน่าสนใจต่อผู้ที่เข้าร่วมการแข่งขัน 9) ควรมีรูปแบบการจัดการแข่งขันที่มีความทันสมัยและเป็นสากลมากยิ่งขึ้นรวมถึงการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงผู้คนภายนอก

สำหรับด้านกรรมการผู้ตัดสิน ในภาพรวมพบว่ามีสภาพพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สมาคมกีฬาคอร์ฟบอลฯ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากรรมการผู้ตัดสินให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาดา บุญคง (2565) ที่กล่าวว่า ผู้ตัดสินต้องมีความยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ มีความรู้ความสามารถในเรื่องของกฎ กติกา มารยาท และระเบียบข้อบังคับ มีสมรรถภาพทางกายที่ดี และต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมพลศึกษา หรือสมาคมด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย ครั้งนี้

1.1 สมาคมกีฬาคอร์ฟบอลแห่งประเทศไทยควรจัดให้มีการฝึกอบรมคณะกรรมการจัดการแข่งขันทุกตำแหน่ง ให้เข้าใจถึงกฎกติกาที่มีการเปลี่ยนแปลง ก่อนดำเนินการจัดการแข่งขัน เพื่อให้เป็นเข้าใจตรงกันในกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ฝึกอบรมกรรมการผู้ตัดสิน ทบทวนกฎกติกา ทดสอบสมรรถภาพทางกายและการเตรียมความพร้อมต่าง ๆ

1.2 สมาคมกีฬาเคอร์ฟบอลแห่งประเทศไทยต้องจัดโครงการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะจัดฝึกอบรมกรรมการผู้ตัดสินให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านสมรรถภาพทางกายของกรรมการผู้ตัดสิน และด้านกฎ กติกา ต่าง ๆ ให้มีความแม่นยำมากขึ้น ทั้งนี้ควรจัดฝึกอบรมเพื่อเป็นการยกระดับภายในประเทศ และส่งไปพัฒนาต่อที่ต่างประเทศ

บรรณานุกรม

- กิตติศักดิ์ คลังดิษฐ์. (2559). **แนวทางการพัฒนาการจัดการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลชายหาในการแข่งขันกีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งชาติ**. (ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชลวัฒน์ โพธิ์ด่าง และเทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย. (2560). **วารสารวิจัยรามคำแหง (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2560**.
- ญาดา บุญคง. (2565). **แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การจัดการแข่งขันของสมาคมกีฬาเนตบอลแห่งประเทศไทย**. (ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) ใน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2531). **หลักการจัดการ** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2557). **วิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 8). นครปฐม: ศูนย์วิจัยพัฒนาทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Korfball. (2019). **คอร์ฟบอล ประวัติศาสตร์และกฎและข้อบังคับ**. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://korfball.sport/ikfwkc2019-day8- review/>

การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

IMPROVING GRADE 5 STUDENTS LEARNING ENGLISH VOCABULARY
BY USING VOCABULARY GAME

Received: December 6, 2023

Revised: May 20, 2024

Accepted: May 31, 2024

ศิริพร กุนแก้ว^{1*}

Siriphon Kunkaew^{1*}

สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Master of Education Program in English Language Teaching, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding Author, E-mail: Mysiriphon1996@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถก่อนและหลังการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนเคี่ยม โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาการใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 คน โรงเรียนบ้านดอนเคี่ยม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยใช้วิธีการจับสลาก ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 8 ชั่วโมง แบบแผนการวิจัย เป็นแบบกลุ่มเดียว สอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 2) แบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test แบบ dependent และการตรวจสอบเชิงเนื้อหา การศึกษาวิจัยพบว่า 1) คะแนนของนักเรียนหลังจากใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเรียนรู้คำศัพท์, เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

This research aims to compare the English vocabulary before and after learning English vocabulary of 5th graders at Ban Don Kham School using English vocabulary games for learning activities. 2) To study the use of English vocabulary games. The sample group used in this study was 15 fifth graders at Ban Don Kiem School, Tha Sae District, Chumphon Province, 1st semester.

The academic year 2566, which is derived from a simple sampling method using a lottery method, research period of 8 hours, research plan as a single group, pre-school and post-school exams. The tools used in this study are 1) learning management plan using English vocabulary games 2) English language vocabulary test with 4 choices of 30 questions. Data analysis used statistics on mean, standard deviation, dependent t-test, and content examination. The study found that 1) students' scores after using English vocabulary games were statistically significantly higher than before using English vocabulary games at the level.05

Keywords: Learning English Vocabulary, Vocabulary Games

บทนำ

การเรียนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ซึ่งหนึ่งในองค์ประกอบนั้นได้แก่ การรู้และเข้าใจความหมายคำศัพท์ บริยานุช คิมหะจันท์ (2558, 181) ได้กล่าวว่า คำศัพท์มีความสำคัญมาก และจำเป็นต้องเรียนรู้เป็นอันดับแรกเพราะคำศัพท์เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ภาษา เมื่อนักเรียนมีคลังคำศัพท์มาก จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในทุกทักษะของภาษาอังกฤษ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังนั้นจึงต้องใช้กระบวนการการเรียนรู้คำศัพท์ที่มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ถ้าความรู้ด้านคำศัพท์มีเพียงพอ การเรียนภาษาอังกฤษก็จะได้ดี รวมถึงการมีความเชี่ยวชาญในการนำคำศัพท์ไปใช้ได้ถูกต้องก็ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษให้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของคำศัพท์ภาษาอังกฤษนี้จะช่วยให้นักเรียนที่ เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศเข้าใจความหมายของคำศัพท์ สามารถเรียงลำดับตัวอักษรได้ ถูกต้อง กล่าวพูด กล่าวอ่าน และสามารถเขียนเป็นประโยคตามหลักไวยากรณ์ได้อย่างมั่นใจ คำศัพท์ เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทุกทักษะของการเรียนภาษา เพราะเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้สื่อ ความถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ การมีความรู้และความสามารถในการใช้คำศัพท์ของแต่ละบุคคลยังถือเป็นปัจจัยหลักที่สามารถบ่งบอกได้ว่าบุคคลนั้นสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ (พรสวรรค์ สีป้อ, 2550) นอกจากนี้ พรพิศ งามพงษ์ (2557) และ Wilkins (1972, 111) ยังกล่าวว่า คำศัพท์เป็นหน่วยพื้นฐานของภาษาที่สำคัญที่สุดสำหรับการสื่อสาร เพราะคำศัพท์เป็นหน่วยกำเนิดความหมาย ความคิด ความรู้สึก ความต้องการที่ผู้สื่อสารต้องการแสดงออกให้ผู้อื่น ทราบ ในการเรียนและการสอนภาษาต่างประเทศโดยทั่วไปเริ่มต้นจากสอนคำศัพท์ แต่สาระหลักของการสอนมักเน้นที่การสอนการใช้ไวยากรณ์เป็นหลัก ในช่วงประมาณ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา การสอนภาษาต่างประเทศได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการเรียนการสอนคำศัพท์แพร่หลายมากขึ้น ทำให้เกิดแนวโน้มว่าการสอนคำศัพท์มีความสำคัญเทียบเท่ากับการสอนไวยากรณ์ในปัจจุบันเพราะคำศัพท์เป็น

องค์ประกอบหนึ่งในการสร้างความหมายทางภาษาที่มีความสำคัญในการสื่อสารมาก ความรู้ทางโครงสร้างภาษาอังกฤษมีส่วนทำให้สามารถสื่อความหมายได้ แต่ที่สำคัญไปกว่านั้นคือ การมีความรู้ด้านคำศัพท์จะทำให้สื่อความหมายได้มากกว่า หมายความว่า ความรู้ทางโครงสร้างภาษาอังกฤษจะมีจำกัด แต่ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์มีมากก็ยังสามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ ตรงกันข้ามถ้าขาดความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ก็จะทำให้ไม่สามารถในการเข้าใจความหมายและสื่อสารไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์ด้านการสอนวิชาภาษาอังกฤษของผู้วิจัย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องคำศัพท์ภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนบางส่วนไม่สามารถจดจำความหมายของคำศัพท์และไม่สามารถนำคำศัพท์ที่ได้เรียนไปแล้วมาต่อยอดการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าหาวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวแนวทางในการสอนคำศัพท์ให้มีประสิทธิภาพอาจส่งเสริมให้นักเรียนสามารถจดจำคำศัพท์ได้มากขึ้น จากการศึกษาปัญหาและความสำคัญของคำศัพท์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงคำนึงถึงความสำคัญในการหาวิธีในการจัดการเรียนการสอนคำศัพท์ที่เหมาะสมมาใช้เพื่อพัฒนานักเรียนในด้านความสามารถของการนำคำศัพท์มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และรู้จัก การนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

ประนอม สุรัสวดี (2539, 32) ได้ให้ความคิดเห็นว่าการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ครูผู้สอนน่าจะทำให้การเรียนการสอนสนุกสนาน เพราะภาษาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง กิจกรรมทางภาษาจึงควรเป็นกิจกรรมที่เคลื่อนไหวเป็นเรื่องราวของการมีส่วนร่วม ร่วมและสมมุติสถานการณ์ ครูจึงควรใช้กิจกรรมเพื่อชักจูงให้เด็กนักเรียนอย่างสนุกสนานไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การนำภาษาไปใช้อย่างได้ผล นั่นคือ การใช้กิจกรรมเกม เพราะเกมทำให้นักเรียนเรียนอย่างสนุกสนาน นักเรียนทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเป็นการช่วยเสริมการเรียนรู้ในเรื่องของคำศัพท์ได้เป็นอย่างดี

ในระยะเวลา 2 ปีการศึกษา ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และหลังได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนจำความหมายของคำศัพท์ไม่ได้เท่าที่ควร และนำคำศัพท์ที่ได้เรียนไปแล้วมาต่อยอดการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไม่ได้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่ำ เพราะความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนคละกัน (เก่ง กลาง อ่อน) ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าหาวิธีแก้ปัญหาดังกล่าว พบว่าแนวทางในการสอนคำศัพท์ให้มีประสิทธิภาพ ที่ทำให้นักเรียนจดจำได้โดยไม่ต้องท่องจำ แต่เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยหลัก จิตวิทยา ทั้งนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีและเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนก็ต่อเมื่อมีความสนใจในวิชานั้น ๆ ถ้าต้องการให้ผู้เรียนสนใจและตั้งใจเรียนตลอดช่วงเวลาเรียน ผู้สอนต้องพยายามสร้างบรรยากาศให้สนุกสนานเพลิดเพลิน การจัดการเรียนการสอนโดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในขณะเรียนให้ดีขึ้น ทั้งยังช่วยให้นักเรียนจดจำเรื่องที่เรียนได้แม่นยำ

จากการศึกษาปัญหาและความสำคัญของคำศัพท์ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ปัญหาเหล่านี้ เกิดขึ้นจากการที่นักเรียนแปลไม่ออก เขียนไม่ได้ ไม่รู้คำศัพท์ ไม่สามารถอ่านภาษาอังกฤษได้ ดังนั้นครูควรคำนึงถึงความสำคัญในการหาวิธีในการจัดการเรียนการสอนคำศัพท์ที่เหมาะสม มาใช้กับการพัฒนา นักเรียนด้านความสามารถของการนำคำศัพท์มาใช้ได้อย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้น เพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้ และรู้จักการนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ครูผู้สอนควรพัฒนาการสอนของตนเองให้มากขึ้นจากเดิม จะทำให้ปัญหาที่ของการเรียนรู้คำศัพท์ลดน้อยลง เพราะเหตุนี้ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนเคี่ยมจังหวัดชุมพร มีความประสงค์ในการนำเกมส์คำศัพท์ภาษาอังกฤษ (Vocabulary Games) เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการสอนนักเรียน เป็นจำนวน 4 เกม ซึ่งทำให้การเรียนรู้คำศัพท์มีความแปลกใหม่ จะช่วยกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความตื่นตัว อยากรู้ อยากเห็น และสนุก เป็นการสร้างบรรยากาศสำหรับชั้นเรียน เพื่อการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อตัวของนักเรียน นอกเหนือจากนี้ยังเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของผู้วิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถก่อน-หลังการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนเคี่ยม โดยใช้เกมส์คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) เพื่อศึกษาการใช้เกมส์คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ขอบเขตของการวิจัย

- 1.ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนเคี่ยม ต.รับร้อ อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งหมด 27 คน
- 2.กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนเคี่ยม ต.รับร้อ อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน
- 3.เนื้อหา การทำวิจัยในครั้งนี้ใช้คำศัพท์ที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 , 7 เรื่อง Where Animals Live และ Go and Get in Touch วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ15101 จากเนื้อหาสาระของวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในหนังสือเรียน Say Hello 5
- 4.ระยะเวลาที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยจะใช้เวลาในดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 12 ชั่วโมง ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น (Independent variables) ได้แก่ เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
2. ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ การเรียนรู้คำศัพท์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานงานวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยเกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการสอนมีความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์สูงขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนเคี่ยม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร จำนวน 27 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนเคี่ยม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากภายในชั้นเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variable) ในงานวิจัยนี้ได้แก่ เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยเกมที่ใช้ประกอบด้วย

- 2.1.1 เกมบิงโก
- 2.1.2 เกมกระชิบ
- 2.1.3 เกมจับคู่คำศัพท์
- 2.1.4 เกมคิดเร็ว

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ การเรียนรู้คำศัพท์

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 4 คาบ (คาบละ 1 ชั่วโมง) จำนวน 2 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้นใช้ระยะเวลาทั้งหมด 8 คาบ (ชั่วโมง) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

4. วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการออกแบบเชิงก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบกลุ่มเดียว สอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One-Group Pretest-Posttest Design) (สมบุญรุจน์ สุริยวงศ์ และคนอื่น ๆ, 2544:269) โดยมีแบบแผนการวิจัยดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

5.1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการสอน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

5.1.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ เนื้อหาคำศัพท์ที่ใช้สำหรับการสอน ขอเสนอแนะจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแผนการสอนและเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อนำมาสอนคำศัพท์ตลอดจนศึกษาเกม และเลือกเกมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาใช้ในการฝึกคำศัพท์ ซึ่งมีคำศัพท์ทั้งหมด 40 คำ

5.1.2 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาและคำศัพท์ในบทเรียนที่ใช้ในการทดลองจากหนังสือเรียน รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน Say Hello 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5.1.3 ศึกษาและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 แผน (8 คาบเรียน 8 ชั่วโมง) ตามเนื้อหาดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Occupation จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง Adjective จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง At the zoo จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง Comparing จำนวน 2 ชั่วโมง

5.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

5.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การวิจัย โดยการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยมีเกณฑ์ กำหนดความคิดเห็นไว้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 117) ดังนี้

- +1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

จากนั้นนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อที่ผ่านควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน มีการประเมินค่าความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.88 ถึง 1

5.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5.1.7 รูปภาพที่นำมาใช้ในประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ นำมาจาก

<https://web.facebook.com/KBankLive>

5.2 แบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

5.2.1 ศึกษาวิธีการทำแบบทดสอบจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

5.2.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ที่นำมาใช้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ เพื่อให้เนื้อหาของแบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือของแบบทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยจำแนกตามลำดับกระบวนการด้านพุทธิพิสัยตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy)

ตาราง 2 การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือของแบบทดสอบ

เนื้อหา	วัตถุประสงค์	ความรู้ความจำ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์
25 %	ไวยากรณ์	$0.25 \times 0.4 \times 30 = 3$	$0.25 \times 0.3 \times 30 = 2.25$	$0.25 \times 0.3 \times 30 = 2.25$
50 %	ความหมาย	$0.50 \times 0.4 \times 30 = 6$	$0.50 \times 0.3 \times 30 = 4.5$	$0.50 \times 0.30 \times 30 = 4.5$
25 %	การสะกดคำ	$0.25 \times 0.4 \times 30 = 3$	$0.25 \times 0.4 \times 30 = 2.25$	$0.25 \times 0.3 \times 30 = 2.25$

*หมายเหตุ : ไวยากรณ์เป็นความรู้ในการสร้างประโยค เนื่องจากไวยากรณ์เป็นคำอธิบายความหมายของภาษาและความหมาย

1. ทำให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการสร้างประโยคใหม่เพื่อใช้ในการสื่อสารได้อย่างไม่จำกัดประกอบกับการมีความคิดสร้างสรรค์และวงคำศัพท์ที่กว้างขึ้น

2. ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ไวยากรณ์ในการแต่งประโยคซึ่งจะให้ความหมายที่ชัดเจน

3. การสอนไวยากรณ์เป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Advance organizer) เพราะเป็นการปูพื้นฐานความหรือมให้กับผู้เรียนให้ใช้ภาษาในการสื่อสาร ได้อย่างคล่องแคล่วมากขึ้น

4. การสอนไวยากรณ์ช่วยในการจัดระเบียบภาษาและรวบรวมให้เป็นหมวดหมู่โดยใช้หน่วยย่อย (Discrete items) ในการนิยามไวยากรณ์ให้แคบลงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาได้ง่ายขึ้น

5. ไวยากรณ์ช่วยให้เกิดการสอนที่เป็นระบบและทดสอบผู้เรียนได้เป็นขั้นตอนอย่างเป็นระเบียบช่วยในการส่งผ่าน (Transmission) หรือถ่ายโอนความรู้ในรูปข้อมูลหรือกฎต่างๆ จากผู้ที่มีความรู้มากกว่าไปสู่ผู้ที่มีน้อยกว่า เหมาะกับรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์และระเบียบวินัย

5.2.4 สร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยต้องการใช้จริงจำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียน

5.2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

5.2.6 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพ โดยหาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย หรือการหาค่า IOC (Index of item objective congruence) โดยมีเกณฑ์ กำหนดความคิดเห็นไว้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 117) ดังนี้

+1	หมายถึง	ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
-1	หมายถึง	ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ผ่านเกณฑ์ ตั้งแต่ 0.5 -1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้ ซึ่งผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพบว่า ข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ที่เลือกไว้ใช้ได้มีจำนวน 39 ข้อ

5.2.7 นำแบบทดสอบที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้น ป.6 ซึ่งมีความรู้ในบทเรียนที่ใช้ในการวิจัยนี้

5.2.8 นำแบบทดสอบที่ได้มาหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบแต่ละข้อต้องมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบทดสอบที่ทำการคัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.26 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.26 ขึ้นไป

5.2.9 คัดเลือกแบบทดสอบที่สามารถใช้ได้ จำนวน 30 ข้อ จากนั้นวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น 0.76

5.2.10 นำแบบทดสอบที่ได้ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเรียน จุดประสงค์ในการเรียน และเกณฑ์การประเมินผลการเรียน

6.2 นำแบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษไปทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

6.3 ดำเนินการสอนกลุ่มทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ประกอบการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว จำนวน 4 แผน เป็นเวลา 8 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง

6.4 นำแบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษไปทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

6.5 นำผลการทดลองไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

6.6 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ทำการสรุปและอภิปรายผลต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 วิเคราะห์ผลคะแนนแบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมพัฒนาคำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการสอน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

7.2 วิเคราะห์ผลคะแนนแบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมพัฒนาคำศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการสอน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

7.3 วิเคราะห์ค่าสถิติ Dependent *t*-Testเปรียบเทียบผลคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

8. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการหาค่าทางสถิติ ดังนี้

8.1 สถิติพื้นฐาน

8.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

8.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

8.1.3 ค่าสถิติทดสอบที(Dependent *t*-Test)

8.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

8.2.1 หาค่าความยากง่าย(p) ของแบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

8.2.2 หาค่าอำนาจจำแนก(r) ของแบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

8.2.3 หาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลคะแนนสอบก่อนและหลังการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลคะแนนสอบก่อนและหลังการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นักเรียนคนที่ (จำนวน 15 คน)	คะแนนก่อนเรียน (เต็ม 30 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (เต็ม 30 คะแนน)
1	10	13
2	13	21
3	12	24
4	7	16
5	7	12
6	16	21
7	14	28
8	14	20
9	16	29
10	9	17
11	10	15
12	11	18
13	9	25
14	15	29
15	15	18

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนเต็มในการทดสอบ 30 คะแนน และมีเกณฑ์ผ่านการทดสอบ 15 คะแนน ผลการทดสอบก่อนเรียนของผู้เรียนมีผลคะแนนสูงสุด 16 คะแนน จำนวน 2 คน และผลคะแนนน้อยที่สุด คือ 7 คะแนน จำนวน 2 คน และผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนมีผลคะแนนสูงสุด 29 คะแนน จำนวน 2 คน และคะแนนที่น้อยที่สุด 12 คะแนน จำนวน 1 คน จำนวนนักเรียนที่ผ่านการทดสอบก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.67 และจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านการทดสอบก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 73.33 จำนวนนักเรียนที่ผ่านการทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.67 และจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านการทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 13.33

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถก่อนและหลังการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คะแนน	N	\bar{x}	SD	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	11.87	3.11	-7.73	0.000
หลังเรียน	15	20.40	5.59		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถก่อนและหลังการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าคะแนนก่อนเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.87 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.11 คะแนน คะแนนหลังเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.40 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.59 คะแนน จากคะแนนเฉลี่ยดังกล่าว นักเรียนมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1.จำนวนนักเรียนที่ผ่านการทดสอบก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.67 หรือ 4 คน และจำนวนนักเรียนที่ผ่านการทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.67 หรือ 13 คน ซึ่งทั้งนี้เนื่องมาจากพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ โดยใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งได้เลือกเกมที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ตรงกับสภาพปัญหาของการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ลดาวัลย์ แยมครวญ (2559, 13) กิจกรรมหรือการเล่นที่ทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลาย พัฒนาทักษะด้านร่างกายและการเรียนรู้ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งต้องกำหนดกฎเกณฑ์หรือกติกา การเล่น กระบวนการเล่น การเล่นอาจเล่นคนเดียวหรือมากกว่า โดยแบ่งเป็นกลุ่ม อาจมีอุปกรณ์ในการเล่นหรือไม่ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎาพร ยางเงิน (2562) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระกุมารศึกษา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องคำศัพท์โดยใช้เกม มีค่าเท่ากับ 83.89/82.46 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 ผลของความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกม ได้แก่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกม โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2.คะแนนของนักเรียนหลังจากใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการสอนตามแบบแผน โดยเริ่มจากสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2551) กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเล่นเกมที่มีกฎเกณฑ์ กติกา เงื่อนไข หรือข้อตกลงร่วมกันที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทำให้เกิดความสนุกสนาน ร่าเริง เป็นการออกกำลังกาย เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น โดยมีการนำเนื้อหา ข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่นและผลการเล่นเกมมาใช้ในการอภิปรายเพื่อ สรุปผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิศา นานบุญจิตร (2558, 30) เกมการสอนมีหลากหลายประเภท ขึ้นอยู่กับว่าผู้สอนจะเลือกเกมประเภทใดมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งเกมประกอบการสอนแต่ละประเภทนั้นนอกจากจะทำให้เกิดความสนุกสนาน ยังมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาในทักษะต่างๆ เช่น ทักษะการจำ การพูด การเขียน และการอ่าน ทำให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาภาภรณ์ศิริพลรักษา (2561) การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนชนเชียงใหม่พัฒนา อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนโดยใช้เกมเท่ากับ 0.8427 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 84.27 ความสามารถการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 นักเรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนทันทีสูงขึ้นหลังเรียน 14 วัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 กล่าวอีกนัยหนึ่ง สรุปได้ว่าการใช้เกมภาษามีผลอย่างมากในการจดจำคำศัพท์

3. เพื่อศึกษาการใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ พบว่า จากการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ โดยใช้เกมคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการที่มากขึ้น และเข้าใจในการอ่าน และการออกเสียงภาษาอังกฤษ เมื่อเวลาผ่านไปผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองสามารถจำคำศัพท์ได้มากกว่ากลุ่มควบคุม กล่าวอีกนัยหนึ่ง สรุปได้ว่าการใช้เกมภาษามีผลอย่างมากในการจดจำคำศัพท์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรตรวจแจ้งชื่อเกม อธิบาย กฎ กติกา และสาธิตวิธีการเล่นเกมให้ชัดเจนก่อนทุกครั้ง หรือบางครั้งอาจกำหนดให้ผู้เรียนสาธิตก็ได้ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์และวิธีการเล่นเกมในแต่ละครั้ง

1.2 ครูควรเน้นกิจกรรมเกมที่จัดเป็นกลุ่มมากกว่าการแข่งขันที่เป็นคู่หรือรายบุคคล เพราะนักเรียนจะมีความสุขสนุกสนานและตื่นตัวมากขึ้น อีกทั้งนักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามศักยภาพของแต่ละคน

1.3 ครูควรคำนึงเวลาที่ใช้ในการเล่นเกมที่มีความเหมาะสม ไม่ยืดเยื้อจนเกินไป

1.4 ครูควรมีวิธีการที่หลากหลายในการแบ่งกลุ่มเพื่อเล่นเกม เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีการสอนโดยใช้เกมไปประยุกต์ใช้กับการสอนประเภทอื่น เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2 ควรทดลองการใช้เกมคำศัพท์ประกอบการสอนกับกลุ่มตัวอย่างในช่วงชั้นอื่นๆ

2.3 ควรคัดเลือกเกมที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเนื้อหาที่นำมาใช้

2.4 ควรทำการศึกษาปัญหา อุปสรรค ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้เกมประกอบการสอน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข และวิธีการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง

บรรณานุกรม

- ชฎาพร ยางเงิน. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ. มหาสารคาม
- ปริยานุช คิมพะจันทร์. (2558). ความสำคัญของความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในการเรียนภาษาอังกฤษ. บทความวิชาการ. ฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ: วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- ประนอม สุรัสวดี. (2539). กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปวีรีดา นานูญจิตร. (2558). ผลของการใช้เกมประกอบการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์และความพึงพอใจของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พรพิศ งามพงษ์. (2557). คำศัพท์พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3. ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย.
- พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). สูดยอควิธีสอนภาษาอังกฤษ นำไปสู่การเรียนรู้ของคนยุคใหม่. กรุงเทพฯ. อักษรเจริญทัศน์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ลดาวัลย์ แยมครวญ. (2559). *การออกแบบและพัฒนาเกมเพื่อการเรียนรู้สำหรับวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2551). 19 *การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: พิมพ์การพิมพ์.

สมบูรณ์ สุริยวงศ์, สมจิตรา เรืองศรี และ เพ็ญศรี เศรษฐวงษ์. (2544). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา Educational Research Methodology* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

อภาภรณ์ศิริ พลรักษา. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนเชียงใหม่พัฒนา*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Wilkins, D. A. (1972). *Linguistics in Language Teaching*. London: Edward Arnold.

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา

THE DEVELOPMENT OF GRADE 5 STUDENT'S INTEGRATED SCIENCE PROCESS
SKILLS THROUGH STEM EDUCATION

Received: March 14, 2024

Revised: May 21, 2024

Accepted: May 27, 2024

ศิริวรรณ จัตรมณีรุ่งเจริญ^{1*} ฮานิสวา วาฮา²

Siriwan Jatmaneerungjaroen^{1*} Hanisa waha²

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

² นักศึกษา วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

^{1,2} Department of General Science, Faculty of education, Phuket Rajabhat University

*Corresponding author, E-mail: Drsiriwankief@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สะเต็ม โดยใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต ก่อน และหลังการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษากับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต ครูทำหน้าที่เป็นนักวิจัย โดยมีกลุ่มวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการตามกรอบระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ข้อมูลวิจัยได้มีการจัดเก็บระหว่างการดำเนินการพัฒนาโดยใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา แบบวัดทักษะกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ แบบประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ อนุทินการเรียนรู้ของนักเรียน การประชุมกลุ่มย่อย และบันทึกหลังการสอนของครู ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมโดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการพัฒนากิจกรรมโดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนก่อนเรียน ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนทดสอบหลังใช้แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของ

นักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่.01 3) ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ หลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ 80.50/80.57

คำสำคัญ: ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ, การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม, การตรวจคุณภาพน้ำ GLOBE, การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research are: 1) to develop STEM learning activities Using GLOBE's scientific tools and water testing methods of Grade 5 students on the topic Water Resources for 2) Life to compare the integrated science process skills of Grade 5 students on the topic Water Resources for Life. Before and after STEM learning and 3) to study the efficiency and effectiveness of STEM learning and the development of integrated science process skills. of Grade 5 students on the topic of water sources for life The teacher acts as a researcher. The research group consisted of 35 Grade 5 students who were selected through specific selection methods This study was carried out according to the classroom action research methodological framework. Research data was collected during the development process using research tools, namely STEM learning plans. Integrated Science Learning Process Skills Test Integrated science learning process skills assessment form Student learning diary small group meeting and teachers' post-teaching notes. Research results It was found that 1) Developing activities using GLOBE's scientific tools and water testing methods. It was found that students had the ability to develop activities using GLOBE's scientific tools and water testing methods at a high level 2) Comparison of students' integrated science process skills before, during, and after STEM learning. From the pre-study and post-study tests, it was found that Students' test scores after using the integrated science process skills test were higher than before. Significantly at .01 3) The results of developing integrated science process skills after organizing STEM education were at a level higher than the criterion of 80.50/80.57.

Keywords: Integrated science process skills, STEM learning, GLOBE water quality testing, classroom action research

บทนำ

โลกในปัจจุบันเข้าสู่ “ยุคโลกาภิวัตน์” เป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูงทั้งอาชีพ เศรษฐกิจ และการศึกษา เป้าหมายของการศึกษาคือการเตรียมกำลังคนเพื่อเป็นกำลังคนของชาติในอนาคต โดยการเตรียมตัวไม่จำกัดเพียงแต่ความรู้ที่ได้เรียนในโรงเรียนเท่านั้นแต่ยังต้องให้สามารถใช้ความรู้และทักษะในสถานการณ์และบริบทต่างๆ อย่างกว้างขวางในชีวิตจริงในศตวรรษที่ 21 ต่อไป (Klainin, 2012, p.1) แต่การจัดการเรียนรู้ในขณะนี้ ยังไม่ตอบสนองต่อเป้าหมายการศึกษาไทยในยุคปัจจุบันเนื่องผู้สอนยังสอนเน้นการบรรยายและสอนตามรายวิชา ไม่มีการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระอื่นๆ เข้าด้วยกัน รวมไปถึงขาดการเชื่อมโยงในชีวิตประจำวัน เห็นได้จากผลสอบวิชาวิทยาศาสตร์ ในโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ในปี 2022 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยวิทยาศาสตร์ 409 คะแนน ซึ่งลดลงจาก PISA ปี 2018 (426 คะแนน) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2018, p.18) จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้เราทราบว่าความรู้ ความเข้าใจเพียงศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งไม่สามารถพัฒนาคนให้พร้อมสำหรับสังคมในปัจจุบันได้ การนำกระบวนการไปสู่การคิดแก้ปัญหา นำความรู้ในห้องเรียนไปใช้ประโยชน์ผ่านมุมมองความรู้แบบองค์รวมที่เรียกว่า “สะเต็มศึกษา” โดยแนวคิดนี้เชื่อว่า เพราะในชีวิตประจำวันเราไม่สามารถแยกส่วนความรู้ออกจากกัน นักเรียนจึงต้องเชื่อมโยงบทเรียนในห้องเรียนสู่ชีวิตจริงและสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับผลทดสอบต่างๆ เช่น PISA ให้สูงขึ้น พรทิพย์ศิริภักทธาชัย (2013, p.51) กล่าวถึงเหตุนี้การจัดการศึกษาแบบบูรณาการ แบบสะเต็มที่เน้นให้ความสำคัญกับวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์อย่างเท่าเทียมกันเป็นการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนนำความรู้ทุกแขนงทั้งด้านความรู้ ทักษะการคิด โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ มาใช้ในการแก้ปัญหา การค้นคว้า สร้างและพัฒนาความคิดค้นสิ่งต่างๆ ในโลกปัจจุบัน

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการที่ใช้ในการหาคำตอบ หรือศึกษาเรียนรู้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ และนับว่าเป็นความสามารถพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต (Dahsah, C. & Seetee, N., 2017) และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นทักษะแกน (core skill หรือ key skill หรือ life skill) ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) และช่วยพัฒนาทักษะในการสื่อสาร (communicating skill) ความคิดเชิงวิจารณ์ (critical thinking) และทักษะในการแก้ปัญหา (problem-solving skill) (Phornphisutthimas, S., 2008, p.33) ดังนั้นการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ จำเป็นต้องใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อนำไปสู่การสืบเสาะค้นหา ผ่านการสังเกต ทดลอง สร้างแบบจำลอง และวิธีการอื่นๆ เพื่อนำ

ข้อมูล สารสนเทศ และหลักฐานเชิงประจักษ์มาสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology 2017, p.55-57) ได้จำแนกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ออกเป็น 2 ประเภท คือ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เป็นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นต้นง่ายๆไม่ซับซ้อน ประกอบด้วยทักษะ 8 ทักษะ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงหรือขั้นบูรณาการเป็นทักษะที่ซับซ้อนขึ้น ต้องอาศัยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานหลายอย่างมาผสมผสานกันจำแนกเป็น 5 ทักษะ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้และค่อนข้างซับซ้อนต่อความเข้าใจของเด็กวัยนี้ จะต้องมีการจัดการเรียนสอนที่มีการทดลอง ลงมือปฏิบัติจริง จึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ แต่ในปัจจุบันการสอนวิชาวิทยาศาสตร์โดยทั่วไปครูผู้สอนจะเน้นการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน เน้นการบรรยายมากกว่าการลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาด้วยตนเอง เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ การสอนวิทยาศาสตร์ไม่ได้ฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น ความพร้อม ของอุปกรณ์ เนื้อหาหลักสูตรของวิชาวิทยาศาสตร์ที่กำหนดให้มีมากจนเกินไป เวลาในการเรียนรู้ จำกัด ทำให้ผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบเดิม ๆ นั้นจะขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คือพฤติกรรมที่เกิดจากการคิดการปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้า ทดลอง และการฝึกฝนในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล โดยการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ให้ได้มาซึ่งความรู้ โดยการปฏิบัติและฝึกฝนความนึกคิดอย่างมีระบบ ซึ่งก่อให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคุณสร้างสังคมสร้างชาติและเป็นกลไกในการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขโดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำรงชีวิตในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในทศวรรษที่ 21 การศึกษายิ่งเพิ่มความสำคัญเป็นทวีคูณเนื่องด้วยในศตวรรษที่ 21 มีสิ่งใหม่เกิดขึ้นมากมายในแต่ละวันซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้จบสิ้น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนท่องจำ จึงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมสอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงนี้ เพราะสิ่งที่ผู้เรียนควรเรียนรู้มีมากมายเกินคนอ่านับและไม่สามารถนำมาสอนจนหมดสิ้นภายในระยะเวลาของหลักสูตรได้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งเน้นที่การส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ที่มีเครื่องมือในการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีความสามารถในการวิเคราะห์และคัดกรองข้อมูลที่ควรเรียนรู้ ผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งสอนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และเครื่องมือแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ นอกจากนั้นผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายการวางแผนงานการจัดการทีม และการจัดการความรู้ (ณิรดา เวชญาลักษณ์, 2561) ซึ่งแนวทางการจัดการศึกษาอันหนึ่งที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายดังกล่าวมากก็คือการจัดการศึกษาแบบสเต็มศึกษาหรือสเต็มศึกษา (STEM Education)

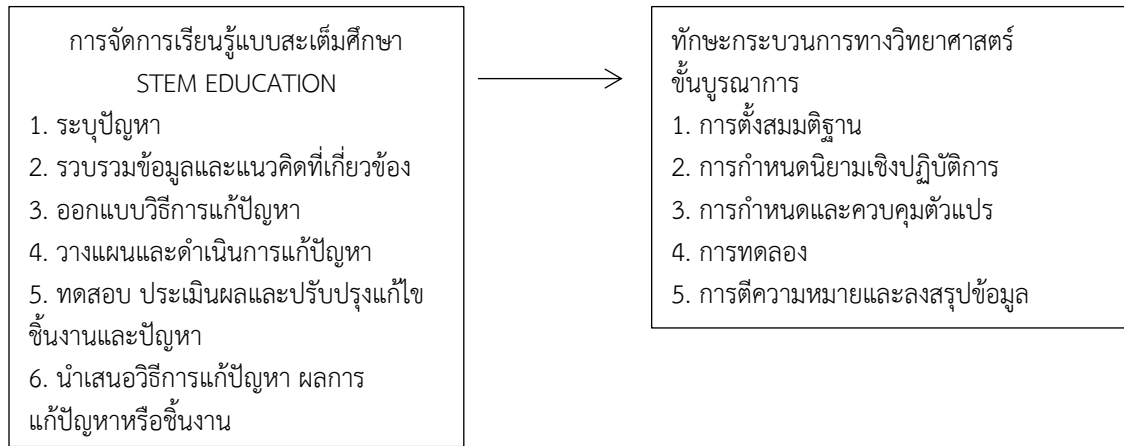
สะเต็มศึกษาเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่กำลังเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 (Dejarnette,2012; Wayne.2012; Breiner, et al.,2012; ธวัช ชิตตระการ, 2555; รัชพล ธนาบุญวงศ์, 2556; อภิสัทธี ธงไชย และคณะ,2555) ซึ่งเกิดจากการบูรณาการ 4 ศาสตร์เข้าด้วยกันกล่าวคือ S:Science (วิทยาศาสตร์) T: Technology (เทคโนโลยี) E:Engineering (วิศวกรรม) และ M:Mathematics (คณิตศาสตร์) ซึ่งศาสตร์ทั้งสี่ที่กล่าวมาแล้วเป็นศาสตร์ที่มีความจำเป็นต่อมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 และการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเหมาะสมและสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการณได้เนื่องจาก มีศาสตร์ที่เชื่อมโยงเนื้อหาเข้าด้วยกัน สะเต็มศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต่างจากในอดีตที่เน้นให้ผู้เรียนท่องจำโดยสะเต็มศึกษา นอกจากจะเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการระหว่างวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวิศวกรรมและคณิตศาสตร์แล้วยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือทดลองปฏิบัติคิดแก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการการออกแบบเชิงวิศวกรรมกล่าวได้ว่าสะเต็มศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเช่นเดียวกับการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐาน (Research Based Learning : RBL) ซึ่งเป็นการจัดการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์หรือกระบวนการสืบสอบ(Inquiry)ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยเพื่อใช้ในการแสวงหาความรู้ใหม่หรือคำตอบที่เชื่อถือได้การจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการแสวงหาความรู้และทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา STEM โดยผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะที่จะทำใ้เยาวชนไทยรุ่นใหม่เกิดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ควรจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาควบคู่กันไปเนื่องจาก ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษามีความสอดคล้องและเหมาะสมในกับการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการและสามารถพัฒนาทักษะของนักเรียนได้ในระดับที่ดีสูงขึ้นกว่าเดิม และ ทราบถึงการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่จะใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาหาวิธีการแก้ไขปัญหาคือการเรียนการสอนแบบเดิม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา STEM โดยใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อน และหลังการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา STEM
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา STEM กับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ

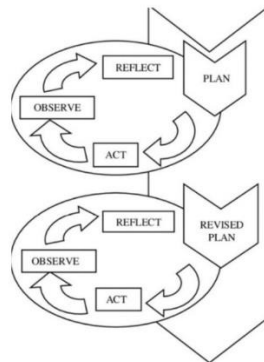
กรอบแนวคิดวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยรูปแบบ การปฏิบัติการในชั้นเรียน

แผนภาพที่ 1 แสดงวงจรการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิด Kemmis and Mc Taggart

ที่มา : Kemmis and McTaggart (1988), as cited in Kijgeukul, S. (2013).

กลุ่มวิจัย

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แนวคิดสะเต็มศึกษา เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ แบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ และอนุทินของนักเรียน

ขั้นตอนการดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือแต่ละประเภทโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แนวคิดสะเต็มศึกษา เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 มีกระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.2 วิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.3 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

1.4 นำความรู้แนวคิดจากข้อ 1) ข้อ 2) และข้อ 3) มาประยุกต์สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา จำนวน 1 แผน 10 คาบ/10 ชั่วโมง

1.5 หาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของแผน ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้สาระสำคัญจุดประสงค์การเรียนรู้และเวลาเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเครื่องมือการประเมินตาม สภาพจริง และนำไปแก้ไขปรับปรุง

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านอีกครั้ง ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีคณิตศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา อย่างละ 1 แผน

1.7 ดำเนินการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เช่น ความถูกต้องของเนื้อหา การแก้คำผิด และการเพิ่มเติมกิจกรรมให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ ความถูกต้องความเหมาะสม และบันทึกปัญหาข้อบกพร่องต่างๆ ที่พบแล้วนำมาแก้ไขและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข และได้ฉบับที่สมบูรณ์

2. แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ

แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง และตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบตามลำดับขั้นต่อไปนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎีวิธีสร้าง วิธีการสร้างแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการจากหนังสือคู่มือการวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์ การสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นทักษะกระบวนการตามแนวหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

2.2 กำหนดรูปแบบของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการแบบกำหนดสถานการณ์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต โดยแต่ละสถานการณ์มีคำถามแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice) โดยสร้างแบบประเมินให้สอดคล้องกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ 5 ทักษะ แต่ละทักษะมีคำถามจำนวน 4 ข้อ รวมทั้งหมด 20 ข้อ

2.3 หาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องของการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ เนื้อหา รวมทั้งความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วจึงนำข้อเสนอนี้ไปปรับปรุงแก้ไข

2.4 สร้างแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice) ซึ่งในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว แบบทดสอบมีจำนวน 25 ข้อ ต้องการใช้จริงจำนวน 20 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต ไปหาค่าความยากง่าย อำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

2.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3. แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ

3.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาขององค์ประกอบของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ และจำนวนข้อสอบในการทำแบบทดสอบ ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ประกอบด้วย 5 ทักษะ ดังนี้ ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการทดลอง ทักษะการตีความหมายและลงข้อสรุป

3.3 สร้างเกณฑ์การประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ให้สอดคล้องกับทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ได้แก่ ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการทดลอง ทักษะการตีความหมายและลงข้อสรุป เพื่อให้ประเมินผลงานของผู้เรียน

3.4 หาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการและประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

3.5 นำข้อมูลที่ได้จากการหาค่าความสอดคล้อง หรือหาค่า (IOC) มาวิเคราะห์โดยข้อสอบมีค่าความสอดคล้องที่ผ่านเกณฑ์ที่ 0.5 – 1.00 ซึ่งข้อสอบมีค่าความสอดคล้องที่ 1.00

3.6 แก้ไขปรับปรุงแบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

3.7 จัดทำแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการฉบับสมบูรณ์

4. แบบบันทึกหลังการสอน

4.1 ศึกษารูปแบบและวิธีการเขียนแบบบันทึกหลังสอน เพื่อเป็นแนวทางสร้างแบบบันทึกหลังสอน

4.2 สร้างแบบบันทึกหลังการสอน ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ ประเด็นที่จะบันทึกและปัญหาของการจัดการเรียนรู้

4.3 หาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบบันทึกหลังสอนเสน้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

4.4 แก้ไขปรับปรุงแบบบันทึกหลังสอน

4.5 นำแบบบันทึกหลังสอนที่ได้รับการปรับปรุง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

4.6 นำแบบบันทึกหลังสอนที่ได้รับการปรับปรุง จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้

5. อนุทินหลังการจัดการเรียนรู้

4.1 ศึกษาลักษณะการสร้างอนุทิน

4.2 กำหนดประเด็นในการเขียนอนุทินสะท้อนความคิดของนักเรียนเป็นคำถามที่เกี่ยวกับการเรียน

4.3 สร้างอนุทินเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมของกรอบแนวคิดในการสะท้อน

4.4 นำอนุทินที่สร้างขึ้นมาแก้ไขตามคำแนะนำในส่วนที่จะต้องปรับปรุงและนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจอีกครั้ง

4.5 นำอนุทินไปใช้ในระหว่างเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำการจัดการเรียนรู้และเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หน่วยการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 ชั่วโมง 1 หน่วย เรื่อง แหล่งน้ำในเพื่อชีวิต โดยใช้เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิตและการอนุรักษ์น้ำดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา

2.4 ผู้วิจัยยกตัวอย่างขั้นตอนการดำเนินการ กิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหา นักเรียนศึกษาสถานการณ์ เรื่อง การปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ หลังจากนั้นนักเรียนแบ่งกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมลงสำรวจแหล่งน้ำในท้องถิ่นของตนเอง พร้อมเก็บตัวอย่างของน้ำ พร้อมรูปภาพ และสังเกตตัวอย่างน้ำ พร้อมบันทึกผลลงในใบกิจกรรมที่ 1 ดังภาพที่ 1 และ 2

ภาพที่ 1 และ 2 ครูแนะนำการสังเกตน้ำ สี กลิ่น สภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำและบันทึกผลนักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเส้นทางสำรวจแหล่งน้ำของแต่ละคนในกลุ่ม โดยใช้โปรแกรม Google Map และทำแผนที่เดินดินลงในกระดาษปรู๊ฟ โดยแต่ละกลุ่มต้องมีแหล่งน้ำที่สำรวจครบทุกแห่ง

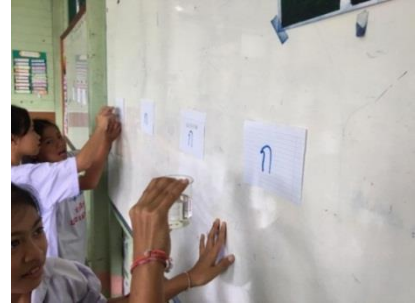

ภาพที่ 3 และ 4 นักเรียนร่วมศึกษาเส้นทางแล้วสร้างแผนที่เดินดิน

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 1 เรื่องคุณภาพน้ำนักเรียนแต่ละคนนำน้ำตัวอย่างที่ได้สำรวจมาตรวจสอบคุณภาพ ด้วยวิธีการตรวจสอบกรดเบส ด้วยกระดาษ Universal indicator พร้อมบันทึกผลลงในใบกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2 เรื่อง น้ำใสเห็นอะไรเอ่ย นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน และแต่ละคนนำน้ำดื่มมา คนละ 1 ขวด จากร้านสะดวกซื้อ โดยนักเรียนนำเสนอเกณฑ์ในการเลือกซื้อน้ำในยี่ห้อต่างๆ เช่น ฉลาก สี กลิ่น รสชาติ จากนั้นแต่ละกลุ่ม นำน้ำแต่ละยี่ห้อใส่ภาชนะผิวเรียบ คือ ปีกเกอร์ ครูแจกบัตรภาพ ก ใ้ กลุ่มละ 1 ภาพ เพื่อให้นักเรียนทำการทดลองโดยนำน้ำแต่ละปีกเกอร์มาวางไว้หน้าภาพ ก ใ้ และมองผ่านปีกเกอร์ เพื่อสังเกตบัตรภาพแล้วบันทึกผลลงในใบกิจกรรม ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 นักเรียนวัดความโปร่งใสของน้ำผ่านปีกเกอร์

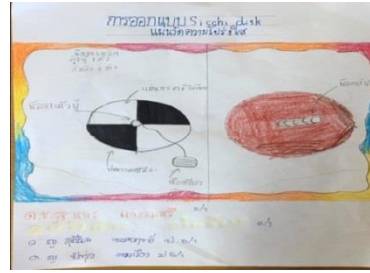
กิจกรรมที่ 3 เรื่อง วิธีการตรวจสอบความโปร่งใส ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยศึกษาสถานการณ์จากวิดีโอการใช้แผ่นวัดความโปร่งใสที่มีการใช้วัสดุในการวัดความโปร่งใสของน้ำ นักเรียนศึกษาวัสดุ 6 ชนิด (แผ่นอะคริลิคกลมเจาะรูสีขาว แผ่นซีดี นีโอเทลิก เซ็อก สีปากกาเคมี (สีดำ) (สีแดง) สีใช้ทาแผ่นวัดความโปร่งใส) ศึกษาคุณสมบัติของวัสดุ เช่น การจมหรือลอยของวัสดุในน้ำ ความชัดของแผ่นวัดความโปร่งใสเมื่อจุ่มลงในน้ำ ดังภาพที่ 6

นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบและเลือกวัสดุ กลุ่มละ 4 ชนิด ได้แก่ (แผ่นอะคริลิคสีขาวเจาะรู นีโอเทลิก เซ็อกสีขาว ปากกาเคมี (สีดำ)) เพื่อที่จะสร้างเครื่องมือวัดความโปร่งใสของน้ำด้วยตนเอง โดยพูดคุยกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อสร้างเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

ภาพที่ 6 วัสดุ 6 ชนิดที่นักเรียนต้องการทดสอบคุณสมบัติ

ขั้นที่ 3 ออกแบบวิธีแก้ไขปัญญา และขั้นที่ 4 ช้้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาออกแบบการสร้างเครื่องมือวัดความโปร่งใสลงในกระดาษ A4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอชิ้นงานการออกแบบเครื่องมือเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในห้องเรียน จากนั้นนักเรียนนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาสร้างเครื่องมือ Secchi disk ดังแผนภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ผลงานนักเรียนออกแบบ Secchi disk

ขั้นที่ 5 ทดสอบ ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขงาน นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพเครื่องมือ โดยบันทึกผลลงในใบกิจกรรมที่ 4 เรื่อง Secchi disk

ขั้นที่ 6 การนำเสนอผลลัพธ์ นักเรียนนำเสนอชิ้นงาน เครื่องมือวัดค่าความโปร่งใส Secchi disk โดยอธิบายถึงกระบวนการสร้างและพัฒนา จากนั้นนักเรียนจับคู่ นำเสนอวิธีการอนุรักษ์น้ำ ในรูปแบบ Campaign นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียนดังแผนภาพที่ 12

ภาพที่ 12 นักเรียนนำเสนอชิ้นงานการอนุรักษ์น้ำ

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มสูงกว่า ก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา

ระยะเวลา	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	20	6.97	2.29	-17.96	.01
หลังเรียน	35	20	16.11	2.03		

จากตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนทดสอบหลังใช้แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม โดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการพัฒนากิจกรรมโดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา โดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE

ผลการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	\bar{x}	ร้อยละ	S.D
การปฏิบัติกิจกรรม	20	16.57	82.85	1.42
การสร้างเครื่องมือวัดความโปร่งใสของน้ำ	20	17.03	85.15	1.32
การวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการหลังเรียน	20	16.11	80.55	2.03
ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 60 คะแนน)	60	49.71	82.85	1.59

จากตารางที่ 2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา โดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE มีการพัฒนาขึ้นหลังจากการจัดการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติกิจกรรมที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.42 และการสร้างเครื่องมือวัดความโปร่งใสของน้ำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.32 และผลรวมค่าเฉลี่ยของการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.71 ร้อยละเท่ากับ 82.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.59

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้

รายการ	N	\bar{x}	S.D	T	Sig
ผลการเรียนรู้ของนักเรียน	35	49.71	1.59	-17.96	.01

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตารางที่ 3 ผลรวมค่าเฉลี่ยของการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.71 ร้อยละเท่ากับ 82.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.59

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม กับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา กับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ

ระยะเวลา	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D	ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2)
ระหว่าง	35	40	33.51	2.23	84.50/80.57
หลังเรียน	35	20	16.11	2.03	

จากตารางที่ 4 พบว่า การหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มกับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการอยู่ในระดับดี กับค่าประสิทธิภาพ 84.50/80.57

ตารางที่ 5 ผลร้อยละการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ

ทักษะ กระบวนการ วิทยาศาสตร์ ขั้นบูรณาการ	ผลร้อยละ			พฤติกรรมผู้เรียน			ลำดับ
	ก่อน เรียน	ระหว่าง เรียน	หลัง เรียน	ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน	หลังเรียน	
1. ทักษะการ ตั้งสมมติฐาน	34.28	51.42	85.71	ผู้เรียนตั้งสมมติฐาน ไม่สอดคล้องกับ ปัญหา	ผู้เรียน ตั้งสมมติฐานได้ สอดคล้องกับ ปัญหาแต่แสดง ความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุผลไม่ ชัดเจน	ผู้เรียนตั้งสมมติฐานได้ สอดคล้องกับปัญหา และแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุและผลได้ อย่างชัดเจน	2
2. ทักษะการ กำหนดนิยาม เชิงปฏิบัติการ	28.57	48.57	71.42	ผู้เรียนกำหนดนิยาม เชิงปฏิบัติการไม่ เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ ต้องการทดลอง	ผู้เรียนมีการ กำหนดนิยามเชิง ปฏิบัติการที่ เกี่ยวข้องได้ ถูกต้องส่วนใหญ่	ผู้เรียนกำหนดนิยามเชิง ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง ได้ถูกต้องครบถ้วน	5

ทักษะ กระบวนการ วิทยาศาสตร์ ชั้นบูรณาการ	ผลร้อยละ			พฤติกรรมผู้เรียน			ลำดับ
	ก่อน เรียน	ระหว่าง เรียน	หลัง เรียน	ก่อนเรียน	ระหว่างเรียน	หลังเรียน	
3. ทักษะการ กำหนดและ ควบคุมตัวแปร	31.42	62.85	82.85	ผู้เรียนกำหนดตัวแปร ต้น ตัวแปรตาม และ ตัวแปรควบคุม ถูกต้องเป็นบางส่วน	ผู้เรียนสามารถ ระบุตัวแปรต้น ตัว แปรตามและตัว แปรควบคุมได้ ถูกต้องแต่ไม่ ครบถ้วน	ผู้เรียนสามารถกำหนด ตัวแปรต้นตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุมได้ ถูกต้องครบถ้วน	3
4. ทักษะการ ทดลอง	42.85	57.14	91.42	ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติการทดลอง เองและได้บางส่วน	ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติและบันทึก ผลการทดลองได้ ส่วนใหญ่แต่ไม่ คล่องแคล่ว	ผู้เรียนสามารถ ออกแบบ ปฏิบัติและ บันทึกผลการทดลองได้ อย่างคล่องแคล่ว ใช้ อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม	1
5. ทักษะการ ตีความหมาย และลงข้อสรุป	34.28	45.71	77.14	ผู้เรียนวิเคราะห์ ข้อมูลโดยอาศัยผล ที่ได้จากการทำ กิจกรรมหรือการ ทดลอง หรือความรู้ ที่ไม่เกี่ยวข้อง และ ไม่สอดคล้องกับ สรุปผล	ผู้เรียนวิเคราะห์ ข้อมูลโดยอาศัย ผลที่ได้จากการ ทำกิจกรรมได้ สอดคล้องกับการ สรุปผลเป็นส่วน ใหญ่	ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยผลที่ได้จาก การทำกิจกรรมหรือการ ทดลอง หรือความรู้ที่ เกี่ยวข้องทั้งหมด และ สอดคล้องกับสรุปผล ครบถ้วน	4

จากตารางที่ 5 ผลร้อยละการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ หลังจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาสูงกว่า ก่อน ระหว่างการจัดการเรียนรู้แยกเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการที่มีค่าร้อยละสูงสุด คือ ทักษะการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 91.42 ลงมาคือ ทักษะการตั้งสมมติฐาน คิดเป็นร้อยละ 85.71 การกำหนดและควบคุมตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 82.85 การตีความหมายและลงข้อสรุป คิดเป็นร้อยละ 77.14 และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการที่มีผลร้อยละน้อยที่สุดคือ ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 71.42

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา STEM ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านฉลอง สรุปผลได้ดังนี้

- 1) การพัฒนากิจกรรมโดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการพัฒนากิจกรรมโดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE อยู่ในระดับมาก
- 2) การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนก่อนเรียน ระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนทดสอบหลังใช้แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01
- 3) ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ 80.50/80.57

การอภิปรายผล

ผลการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา เรื่อง แหล่งน้ำเพื่อชีวิต คะแนนเฉลี่ยหลังแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนมีการแนวโน้มการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่า 1) การเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนทดสอบหลังใช้แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิดา นาคเสน และคณะ (2563) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 2) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา โดยใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และวิธีการตรวจน้ำของ GLOBE มีการพัฒนาขึ้นหลังจากการจัดการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติกิจกรรมที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.42 และการสร้างเครื่องมือวัดความโปร่งใสของน้ำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.32 และผลรวมค่าเฉลี่ยของการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.71 ร้อยละเท่ากับ 82.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.59 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎา ปัญญาวัน (2561) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ในรายวิชา

วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 3) การหาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม กับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 จำนวน 80/80 และได้คะแนน การพัฒนาทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 80.57 แสดงว่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์สูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราวรรณ เทพสุคนธ์ และชำนาญ ปาณาวงษ์ (2565) การวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรม วิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.111/82.09 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และนักเรียนสามารถระบุประเด็นที่ต้องการตรวจสอบ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ โดยแยกเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ ที่มีค่าร้อยละสูงสุด คือ ทักษะการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 91.42 ผู้เรียนสามารถออกแบบ ปฏิบัติและบันทึกผล การทดลองได้อย่างคล่องแคล่ว ใช้อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รองลงมา คือ ทักษะการตั้งสมมติฐาน คิดเป็นร้อยละ 85.71 ผู้เรียนตั้งสมมติฐานได้สอดคล้องกับปัญหาและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลได้ อย่างชัดเจนเป็นส่วนใหญ่ ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 82.85 ผู้เรียนสามารถกำหนด ตัวแปรต้นตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุมได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ทักษะการตีความหมายและลงข้อสรุป คิด เป็นร้อยละ 77.14 ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยผลที่ได้จากการทำกิจกรรมหรือการทดลอง หรือความรู้ที่ เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับสรุปผลได้บางส่วน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการที่มีผล ร้อยละน้อยที่สุด คือ ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 71.42 ผู้เรียนกำหนดนิยามเชิง ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องได้บางส่วน สามารถออกแบบการตรวจสอบโดยใช้วิธีการตรวจสอบสิ่งแวดล้อมของ GLOBE ดำเนินการสร้างและพัฒนาโมเดล หรือวิธีการเพิ่มคุณภาพน้ำผ่านโครงการนวัตกรรม การออกแบบกิจกรรม ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาดูการจัดการเรียนรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการที่จะช่วยพัฒนาให้ ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนนามธรรมได้ดียิ่งขึ้น และส่งเสริมความสามารถในการสร้างเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้ สอดคล้องกับ วรรณภา อ่างทอง, บังอร แถวนโนงิ้ว และประสาธ เนืองเฉลิม ได้ทำการศึกษาดูการพัฒนาทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานตามแนวทางสะเต็มศึกษา พบว่า 1) นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการที่ผ่าน เกณฑ์ประเมินร้อยละ 70 วงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 วงจรปฏิบัติการที่ 2 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100 2) นักเรียนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 70 วงจร ปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 7 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.84 วงจรปฏิบัติการที่ 2 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวทางสะเต็มศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา หลังเสร็จสิ้นการนำเสนอ ผลงาน ครูผู้สอน อาจจะจัดกิจกรรมแสดงผลงานให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานให้กับนักเรียนในโรงเรียนได้รับความรู้และเป็นการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียนในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น
2. การออกแบบกิจกรรมสะเต็มควรออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สภาพแวดล้อมรอบโรงเรียน สภาพสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาที่ใกล้ตัวกับผู้เรียน
3. จากผลวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญ ควรเน้นพัฒนาทักษะที่สำคัญไปตามลำดับ เพื่อให้พัฒนาและมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับทักษะในลำดับถัดไป เช่น ทักษะสมมติฐาน ควรเป็นทักษะแรกที่นักเรียนควรมีความชำนาญ เพราะจะต้องนำไปใช้สอดคล้องกับการทดลอง กิจกรรมสะเต็มศึกษาเป็นกิจกรรมที่ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา ครูผู้สอนจึงควรกำหนดปัญหา ขอบเขตในการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงความสามารถและความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา ปัญญาวัน. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาในรายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิจัยเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 1(2), 9-16.
- จิราวรรณ เทพสุคนธ์ และชำนาญ ปาณนางษ์. (2565). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.) มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 28(1), 161-173.
- ณัฐธิดา นาคเสน และคณะ. (2563). ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 43(2), 31-42
- พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. (2556). STEM Educationกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. *วารสารนักบริหาร*, 33(2), 49-56.
- นิตยา ภูมาบาง. (2559). การใช้กิจกรรมสะเต็มศึกษา เรื่อง พลาสติกชีวภาพจากแป้งมันสำปะหลัง เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ วท.ม.ชลบุรี). มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.

- วรรณภา อ่างทอง, บังอร แถวโนนังว และประสาท เนื่องเฉลิม. (2563). การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวทางสะเต็มศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 14(1), 91-103.
- ศิริลักษณ์ ชาวลุ่มบัว และสุณีย์ เหมะประสิทธิ์. (2558). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการแบบ STEM รายวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม เรื่อง อ้อย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 26(1), 224-236
- สมฤทัย แปลงศรี. (2556). การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ เรื่อง สารและสมบัติของสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสืบเสาะหาความรู้. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต): มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ
- Kijgeukul, S. (2013). Nature of Science and Learning Indicators. *Journal of Education and Innovation*, 14(3), 119–124. Retrieved from https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/9359

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร

THE DEVELOPMENT OF ENGLISH TRAINING MODULES

FOR FOOD AND CATERING SERVICES

Received: March 26, 2024

Revised: May 22, 2024

Accepted: May 27, 2024

วีรชัย อัมพรไพบูลย์^{1*}

Weerachai Umpornpaiboon^{1*}

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

¹ Department of Business English, Faculty of Humanities and Social Science, Dhonburi Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author, Email: worldmedia.tui@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาชุดฝึกทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหารให้บรรลุประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่ผ่านการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพฯ จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 การทดสอบค่าที ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การต้อนรับ การรับคำสั่งอาหารและเครื่องดื่ม การเสิร์ฟและการให้บริการ และการเรียกชำระเงิน โดยได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 69.69/70.42 ซึ่งสามารถยอมรับได้ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 70/70 2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดฝึกทักษะในระดับ มาก ($M = 4.50$ และ $SD = 0.64$)

คำสำคัญ: ชุดฝึกทักษะ, ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร, ภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาชีพ

ABSTRACT

This research focused on creating English training modules that empowered learners to fulfill communicative requirements in food and catering services. The objectives of the study were as follows: 1) to develop English training modules in the food service sector, with the goal of

achieving the specified efficiency value; 2) to investigate the learning achievement of students who used the English training modules; and 3) to examine the satisfaction levels of students who completed the English training modules. This research used a sample group of 39 students majoring in Business English at Dhonburi Rajabhat University in Bangkok. The research tools consisted of 1) the English training modules for food and catering services 2) the achievement test; and 3) the satisfaction questionnaire. The statistical techniques were efficiency testing (E_1/E_2), *t-test*, Mean (*M*) and Standard Deviation (*SD*). The research findings were as follows: 1) The English training modules for food and catering services comprised four units, i.e., welcoming guests, handling food and beverage orders, serving food and giving services, and presenting the check. The English training modules achieved an efficiency score of 69.69/70.42, meeting the study's hypothesized efficiency criterion of 70/70. 2) Students significantly improved learning achievement after completing the English training modules, with statistical significance at the 0.01 level. 3) Students reported a high level of satisfaction ($M = 4.50$ and $SD = 0.64$).

Keywords: training module, English for food and catering services, English for specific purposes

บทนำ

อาหารไทยเป็นที่เลื่องชื่อบนด้านรสชาติที่คนทุกชาติทุกภาษาล้วนชื่นชม การขยายตัวของธุรกิจข้ามชาติ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภคอาหาร และความนิยมในการออกแบบตกแต่งร้านอาหารที่ผสมผสานกับศิลปวัฒนธรรมอันหลากหลาย ส่งผลให้ธุรกิจร้านอาหารขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งในและต่างประเทศ ปัจจุบันมีการลงทุนในธุรกิจร้านอาหารโดยผู้ประกอบการไทยและชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ศุภนิวิจักษณ์ศิริไทย, 2565) ด้วยเหตุนี้สินค้าและบริการด้านนี้จึงเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นจากร้านอาหารไทยในต่างประเทศ หรือรายได้ที่เกิดจากความอยากลิ้มลองอาหารไทยของนักท่องเที่ยวซึ่งหลังไหลเข้ามาในราชอาณาจักรอย่างไม่ขาดสาย

ด้วยเหตุที่ลูกค้าชาวต่างชาติในธุรกิจร้านอาหารมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด บุคลากรในงานด้านนี้นอกจากจำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญในสาขาอาชีพแล้ว ยังต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารกับลูกค้าได้อย่างครบถ้วนเหมาะสมเพื่อทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจ แม้ว่าลูกค้าจะไม่เข้าใจภาษาไทยเลยก็ตาม

ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรในงานบริการอาหารมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ แต่จากการศึกษาหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า

ภาษาอังกฤษในงานบริการอาหารยังได้รับความสำคัญไม่มากเท่าที่ควร โดยที่มักจะเป็นส่วนหนึ่งของวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรม (บุญพา คำวิเศษ, 2560) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษาที่ผ่านการศึกษาด้านนี้ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษมาตรฐานในงานบริการอาหารเพื่อทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจได้ เพราะได้ศึกษาภาษาอังกฤษในงานด้านนี้เพียงผิวเผินเท่านั้น

นอกจากนี้ จากการศึกษาตำราเรียนภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร ผู้วิจัยพบว่า ยังมีตำราเพียงไม่กี่เล่มที่เน้นการสื่อสารในงานด้านนี้โดยตรง โดยที่ตำราเหล่านี้ยังเน้นการสอนภาษาอังกฤษในรูปแบบและสถานการณ์ที่แปรไปตามพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามที่นักวิชาการบางท่านได้อธิบายไว้ว่า ตำราภาษาอังกฤษเฉพาะด้านมักสร้างขึ้นให้เหมาะกับสถานการณ์การสอนเฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ต่อมานำมาดัดแปลงเพื่อให้สามารถนำไปจำหน่ายได้ทั่วโลก (Williams, 1983 อ้างถึงใน Ghorbani, 2011) ดังนั้นเนื้อหาจึงไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคมในภาคพื้นเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย

สิ่งที่น่าเป็นห่วงอีกประการหนึ่ง คือ บทเรียนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับงานบริการอาหารที่ปรากฏในตำราต่าง ๆ ได้จัดทำขึ้นสำหรับผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ จึงยึดหลักการสอนตามระดับความยากง่ายของคำศัพท์และโครงสร้างของภาษา ทำให้จำเป็นต้องตัดทอนคุณลักษณะทางภาษาที่ยากเกินกว่าระดับที่ต้องการสอนออกไป จะเห็นได้ว่าในบางสถานการณ์ เช่น การอธิบายเมนูอาหาร จำเป็นต้องใช้คำศัพท์ที่ไม่เป็นไปตามหลักการออกเสียงในภาษาอังกฤษ และใช้โครงสร้างภาษาที่ซับซ้อนเช่นประโยคกรรมวาจก ซึ่งยังไม่พบการสอนคุณลักษณะทางภาษาดังกล่าวในตำราเหล่านี้ จึงทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจคุณลักษณะทางภาษาบางประการที่จำเป็นต่อการสื่อสารในการให้บริการอาหาร

ด้วยเหตุที่เกิดข้อจำกัดต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้สอนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับงานบริการอาหารโดยส่วนใหญ่จำเป็นต้องนำตำราหลายเล่มมาใช้ในการเรียนการสอน โดยที่ตำราแต่ละเล่มก็มีการจัดเรียงเนื้อหาและแบบฝึกหัดในรูปแบบที่แตกต่างกัน จึงทำให้ขาดความเชื่อมโยงทางด้านเนื้อหาและกิจกรรม ผู้เรียนจึงไม่สามารถพัฒนาความรู้และทักษะได้อย่างเต็มศักยภาพ

ในยุคปัจจุบัน นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบต่าง ๆ โดยที่ชุดฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่ได้รับการยอมรับจากนักการศึกษาว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ และช่วยยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งยังตอบสนองต่อสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน และสอดคล้องกับความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต (เฉลิม มลิลลา นิตินิตปรีชา, 2559: พิษิต ฤทธิจรรณ, 2559: ณิชดา เวชญาลักษณ์, 2561) ด้วยเหตุที่ชุดฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งการจัดทำชุดฝึกทักษะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพก่อนนำมาใช้จริง (วาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2560) จึงเป็นการประกันได้ว่านวัตกรรมที่สร้างขึ้นนี้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมและจับต้องได้

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกทักษะจำนวนมากแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญหลังจากผ่านการใช้ชุดฝึกทักษะ เช่น งานวิจัยของ ทศนีย์ ธรภาพ (2556) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรม งานวิจัยของ นีรนุช ศรีสวอย (2561) ที่ได้ศึกษาการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรมของพนักงานแผนกอาหารและเครื่องดื่ม และงานวิจัยของ นลิน สีมะเสถียรโสภณ และบวรลักษณ์ เกื้อสุวรรณ (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ โดยที่งานวิจัยเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้วยหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินโครงการวิจัย “การพัฒนาชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร” ซึ่งเป็นการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง โดยเชื่อมั่นว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่าง ๆ เพราะสามารถนำชุดฝึกทักษะที่ได้ไปใช้ในการเรียนการสอน หรือเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาที่จะก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานในภาคบริการได้ นอกจากนี้ ยังมั่นใจว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการต่าง ๆ ที่สามารถนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ไปใช้ฝึกอบรมเพื่อเสริมทักษะให้แก่บุคลากรเพื่อให้เกิดมาตรฐานในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งในที่สุดจะทำให้ธุรกิจด้านนี้สามารถรองรับกลุ่มลูกค้าได้อย่างไม่จำกัดในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหารให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่ผ่านการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหารมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
2. ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหารมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหารในระดับ มาก

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพัฒนาชุดฝึกทักษะ การสอนภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาชีพ และขั้นตอนในการบริการอาหาร ซึ่งจะขอล่าวโดยสังเขป ดังนี้

1. การพัฒนาชุดฝึกทักษะ

ชุดฝึกทักษะ จัดเป็น สื่อการสอน ชุดการสอน หรือวิธีการสอน ที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดสมรรถนะตามเป้าหมายที่ต้องการ (กฤษมันต์ วัฒนางรงค์, 2554) ดังนั้นชุดฝึกทักษะจึงจัดเป็นชุดการสอนประเภทหนึ่งที่ต้องผ่านกระบวนการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยองค์ประกอบสำคัญของชุดการสอนจะประกอบด้วย ชื่อชุดการสอน คู่มือการใช้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แบบฝึกหัด และการประเมินผล (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2554: ฌริดา เวชญาลักษณ์, 2561: วาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2560)

ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาชุดฝึกทักษะโดยยึดตามกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนของ ADDIE Model (ADDIE instructional design model) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ (analysis) เป็นการศึกษาศภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอน 2) การออกแบบ (design) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาออกแบบโครงสร้างสื่อการสอน 3) การพัฒนา (development) เป็นการสร้างต้นแบบของสื่อการสอนและทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 4) การนำไปใช้ (implementation) เป็นการนำสื่อการสอนที่ผ่านการทดสอบแล้วไปใช้จริง และ 5) การประเมินผล (evaluation) เป็นการประเมินผลผู้เรียนและวัดความพึงพอใจของผู้เรียนจากการใช้สื่อการสอนที่สร้างขึ้น (McGriff, 2008)

จากขั้นตอนที่กล่าวมา ในการออกแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพจึงจำเป็นต้องผ่านกระบวนการทดสอบใน 3 ลักษณะ ได้แก่ การทดสอบประสิทธิภาพ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) โดยที่ในการทดสอบประสิทธิภาพจะพิจารณาจากประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ซึ่งหมายถึงคะแนนที่ได้จากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน และ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ซึ่งหมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน ผลของประสิทธิภาพจะปรากฏในรูป E_1/E_2 ส่วนการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น เป็นการศึกษาค่าความก้าวหน้าของผู้เรียนจากการใช้สื่อการสอน โดยใช้การวิเคราะห์จากค่า t (t -test) (สำหรับงานวิจัยนี้จะพิจารณาจากค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01) นอกจากนี้ การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน เป็นการวิเคราะห์ว่าผู้เรียนเห็นด้วยกับแต่ละประเด็นที่ทำการสำรวจเกี่ยวกับชุดการสอนมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (มนสิทธิ สิริสมบุญ, 2563: พิษิต ฤทธิ์จรรยา, 2559: ชูติวัฒน์ สุวัตติพงษ์, 2560)

2. การสอนภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาชีพ

การสอนภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาชีพ หมายถึง การสอนภาษาอังกฤษที่มีเป้าหมายเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ด้านภาษาที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพ (Belcher, 2006) โดยมุ่งเน้นที่ทักษะทางภาษา ทักษะการเรียนรู้ และทักษะการทำงานในอาชีพนั้น ๆ การสอนภาษาเฉพาะวิชาชีพมีขั้นตอนใน

การดำเนินการ คือ จัดรายวิชา จัดสื่อการสอน จัดการเรียนรู้ และ ออกแบบการประเมินผล โดยที่ในการจัดรายวิชาจะเกี่ยวข้องกับภาระความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน ส่วนในการจัดสื่อการสอนจะเกี่ยวข้องกับ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ข้อมูลนำเข้า เนื้อหา รูปภาพที่นำมาสอน และงานที่มอบหมาย นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ (สำหรับในงานวิจัยนี้จะนำแนวคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยม และแนวคิดกลุ่มประสบการณ์นิยมมาประยุกต์ใช้) ส่วนในการออกแบบการประเมินผลจะเกี่ยวข้องกับการประเมินผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน (Rodgers, R. & Rodgers, T.S. 2001: Dudley-Evans & St. John, 1998: Hutchison & Waters, 1987)

3. ขั้นตอนในการบริการอาหาร

งานบริการอาหาร เป็นขั้นตอนการให้บริการอาหารและเครื่องดื่มในขณะที่ลูกค้ามาใช้บริการในร้านอาหาร นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในการบริการอาหารไว้แตกต่างกัน (ดวงพร ทงวิศวะ, 2560: เอกพงศ์ ธนพิบูลย์พงศ์, 2555: วิชัย เจริญธรรมานนท์, 2555: ชลธิชา บุญนาค, 2562) สำหรับงานวิจัยนี้ได้ยึดตามแนวคิดของ ชลธิชา บุญนาค (2562) ที่ได้ระบุขั้นตอนการบริการอาหารไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การต้อนรับ พนักงานจะทักทาย พาลูกค้าไปที่โต๊ะ และนำเสนอรายการอาหาร 2) การรับคำสั่งรายการอาหาร พนักงานจะรับรายการอาหาร ทบทวนรายการอาหารที่ลูกค้าสั่ง ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์บนโต๊ะให้ตรงกับรายการอาหารที่ลูกค้าสั่ง 3) การเสิร์ฟอาหาร พนักงานจะรับอาหารจากครัวโดยทยอยนำออกมาบริการ เริ่มจาก เครื่องดื่มก่อนอาหาร อาหารเรียกน้ำย่อย อาหารจานหลัก ของหวาน และเครื่องดื่มหลังอาหาร ตามลำดับ และ 4) การเรียกเก็บเงิน โดยพนักงานจะนำใบค่าอาหารส่งให้ลูกค้า จากนั้นนำเงินไปส่งให้ที่แคชเชียร์ หากมีเงินทอนจะใส่ไว้ในแพ้ม นำมาวางคืนลูกค้าที่โต๊ะ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมุ่งให้เกิดนวัตกรรมสื่อการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาชีพในงานบริการอาหารสำหรับการฝึกอบรมแบบเข้มข้นเรียน โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวนรวม 118 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำแนกเป็น กลุ่มทดลองแบบเดี่ยวจำนวน 3 คน แบบกลุ่มย่อยจำนวน 6 คน และแบบภาคสนามจำนวน 30 คน

ในการเก็บข้อมูลจากการทดลองแบบภาคสนาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์คือ ประชากรที่มีจำนวนหลักร้อยควรใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 15 - 30 ของ

ประชากรทั้งหมด (มนสิทธิ ลิทธิสมบุรณ์, 2563) ซึ่งในงานวิจัยนี้มีจำนวนประชากรทั้งหมด 118 คน จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 18 – 35 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ 1) ตัวแปรต้น คือ ชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะ และ ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะ

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) ชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างเครื่องมือวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย การทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะ แบบทดสอบ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสำหรับแต่ละเครื่องมือ ดังนี้

1.1 การสร้างชุดฝึกทักษะ มีขั้นตอนในการดำเนินการคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการวิเคราะห์ (analysis) ได้ดำเนินการโดยเริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตรของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาที่จำเป็นต้องเรียนรู้ และบริบทของการบริการอาหารที่ผู้เรียนต้องเผชิญในการปฏิบัติงานด้านนี้

ขั้นที่ 2 ขั้นการออกแบบ (design) ได้ออกแบบโครงร่างของชุดฝึกทักษะโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน สื่อการสอน และวิธีการประเมินผล

ขั้นที่ 3 ขั้นการพัฒนา (development) ได้จัดทำชุดฝึกทักษะ โดยนำขั้นตอนในการบริการอาหารที่ ชลธิชา บุณนาค (2562) เสนอไว้มาประยุกต์ใช้ ทำให้ได้ชุดฝึกทักษะซึ่งประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) การต้อนรับ (Welcoming Guests)
 - การต้อนรับที่มีการจอง (Welcoming guest with reservations)
 - การต้อนรับที่ไม่มีการจอง (Welcoming guest without reservations)
- 2) การรับคำสั่งอาหารและเครื่องดื่ม (Handling food and beverage orders)
 - การรับคำสั่งรายการอาหารและเครื่องดื่ม (Taking food and beverage orders)
 - การแนะนำอาหารและเครื่องดื่ม (Making food and beverage recommendations)
- 3) การเสิร์ฟและการให้บริการ (Serving Food and Giving Services)
 - การเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม (Serving food and beverages)
 - การจัดการปัญหาในงานบริการ (Handling problems)

4) การเรียกชำระเงิน (Presenting the Check)

- การดำเนินการเกี่ยวกับการชำระเงิน (Processing payment)
- การจัดการปัญหาในการชำระเงิน (Handling difficult payment)

สำหรับเนื้อหาที่ปรากฏในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จะเน้นบทบาทหน้าที่ของผู้ให้บริการและรูปแบบทางภาษาที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์ต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับทักษะการฟัง และทักษะการพูด เพื่อสื่อสารกับชาวต่างชาติเป็นหลัก นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึง ความรู้ และหลักปฏิบัติที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการอาหาร

ในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ ได้นำเนื้อหาทั้งหมดมาวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย การอ่านและอภิปรายในชั้นเรียน (reading and discussion) การจับคู่รูปภาพกับหน้าที่ทางภาษาที่ใช้ในการบริการอาหาร (matching expressions) การฟังและเติมคำหรือสำนวนที่หายไปแบบทสนทนา (listening drill) การจับคู่สำนวนที่เหมาะสมระหว่างพนักงานและลูกค้า (matching responses) การเติมคำหรือประโยคในบทสนทนา (gap filling) การจัดเรียงประโยคในบทสนทนา (ordering sentences) การร่างบทสนทนาและฝึกสนทนาตามที่ร่างไว้ (writing and practicing conversations) และการแสดงบทบาทสมมติ (role-playing) เป็นต้น

ในการจัดทำสื่อสำหรับการฝึกทักษะการฟัง ได้สร้างสื่อไฟล์เสียงในรูปแบบ MP3 โดยอาศัยเสียงสังเคราะห์จากเทคโนโลยี Text to Speech ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเริ่มจากการนำบทสนทนาที่สร้างขึ้น มาคัดเลือกเสียงสังเคราะห์ที่เหมาะสมกับบทบาทของคู่สนทนา จากนั้น ทำการบันทึกเสียงโดยใช้เสียงสังเคราะห์สำหรับแต่ละบทบาท แล้วทำการตัดต่อแก้ไขเสียงสนทนาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมชาติมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วจึงทำการจัดเก็บเสียงสนทนาในรูปแบบไฟล์เสียง MP3

1.2 การสร้างแบบทดสอบ ดำเนินการโดยสร้างแบบทดสอบฉบับร่าง ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ปรากฏในชุดฝึกทักษะ โดยยึดตามกระบวนการสร้างแบบทดสอบที่ ฅัญฐกรรณ หลาวทอง (2559) ได้เสนอไว้ ได้แก่ กำหนดจุดประสงค์การทดสอบ กำหนดลักษณะของแบบทดสอบ เตรียมตารางวิเคราะห์ข้อสอบ และเขียนข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ประกอบด้วย ข้อสอบการฟังจำนวน 32 ข้อ และข้อสอบความสามารถทางภาษาจำนวน 98 ข้อ รวม 120 ข้อ

1.3 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ดำเนินการโดย กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม กำหนดลักษณะของแบบสอบถาม (แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ) และสร้างข้อคำถามที่เกี่ยวข้องในต่าง ๆ ได้แก่ คุณภาพของเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และการนำไปใช้ประโยชน์ ทำให้ได้ข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 10 ข้อ

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

หลังจากที่ได้สร้างเครื่องมือวิจัยตามกระบวนการข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

2.1 การตรวจสอบเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการโดย นำชุดฝึกทักษะพร้อมสื่อไฟล์เสียง และแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน (ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจอาหาร 2 คน และด้านการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาชีพ 3 คน) เพื่อทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยอาศัยดัชนีความสอดคล้องวัตถุประสงค์ (Index of Objective Congruence: IOC) ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหา การใช้ภาษา เทคนิคการพัฒนาชุดฝึกทักษะ และความเป็นนวัตกรรม โดยที่ผู้เชี่ยวชาญจะให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องในแต่ละประเด็น โดยใช้มาตราประมาณค่า 3 ระดับ คือ ให้คะแนน +1 ถ้าเห็นด้วย ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจ หรือให้คะแนน -1 ถ้าไม่เห็นด้วย

จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ชุดฝึกทักษะมีค่า IOC เฉลี่ย 0.89 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดฝึกทักษะมีความตรงเชิงเนื้อหาในระดับสูง ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า ชุดฝึกทักษะมีความชัดเจนของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหามีความครบถ้วน เหมาะสม มีการจัดเรียงกิจกรรมอย่างเป็นลำดับ และมีตัวอย่างบทสนทนาที่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ หลังจากที่ยุติผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าแบบทดสอบมีค่า IOC เฉลี่ย 0.94 โดยที่ค่า IOC รายข้อ อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 เมื่อยึดตามเกณฑ์ของ มนสิทธิ สิทธิสมบุญ (2563) ที่ระบุว่า ข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปสามารถนำไปใช้ในการทดสอบได้ ผู้วิจัยจึงได้นำข้อสอบที่สร้างขึ้นทั้งฉบับไปใช้ในการวิจัยขั้นต่อไป

2.2 การตรวจสอบแบบทดสอบโดยการทดลองสอบ ดำเนินการโดยนำแบบทดสอบทั้ง 120 ข้อ ไปทำการทดลองสอบกับนักศึกษาจำนวน 18 คน ที่เป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและเคยเรียนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับงานบริการอาหารมาก่อน จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ในด้านความยาก อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบทดสอบฉบับร่าง 120 ข้อ มีค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.08 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง -0.50 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Kr) เท่ากับ 0.93 จากนั้นผู้วิจัยได้นำค่าสถิติเหล่านี้มาใช้ในการคัดเลือกข้อสอบให้ได้จำนวน 80 ข้อ ทำให้ได้แบบทดสอบที่ประกอบด้วย ข้อสอบการฟัง 16 ข้อ คำศัพท์ 20 ข้อ โครงสร้างภาษา 12 ข้อ การใช้ประโยคให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 24 ข้อ และหลักปฏิบัติทั่วไปในการบริการอาหาร 8 ข้อ โดยข้อสอบที่ได้นี้จะนำไปใช้ในการทดลองต่อไป

2.3 การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ ดำเนินการโดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ไปขอคำชี้แนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของคำถามและความถูกต้องของการใช้ภาษา จากคณาจารย์สาขาการสอนภาษาอังกฤษและสาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ ที่มีความเชี่ยวชาญในการ

สร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัย แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ โดยที่คะแนนความพึงพอใจมี 5 ระดับ ซึ่งสามารถแปลผลได้ดังนี้

4.51 – 5.00 คะแนน	หมายถึง ระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50 คะแนน	หมายถึง ระดับมาก
2.51 – 3.50 คะแนน	หมายถึง ระดับปานกลาง
1.51 – 2.50 คะแนน	หมายถึง ระดับน้อย
1.00 – 1.50 คะแนน	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3. การทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะ

ในการทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลอง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3 รวมทั้งสิ้น 39 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ภาษาอังกฤษระดับ เก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกัน ในการทดลองแบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยแต่ละระยะดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1 ทดลองแบบเดี่ยว กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 คน (ระดับเก่ง 1 คน ระดับปานกลาง 1 คน และระดับอ่อน 1 คน) เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงข้อบกพร่องที่พบในชุดฝึกทักษะ ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ในขั้นต่อไป

ระยะที่ 2 ทดลองแบบกลุ่มย่อย กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 6 คน (ระดับเก่ง 2 คน ระดับปานกลาง 2 คน และระดับอ่อน 2 คน) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลองระยะที่ 1 เพื่อนำข้อบกพร่องที่พบไปปรับปรุงแก้ไขชุดฝึกทักษะให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำไปใช้ในการทดลองแบบภาคสนาม

ระยะที่ 3 ทดลองแบบภาคสนาม กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2-3 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลองระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ

ในการทดลองใช้ชุดฝึกทักษะแต่ละระยะ ได้ดำเนินการในลักษณะเดียวกันคือ 1) จัดปฐมนิเทศโดยอธิบายหลักปฏิบัติและขั้นตอนในการใช้ชุดฝึกทักษะ และ 2) จัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะ โดยเริ่มจาก ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนในแต่ละหน่วยจนครบทั้ง 4 หน่วย และทำแบบทดสอบหลังเรียน (ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับข้อสอบก่อนเรียน) จากนั้นให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกทักษะ

4. การเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการกับกลุ่มทดลองแบบภาคสนามจำนวน 30 คน (การทดลองระยะที่ 3) เป็นหลัก โดยทดลองใช้ชุดฝึกทักษะเป็นเวลา 8 สัปดาห์ รวมระยะเวลา 24 ชั่วโมง ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม 2565 โดยที่ในขณะที่ทำการทดลอง ได้ทำการเก็บข้อมูลผลคะแนนของผู้เรียนแต่ละคน ได้แก่ คะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน คะแนนจากกิจกรรม

ระหว่างเรียน คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน และผลจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกทักษะ แล้วนำข้อมูลเหล่านี้มาทำการวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการทดลองแบบภาคสนามมาทำการวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ การหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) การหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จากนั้นนำข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน มาใช้ปรับปรุงชุดฝึกทักษะให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยข้างต้น ได้ผลการวิจัยจากการพัฒนาชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร ซึ่งจะนำเสนอ ดังนี้

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพ ได้ค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะ

หน่วยที่	แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	
1	20	15.67	75.08	80	56.33	70.42	69.69/70.42
2	20	13.30	69.08				
3	20	12.48	64.58				
4	20	14.26	70				
รวม	80	55.75	69.69				

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ชุดฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 69.69/70.42 หากยึดตามหลักการทดสอบประสิทธิภาพที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ได้เสนอไว้ ก็สามารถยอมรับได้ว่าชุดฝึกทักษะนี้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 70/70 เนื่องจากผลลัพธ์ที่ได้ยังคงอยู่ในพิสัยที่กรอบแนวคิดนี้กำหนดไว้ ด้วยเหตุนี้ จึงสรุปได้ว่าชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหารมีประสิทธิภาพตรงตามสมมติฐานของงานวิจัยนี้

2. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของคะแนนของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะ (n = 30)

กลุ่มทดลอง	คะแนนเต็ม	M	SD	t	Sig.
ก่อนเรียน	80	43.06	28.28	14.58	.000**
หลังเรียน	80	56.33	19.09		

** $p < .01$ $t(.01, df 29) = 2.464$

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนได้ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 43.06 และหลังเรียนเท่ากับ 56.33 และได้ค่า t เท่ากับ 14.58 เมื่อนำค่า t ที่ได้จากการวิจัยไปเปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในตารางแจกแจงค่า t ที่ระดับ .01 ได้ค่า $t = 2.464$ จึงสามารถแปลผลการวิจัยได้ว่า หลังจากที่ใช้ชุดฝึกทักษะ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะในแง่มุมต่าง ๆ ในระดับต่างกัน ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่ผ่านการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหามีความชัดเจน	4.73	0.58	มากที่สุด
2. จัดเรียงเนื้อหาได้ดี	4.57	0.67	มากที่สุด
3. แต่ละบทเรียนมีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน	4.57	0.77	มากที่สุด
4. กิจกรรมมีความหลากหลายน่าสนใจ	4.36	0.92	มาก
5. ระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนมีความเหมาะสม	4.30	0.87	มาก
6. ทำให้ได้ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษ	4.50	0.86	มาก
7. กระตุ้นให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	4.73	0.58	มากที่สุด
8. ก่อให้เกิดความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษ	4.40	0.85	มาก
9. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารสำหรับงานบริการอาหาร	4.40	0.89	มาก
10. ตอบโจทย์ต่อการนำไปใช้งานได้จริงในอนาคต	4.46	0.73	มาก
รวม	4.50	0.64	มาก

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($M = 4.50$, $SD = 0.64$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัยนี้ โดยมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะในแง่มุมต่าง ๆ เรียงตามลำดับได้แก่ ความชัดเจนของเนื้อหา การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน การจัดเรียงเนื้อหาได้ดี และเนื้อหาแต่ละบทเรียนมีความเชื่อมโยงกัน อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจในลำดับสุดท้ายคือ ระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนมีความเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะสรุปและอภิปรายประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ

ชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหาร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 69.69/70.42 ซึ่งยอมรับได้ว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ที่ 70/70 ซึ่งดูเหมือนว่าต่ำกว่างานวิจัยทั่วไปที่มักจะตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 75/75 หรือ 80/80 แต่ด้วยเหตุที่เนื้อหาปริมาณมาก และต้องทำการเรียนการสอนในเวลาอันจำกัด จึงไม่สามารถตั้งเกณฑ์ไว้สูงกว่านี้ได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะยึดตามเกณฑ์ที่ 70/70 ก็ตาม แต่ผลลัพธ์ที่ได้คือ 69.69/70.40 ก็ยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่สามารถยอมรับได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว หากยึดตามหลักเกณฑ์ของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556)

จากผลการวิจัยยังพบว่า ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ใกล้เคียงกับค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษานี้ของ นิรุช ศรีสวย (2561) สีนินาฏ มีศร (2559) และณัฐธยาน์ เพ็งสุวรรณ (2558) ทั้งนี้เป็นผลมาจาก กิจกรรมในชุดฝึกทักษะที่ผู้เรียนปฏิบัติระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน มีความยากง่ายอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนการทำกิจกรรมระหว่างเรียน (E_1) น้อยกว่าคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า รูปแบบของกิจกรรมในชุดฝึกทักษะเน้นการฝึกปฏิบัติ และต้องเขียนคำตอบด้วยตนเอง ในขณะที่แบบทดสอบหลังเรียนเป็นแบบปรนัย (multiple choice questions) ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสทำคะแนนได้สูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษานี้ของ วารุณี เตชะ (2563) พิณพร คงแท้ อัญชญา ทองกระจาย และ Huanhuan Ma (2562) ทศนีย์ ธารพร (2556) และ นลิน สีมะเสถียรโสภณ และบวรลักษณ์ เกื้อสุวรรณ (2558) ที่งานวิจัยเหล่านี้ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษซึ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ โดยที่ต่างแสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้คะแนนการทำกิจกรรมระหว่างฝึกอบรม (E_1) น้อยกว่าคะแนนการทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรม (E_2) เช่นเดียวกัน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยเหตุที่ชุดฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีวัตถุประสงค์

และเนื้อหาที่สอดคล้องกัน มีกิจกรรมที่หลากหลาย อันทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ และมีการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนเป็นระยะผ่านการทดสอบย่อย จึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โอบุซสุมา ชุมพงศ์ และสุภาพร เจริญสุข (2564) ที่ศึกษาแนวทางการฝึกอบรมภาษาอังกฤษของมัคคุเทศก์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทางทะเล สุภาพร ตาตะ (2560) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และ สินีนาฏ มีศร (2559) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนแบบอรรถฐาน ในงานวิจัยเหล่านี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมล้วนมีผลสัมฤทธิ์หลังฝึกอบรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนฝึกอบรม

3. ผลของการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะในภาพรวม ในระดับมาก โดยที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อด้านเนื้อหาในประเด็นที่มีความชัดเจน มีการจัดเรียงอย่างเป็นลำดับ และมีความเชื่อมโยงกัน นอกจากนี้มีความพึงพอใจในด้านการจัดการเรียนรู้ในแง่ที่ว่า กิจกรรมช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ชุดฝึกทักษะนี้มีการจัดเนื้อหาตามขั้นตอนการให้บริการอย่างเป็นลำดับ ทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ อีกทั้งมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสนทนาโต้ตอบระหว่างผู้เรียน การสร้างสถานการณ์จำลอง ฯลฯ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนिरนุช ศรีสว (2561) ที่ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรมของพนักงานแผนกอาหารและเครื่องดื่ม และงานวิจัยของทัศนีย์ ธีราพร (2556) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรม โดยที่งานวิจัยเหล่านี้ต่างแสดงให้เห็นว่าผู้รับการอบรมมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมในระดับ มาก

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อเวลาที่ใช้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ น้อยที่สุด โดยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เนื่องจากเนื้อหาบางส่วนในชุดฝึกทักษะนี้ ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่าส่วนอื่น ๆ หากผู้สอนจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ไม่คุ้นเคยได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้เชี่ยวชาญบางท่านเกี่ยวกับความสมดุลระหว่างเนื้อหาและเวลาที่ในแต่ละกิจกรรมของชุดฝึกทักษะนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นลินี สีมะเสถียรโสภณ และบรรลักษ์ณ์ เกื้อสุวรรณ (2558) ที่ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานในธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ โดยที่ในงานวิจัยดังกล่าว ผู้เข้ารับการอบรมได้เสนอแนะให้เพิ่มเวลาในการฝึกอบรมเพื่อให้มีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการฝึกทักษะการฟัง

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำงานวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์และการทำวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

1) เนื่องจากชุดฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะในระดับมาก อันเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าชุดฝึกทักษะนี้สามารถนำไปใช้ในการเรียนหรือฝึกอบรมได้อย่างสัมฤทธิ์ผล จึงควรทำการเผยแพร่ชุดฝึกทักษะนี้ไปสู่ชุมชนหรือแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในงานด้านนี้มากยิ่งขึ้น

2) จากผลการวิจัย ผู้เรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดต่อประเด็นที่ว่า ระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม ดังนั้นในการนำชุดฝึกทักษะนี้ไปใช้ ผู้สอนควรจัดสรรเวลาให้เพียงพอสำหรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนจนพัฒนาทักษะได้เต็มศักยภาพ

3) การศึกษาครั้งนี้ได้ทดลองกับนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ ที่มีพื้นฐานการสื่อสารภาษาอังกฤษดีในระดับหนึ่ง จึงควรนำชุดฝึกทักษะนี้ไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาอื่น ควบคู่กับการปรับปรุงชุดฝึกทักษะให้เข้าถึงผู้เรียนได้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้เรียนที่สนใจในงานบริการด้านนี้แต่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษไม่ดีนัก

4) ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการทดลองกับนักศึกษาซึ่งยังไม่มีประสบการณ์การให้บริการในร้านอาหาร จึงควรนำชุดฝึกทักษะนี้ไปทดลองใช้จัดการฝึกอบรมแก่พนักงานร้านอาหาร เพื่อเป็นการยืนยันว่าชุดฝึกทักษะนี้มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการจัดฝึกอบรมแบบเข้มข้นเรียน ดังนั้นในอนาคต ควรมีการพัฒนาชุดฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการอาหารในรูปแบบออนไลน์ ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

2) ในชุดฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นนี้ มีเนื้อหาโดยรวมเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อให้บริการที่โต๊ะอาหาร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการพัฒนาชุดฝึกทักษะสำหรับทักษะการใช้ภาษาเฉพาะด้าน เช่น การแนะนำรายการอาหาร การรับโทรศัพท์ หรือ การเขียนอีเมล เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะทางของงานแต่ละประเภท

3) เนื่องจากชุดฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานระดับปฏิบัติการ จึงควรมีการพัฒนาชุดฝึกทักษะสำหรับผู้ประกอบการร้านอาหารในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อประโยชน์ต่อการขยายตัวของธุรกิจด้านนี้ในอนาคต

บรรณานุกรม

- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2554). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เฉลิม มลิลานิติเขตต์ปรีชา. (2559). *เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา บุญนาค. (2562). *งานบริการอาหารและเครื่องดื่ม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 5(1). 6-20.
- _____. (2554). ระบบสื่อการสอนสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน. ในเอกสารการสอนชุดวิชา *สื่อกับการศึกษาระดับพื้นฐาน*. หน่วยที่ 2 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชุดิวัฒน์ สุวัตติพงษ์. (2560). การประเมินนวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา ในเอกสารการสอนชุดวิชา *นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). *การสร้างเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐธยาน์ เพ็งสุวรรณ. (2558). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจร่วมกับแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2561). *หลักการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงพร ทรงวิศวะ. (2560). การจัดบริการอาหารในร้านอาหารและภัตตาคาร. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการห้องพักและการจัดการอาหารและเครื่องดื่ม. สาขาวิชาการจัดการธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทัศนีย์ ธารพร. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรมโดยใช้รูปแบบการสอนแบบเน้นภาระงานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นลิน สีมะเสถียรโสภณ และบวรลักษณ์ เกื้อสุวรรณ. (2558). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทักษะภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 7(2). 57-73.

- นรินทร์ ศรีสว. (2561). ผลของการใช้ชุดฝึกอบรมแบบเน้นการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรมของพนักงานบริการอาหารและเครื่องดื่ม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 18(1). 180-190.
- บุญพา คำพิเศษ. (2560). ความพร้อมด้านการใช้ภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับในโรงแรมและที่พักในจังหวัดภูเก็ต. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. 3(3). 25-35.
- พิชิต ฤทธิจัญญ. (2559). *เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัจฉริยะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณพร คงแท่น อัญญา ทองกระจาย และ Huanhuan Ma. (2562). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาจีนกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาจีน. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มนสิทธิ สิริสมบุญ. (2563). *ศาสตร์การวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- รณวีร์ พาผล. (2561). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้ประกอบการร้านอาหาร ในพื้นที่น้ำพุร้อน ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วารุณี เตชะ. (2563). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนแบบปกติ. ใน *วิภาส ทองสุทธิ (บ.ก.), นวัตกรรมเพื่อสุขภาพและสังคมในยุคดิจิทัล. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา*.
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2560). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง “การออกแบบระบบการผลิตและการใช้สื่อการสอนสำหรับครู” ทุนวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิชัย เจริญธรรมานนท์. (2555). การจัดการภัตตาหาร. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการห้องพักรับและการจัดการอาหารและเครื่องดื่ม. หน่วยที่ 5 สาขาวิชาการจัดการธุรกิจโรงแรมและภัตตาหาร. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สินีนาม มีศร. (2559) การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนแบบอรรถฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภาพร ตาตะ. (2560). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพรงมะเดื่อวิทยาคม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2565, 25 ตุลาคม). *มูลค่าธุรกิจร้านอาหารขยายตัวในปี 2565-2566 ท่ามกลางโจทย์ท้าทายด้านต้นทุนและการรักษากำไรของผู้ประกอบการ*. <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/kecon/business.aspx>
- เอกพงศ์ ธนพิบูลย์พงศ์. (2555). การจัดการระบบปฏิบัติงาน งานบริการอาหารและเครื่องดื่ม. ในเอกสารการสนชุดวิชา *การจัดการห้องพักและการจัดการอาหารและเครื่องดื่ม*. หน่วยที่ 8 สาขาวิชาการจัดการธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไอษฐ์สุมา ชุมพงศ์ และสุภาพร เจริญสุข. (2564). รายงานการวิจัยเรื่อง *แนวทางการฝึกอบรมภาษาอังกฤษของมัคคุเทศก์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทางทะเลในยุคดิจิทัล อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง*. วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง.
- Belcher, Diane D. (2006). English for Specific Purposes: Teaching to Perceived Needs and Imagined Futures in Worlds of Work, Study, and Everyday Life. *TESOL Quarterly*. 40(1).
- Dudley-Evans & St. John Maggie. (1998). *Developments in English for specific purposes: A multi-disciplinary approach*. London: Cambridge University Press.
- Ghorbani, M.R. (2011). *Quantification and graphic representation of EFL textbook evaluation results*. London: Bloomsbury Publishing Plc.
- Hutchinson, T. & Waters, A. (1987). *English for specific purposes*. London: Cambridge University Press.
- McGriff, S.J. (2008). *ADDIE model diagram*. Wikieducator e-learning educational resources. [http://wikieducator.org/File-ADDIE-model-diagram by McGriff.gif](http://wikieducator.org/File-ADDIE-model-diagram%20by%20McGriff.gif)
- Rodgers, R. & Rodgers, T.S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. (2nd ed.) Cambridge: Cambridge University Press.

สภาพและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
STATE AND GUIDELINES FOR DEVELOPING THE SUPERVISION PROCESS OF
EDUCATIONAL CURRICULUM IN THE OPPURTUNIY EXPANSION SCHOOLS OF
PHICHIT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

Received: March 13, 2024

Revised: May 17, 2024

Accepted: May 28, 2024

दारारวรรณ จันทร์หอม^{1*} ทศนะ ศรีปิตตา²

Darawan Chanhom^{1*} Tassana Sriputta²

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาคบริหาร วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2} Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok, Thailand

* Corresponding author, E-mail: darawan.pm1983@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 และ 2) ศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 73 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน และเป็นครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 35 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratied Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในแต่ละอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 4 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพ

และความต้องการในการนิเทศ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ และขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่าต้นสังกัดควรจัดอบรม สร้างความรู้ ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ศึกษาสภาพปัญหา ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาวางแผน ดำเนินการและพัฒนาการนิเทศ ร่วมกันสรุปผล วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข จัดทำรายงานผลการประเมินการดำเนินการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาต่อต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์ให้แก่สาธารณชนรับทราบ

คำสำคัญ: สภาพและแนวทางพัฒนา, กระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา, โรงเรียนขยายโอกาส

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the state of developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office and 2) to study the guidelines for developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2. Step 1: study the state of developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2. The sample group in the research were 73. The 38 administrators were selected by specific assignment and 35 the academic heads of school were selected through stratified random sampling. The survey instrument used was a questionnaire. Data analysis involved using mean values and standard deviations. Step 2: study the guidelines for developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2, the data group includes experts which experience in supervision process of curriculum, acquired by selective of 4 people. Collected data by interview form, analyze data with content analysis. The results showed that: 1) The result of the state of developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion

schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2 was found as follows: the aspect with the highest average value was operating the supervision then planning and preparation for supervision, evaluating and reporting, lastly the aspect with the lowest average was the problematic education aspect. 2) The guidelines for developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2 were having a workshops to encourage administrators and teachers to realize the importance of the supervision process of curriculum. To study the problematic education and plan the ways to develop by personnel involved and report to the public.

Keywords: State And Guidelines for Developing, The Supervision Process Of Educational Curriculum, The Opportunity Expansion Schools

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน และคุ้มครองสิทธิสร้างโอกาสให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา และเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคน ทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและในงานอาชีพต่างๆ เครื่องมือเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันและในการทำงาน ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจโลกธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ มีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

นโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขสู่การพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดหลักว่า การศึกษาสร้างคน สร้างงานและสร้างชาติ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปตามระบบการศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง สิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้ามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือ กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานนิเทศ ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ครูและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระบวนการนิเทศการศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่กับกระบวนการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 น. 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารการศึกษา กระบวนการนิเทศเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้นๆ (สัมมา ธรนิธย์, 2556 น.5) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องถือว่าการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบ ทั้งนี้จะสำเร็จลงได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง กระบวนการนิเทศจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ แต่ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา มักจะไม่คำนึงถึงความสำคัญของกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นงานด้านบริหารเพียงด้านเดียวจึงทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการสอนไม่บรรลุเป้าหมายอย่างที่พึงประสงค์ (ชุมศักดิ์ อินทรักษ์, 2559)

หลักสูตรแกนกลางที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันและสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากลในการจัดการศึกษา มุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ และคุณธรรม ซึ่งกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ มากมายในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นโครงการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 45 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ได้ศึกษาเพื่อวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการวางแผนกระบวนการนิเทศหลักสูตรของสถานศึกษาและนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและไม่สม่ำเสมอ และไม่มีจัดทำเผยแพร่การประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการนิเทศหลังจากที่ได้รับกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2564)

จากการศึกษาผลการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสพบว่า การจัดทำหลักสูตรและแผนบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผน การดำเนินกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศติดตามและประเมินผลขาดความต่อเนื่องทั่วถึงและยังไม่เป็นระบบ บุคลากรขาดความรู้ในการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนมี

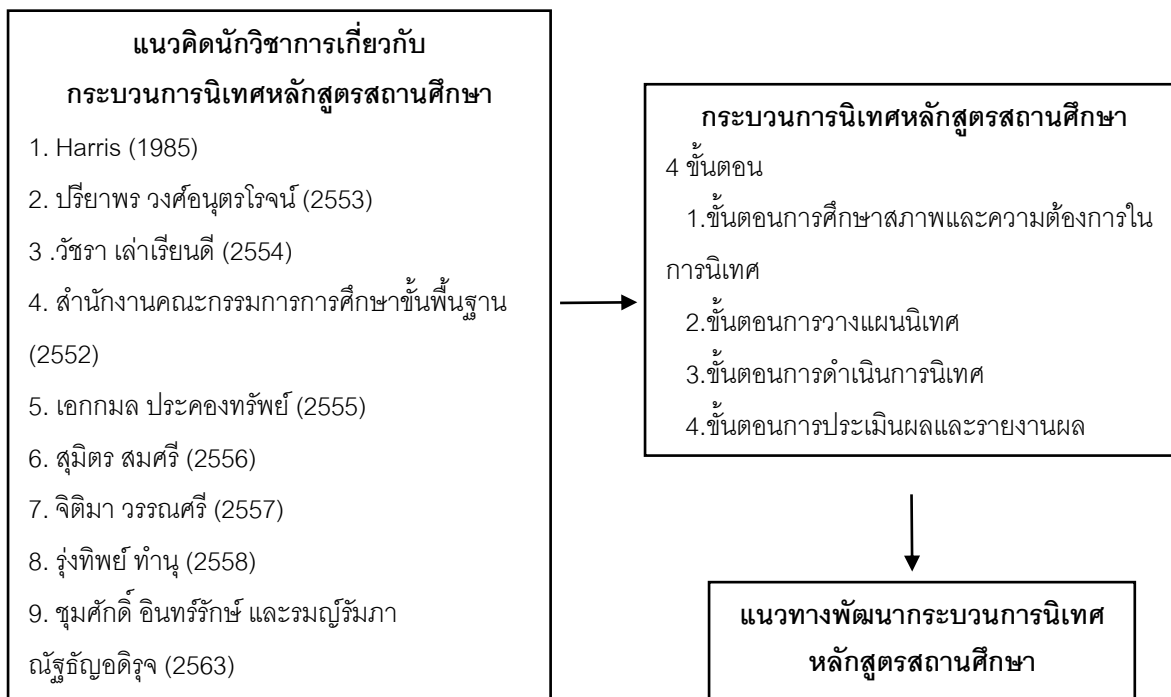
กระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาที่ไม่เป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2564)

จากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริม สนับสนุน และประกอบการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ในงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยจึงแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 45 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 45 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ปีการศึกษา 2566 จำนวน 73 คน จำนวน 45 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Kerjcie & Morgan อ้างถึงใน สติรพร เซาว์นชัย, 2561, น. 62) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratied Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในแต่ละอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ตัวแปรที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

เครื่องมือในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบและแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 73 ฉบับ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยเลือกจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละขั้นในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 4 ประเด็น

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ได้ข้อคำถามที่นำไปใช้ได้รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (นำผลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.845)

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เป็นแบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ประเด็น สร้างคำถามโดยนำข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา โดยเลือกข้อปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาสร้างคำถามให้ครอบคลุมจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ และคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่า ได้ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ ได้ค่า IOC 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

1. ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถาม ซึ่งมีการระบุวันรับแบบสอบถามคืนทั้งหมดจำนวน 73 ฉบับ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

3. ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 73 ฉบับ ได้รับฉบับที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวน 73 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาระบบการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน และเวลาในการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 1 ถึงวันที่ 21 มกราคม 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาระบบการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดลำดับแนวทางพัฒนาระบบการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ทั้ง 4 ขั้นตอน ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.84$, S.D.=0.34) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$, S.D.=0.36)

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม

ที่	กระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาส	กลุ่มตัวอย่าง (n = 73)		ระดับ ปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
1	ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการ นิเทศ	3.42	0.36	ปานกลาง
2	ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ	3.64	0.37	มาก
3	ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ	3.84	0.34	มาก
4	ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล	3.53	0.33	มาก
	รวม	3.61	0.24	มาก

จากตาราง 1 สภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.61$) เมื่อพิจารณารายขั้น พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.84$) รองลงมา ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ คือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.64$) และขั้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$) ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ประเด็น	แนวทางพัฒนา
การศึกษาสภาพและ ความต้องการในการนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้นสังกัดจัดอบรม สัมมนา เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษาถึงความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ควรเข้ารับการอบรม เพื่อนำความรู้ไปประชุมปรึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจและสำรวจความรู้ความเข้าใจของครูในสถานศึกษาของตนเองในกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา 4. ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งปัญหาสภาพและความต้องการในการนิเทศ เพื่อกระตุ้นให้ต้นสังกัดจัดการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา
การวางแผนการนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้นสังกัดจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อชี้แจงการนำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา จัดทำเป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประชุมวางแผนการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน เพื่อเตรียมวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ 3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำมาจัดทำแผนการดำเนินการกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นระบบ
การดำเนินการนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุม เพื่อกำหนดปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรับทราบและเตรียมดำเนินการ

ประเด็น	แนวทางพัฒนา
การประเมินผลและ รายงานผล	2. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นและส่งเสริมผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้เห็นความสำคัญของการเตรียมรับการนิเทศ
	3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันวางแผนในการกำหนดปฏิทินการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็นและกำหนดปฏิทินอย่างชัดเจน
	1. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุม เพื่อสรุปผลการดำเนินการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรับทราบเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป
	2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันสรุปผลการประเมิน โดยรับฟังความคิดเห็น วิเคราะห์และหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำรายงานการประเมินผล และรายงานผลต่อต้นสังกัด และประชาสัมพันธ์ให้แก่สาธารณชนรับทราบ
	3. ต้นสังกัดควรจัดตั้งคลินิกให้คำแนะนำในการประเมินผล และรายงานผลการการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาและหาแนวทางแก้ไขการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

จากสรุปผลการศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ อยู่ในระดับมาก และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ เป็นขั้นตอนที่มีสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาสูงสุด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในการนิเทศผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายคณะครู และผู้มีส่วนร่วมดำเนินการ เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนสอนให้ไปสู่เป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบรรจรงค์ วรเศรษฐสุสุทธิ (2562, น.59) ได้กล่าวว่า การนิเทศเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาครูและพัฒนาสถานศึกษา บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการพิจารณาปัญหาเพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งการดำเนินการนิเทศเป็นการทำงานร่วมกันของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศทำให้เกิดการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้นการนิเทศจึงเป็นความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาในการแนะนำครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในสถานศึกษาของตน

1.2 ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ พบว่า เป็นขั้นตอนที่มีสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาต่ำสุด ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษาขาดการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของครูในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้รับการนิเทศขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษาของตน ไม่เห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา จึงทำให้กระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพ ไม่ตอบสนองเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของทัศนทิมา พงษ์พรหม (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุม สัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นที่สำคัญที่สุด คือ ชั้นการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ ซึ่งสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการดำเนินการ เพื่อทำความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับหลักสูตรสถานศึกษาของตน สอดคล้องกับงานวิจัยพุทธชาติ แสนอุบล (2560) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินการการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมและทุกรายด้าน สามารถปฏิบัติได้จริงในระดับมาก 2) ปัญหาสำคัญของการดำเนินการการนิเทศภายในของโรงเรียนด้านการวางแผนเตรียมการ ได้แก่ ครูขาดความเข้าใจ และไม่ตระหนักรู้ต่อกระบวนการนิเทศภายใน

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า ควรจัดอบรม สร้างความรู้ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและ

บุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญกอง พลสมัคร(2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ครูบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดให้ครูได้ศึกษาดูงานเข้ารับการอบรมแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการศึกษา สภาพและความต้องการในการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาวางแผนดำเนินการและพัฒนาการนิเทศ และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศซึ่งขึ้นลงมือปฏิบัติการวางแผน คณะทำงานจัดประชุมครู โดยนำประเด็นปัญหาและความต้องการที่สำคัญจากการศึกษา สภาพปัจจุบัน และนโยบายของหน่วยงานจากข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษามากำหนดการวางแผน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธชาติ แสนอุบล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินการการนิเทศภายในของโรงเรียนด้านการวางแผนเตรียมการ ได้แก่ ครูขาดความเข้าใจ และไม่ตระหนักรู้ต่อกระบวนการนิเทศภายใน แนวทางการปรับปรุงแก้ไขประเด็นนี้ด้วยการประชุม ชี้แจงครูให้ทราบถึงข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการร่วมกันสรุปผล วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข จัดทำรายงานผลการประเมินการดำเนินการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาต่อต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์ให้แก่สาธารณชนรับทราบ สอดคล้องกับแนวคิดของจิตติมา วรธรณศรี (2557, น. 113) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศหลักสูตรภายในสถานศึกษา ในชั้นการประเมินผลและปรับปรุง เป็นการตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายและการแก้ปัญหาในการนิเทศ โดยอาจใช้การประชุมคณะผู้นิเทศเพื่อวิเคราะห์ข้อสรุปการดำเนินการนิเทศตามแผนที่กำหนด และสรุปประเมินผลจัดทำรายงานผลการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้งการนำเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือปัญหาอุปสรรคที่พบระหว่างดำเนินการนิเทศ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดแนวทางปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ ต้นสังกัดควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จัดการประชุมให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจภายในสถานศึกษาของตนเอง
2. ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ต้นสังกัดควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนการนิเทศ โดยการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจในการศึกษาข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อนำไปร่วมวางแผนและประชุมกับครูในสถานศึกษาของตนเอง
3. ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรจัดทำปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน เพื่อจะได้เตรียมดำเนินการและเตรียมรับการกำกับติดตามจากต้นสังกัด
4. ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรอภิปรายผลการดำเนินการนิเทศร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไข และประชาสัมพันธ์ผลการประเมินให้แก่สาธารณชนรับทราบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา รูปแบบกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
2. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2559). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และรมณีย์รมภา ญัฐธัญญอดิรุจ. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). การวิจัยและพัฒนาแบบจำลองกระบวนการทัศน์ทางการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่คัดสรร เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการนิเทศการศึกษาในทศวรรษใหม่. *วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*, 10(2).
- ทัศนทิมา พงษ์พรม. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. กรุงเทพมหานคร (ปริญญาณิพนธ์
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

- บรรจรงค์ วรรณสุขศิริ. (2562). การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในศตวรรษที่ 21 (ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- บุญทอง พลสมัคร. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5
(ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พุทธชาติ แสนอุบล. (2560). สภาพ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขต 20 (ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). การนิเทศการศึกษา. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา
- รุ่งทิพย์ ทานู. (2558). สภาพการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 (ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,
อุบลราชธานี.
- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2554). การนิเทศการสอน Supervision of Instruction (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถิรพร เซาว์ชัย. (2561). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา(เอกสารอัดสำเนาประกอบการสอน
ภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สัมมา ธรนิธย์. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สมคิด นาคกุล. (2550). การปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนต้นธงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาลำปาง เขต 2 (ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- สุมิตร สมศรี. (2556). การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม (ปริญญา
ณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (2564). รายงานผลการดำเนินงานตาม
แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2564. พิจิตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). การนิเทศการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา
อย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

เอกกมล ประคองทรัพย์. (2555). *การนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.

Harris, Ben M. (1985). *Supervisory Behavior in Education* (3rd ed). New Jersey: Prentice-Hall.

การประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ)

ASSESSMENT SOUTHEAST ASIA

TEACHERS COMPETENCY FRAMEWORK (SEA-TCF) THAILAND

Received: February 19, 2024

Revised: May 31, 2024

Accepted: June 7, 2024

ธีรศักดิ์ อุปไมยอติชัย^{1*} พิทยา แสงสว่าง² นันทิพย์ องอาจวานิชย์³

Thirasak Uppamaiathichai^{1*} Phitthaya Saengsawang² Namthip Ongardwanich³

^{1,3} รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

² อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

^{1,3} Associate Professor, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

² Lecturer, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

* Corresponding author, E-mail: thirasaku@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2) เสนอนโยบายการพัฒนากรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ภายใต้บริบทประเทศไทย ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 325 คน และผู้ให้ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.97 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมาคือ ด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน ($\bar{X} = 4.39$) ด้านช่วยให้นักเรียนของฉันได้เรียนรู้ ($\bar{X} = 4.16$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน ($\bar{X} = 4.06$) 2) ผลการเสนอนโยบายการพัฒนากรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ภายใต้บริบทประเทศไทย ประกอบด้วย 4 นโยบาย 7 ประเด็นย่อย

คำสำคัญ: กรอบประเมิน กรอบสมรรถนะครู เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ)

ABSTRACT

This research aims to 1) Evaluate the Southeast Asian Teacher Competency Framework (C-TCF) of the Teachers Council Secretariat. 2) Propose a policy for developing the Southeast Asian Teacher Competency Framework (C-TCF) within the context of Thailand. The population includes 325 civil servant teachers under the Office of the Basic Education Commission, and those who provide information from experts come from a purposeful selection of 7 people. The research tool was a 5-level estimation questionnaire. The reliability of the entire questionnaire was 0.97 and a semi-structured interview. Data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation. and content analysis. The results of the research were as follows: 1) The overall assessment results of the Southeast Asian Teacher Competency Framework (C-TCF) were at a high level. (\bar{x} =4.21) When considering the aspects, it was found that the aspect with the highest average was community participation (\bar{x} =4.45), followed . by a better teacher every day (\bar{x} =4.39). The side helps my students learn (\bar{x} =4.16) . and the aspect with the lowest average is the side of knowing and understanding what they teach (\bar{x} =4.06). 2) Proposal of the Southeast Asian Teacher Competency Framework (C-TCF) In the context of Thailand, there are 4 policies and 7 sub-issues.

Keywords: Assessment Framework, Teacher Competency Framework, Southeast Asia (C-TCF)

บทนำ

การยกระดับการศึกษาของครูเป็นหนึ่งในวาระสำคัญด้านการศึกษาที่ 11 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะต้องทำร่วมกัน ซึ่งองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีมีโอ) ได้เป็นผู้นำ เรื่องนี้ในช่วงเวลา ตั้งแต่ปี 2558 จนถึงปี 2578 เจ้าหน้าที่ระดับสูงจากกระทรวงศึกษาธิการใน 11 ประเทศ ตระหนักดีว่าโรงเรียนในปัจจุบันดำเนินการภายใต้โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและ สลับซับซ้อนด้านความรู้และข้อมูลข่าวสาร ครูมีหน้าที่ต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมด้วยทักษะที่จำเป็นและเป็น ที่ต้องการสำหรับอนาคต ด้วยเหตุนี้ ครูจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการ ปฏิบัติงานของตนเอง ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการของ 11 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงตกลง ร่วมกันที่จะส่งเสริมวิชาชีพการสอนให้เป็นวิชาชีพทางเลือก โดยการพัฒนาครูก่อนประจำการและระหว่าง ประจำการให้เป็นครูมืออาชีพ โดยนำกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปใช้เป็นแนวทาง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) สอดคล้องกับแผนปฏิรูปราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการประเด็นพันธกิจที่ 4 ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบการ

บริหารงานบุคคลและพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่

กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) เป็นผลมาจากความร่วมมือในระดับภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ 11 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ประเทศอาเซียน 10 ประเทศ และประเทศติมอร์ เลสเต) กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ชุดทักษะ ความรู้ พฤติกรรม และคุณลักษณะที่ได้รับ การยอมรับจากกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 11 ประเทศ ว่าครูในประเทศของตนควรมี กรอบสมรรถนะครู เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย สมรรถนะสำคัญ 4 ด้าน ที่ผ่านการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ระดับสูง จากกระทรวงศึกษาธิการ และผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการศึกษาครูทั้ง 11 ประเทศ จุดประสงค์ของกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู ให้บรรลุตามทักษะและการปฏิบัติงานที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21 ภายใต้บริบทที่เหมาะสมต่อภูมิภาค และสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดีโดยทั่วไป นอกจากนี้ ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ 11 ประเทศ ยังให้การยอมรับว่ากรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สามารถช่วยสนับสนุนการเป็นประชาคมอาเซียน และการรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับภูมิภาค อีกทั้งยังช่วยสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งและเป็นแนวทางสำหรับการแลกเปลี่ยนและการเคลื่อนย้ายครูในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562)

คณะผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับกรอบสมรรถนะดังกล่าว โดยจะนำผลการวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานวิชาชีพทางการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพขั้นสูงต่อสถาบันผู้ผลิตบัณฑิตโดยทำการเก็บข้อมูลกับครูทั่วประเทศต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเอง ประกอบด้วย 1) ด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน 2) ด้านช่วยให้นักเรียนของชั้นได้เรียนรู้ 3) ด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม และ 4) ด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในการเสนอขงนโยบายในการพัฒนาต่อยอด สอดคล้องและเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาที่มีระบบและกลไกในการส่งเสริม สนับสนุนเชื่อมโยงการผลิต การคัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสากลในลำดับต่อไป (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2566)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
2. เพื่อเสนอแนะนโยบายการพัฒนากรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ภายใต้บริบทประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ของ
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 325 คน

ตัวแปรที่ศึกษา กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ)

1. ด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน
2. ด้านช่วยให้นักเรียนของฉันได้เรียนรู้
3. ด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม
4. ด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และระดับการศึกษา ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วยสมรรถนะทั่วไป 12 ข้อ สมรรถนะเอื้อ (ENABLING Competencies) 31 ข้อ

1. ด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน	สมรรถนะทั่วไป 3 ข้อ	สมรรถนะเอื้อ 6 ข้อ
2. ด้านช่วยให้นักเรียนของฉันได้เรียนรู้	สมรรถนะทั่วไป 3 ข้อ	สมรรถนะเอื้อ 9 ข้อ
3. ด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม	สมรรถนะทั่วไป 3 ข้อ	สมรรถนะเอื้อ 7 ข้อ
4. ด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน	สมรรถนะทั่วไป 3 ข้อ	สมรรถนะเอื้อ 9 ข้อ

โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง	ฉันสามารถทำสิ่งนี้ได้ด้วยความมั่นใจ
4	หมายถึง	ฉันสามารถทำสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี
3	หมายถึง	ฉันสามารถทำสิ่งนี้ได้พอปานกลาง
2	หมายถึง	ฉันเพิ่งเริ่มต้นทำสิ่งนี้แต่จำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม
1	หมายถึง	ฉันยังไม่สามารถทำสิ่งนี้ได้

ดัชนีความสอดคล้อง ของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการกรอกแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) ทั้ง 325 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

1. วิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) โดยแปลความหมาย ในหลักเกณฑ์ โดยเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การเสนอนโยบายการพัฒนากรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ภายใต้บริบทประเทศไทย

ประชากร

ประชากรได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน โดยมีคุณสมบัติครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ
2. ผู้บริหารหรือเคยดำรงตำแหน่งบริหารในสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
3. ผู้ปฏิบัติงานด้านนโยบายและแผนหรือเคยปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ)
4. นักวิชาการ/นักวิจัยทางการศึกษา
5. อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา
6. ผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/บุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปรที่ศึกษา

- กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ)
1. ด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน
 2. ด้านช่วยให้นักเรียนของฉันได้เรียนรู้
 3. ด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม
 4. ด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews) วิเคราะห์ข้อมูลจากสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

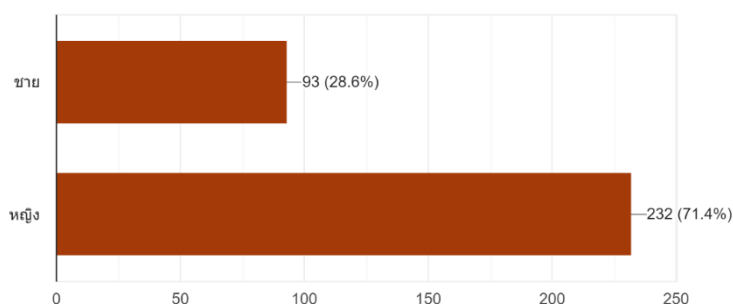
การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

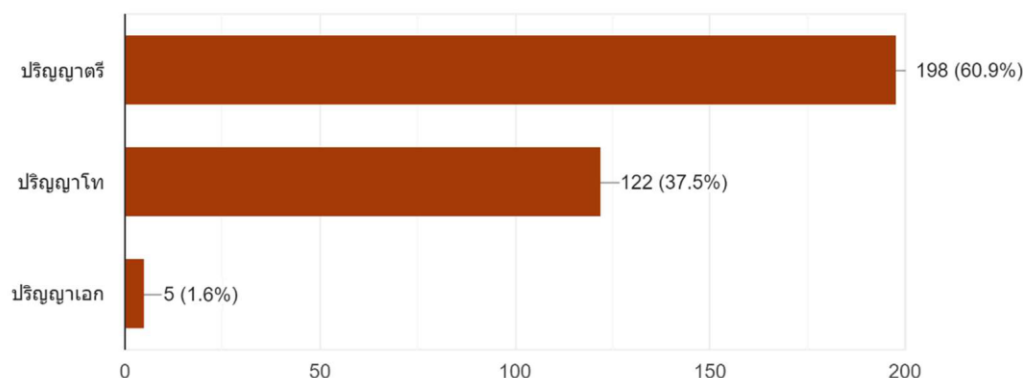
เพศ
คำตอบ 325 ข้อ

ภาพประกอบ 1 กราฟแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเพศ

จากภาพประกอบ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย มีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 และเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6

ระดับการศึกษา
คำตอบ 325 ข้อ

ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกระดับการศึกษา

จากภาพประกอบ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับปริญญาตรี มีจำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 60.9 ระดับปริญญาโท มีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และระดับปริญญาเอก มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

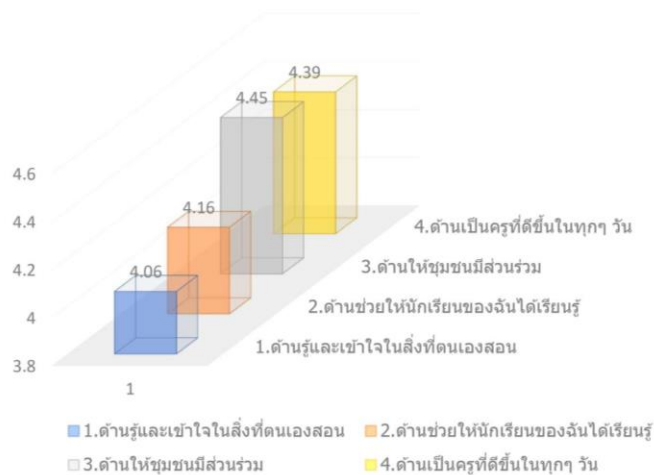
ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับผลของการประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) โดยภาพรวม

ด้านที่	การประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ)	กลุ่มประชากร (n=325)		ระดับการประเมิน
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน	4.06	0.75	มาก
2	ด้านช่วยให้นักเรียนของฉันได้เรียนรู้	4.16	0.73	มาก
3	ด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม	4.45	0.73	มาก
4	ด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน	4.39	0.71	มาก
รวม		4.21	0.80	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.21$ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมาคือ ด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน ($\bar{X} = 4.39$) ด้านช่วยให้นักเรียนของฉันได้

เรียนรู้ ($\bar{X}=4.16$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน ($\bar{X}=4.06$) สามารถอธิบายด้วยภาพประกอบ 3

การประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(ซี-ทีซีเอฟ)

ภาพประกอบ 3 แสดงค่าเฉลี่ยรายด้าน

2. ผลการเสนอแนะนโยบายการพัฒนากรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ภายใต้บริบทประเทศไทย

2.1 นโยบายด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน ได้แก่ 1) นโยบายการศึกษาควรส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู 2) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมระหว่างครูด้วยกัน 3) สนับสนุนการนิเทศก์การศึกษาให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพ 4) การขับเคลื่อนความเป็นสากลร่วมกันภายใต้กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) 5) การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยพร้อมนวัตกรรม 6) ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ 7) ปรับการเรียนการสอนโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม

2.2 นโยบายด้านช่วยให้นักเรียนของฉันได้เรียนรู้ ได้แก่ 1) ผู้เรียนออกแบบกระบวนการเรียนด้วยตนเอง 2) ออกแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมตามบริบทผู้เรียน 3) ลงพื้นที่สถานการณ์จริงเพื่อสร้างความเข้มแข็งหลักสูตร 4) สร้างความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 5) ส่งเสริมนโยบายผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 6) สนับสนุนการกีฬาและการออกกำลังกาย 7) สนับสนุนผู้ประกอบการช่วยออกแบบการเรียนการสอน

2.3 นโยบายด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม ได้แก่ 1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน 2. สนับสนุนการทำงานคณะกรรมการสถานศึกษา 3. สร้างอาชีพรายได้ระหว่างเรียน 4. ส่งเสริมการจัดการศึกษา

ร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านและผู้ปกครอง 5. ส่งเสริมกิจกรรมตามปฏิทินชุมชน 6. สร้างความสัมพันธ์กับวัด และประเพณีท้องถิ่น 7. เปิดสาธารณะเพื่อสร้างกิจกรรมอื่นๆ ภายในสถานศึกษา

2.4 นโยบายด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน ได้แก่ 1. ส่งเสริมความเป็นอิสระในการจัดการเรียนการสอนของครู 2. สนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ 3. ส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาในชั้นเรียน 4. ให้การดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพครูภายในสถานศึกษา 5. สามารถออกแบบการสอนได้ตามบริบทที่เหมาะสม 6. ครูสามารถเข้าร่วมการจัดทำยุทธศาสตร์ภายในสถานศึกษา 7. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมภายในสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลประเมินกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม ด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน ด้านช่วยให้นักเรียนของฉันได้เรียนรู้ และด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน จากผลการประเมินดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมโดยอาศัยชุมชนเข้ามามีบทบาทเพื่อช่วยการเรียนรู้ของนักเรียนยังคงมีความสำคัญยิ่ง โดยอาศัยการสนับสนุนการยอมรับความแตกต่างของบุคคลตลอดจนความร่วมมือกับพ่อแม่และผู้ปกครองให้ทุกคนมีส่วนร่วมและยอมรับซึ่งกันและกัน สร้างสรรค์พื้นที่ที่เป็นมิตร มีเครือข่ายสนับสนุนหุ้นส่วนความร่วมมือ สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จารีตประเพณีและความรู้ในชุมชน ตลอดจนตระหนักและสนใจใฝ่รู้วัฒนธรรม ทักษะ และความต่างของผู้ที่อยู่เสมอ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2566) การประชุมนานาชาติว่าด้วยการพัฒนาวิชาชีพครู OTEPC International Forum on Teaching Profession Development 2023 ประเด็น การประเมินผลสมรรถนะและการพัฒนาคุณครูในประเทศเกาหลีใต้ โดยมีกระบวนการเปลี่ยนกระบวนการสอนและการเรียนรู้เพื่อสร้างขีดสมรรถนะ ได้แก่ ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนทัศนคติจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ขั้นที่ 2 ใช้ช่วงเวลาปิดภาคเรียนในการพัฒนาตนเองของคุณครู การทำวิจัย และทำกระบวนการ Micro Teaching และเปิดชั้นเรียน ขั้นที่ 3 การออกแบบการเรียนการสอนมาจากฐานการทำงานจริงของครู เช่น ข้อค้นพบระหว่างการสอน บทเรียนใดที่ประสบความสำเร็จ หรือไม่สำเร็จ และหลังจากนั้น ครูจึงออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ได้กล่าวว่า ระบบฐานข้อมูลที่สามารถประเมินความต้องการการใช้ครูในแต่ละสาขา และในภาพรวม รวมทั้งพิจารณากำหนดจำนวนการผลิตครูให้สอดคล้องกับกำลังการผลิตตามศักยภาพ ของแต่ละสถาบันผลิตครู

รวมถึงมุ่งเน้นที่ผลงานเพื่อกระตุ้นการปฏิบัติงานเพื่อผู้เรียน ส่งเสริมตามมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง มี 3 สู่ ได้แก่ สุวิชา (มีความรู้ดี) สุสาสนโน (สอนดี) และ สุปฏิปันโน (ปฏิบัติตนดี) เป็นครูที่สามารถปรับตัวได้เท่าทันองค์ความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปในโลกยุคพลิกผัน มีความเชี่ยวชาญที่หลากหลายเป็น Master of Technology เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถสอนให้ นักเรียนเท่าทันโลกยุคใหม่ มีสมรรถนะที่ต้องการในศตวรรษที่ 21 โดยครูมีบทบาทเป็นโค้ช นักศึกษาครู เป็นกลุ่มคนที่มีสติปัญญาสูง เป็นคนเก่งที่ใฝ่ฝันอยากเป็นครู เห็นว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่สำคัญ มีความมั่นคงและมีรายได้สูง เทียบกับข้าราชการอื่นๆ ในอนาคตมีระบบการผลิตครูที่มีคุณภาพ สถาบันผลิตครู มีคุณภาพ หลักสูตรผลิตครูมีคุณภาพ และการผลิตครูเป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ครู ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

2. ผลการเสนอนโยบายการพัฒนากรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ภายใต้บริบทประเทศไทย พบว่า

2.1 นโยบายด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน/นโยบายการศึกษาควรส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมระหว่างครูด้วยกัน สนับสนุนการนิเทศก์ การศึกษาให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพ การขับเคลื่อนความเป็นสากลร่วมกันภายใต้กรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยพร้อมนวัตกรรม ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรร่วมกันสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ปรับการเรียนการสอนโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2566) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หลักการตามนโยบายโดยสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร ประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับศุภศิริ บุญประเวศ. (2565) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบหลักของครู คือ การนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเข้าใจโดยง่าย และสนใจในเนื้อหาเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้ไม่ว่าครูจะสอนวิชาใดก็ตามจึงจำเป็นต้องแนะนำและอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ที่ยากให้ผู้เรียนเข้าใจได้โดยง่าย แม้ว่าครูจะมีสื่อการจัดการเรียนรู้มากมายแต่ถ้าไม่สามารถที่จะสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้แล้วนั้น ก็ย่อมทำให้การจัดการเรียนรู้นั้นไม่ประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ นางลักษณ มโนวัลย์เลา และคณะ (2565) รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพครู ในยุคศตวรรษที่ 21 ประเด็นสมรรถนะที่ 2 การสร้างและใช้มโนทัศน์ของความรู้ในวิทยาการที่ทันสมัยและการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยองค์ความรู้ของสมรรถนะนี้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ได้มาจาก ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งถูกพัฒนาจนกลายเป็นนวัตกรรม เป็นความรู้ใหม่ เป็น ความรู้ที่ทันสมัย เป็นสากล เนื้อหาเหล่านี้สามารถเชื่อมต่อ และ/หรือ ต่อยอดจากความรู้เดิมที่คุ้นเคย และ/ หรือ แดกขงเป็นความรู้

ที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ เนื้อหาเหล่านี้เกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก และสังคมในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็น การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศิลปะและบันเทิง อุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม

2.2 นโยบายด้านช่วยให้นักเรียนของชั้นได้เรียนรู้/ ผู้เรียนออกแบบกระบวนการเรียนด้วยตนเอง ออกแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมตามบริบทผู้เรียน ลงพื้นที่สถานการณจริงเพื่อสร้างความเข้มแข็งหลักสูตร สร้างความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมนโยบายผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สนับสนุนการกีฬาและการออกกำลังกาย สนับสนุนผู้ประกอบการสามารถช่วยออกแบบการเรียนการสอน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566) กล่าวว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานและ นวัตกรรม โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ท้าทายความคิด ตอบสนองต่อความต้องการและความ สนใจของผู้เรียน ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดของตนเองให้มากที่สุด และครูผู้สอนชี้แนะ วิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและโค้ชให้ผู้เรียนให้นำความรู้ต่าง ๆ มาสังเคราะห์และนำไปใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม และประเมินทักษะ การสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริงและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ได้กล่าวว่า ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ. 2561-2580) แผนย่อย: การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

2.3 นโยบายด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม/ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน/ สนับสนุนการทำงานคณะกรรมการสถานศึกษา/ สร้างอาชีพรายได้ระหว่างเรียน/ ส่งเสริมการจัดการศึกษาร่วมกับ ปรชาญชาวบ้านและผู้ปกครอง/ ส่งเสริมกิจกรรมตามปฏิทินชุมชน/ สร้างความสัมพันธ์กับวัดและประเพณีท้องถิ่น/ เปิดสาธารณะเพื่อสร้างกิจกรรมอื่นๆ ภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับพรรคดี สุจริตวัักษ์ และ ชนิตา พิลลาไชย (2564) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูรองรับการศึกษายุค 4.0 พบว่า สมรรถนะด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบโดยผลการยืนยันสามารถใช้ รูปแบบการสร้างเครือข่าย ทีมงาน และความร่วมมือมีความสอดคล้องกันว่า มีความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์และความถูกต้องครอบคลุม และสอดคล้องกับ ญัฐกานต์ เรือนคำ และกิตติชัย สุธาสิโนบล (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะครูไทยกับการศึกษาไทย 4.0 พบว่า ครูต้องมีบทบาท การพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีสมรรถนะในการเป็นผู้มุ่งมั่น ใฝ่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น พร้อมทั้งจะ ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและก้าวทันโลกที่เปลี่ยนไป

ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาบูรณาการเชิง สร้างสรรค์ เพื่อสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรมต่าง ๆ อันเป็นฐานในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

2.4 นโยบายด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน ได้แก่ 1. ส่งเสริมความเป็นอิสระในการจัดการเรียนการสอนของครู 2. สนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ 3. ส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาในชั้นเรียน 4. ให้การดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพครูภายในสถานศึกษา 5. สามารถออกแบบการสอนได้ตามบริบทที่เหมาะสม 6. ครูสามารถเข้าร่วมการจัดทำยุทธศาสตร์ภายในสถานศึกษา 7. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับจินดา ลาโพธิ์ (2563) ได้กล่าวว่า ครูหรือผู้สอนมีความจำเป็นต้องพัฒนาพฤติกรรมการสอนของตนอยู่เสมอ การที่ผู้สอนสามารถสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ ย่อมง่ายแก่การปลูกฝังทั้งด้านองค์ความรู้ ความสามารถในเนื้อหาสาระวิชา และคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นครูหรือผู้สอนจึงต้องมีจิต วิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริง เพราะคุณสมบัติดังกล่าวจะสะท้อนออกมาในพฤติกรรม การสอนของครู ตลอดจนในทุกอิริยาบถของการปฏิบัติตัวของครูด้วย และสอดคล้องกับ สุภาพนา จ้อยเจริญ และ เมษา นวลศรี (2559) ได้ทำการวิเคราะห์สมรรถนะของครูไทยตามกรอบสมรรถนะของครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในศตวรรษที่ 21 : กรณศึกษาเขตพื้นที่ภาคกลาง พบว่า การเตรียมแผนการสอนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรสำหรับการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีระดับสมรรถนะค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อครูสภาต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาวิชาชีพครูตลอดการกำหนดนโยบายการดำเนินงานตามกรอบสมรรถนะครูเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซี-ทีซีเอฟ) ในลำดับต่อไป
2. งานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อข้าราชการครูต่อการพัฒนาสมรรถนะในวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองสอน 2) ด้านช่วยให้นักเรียนของฉันได้เรียนรู้ 3) ด้านให้ชุมชนมีส่วนร่วม และ 4) ด้านเป็นครูที่ดีขึ้นในทุกๆ วัน
3. งานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการกำหนดการวางแผนหรือปรับปรุงสมรรถนะดังกล่าวให้เกิดความเป็นปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของ
กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จินดา ลาโพธิ์. (2563). พฤติกรรมการสอนของครูกับการเรียนรู้ของผู้เรียน. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์.
7(5), 34-45.
- ฐาปนา จ้อยเจริญ; และ เมษา นวลศรี. (2559). การวิเคราะห์สมรรถนะของครูไทยตามกรอบสมรรถนะของ
ครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาคกลาง.วารสาร
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 10(1), 142-154.
- ณัฐกานต์ เรือนคำ; และกิตติชัย สุธาสิโนบล. (2565). การเสริมสร้างสมรรถนะครูไทยกับการศึกษาไทย 4.0
วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ. 4(1), 128-142.
- นงลักษณ์ มโนวลัยเลา; วีรภัทร์สุขศิริ; สุทธิศานต์ชุ่มวิจารณ์; จอมทัฬห ขวัญราช; ธนนันท์ ธนารักษ์ตะภูมิก; ภัทร
พร แจ่มใส; อรพรรณ นุตระกตัญญู; ศศิเทพ ปิติพรเทพิน; ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ; และพร้อมพิไล บัว
สุวรรณ. (2565). การพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพครู สำหรับผู้ประกอบ
วิชาชีพครู ในยุคศตวรรษที่ 21. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- พรศักดิ์ สุจริตรักษ์; และชนิตา พิลาไชย. (2564). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูรองรับการศึกษายุค 4.0.
วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 10(37), 296-303.
- วิชา พรหมโชติ; ญาณิศา บุญจิตร; และโสภณ เพ็ชรพวง. (2564). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการ
เรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. วารสารรัชต์ภาคย์, 13(41), 326 - 341.
- ศุภศิริ บุญประเวศ. (2565). พลังการสื่อสารของครู. ในที่ระลึกวันครู ครั้งที่ 66 พ.ศ. 2565 “พลังครูยุคใหม่
สร้างคุณภาพคนไทยสู่สากล” กรุงเทพฯ: บริษัท ออนป้า จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). แผนปฏิบัติการราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของ
สำนักงานปลัดกระทรวง. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579.กรุงเทพฯ: พริกหวาน
กราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). การประเมินระบบการผลิตครูในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท
21 เซ็นจูรี่ จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). 10 ทักษะที่ดีที่สุดของครู. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนา
การศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2566). การประเมินผลสมรรถนะและ
การพัฒนาคุณครูในประเทศเกาหลีใต้. รายงานการประชุมนานาชาติว่าด้วยการพัฒนาวิชาชีพครู

OTEPC International Forum on Teaching Profession Development 2023.

<https://otepc.go.th/th/>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบเรียนรู้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Alkin, C.R. (1973). Evaluation Theory Development. In Evaluation Action Program: Readings in Social Action and Education. Allyn and Bacon.

Kansanen, P. (2003). Teacher Education in Finland: Current Models and New Developments. Institutional Approaches to Teacher Education within Higher Education in Europe: Current Models and New Developments, 85-108.

Stake, R. E. (1967). The Countenance of Educational Evaluation. Teacher College Record, 68, 523-540.

Stake, R. E. (2004). Standards-based & Responsive Evaluation. Sage Publication.

กลยุทธ์การบริหารจัดการอารมณ์ของครูประถมศึกษา

EMOTIONAL REGULATION STRATEGIES OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHER

Received: January 23, 2024

Revised: May 5, 2024

Accepted: May 13, 2024

ธิดารัตน์ เต๊ะชวน^{1*}, นภัสสร จันทเลิศ²,

ภาวิณี โสธายะเพชร³, กิรติ คิวสานนท์⁴

Thidarat Tehsuan¹, Napatson Chantalerd²,

Pavinee Sothayapetch³ Kirati Khuvasanond⁴

^{1,2} นิสิตระดับมหาบัณฑิต, สาขาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประเทศไทย

^{3,4} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประเทศไทย

^{1,2,3,4} Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

* Corresponding author, E-mail: 6582006627@student.chula.ac.th

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการอารมณ์ของครูประถมศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรจะมีหมั่นฝึกฝนและบริหารอารมณ์ให้เป็น เนื่องจากครูจะต้องทำงานใกล้ชิดกับผู้เรียนวัยประถมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มมีพัฒนาการในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ อยากรู้ อยากลองทำสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ จึงอาจทำให้บางครั้งมีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมา ส่งผลให้ครูเกิดอารมณ์เชิงลบได้ง่าย อีกทั้งอาชีพครูยังเป็นอาชีพที่ต้องทำงานกับบุคคลหลากหลายฝ่าย ทั้งเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ซึ่งพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้ก็สามารถส่งผลต่ออารมณ์ของครู รวมไปถึงปัญหาส่วนตัวของครูก็สามารถส่งผลไปยังการแสดงออกทางอารมณ์ของครูเองเช่นกัน ครูจึงต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเอง เพื่อให้สามารถควบคุมการแสดงออกของอารมณ์เชิงลบได้อย่างดี การเรียนรู้กลยุทธ์การบริหารจัดการอารมณ์ของครูทั้ง 5 กลยุทธ์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นเพราะหากครูสามารถนำกลยุทธ์เหล่านี้ไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้ก็จะส่งผลดีทั้งต่อตัวครูเอง ต่อนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน และต่อความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การบริหารจัดการอารมณ์, กลยุทธ์การบริหารจัดการอารมณ์, ครูประถมศึกษา

ABSTRACT

Emotional regulation of elementary school teachers is considered to be very important and necessary. Teachers should diligently practice and manage their emotions. This is because teachers must work closely with elementary school students. This is the age where they begin to develop in learning in various fields, always wanting to know and wanting to try new things. Sometimes inappropriate behavior is displayed. As a result, teachers easily develop negative emotions. In addition, the teaching profession. It is also a profession that requires working with many different people. including co-workers, administrators, and parents, and the behavior of these people can affect teachers' emotions Including personal problems of teachers. It can also affect the teachers' own emotional expressions. Teachers must therefore have regulation strategies. Manage your own emotions to be able to control the expression of negative emotions well Learning these 5 strategies for regulating teachers' emotions is therefore important and necessary because if teachers can put these strategies into practice in their daily lives, it will have a beneficial effect on both the teacher and the students. teaching and learning management and continue relationships with those involved.

Keywords: Emotional regulation, Emotional regulation strategies, Elementary school teacher

บทนำ

ครูประถมศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการประถมศึกษาซึ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมให้มีคุณภาพเพราะครูเป็นผู้ทำงานกับเด็กประถมศึกษาโดยตรง (ยศวีร์ สายฟ้า, 2564) บทบาทและหน้าที่ของครูนั้นประกอบด้วยหลายด้านทั้งบทบาทหน้าที่ต่อศิษย์ บทบาทหน้าที่ต่อโรงเรียน บทบาทหน้าที่ต่อตนเอง บทบาทหน้าที่ต่อชุมชน และบทบาทหน้าที่ต่อการอาชีพ (รัตนวดี โชติกพนิช, 2554) ส่งผลให้ครูต้องรับภาระงานที่หลากหลายและปฏิบัติงานกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับตัวนักเรียน อบรมสั่งสอน แนะนำปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ประสานงานกับผู้ปกครอง นักเรียนอยู่เสมอ ต้องเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน เป็นผู้ร่วมงานที่ดีของบุคลากรในโรงเรียน เป็นผู้ที่มีสมบุรณ์พร้อม เป็นสมาชิกที่มีค่าของครอบครัวและมีคุณธรรม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบพัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชนที่ตนอาศัย และเป็นสมาชิกที่ดีของวิชาชีพครู (โรจนรินทร์

โกมลหิรัญ, 2551; พรหมพิริยะ พนาสนธิ และ กรปภา เจริญชันษา, 2563) จากบทบาทหน้าที่ในหลายด้านและภาระงานที่ต้องปฏิบัติร่วมกับบุคคลหลายฝ่ายเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูเกิดปัญหาในการทำงานและส่งผลไปยังประสิทธิภาพของงานที่ได้รับมอบหมาย

การปฏิบัติงานของครูที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลที่หลากหลายจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาหรืออุปสรรคขึ้นได้ เช่น ในบางครั้งครูอาจรู้สึกหงุดหงิดเมื่อนักเรียนไม่สนใจเรียน เมื่อสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการทำงานหรือแม้แต่รู้สึกไม่สบายใจเมื่อเพื่อนร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน อาจทำให้ครูเกิดอารมณ์หงุดหงิดขึ้นได้ การมีความคิดเห็นไม่ตรงกันผู้บริหาร ก็สามารถสร้างความเครียดให้กับครู และยิ่งส่งผลให้ความพึงพอใจในการทำงานของครูลดลงอีกด้วย (กอกนิษฐ์ คำมะลา และ วัลนิภา ฉลากบาง, 2562; เอกปวีร์ สีฟ้า, 2565) หรือแม้กระทั่งเมื่อครูมีปัญหาสุขภาพทำก็สามารถทำให้ครูมีความกังวลในการรับผิดชอบต่องานด้านการสอนมากขึ้น รวมไปถึงผลทางด้านจิตใจทำให้อารมณ์หงุดหงิดง่าย (เครื่องมือ ชาวไร่เงิน และคณะ, 2564) อารมณ์เชิงลบของครูที่มักเกิดขึ้นในชั้นเรียน ได้แก่ ความโกรธ ความหงุดหงิด ความท้อแท้ ความคับข้องใจ ความวิตกกังวล และความเศร้าใจ โดยอารมณ์เชิงลบที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการประทุติพิตของนักเรียน (Sutton & Wheatley, 2003) ครูต้องทำหน้าที่ที่หลากหลาย ทั้งการจัดเตรียมการสอนให้มีคุณภาพ การสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดีที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และการจัดการห้องเรียนที่มีนักเรียนอยู่มากมายให้อยู่ในสภาวะที่พร้อมต่อการเรียนรู้ ด้วยขอบเขตของหน้าที่ของครูที่ค่อนข้างซับซ้อนและหลากหลายทำให้ครูผู้สอนเองต่างก็ประสบกับความเครียดพอสมควร ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนยอมดำเนินไปด้วยความตึงเครียดไม่มากนักน้อย อารมณ์และความรู้สึกของครูผู้สอนจึงส่งผลต่อความรู้สึกของนักเรียนในห้องเรียนรวมทั้งความสุขในการเรียนรู้วิชานั้น ๆ โดยตรง (กนกวรรณ สุภาวณู, 2564)

อารมณ์ของครูมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนและมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนไม่น้อยไปกว่าวิธีสอนหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากอารมณ์ของครูสามารถส่งผลต่อความคิดส่งผลต่อแรงจูงใจของครูและส่งผลต่อพฤติกรรมของครูและนักเรียน อารมณ์ของครูมีผลต่อบรรยากาศภายในชั้นเรียน มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและยังมีผลต่อเจตคติของนักเรียนที่มีต่อครูและรายวิชาที่เรียน (มนตรี อินตา และ กาญจนา อินตา, 2562) หากครูมีอารมณ์เชิงบวกก็จะส่งผลให้เกิดผลเชิงบวกกับนักเรียน Ruiz (2016) กล่าวว่าอารมณ์เชิงบวกของครูจะส่งผลให้นักเรียนเกิดอารมณ์เชิงบวก เช่น ความสุข ความหวังใจ ความภาคภูมิใจ ความรัก และความสงสารโดยอารมณ์ที่มีผลเชิงบวกมากที่สุดคือความสุข ซึ่งเป็นอารมณ์ที่ได้รับการบันทึกไว้มากที่สุด มีข้อมูลอ้างอิงมากที่สุดเป็นเรื่องที่ควรค่าแก่การกล่าวถึงว่านักเรียนได้รับคุณภาพการสอนที่สูงเพราะมีความสุขในการเรียน ทั้งนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บทสัมภาษณ์ของ Thomas and Montgomery เกี่ยวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เปิดเผยว่าการตะโกนของครูทำร้ายความรู้สึกของพวกเขา (Jiang et al., 2016)

อารมณ์ของครูเกิดขึ้นได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบซึ่งหากเป็นอารมณ์เชิงลบก็จะเกิดผลกระทบต่อ นักเรียน ดังที่ปรากฏในข่าวครูทำร้ายร่างกาย ดึงศรีษะ และผลักนักเรียนจนล้มเนื่องจากเกิดภาวะ เครียดสะสม (ไทยรัฐ, 2563) ครูจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการอารมณ์ ซึ่งเป็นความสามารถ ในการกำหนดอารมณ์ที่มีอยู่ ควบคุมประสพการณ์และการแสดงออกของอารมณ์ การบริหารจัดการ อารมณ์ทั้งภายในและภายนอกเพื่อควบคุม และจัดการตนเองให้ไม่เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แยกแยะประสพการณ์และแสดงอารมณ์ ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานของแต่ละบุคคลและระหว่างบุคคล (ปิ่นประไพ ไซติชชวาลย์กุล, 2564) เป็นวิธีการที่ใช้รับมือกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นสิ่งสมจนเกิดเป็นประสพการณ์ และสามารถแสดงออกทางอารมณ์เหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม (Gross, 2015) จากงานวิจัยของ Taxer and Gross (2018) พบว่าครูพยายามควบคุมอารมณ์ของตนเอง เพื่อให้อารมณ์เป็นไปในทิศทางเดียว โดยมีเป้าหมายในการมุ่งเน้นการควบคุมอารมณ์การแสดงออกในเชิงลบ และยังพบว่าเป้าหมาย ระดับสูงสุดในการควบคุมอารมณ์ของครูคือการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและมีความเป็นมืออาชีพ

ครูเชื่อว่าการควบคุมอารมณ์เชิงลบทำให้พวกเขามีประสิทธิภาพมากขึ้นในหลายด้าน เช่น การ บริหารจัดการอารมณ์ช่วยให้พวกเขามุ่งความสนใจไปที่เป้าหมายการเรียนรู้เชิงวิชาการ ครูกล่าวว่า ไม่ต้องการให้อารมณ์ มารบกวนการสอน หรือต้องจัดการกับความโกรธเพื่อไม่ให้หยุดการสอน หรือหากมีอารมณ์มากเกินไป อาจหมายความว่าพวกเขาจดจ่ออยู่กับตัวเองมากเกินไป นอกจากนี้ ยังช่วยรักษาความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน หากการขาดการควบคุมอารมณ์หรือการสูญเสีย อารมณ์สามารถทำร้ายความสัมพันธ์อาจเป็นไปได้ว่าครูเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์เชิงลบในห้องเรียนจะมี ความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับนักเรียนและอาจช่วยให้การรักษาความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนมีประสิทธิภาพได้ (Sutton, 2004) ดังนั้นครูจึงควรเรียนรู้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและสามารถ บริหารจัดการอารมณ์ของตนเองเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ทำให้เกิดอารมณ์เชิงลบได้

การบริหารจัดการอารมณ์ของครูโดยเฉพาะครูประถมศึกษาที่ต้องพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะที่สำคัญ จึงยิ่งควรมีการบริหารจัดการอารมณ์โดยเฉพาะการควบคุมอารมณ์เชิงลบ ที่อาจจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ การเรียนรู้กลยุทธ์การบริหาร จัดการอารมณ์ของครูทั้ง 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การเลือกสถานการณ์ 2) การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ 3) การปรับความสนใจ 4) การปรับเปลี่ยนความคิด และ 5) การปรับการตอบสนอง สามารถช่วยให้ครู บริหารจัดการอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆที่พบเจอในชีวิตประจำวัน โดยการวิเคราะห์และเลือกใช้กลยุทธ์ ที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หากครูสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้ก็จะส่งผลดีทั้งต่อ ตนเอง นักเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้อง และการจัดการเรียนการสอนต่อไป ดังนั้นผู้เขียนบทความจึงมองเห็น

ความสำคัญในการบริหารจัดการอารมณ์ของครูประถมศึกษ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออารมณ์เชิงลบของครูประถมศึกษา

การปฏิบัติงานของครูนั้นต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลที่หลากหลายฝ่ายจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาหรืออุปสรรคขึ้นได้ เช่น ในบางครั้งครูอาจรู้สึกหงุดหงิดเมื่อนักเรียนไม่สนใจเรียนเมื่อสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการทำงานหรือแม้แต่รู้สึกไม่สบายใจเมื่อเพื่อนร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน อาจทำให้ครูเกิดอารมณ์หงุดหงิดขึ้นได้ การมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับผู้บริหารก็สามารถเพิ่มความเครียดให้กับครูและยังส่งผลให้ความพึงพอใจในการทำงานของครูลดลงอีกด้วย (ก๋อกนิษฐ คำมะลา และ วลัยนิภา ฉลากบาง, 2562; เอกปวีร์ สีฟ้า, 2565) หรือเมื่อครูมีปัญหาสุขภาพก็สามารถทำให้ครูมีความกังวลในการรับผิดชอบต่องานด้านการสอนมากขึ้น รวมไปถึงผลทางด้านจิตใจ ทำให้อารมณ์หงุดหงิดง่าย (เครือมาศ ชาวไร่เงิน และคณะ, 2564) โดยปัจจัยที่ส่งผลต่ออารมณ์ของครูประถมศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ปัจจัย ดังนี้

1) **ตัวครู** เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ที่จะต้องมีการะหน้าที่ในการประกอบอาชีพเพิ่มเข้ามา ส่งผลให้บุคคลแต่ละอาชีพมีสิ่งที่จะต้องรับผิดชอบมากขึ้น และมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของตนเองมากขึ้นทั้งภาระหน้าที่ต่อครอบครัว ปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาสุขภาพร่างกาย อาชีพครูก็เช่นกัน บุคลากรครูมาทำงานแม้แต่ตอนที่เจ็บป่วยหรือมีสภาวะทางร่างกายที่ยังไม่พร้อม ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง อาทิเช่น ปวดหัว ปวดท้อง ร่างกายบาดเจ็บ ซึ่งทำให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่การมาทำงานในขณะที่เจ็บป่วยเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูขาดสมาธิทั้งด้านการทำงานและด้านสุขภาพส่งผลให้ครูขาดสมาธิในการทำงานไม่สามารถจดจ่อกับการทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพของงานและการสอนแย่งตลอดจนส่งผลต่อสุขภาพของครูทำให้มีปัญหาสุขภาพ และเกิดความเครียดมากขึ้นกว่าเดิม (เครือมาศ ชาวไร่เงิน และคณะ, 2564)

2) **นักเรียน** นักเรียนประถมศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับครูโดยตลอดทั้งวัน นักเรียนจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ได้ทั้งในเชิงลบและเชิงบวก พฤติกรรมก่อกวนหรือความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนทั้งเมื่ออยู่นอกห้องเรียนและในระหว่างดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนสามารถกระตุ้นอารมณ์ ความรู้สึกที่รุนแรงในตัวครูและส่งผลกระทบต่อสภาวะที่ดีในการทำงานของครู กล่าวได้ว่าสภาวะในการทำงานของครูได้รับอิทธิพลจากการตอบสนองทางอารมณ์ในแต่ละวันต่อพฤติกรรมของนักเรียนนั่นเอง (de Ruiter et al., 2020) ซึ่งประเภทและความรุนแรงของอารมณ์ที่ได้รับนั้นขึ้นอยู่กับการประเมินของครูต่อเหตุการณ์นั้น ๆ และการประเมินความสอดคล้องของเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น เมื่อกิจกรรมในชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องสอดคล้อง

กับเป้าหมายที่กำหนด ครูจะประเมินกิจกรรมนั้นในเชิงบวก และจะประเมินกิจกรรมนั้นในเชิงลบ เมื่อไม่สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยทั่วไปเหตุการณ์ที่ได้รับการประเมินเชิงบวกจะกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เชิงบวกและเหตุการณ์ที่ได้รับการประเมินเชิงลบจะทำให้เกิดอารมณ์เชิงลบ (Frenzel, 2014)

3) **เพื่อนร่วมงาน** เป็นกลุ่มบุคคลอีกหนึ่งกลุ่มที่มีความใกล้ชิดกับครูเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องทำงานร่วมกัน จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอารมณ์ทั้งเชิงลบและเชิงบวกของครู เนื่องจากเพื่อนร่วมงานเป็นบุคคลที่อาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งในการทำงาน หรือเกิดความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน อาจทำให้ครูเกิดอารมณ์ในเชิงลบได้ แต่ละโรงเรียนมีบรรยากาศในการทำงานที่ต่างกัน เนื่องมาจากวัฒนธรรมขององค์กร ความช่วยเหลือกันและกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน หากครูมีความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นนักกับเพื่อนครู สิ่งนี้สามารถเพิ่มความเครียดให้กับครู และยิ่งส่งผลให้ความพึงพอใจในการทำงานของครูลดลงอีกด้วย (เอกปวีร์ สีฟ้า, 2565) ครูรู้สึกหงุดหงิด เสียใจ อารมณ์เสีย โกรธ ใจร้อน สับสน และพบว่าตัวเองต้องปิดบังอารมณ์ไว้เมื่อเกิดความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานส่งผลทำให้การสอนนักเรียนร่วมกันเป็นเรื่องที่ยากมากขึ้น (Hargreaves, 2001)

4) **ผู้บริหาร** เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดอารมณ์ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบของครู ผู้บริหารคือผู้บังคับบัญชาหรือเป็นผู้ที่มีตำแหน่งเหนือครู หากคำสั่งจากผู้บริหารเป็นเรื่องที่ยากเกินความสามารถหรือมีมากเกินไป อาจทำให้ครูมีความกดดันและทำงานไม่ไหวจนส่งผลให้ครูเกิดความเครียดและเกิดเป็นอารมณ์ในเชิงลบได้ แต่หากผู้บริหารให้คำชื่นชมหรือการสนับสนุนแก่ครู ก็จะทำให้ครูมีอารมณ์เชิงบวกได้ จากงานวิจัยของ ธาวิณี กิตติกาญจนโสภณ (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความท้าทายในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นบุรี เขต 2 ซึ่งพบว่าครูเกิดความเครียดในการทำงาน จากการที่ครูมีความรู้สึกที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานให้ทำงานมากเกินไปมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ครูมีความรู้สึกเครียดหรือไม่พอใจเมื่อถูกผู้บังคับบัญชาวิจารณ์ผลการปฏิบัติงาน ครูต้องพยายามแก้ปัญหาความขัดแย้งทางความคิดระหว่างตนเองกับผู้บังคับบัญชาครูมีความเครียดโดยคิดว่าตนเองไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างของผู้บังคับบัญชาได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

5) **ผู้ปกครอง** เป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้ทำงานร่วมกับครูโดยตรงแต่มีความเกี่ยวข้องทางสัมพันธ์ภาพกับครู ที่ต้องการจะสื่อสารกับครูและคาดหวังให้ครูต้องสื่อสารกลับ ตลอดเวลาผู้ปกครองจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้ครูเกิดอารมณ์ในเชิงบวกและเชิงลบเนื่องจากผู้ปกครองมีความคาดหวังที่จะให้ครูดูแลบุตรหลานเป็นอย่างดี มีผู้ปกครองบางส่วน ที่เข้าใจและให้กำลังใจครู ก็จะทำให้ครูเกิดอารมณ์ในเชิงบวกได้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีเหตุผลครูจะรู้สึกยินดีเมื่อได้รับความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง แต่ในทางตรงกันข้ามครูก็จะเกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ อันเป็นผลมาจากความเข้าใจผิดของผู้ปกครองและความคาดหวังที่สูงของผู้ปกครอง (Chen, 2020)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครูประถมศึกษาเนื่องจากนักเรียนยังเด็กทำให้ผู้ปกครองมีความกังวลและความคาดหวังสูง จึงต้องการที่จะสื่อสารกับครูตลอดเวลาเพื่อถามถึงพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ทำให้ในบางครั้งอาจจะเป็นการรบกวนการทำงานของครู และหากครูไม่ตอบผู้ปกครองก็จะเกิดความไม่สบายใจ หรือในบางครั้งผู้ปกครองได้มีการรบกวนครูนอกเหนือจากเวลางาน เลยส่งผลให้ครูเกิดอารมณ์ในเชิงลบได้ และจากงานวิจัยของ ธารินี กิตติกาญจนโสภณ (2559) ได้ศึกษาพบว่าครูเกิดความเครียดในการทำงานจากการที่ครูมีความเครียด เนื่องจากต้องพยายามแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

การบริหารจัดการอารมณ์

อารมณ์นั้นเป็นประโยชน์อย่างน่าอัศจรรย์อารมณ์สามารถมุ่งความสนใจของเราไปที่ลักษณะสำคัญของสิ่งแวดล้อม เพิ่มประสิทธิภาพการรับรู้ความรู้สึก ปรับการตัดสินใจพร้อมตอบสนองพฤติกรรม เชื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเพิ่มความจำเป็นลำดับ แต่อารมณ์นั้นก็สามารถสร้างอันตรายได้เหมือนกันโดยเฉพาะอารมณ์ที่ทำให้เกิดความรุนแรง (Gross, 2015) อารมณ์จึงถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความผาสุกของบุคคลช่วยให้สามารถอยู่รอดและปรับตัวเข้ากับสภาวะที่เปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้อารมณ์ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนชีวิตของบุคคลให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จและสามารถทำนายนการเรียนรู้อะและผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ อย่างไรก็ตามเมื่ออารมณ์เกิดขึ้นในใจย่อมส่งผลต่อสุขภาพจิต ความคิดและความรู้สึกของบุคคลอย่างมาก อารมณ์จึงเป็นตัวแปรที่สามารถบ่งชี้ถึงสุขภาพจิตและแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ การปรับอารมณ์ให้เกิดความสมดุลในการใช้ชีวิตจึงจำเป็นอย่างยิ่ง (มนตรี อินตา และ กาญจนา อินตา, 2562)

การบริหารจัดการอารมณ์ หมายถึง การกำหนดอารมณ์ที่มีอยู่ความสามารถในการควบคุมประสบการณ์และการแสดงออกของอารมณ์ความสามารถของกระบวนการบริหารจัดการอารมณ์ทั้งภายในและภายนอก เพื่อควบคุมและจัดการตนเอง ให้ไม่เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ความสามารถในการแยกแยะประสบการณ์และแสดงอารมณ์ ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานของแต่ละบุคคลและระหว่างบุคคล โดยมากมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มอารมณ์ในแง่บวกและลดอารมณ์ในแง่ลบ เพื่อให้บุคคลสามารถแสดงออกทางอารมณ์และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับในสังคม (ปิ่นประไพ โชติชัชวาลย์กุล, 2564) เป็นวิธีการที่รับมือกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น สิ่งสมจันเกิดเป็นประสบการณ์และสามารถแสดงออกทางอารมณ์เหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม (Gross, 2015) ดังนั้น การบริหารจัดการอารมณ์จึงเกี่ยวข้องกับวิธีการควบคุมอารมณ์ มากกว่าวิธีที่นำอารมณ์ควบคุมสิ่งอื่น (Bryant, 2015) ในการบริหารจัดการอารมณ์ประเภทต่าง ๆ ควรคำนึงถึงคุณลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการ

อารมณ์ด้วย Gross (2015) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการอารมณ์ประกอบไปด้วย 3 ประการ ได้แก่

การกระตุ้นเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนกระบวนการสร้างอารมณ์ เป้าหมายนี้อาจจะเป็นได้ทั้งในตัวเองหรือในคนอื่นหรือกล่าวได้ว่าเป็นการควบคุมอารมณ์จากภายในและการควบคุมอารมณ์ภายนอก ในบางสถานการณ์การควบคุมอารมณ์จากภายในและภายนอกเกิดขึ้นร่วมกัน เช่น เมื่อเราต้องการควบคุมอารมณ์ของบุคคลอื่น (การควบคุมจากภายนอก) เพื่อที่จะสงบสติอารมณ์ของตัวเองลง (การควบคุมจากภายใน)

การมีส่วนร่วมของกระบวนการที่รับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงวิถีอารมณ์ กระบวนการต่าง ๆ มากมายสามารถนำมาใช้ในการควบคุมอารมณ์ได้ เช่น กลยุทธ์ในการบริหารจัดการอารมณ์ ทั้งกลยุทธ์การเลือกสถานการณ์ กลยุทธ์การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ กลยุทธ์การปรับความสนใจ กลยุทธ์การปรับเปลี่ยนความคิด และกลยุทธ์การปรับการตอบสนอง ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะแตกต่างกันมากในระดับที่ชัดเจนและโดยปริยายตามแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ หรือความหน่วง เวลาที่เพิ่มขึ้น ขนาด ระยะเวลา และการชดเชยการตอบสนองในเชิงประสบการณ์ พฤติกรรม หรือทางสรีรวิทยา คุณลักษณะสำคัญทั้งสามประการของการควบคุมอารมณ์นี้เป็นลักษณะทั่วไปของการควบคุมอารมณ์หลายประเภท

การบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองจึงเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอารมณ์ของครูที่จะต้องแสดงอารมณ์ที่เป็นกัลยาณมิตรให้ผู้อื่นได้เห็น โดยเฉพาะชุมชน ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษานั้นต้องการความร่วมมือในการทำงานเพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อนักเรียนซึ่งเป็นผู้เรียนที่จะได้รับความรู้อย่างเต็มที่และเต็มศักยภาพ (ขจร บุตรแสงโคตร และ วัลลภา เฉลิมวงศาเวช, 2565)

กลยุทธ์การบริหารจัดการอารมณ์ของครูประถมศึกษา

จากงานวิจัยของ de Morais et al. (2023) กล่าวว่า อารมณ์เชิงลบที่ถูกกล่าวถึงและสำคัญที่สุดคือ ความโกรธ ความคับข้องใจ การทำอะไรไม่ถูก และความโศกเศร้า โดยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การรับรู้ว่าขาดการสนับสนุน และระบบราชการที่มากเกินไปจะกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เป็นหลัก และนำเสนอกลยุทธ์การบริหารจัดการอารมณ์ของครูตามกลุ่มกลยุทธ์บริหารจัดการอารมณ์ทั้ง 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) การเลือกสถานการณ์ 2) การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ 3) การปรับความสนใจ 4) การปรับเปลี่ยนความคิด และ 5) การปรับการตอบสนอง

ตารางที่ 1 ตารางกลยุทธ์การบริหารจัดการอารมณ์

กลยุทธ์การบริหารจัดการอารมณ์	ยุทธวิธี	ตัวอย่างสถานการณ์
การเลือกสถานการณ์ หมายถึง การกระทำที่เข้าใกล้หรือหลีกเลี่ยงสิ่งเร้าที่กระตุ้นอารมณ์		
การประมาณการ/การปรับตัว: (1) เชิงสัมพันธ์ (2) เชิงเทคนิค หมายถึงการเข้าใกล้สถานการณ์ที่ส่งเสริมการตอบสนองทางอารมณ์ที่น่าพึงพอใจ	(1) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน, เพื่อนร่วมงาน และมีซึ่งกันและกัน (2) วางแผนชั้นเรียน: วิธีกร/ทรัพยากร/ริม/กิจกรรม (เหตุการณ์ การวิจัย การส่งเสริม การปฐมนิเทศ ฯลฯ) /การป้องกัน	(1) เมื่อครูเห็นเพื่อนร่วมงานไม่สบายใจ ครูจึงเข้าไปลอบใจเมื่อเพื่อนร่วมงานเกิดความสบายใจขึ้นครูก็จะเกิดอารมณ์ในเชิงบวก (2) การเลือกใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับวัยหรือความต้องการของนักเรียน เช่น การใช้เทคนิคเกมกับนักเรียนประถมศึกษา เพื่อให้เกิดอารมณ์เชิงบวกในชั้นเรียน
การหลีกเลี่ยง: (1) เชิงสัมพันธ์ (2) เทคนิค หมายถึง ถอนตัวจากสถานการณ์ที่ส่งเสริมอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์	(1) หลีกเลี่ยงนักเรียน, เพื่อนร่วมงาน, ชั้นเรียน หรือสิ่งต่าง ๆ ที่จะกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เชิงลบ (2) วางแผนชั้นเรียนหรือหลีกเลี่ยงประเด็นหลัก/วิธีการ/กิจกรรม (เหตุการณ์ การวิจัย การส่งเสริม การปฐมนิเทศ เป็นต้น)	(1) เมื่อมีเพื่อนร่วมงานใช้คำพูดที่ครูได้ฟังแล้วเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ ให้ครูหลีกเลี่ยงในการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานคนนั้นไปสักระยะ (2) หลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เช่น การบรรยายอย่างเดียวตลอดชั่วโมงกับนักเรียนประถมศึกษา เพราะจะทำให้ชั้นเรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้
การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ หมายถึง การกระทำที่เปลี่ยนแปลงลักษณะของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลกระทบทางอารมณ์		
การแก้ไขโดยตรง: (1) การเผชิญหน้าเพื่อปัญหา (2) การเผชิญปัญหาทางเชิงสัมพันธ์ (3) การเผชิญปัญหาทางเทคนิค หมายถึงดำเนินการปฏิบัติจริงเพื่อปรับเปลี่ยนสถานการณ์และอารมณ์ที่กำลังดำเนินอยู่	(1) นำนักเรียนออกจากห้องเรียน, หยุดพักการสอน หรือหยุดพักเพื่อผ่อนคลาย เมื่อสามารถคาดการณ์ได้ว่า เป็นช่วงเวลาที่จะทำให้เกิดอารมณ์เชิงลบ (2) เปิดโอกาสสำหรับการสนทนา/การสะท้อนคิดเพื่อปรับพฤติกรรมผู้เรียน, ระเบียบวินัย, ปรับปรุงรายส่วนบุคคล ฯลฯ (3) ปรับชั้นเรียน (วิธีการ/แหล่งข้อมูล/สื่อการสอน/หัวข้อ) เพื่อทำให้ชั้นเรียนน่าสนใจหรือเป็นที่พึงพอใจ	(1) เมื่อครูเริ่มมีอารมณ์เชิงลบครูต้องหยุดพักการจัดการเรียนรู้ทั้งชั้นเรียนชั่วคราว เช่น การหยุดพักให้นักเรียนไปเข้าห้องน้ำ หรือ ดื่มน้ำ (2) ครูให้นักเรียนได้พูดคุย แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (3) ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเมื่อเห็นว่าวิธีสอนเดิมไม่ได้ผลที่น่าพึงพอใจมากพอ

กลยุทธ์การบริหารจัดการ อารมณ์	ยุทธวิธี	ตัวอย่างสถานการณ์
การปรับเปลี่ยนทางอ้อม หมายถึง ต้องมีการแทรกแซง จากบุคคลที่สามเพื่อปรับ เปลี่ยนสถานการณ์และ อารมณ์ที่กำลังดำเนินอยู่	- ขอความช่วยเหลือจากคณะครู หัวหน้า งาน ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและนักเรียน คนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่เกิดขึ้น	- เมื่อครูเกิดอารมณ์โกรธ และยังไม่ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ครูต้องขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูใน การมาดูแลชั้นเรียนชั่วคราวเพื่อครูจะได้ไป สงบสติอารมณ์
การพูดเกินจริง/แสวงทำ อารมณ์ หมายถึง การกล่าว ทำให้อารมณ์รุนแรงขึ้นโดย เจตนาเพื่อเปลี่ยนแปลง สถานการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่	- แสดงอารมณ์เพื่อกระตุ้นไปยังพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ของนักเรียน	เมื่อนักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ครูต้อง กระตุ้นโดยการแสดงอารมณ์ที่จะทำให้นัก เรียนเกิดความตื่นเต้นและพูดกระตุ้นให้นัก เรียนเกิดความสนใจ มากขึ้น
การปรับความสนใจ หมายถึง ความพยายามที่จะให้ความสนใจกับเหตุการณ์ภายในหรือภายนอก เพื่อปรับเปลี่ยนอารมณ์		
ปรับความสนใจจากสิ่งที่ทำ ให้ไขว่เขว: (1) กังวลมากเกินไป (2) ทำให้ครุ่นคิด หมายถึง การหลีกเลี่ยงที่จะให้ความ สนใจอุปสรรคในอนาคต ความรู้สึกเชิงลบและผลที่ ตามมาจกสถานการณ์ที่ กำลังดำเนินอยู่โดยการเบี่ยง เบนความสนใจ	- ทำเป็นไม่สนใจความผิดหรือการละเมิด ของนักเรียน	- เมื่อครูได้ยินนักเรียนพูดสิ่งที่ไม่เหมาะสม บางคำ เช่น คำหยาบคาย ให้ทำเป็นไม่ สนใจ เหมือนว่าไม่ได้ยิน
การปรับความจดจ่อ: (1) การระบุข้อบกพร่อง , (2) ใส่ใจไปกับช่วงนั้น หมายถึง ถึง มุ่งความสนใจไปยังสิ่งที่ น่าจะดีกว่า/องค์ประกอบเชิง ลบของสถานการณ์ และตั้ง ใจกำกับจดจ่อ/ตระหนักให้ ความสนใจกับประสบการณ์ ที่น่าพึงพอใจ	- มุ่งเน้นไปที่นักเรียนที่ไม่มีแรงจูงใจ และนักเรียนที่กังวลใจ, ปัญหาการเรียนรู้, การขาดแคลนทรัพยากร และประพฤติดัน ไม่เหมาะสม หรือมุ่งเน้นไปที่นักเรียนที่มี แรงบันดาลใจ, นักเรียนที่ทุ่มเท, ความ ก้าวหน้าและการตอบรับเชิงบวก	- ครูมุ่งเน้นไปที่นักเรียนที่มีปัญหา ด้านการเรียน เพื่อแก้ไขปัญหา - ครูมุ่งความสนใจกับนักเรียนที่ทำได้ดี เพื่อให้ครูมีความสุขและเกิดอารมณ์เชิง บวก

กลยุทธ์การบริหารจัดการ อารมณ์	ยุทธวิธี	ตัวอย่างสถานการณ์
การปรับเปลี่ยนความคิด หมายถึง การตีความสถานการณ์ภายในหรือภายนอกใหม่จนเกิด การเปลี่ยนแปลงผลกระทบทางอารมณ์		
การประเมินความรู้ความเข้าใจ เชิงบวก หมายถึงการ เปลี่ยนแปลงสถานการณ์ ภายนอกโดยให้ความหมาย เชิงบวกแก่เหตุการณ์เปลี่ยน ผลกระทบทางอารมณ์	- รับรู้ความก้าวหน้าและศักยภาพการ พัฒนาของนักเรียนการคิดว่าสถานการณ์ที่ ยากลำบากส่งเสริมการพัฒนาและขยาย ความรู้ และความสำคัญของวิชาชีพ เป็น ต้น	- ให้ครูมองว่าความขัดแย้งในห้องเรียนที่ เกิดจากการโต้เถียง หรือการอภิปราย เป็น การสนทนาที่ดีในเชิงบวก
การระบุที่มาของสาเหตุภายใน นอก หมายถึง การเปลี่ยน แปลงความคิด เกี่ยวกับ สถานการณ์ เพื่อลดผล กระทบทางอารมณ์	- ให้เหตุผลเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก เช่น ความอ่อนแอของการศึกษา สภาพ แวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมและ ครอบครัว ฯลฯ และคุณลักษณะ ของนักเรียน เช่น อายุ บุคลิกภาพ ฯลฯ	- เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ครู เข้าใจว่าส่วนหนึ่งมาจากปัญหาความ รุนแรงในครอบครัว และสภาพแวดล้อมที่ นักเรียนอาศัยอยู่
การเอาใจเขามาใส่ใจเรา หมายถึง มีความคิดที่เชื่อมโยง โยงสถานการณ์และลดผล กระทบทางอารมณ์	- ลองคิดถึงความรู้สึกของตัวเองหากเป็น นักเรียน/เพื่อนร่วมงาน/หัวหน้างาน ตีความพฤติกรรมของผู้อื่นความยาก ลำบาก สะท้อนถึงประสบการณ์ ของนักเรียน และความเห็นอกเห็นใจ	- ครูลองคิดว่าถ้าตนเองเป็นนักเรียนที่มี ปัญหา นักเรียนคนนั้นจะแสดงพฤติกรรม อะไรออกมาบ้าง
การไม่แสดงตัวตน หมายถึง แยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัว กับการวิพากษ์วิจารณ์และ อารมณ์อย่างมืออาชีพ	- เข้าใจว่าการปฏิเสธและความยาก ลำบากของนักเรียนนั้นเกิดจากโรงเรียน และระเบียบวินัย ไม่ได้เกิดจากตัวครู	- ครูพูดคุยกับตัวเองเพื่อให้ตนเองเข้าใจว่า ในบางกรณีพฤติกรรมของนักเรียนที่ ต่อต้าน อาจจะมีมาจากกฎระเบียบของ โรงเรียนที่ไม่สมเหตุสมผล
การปรับความคาดหวัง หมายถึง ปรับเปลี่ยนหรือ แก้ไขเป้าหมาย ความรับผิดชอบ ชอบ และการมอบหมายงาน	- จำกัดขอบเขตการดำเนินการกำหนดแนว ทางใหม่ในการประเมินนักเรียนและผล งานทางวิชาชีพ	- ครูปรับเปลี่ยนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ อาจจะสูงเกินไปให้เหมาะสมกับความ สามารถของนักเรียน
การตำหนิตนเอง หมายถึง การประเมินสถานการณ์ อีกครั้งเพื่อรับผิดชอบ	- ทบทวนเหตุการณ์และประสิทธิภาพ ในเชิงลบโดยการรับผิดชอบ	- ครูต้องยอมรับว่าในบางสถานการณ์เป็น ความผิดของตนเอง เช่น เข้าสอนช้า จึงทำ ให้สอนไม่ทันภายในเวลาที่กำหนด
การให้เหตุผล หมายถึง วิเคราะห์สถานการณ์อย่าง มีสติด้วยข้อเท็จจริงและ	- พยายามจัดการเหตุการณ์เชิงลบ โดย มองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ เรื่องธรรมดา หรือจากมุมมองทางทฤษฎี	- ครูตระหนักว่าเมื่อครูสอนในช่วงเวลาที่ใกล้ เวลาพักกลางวัน นักเรียนบางคนอาจจะไม่ ค่อยมีสมาธิในการเรียน เพราะเริ่มรู้สึกหิว

กลยุทธ์การบริหารจัดการ อารมณ์	ยุทธวิธี	ตัวอย่างสถานการณ์
ตรวกระ เพื่อลดปัญหาผล กระทบ		
การปรับการตอบสนอง หมายถึง การพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมการแสดงออกหลังจากการกระตุ้นทางอารมณ์		
การระงับ หมายถึงยับยั้ง	- เงียบ ถอนตัวสักครู่ ปิดบัง แสดงความ	- เมื่อครูเกิดอารมณ์เชิงลบ และแสดง
การแสดงอารมณ์อย่างต่อ เนื่อง	เป็นกลาง	พฤติกรรมเชิงลบออกไปแล้ว เมื่อรู้ตัวครู ต้องรีบระงับการแสดงออกนั้น โดยการ เงียบ และออกไปจากสถานการณ์นั้นสัก ระยะเพื่อสงบอารมณ์
การแบ่งปันทางสังคม หมายถึง ถึงการแบ่งปันประสบการณ์ และอารมณ์ที่ต้องการการ สนับสนุน/คำแนะนำ/การ เฉลิมฉลอง	- แลกเปลี่ยนประสบการณ์และอารมณ์กับ เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา เพื่อน ครอบครัว ฯลฯ	- หลังเลิกงาน ครูหาโอกาสไปทานข้าวนอก สถานที่ และพูดคุยสนทนากับเพื่อน ร่วมงานเพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาที่พบเจอทั้ง ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และเป็น การผ่อนคลายอารมณ์
การเรียนรู้ที่จะยอมรับกับ ความรู้ไร้ค่า หมายถึง ประ พฤติตนอย่างอดทน ผ่านการ ยอมรับ พร้อมกับความรู้สึก ของการทำอะไรไม่ได้	- ใช้ทำทางที่ไม่ได้ตอบและเชื่ออำนาจ เมื่อคิดว่าคุณไม่สามารถจัดการกับ ความต้องการทางอารมณ์ได้	- เมื่อครูลองใช้เทคนิคเพลงในการ ประกอบการเรียนการสอนแล้ว แต่นักเรียน ยังไม่ให้ความสนใจ ครูก็ต้องเรียนรู้ที่จะ ยอมรับความรู้สึกผิดหวัง หรือเสียใจที่ อาจจะเกิดขึ้น
วิธีการเชิงพฤติกรรม หมายถึง ถึงการกระทำที่มีอิทธิพลต่อ ร่างกายและประสบการณ์ ด้านอารมณ์	- ควบคุมการหายใจ, นับถึง 10, นั่งสมาธิ, ออกกำลังกาย และพักผ่อน	- เมื่อครูรู้ตัวว่าจะต้องไปสอนนักเรียนห้อง ที่ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ให้ครูทำสมาธิก่อนไป สอน เพื่อเป็นการช่วยให้สามารถควบคุม อารมณ์ของตนเองให้ดีขึ้น
การใช้สารทางจิตเวช หมายถึง การใช้สารเพื่อลดการทำงาน ของร่างกาย/ ประสบการณ์	- การใช้สารควบคุม	- เมื่อครูเกิดความเครียดจนทำให้ไม่ สามารถนอนหลับได้ ควรไปพบแพทย์เพื่อ ขอคำแนะนำในการทานยานอนหลับ

ผลของการบริหารจัดการอารมณ์ของครูประถมศึกษา

1. **ต่อตัวครูเอง** การที่ครูสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้ย่อมเป็นผลดีต่อตัวครูเองเป็นอันดับแรก เพราะอารมณ์ของครูสามารถส่งผลไปยังการแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนเอง หากครูมีอารมณ์ในเชิงบวกการแสดงพฤติกรรมของครูก็จะเป็นไปในทางบวก ถ้าครูมีอารมณ์เชิงลบก็จะแสดงพฤติกรรมไปในทางลบ แต่ถ้าหากครูสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้ก็จะสามารถช่วยให้

ครูลดการแสดงของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้น สามารถใช้ชีวิตในการทำงานในวันนั้น ๆ ได้อย่างราบรื่น บรรลุจุดประสงค์ของการสอนที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ Melnick & Hinshow (2000) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการอารมณ์ของครูมีความสำคัญในห้องเรียน การควบคุมอารมณ์ทำให้ครูสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และจากผลการวิจัยของ Sutton et al. (2009) ระบุว่าการสอนเป็นกิจกรรมทางอารมณ์ และครูเชื่อว่าการบริหารจัดการอารมณ์ของครูขณะสอนทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูมีความมั่นใจสูงว่าพวกเขาสามารถสื่อสารอารมณ์เชิงบวก เช่น ความกระตือรือร้น ความเพลิดเพลิน ให้กับนักเรียนได้ แต่ครูมีความมั่นใจน้อยลงว่าจะสามารถลดอารมณ์เชิงลบ เช่น ความโกรธ ความเครียดได้เมื่ออยู่ในห้องเรียน ดังนั้นการเรียนรู้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการอารมณ์ของครูซึ่งมุ่งเน้นไปที่การจัดการบริการจัดการอารมณ์เชิงลบจะสามารถเป็นส่วนช่วยที่สำคัญอย่างยิ่งให้ครูมีความมั่นใจว่าสามารถลดอารมณ์เชิงลบ และควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้

2. ต่อตัวนักเรียน การที่ครูสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้จะส่งผลดีไปยังตัวนักเรียน เพราะนักเรียนจะต้องเผชิญกับอารมณ์ของครูโดยตรงในทุกวัน หากครูมีการแสดงออกทางอารมณ์ในเชิงบวกหรือสามารถยับยั้งอารมณ์ในเชิงลบได้ก็จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปในทิศทางบวกด้วย Hosotani & Matsumura (2011) กล่าวว่าทักษะการแสดงออกทางอารมณ์ของครูมีอิทธิพลต่อเด็ก และความสัมพันธ์กับเด็ก ๆ ในโรงเรียน ครูจำเป็นต้องมีการสอนโดยอาศัยความสามารถทางอารมณ์ที่ดีเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ทั้งนี้ Wu and Chen (2018) ยังกล่าวอีกว่าความสามารถในการควบคุมอารมณ์เพื่อป้องกันสถานการณ์ที่อาจส่งผลลบหรือเป็นอันตรายต่ออารมณ์ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครู ครูจำเป็นต้องควบคุมอารมณ์ของตนเองอย่างมีสติเพื่อสร้างสมดุลทางอารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาอารมณ์ของครูเป็นตัวกำหนดการกระทำในการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนและคนอื่น ๆ และจากงานวิจัยของ Sutton (2004) กล่าวถึงความสำคัญของการควบคุมอารมณ์ในการรักษาความสัมพันธ์ของนักเรียนกับครู ครูเชื่อว่าความสัมพันธ์ของพวกเขากับนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้อามีประสิทธิผลและหากขาดการควบคุมอารมณ์หรือการสูญเสียอารมณ์เชิงบวกจะสามารถทำร้ายความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนได้อาจเป็นไปได้ว่าครูที่เรียนรู้อะไรจะควบคุมอารมณ์เชิงลบ ในห้องเรียนจะมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับนักเรียนและอาจช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้อารมณ์เชิงลบของครูที่แสดงพฤติกรรมออกไปยังส่งผลกับอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียนอีกด้วย จากผลการวิจัยของ Sutton et al. (2009) กล่าวถึงสิ่งที่นักเรียนประถมศึกษาารู้สึกเมื่อถูกครูตะคอกใส่ หรือตะโกนใส่ว่าพวกเขารู้สึกเศร้า ละอายใจ รู้สึกผิด เจ็บปวด และเขินอายเล็กน้อยการแสดงออกของอารมณ์เชิงบวกของครูโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเอาใจใส่ส่งผลต่อนักเรียนทุกระดับชั้น นักเรียนให้ความสบายใจกับการที่มีครูที่ใส่ใจพวกเขา (Sutton & Wheatley, 2003)

3. ต่อการจัดการเรียนการสอน อารมณมีส่วนเกี่ยวข้องในทุกแง่มุมของกระบวนการสอนและการเรียนรู้ อารมณทำหน้าที่เป็นเครื่องมืออันทรงพลังในการส่งเสริมหรือยับยั้งการเรียนรู้ การวิจัยด้านอารมณระบุว่า อารมณไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับกระบวนการรับรู้เท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างแรงบันดาลใจอีกด้วย (Fried, 2011) การบริหารจัดการอารมณจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทำให้ครูสามารถจัดการความรู้สึกของตนเองและสร้างสภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรมากขึ้น โดยหากมีสิ่งรบกวนน้อยลงจะช่วยให้ครูมีอำนาจในห้องเรียนในที่สูงขึ้น (Jennings & Greenberg, 2009) ครูเลือกที่จะการบริหารจัดการอารมณของตนเองโดยคิดว่าอารมณจะช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ในการสอนที่เฉพาะเจาะจงได้สำหรับครูที่เชื่อว่าการบริหารจัดการอารมณจะช่วยให้พวกเขาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การควบคุมอารมณถือเป็นเป้าหมายย่อยหรือเครื่องมือที่ช่วยให้พวกเขาบรรลุเป้าหมายที่ใหญ่กว่า และการควบคุมอารมณเชิงลบทำให้พวกเขา มีประสิทธิภาพมากขึ้นในหลายหลายด้าน การบริหารจัดการอารมณช่วยให้พวกเขามุ่งความสนใจไปที่เป้าหมายการเรียนรู้เชิงวิชาการ เพราะไม่ต้องการให้อารมณมารบกวนการสอนหรือต้องจัดการกับความโกรธเพื่อไม่ให้ต้องหยุดการเรียนการสอน (Sutton, 2004) นอกจากนี้ ครูยังเชื่อว่าการเรียนรู้จะมีประสิทธิผลโดยการใช้อารมณชั้นและการแสดงออกของอารมณเชิงบวกแทนที่จะเป็นอารมณเชิงลบ (Turner et al., 2003 as cited in Sutton et al., 2009) ดังนั้นการบริหารจัดการอารมณจึงมีความสำคัญและส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูในการบรรลุเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน และสามารถควบคุมชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากครูต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นนอกจากนักเรียนอย่างหลากหลาย ทั้งเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นที่เข้ามาติดต่อประสานงานกับโรงเรียน การปฏิบัติงานของครูที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลที่หลากหลายฝ่าย ไม่อาจหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ บางครั้งครูอาจรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเพื่อนร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน การมีความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้บริหารก็สามารถเพิ่มความเครียดให้กับครูได้ (ก่อกนิษฐ คำมะลา และ วลัยนิภา ฉลากบาง, 2562; เอกปวีร์ สีฟ้า, 2565) ครูอาจเกิดความโกรธและความคับข้องใจซึ่งมาจากการที่ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสถาบันเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองที่เหมาะสม หรือการที่ครูถูกมองว่าไม่ใส่ใจและขาดความรับผิดชอบ (Sutton & Wheatley, 2003) เมื่อครูเกิดอารมณเชิงลบ อารมณของครูจึงส่งผลไปยังการทำงานกับบุคคลเหล่านั้นด้วย หากครูสามารถบริหารจัดการอารมณของตนเองได้ก็จะส่งผลให้การทำงานกับคนอื่นเป็นไปได้อย่างราบรื่น มีแนวโน้มที่จะทำงานนั้น ๆ ออกมาได้ด้วยดี และประสบความสำเร็จมากขึ้น สอดคล้องกับ Fried (2011) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการอารมณของครรมีอิทธิพล และได้รับอิทธิพลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้อำนวยการ เพื่อนร่วมงาน และผู้ปกครอง เป็นต้น ครูจึงต้องบริหารจัดการอารมณของตนเองเพื่อให้การมี

ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลดังกล่าวเป็นไปได้อย่างราบรื่น โดยการใช้กลยุทธ์การควบคุมอารมณ์สามารถรักษาความเป็นอยู่ที่ดีของแต่ละบุคคล และปรับปรุงการทำงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้

บทสรุป

อารมณ์ของครูเกิดได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบโดยปัจจัยที่ส่งผลให้ครูเกิดอารมณ์นั้นมีหลายประการ ทั้งจากตัวครูเอง ในด้านปัญหาส่วนตัว และปัญหาด้านสุขภาพ จากตัวนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับครูเป็นอย่างมาก จากเพื่อนร่วมงานที่ต้องทำงานร่วมกันในทุกวัน จากผู้บริหารซึ่งเป็นหัวหน้างานหรือผู้บังคับบัญชาที่คอยสั่งงานครู และอีกทั้งจากผู้ปกครองที่เข้ามามีบทบาทในการทำงานของครู ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ครูเกิดได้ทั้งอารมณ์เชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งหากเกิดอารมณ์เชิงลบครูควรบริหารจัดการอารมณ์ของตนเอง เพื่อไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และยังคงเป็นตัวอย่่างที่ดีให้กับนักเรียนและสังคม โดยเฉพาะครูประถมศึกษา ซึ่งสอนนักเรียนที่เป็นวัยเริ่มต้นในการจดจำและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ดังนั้นครูจึงควรมีกกลยุทธ์ในการบริหารจัดการอารมณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางได้ทั้งการป้องกันไม่ให้เกิดอารมณ์เชิงลบ ควบคุมและยับยั้งเมื่อเกิดอารมณ์เชิงลบ หากครูสามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองได้ก็จะเกิดผลดี ทั้งต่อตัวครูที่จะทำให้ครูสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ผลดีต่อนักเรียนที่จะยังคงมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผลดีต่อการจัดการเรียนรู้เพราะหากครูสามารถควบคุมอารมณ์เชิงลบได้ ครูก็จะมีสมาธิในการสอนและทำให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และผลส่งผลดีต่อความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร หรือผู้ปกครอง และนอกจากการให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการอารมณ์เชิงลบของครูแล้วก็ควรให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมอารมณ์เชิงบวกของครูด้วย เพราะอารมณ์เชิงบวกสามารถช่วยให้ครูขยายการรับรู้ การคิด ส่งผลให้มีพฤติกรรมในการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางและสร้างสรรค์ ดังนั้นหากครูสามารถจัดการอารมณ์เชิงลบไปพร้อมกับสร้างเสริมอารมณ์เชิงบวกของตนเองได้ ก็จะทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้ดีมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ สุภาภาณู. (2564). การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสภาวะทางอารมณ์ร่วมกัน...ครูและนักเรียน มีความสุขห้องเรียนก็มีความสุข. EDUCA. <https://www.educathai.com/knowledge/articles /440>
- ก่อกนิษฐีย์ คำมะลา และ วลัยนิภา ฉลากบาง. (2562). ความสุขในการทำงานของครูประถมศึกษา. *Journal of Buddhist Education and Research*. 5(2), 65-81.
- เครือมาศ ชาวไร่เงิน, เบญจวรรณ บุญยะประพันธ์ และ ชนิดดา เพ็ชรประยูร. (2564). การรับรู้ภาวะสุขภาพ และความเครียดที่พยากรณ์การจัดการความเครียดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดร*, 10(1), 179-194.
- ธารินี กิตติกาญจนโสภณ. (2559). ภาวะผู้นำของผู้บริหารต่อความท้าทายในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2. *MBU Education Journal : Faculty of Education Mahamakut Buddhist University*, 4(2), 189-198
- ปิ่นประไพ โชติชัยวาลย์กุล. (2564). การศึกษาสภาพการจัดการอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนนานาชาติ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/79624>
- พรหมพิริยะ พนาสนธิ์ และ กรปภา เจริญชันษา. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจของครูในการปฏิบัติงานและปัจจัยค้ำจุนในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับบทบาทหน้าที่ของครูในการทำงานของครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. *วารสารสังคมศาสตร์*, 9(2), 60-69.
- มนตรี อินตา และ กาญจนา อินตา. (2562). อารมณ์ในชั้นเรียน: อารมณ์ของครูมีผลต่อนักเรียนอย่างไร. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 14(12), 461-481.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2564). ทิศทางการผลิตครูประถมศึกษาของประเทศไทยที่ตอบสนองความต้องการ ของผู้ใช้ครูกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 32(3), 71-85.
- ยิ่งลักษณ์ วัชรพล. (2563, 27 กันยายน). สรุปรายชื่อ "ครูจุ่ม" ทำร้ายเด็กอนุบาล 1 โรงเรียนไผ่ล่ออก เจ้าตัวอ้างเครียดสะสม. *ไทยรัฐ ออนไลน์*. <https://www.thairath.co.th/news/society/1938745>
- รัตนวดี โชติกพนิช. (2554). *จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู* [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โรจนรินทร์ โกมลหิรัญ. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความเครียดในการทำงานของครู สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/>

123456789/16140

เอกปวีร์ สีฟ้า. (2565). *ความเครียดของคนเป็นครู ส่งผลต่อเด็ก มาพร้อมวิธีลดความเครียด*. EDUCA.

<https://www.educathai.com/knowledge/articles/594>

Bryant, M. L., (2015). *Handbook on Emotion Regulation: Processes, Cognitive Effects and Social Consequences*. <https://research-ebsco-com.chula.idm.oclc.org/linkprocessor/>

[plink?id=d1b0828d-149f-3285-81cf-3111c9b0e591](https://research-ebsco-com.chula.idm.oclc.org/linkprocessor/plink?id=d1b0828d-149f-3285-81cf-3111c9b0e591)

Chen, J., (2020). Teacher emotions in their professional lives: implications for teacher development. *ASIA-PACIFIC JOURNAL OF TEACHER EDUCATION*, 48(5), 491-507.

de Morais et al. (2023). *EMOTIONAL REGULATION IN THE WORKPLACE: A QUALITATIVE STUDY WITH TEACHERS*. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/371958930_EMOTIONAL_REGULATION_IN_THE_WORKPLACE_A_QUALITATIVE_STUDYWITH_TEACHERS

https://www.researchgate.net/publication/371958930_EMOTIONAL_REGULATION_IN_THE_WORKPLACE_A_QUALITATIVE_STUDYWITH_TEACHERS

[DYWITH_TEACHERS](https://www.researchgate.net/publication/371958930_EMOTIONAL_REGULATION_IN_THE_WORKPLACE_A_QUALITATIVE_STUDYWITH_TEACHERS)

de Ruiter, J. A., Poorthuis, A. M.G., Adlrup, K. and Koomen, H. M.Y. (2020). Teachers'

emotional experiences in response to daily events with individual students varying in perceived past disruptive behavior. *Journal of School Psychology*, 82, 85-102.

Frenzel, A. C. (2014, January). *Teacher emotions*. In E. A. Linnenbrink-Garcia & R. Pekrun (Eds.). ResearchGate. [https://www.researchgate.net/publication/272504523_](https://www.researchgate.net/publication/272504523_Frenzel_A_C_2014_Teacher_emotions_In_E_A_Linnenbrink-Garcia_R_Pekrun_Eds_International_Handbook_of_Emotions_in_Education_pp_494-519_New_York_Routledge)

[Frenzel_A_C_2014_Teacher_emotions_In_E_A_Linnenbrink-Garcia_R_Pekrun_Eds_](https://www.researchgate.net/publication/272504523_Frenzel_A_C_2014_Teacher_emotions_In_E_A_Linnenbrink-Garcia_R_Pekrun_Eds_International_Handbook_of_Emotions_in_Education_pp_494-519_New_York_Routledge)

[International_Handbook_of_Emotions_in_Education_pp_494-519_New_York_Routledge](https://www.researchgate.net/publication/272504523_Frenzel_A_C_2014_Teacher_emotions_In_E_A_Linnenbrink-Garcia_R_Pekrun_Eds_International_Handbook_of_Emotions_in_Education_pp_494-519_New_York_Routledge)

Gross, J. J., (2015). *Handbook of Emotion Regulation*. (2). https://books.google.co.th/books?id=Ccx2BgAAQBAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

[id=Ccx2BgAAQBAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.co.th/books?id=Ccx2BgAAQBAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)

Fried, L. (2011). Teaching Teachers about Emotion Regulation in the Classroom. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(3), 1-11.

Australian Journal of Teacher Education, 36(3), 1-11.

Hargreaves A. (2001). The emotional geographies of teachers' relations with colleagues. *International Journal of Educational Research*, 35, 503-527.

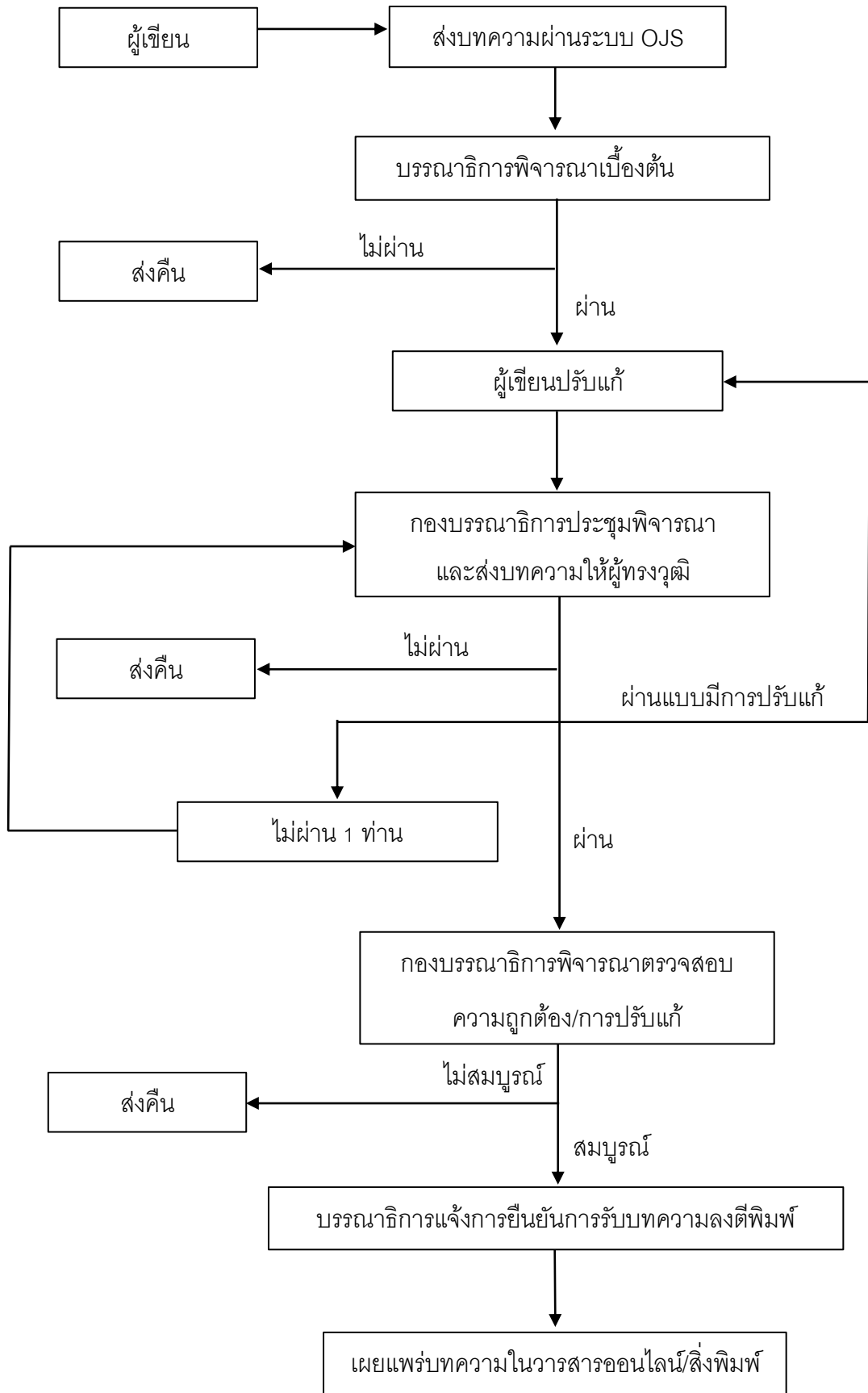
International Journal of Educational Research, 35, 503-527.

Hosotani, R. and Matsumura, K. (2011). Emotional experience, expression, and regulation of high-quality Japanese elementary school teachers. *Teaching and Teacher Education*, (1), 1039-1048.

Jennings & Greenberg. (2009). The Prosocial Classroom: Teacher social and emotional

- competence in relation to child and classroom outcomes. *Review of Educational Research Spring*, 79(1), 491–525.
- Jiang, J., Vauras, M., Volet, S., & Wang, Y. (2016). Teachers' emotions and emotion regulation strategies: Self-and students' perceptions. *Teaching and Teacher Education*, 54(1), 22-31.
- Melnick, S. M. and Hinshaw, S. P. (2000). Emotion Regulation and Parenting in AD/HD and Comparison Boys: Linkages with Social Behaviors and Peer Preference. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 28(1), 73-86.
- Ruiz, D. (2016). Effect of Teachers' Emotions on Their Students: Some Evidence. *Journal of Education & Social Policy*, 3(4), 73-79.
- Sutton, R. E. (2004). Emotional regulation goals and strategies of teachers. *Social Psychology of Education*, 7(1), 379-398.
- Sutton, R. E. and Wheatley, K. F. (2003). Teachers' Emotions and Teaching: A Review of the Literature and Directions for Future Research. *Educational Psychology Review*, 15(4), 327-358
- Sutton, R. E., Camino, R. M., Knight, C. C. (2009). Teachers' Emotion Regulation and Classroom Management. *Theory Into Practice*, 48(1), 130-137.
- Taxer, J. L. and Gross, J. J. (2018). Emotion regulation in teachers: The “why” and “how”. *Teaching and Teacher Education*, 14(1), 180-189.
- Wu, Z. and Chen, J. (2018). Teachers, emotional experience: insights from Hong Kong primary schools. *Asia Pacific Education Review*, 19(1), 531-541.

กระบวนการพิจารณาบทความ

คู่มือสำหรับผู้เขียนบทความวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ

วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ จัดทำโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทั้งในลักษณะที่เป็นบทความวิชาการ และบทความวิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นสาระความรู้ใหม่จากการทบทวนวรรณกรรม ระเบียบวิธีวิจัยผลการวิจัย การสรุปอภิปราย และหรือการนำไปใช้เพื่อความน่าเชื่อถือและประโยชน์เชิงวิชาการ ในศาสตร์ของศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน (Double blinded) เป็นผู้ประเมินบทความก่อนดำเนินการเผยแพร่ลงในวารสาร ซึ่งมีการออกเผยแพร่เป็นประจำทุกปี ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม) โดยปัจจุบันวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการรับรองจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) ให้อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 2

ทั้งนี้ กองบรรณาธิการขอเรียนแจ้งจรรยาบรรณในการตีพิมพ์ผลงาน ในวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับผู้เขียน ดังนี้

- ต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นงานใหม่ที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อนหรือกำลังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาตีพิมพ์ที่ใด
- ต้องรับรองว่าการนำเสนอรายงาน ข้อมูล หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยนั้น รายงานตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือนหรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
- หากมีการค้นคว้าหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ ต้องจัดทำรายการอ้างอิงทั้งในเนื้อหาและท้ายบทความตามความเป็นจริงอย่างถูกต้อง
- ผู้เขียนต้องดำเนินการตรวจสอบบทความของตนเองเพื่อป้องกันการคัดลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่น ก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ
- ต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์กำหนดไว้ใน "คู่มือสำหรับผู้เขียนบทความ"
- กรณีที่มีผู้เขียนหลายคน ต้องระบุชื่อและสังกัดของผู้เขียนร่วมให้ครบทุกคน ทั้งนี้ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
- หากเป็นงานที่มีแหล่งทุนสนับสนุน ผู้เขียนต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยด้วย ผู้เขียนต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (หากมี)
- ผู้เขียนต้องมีความซื่อสัตย์และมีจรรยาบรรณในการดำเนินงานวิจัย รวมทั้งการเขียนรายงานผลการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้นในการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

1. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ หรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการที่ใดมาก่อน ทั้งนี้บทความที่ได้นำเสนอในการประชุมวิชาการในระดับชาติ หรือนานาชาติ สามารถนำมาตีพิมพ์ในวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ได้หากมีการปรับปรุงเพิ่มเติมบทความให้มีความสมบูรณ์
2. ผู้เขียนต้องดำเนินการตรวจสอบบทความของตนเพื่อป้องกันการคัดลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่น ก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านเว็บไซต์ <http://www.akarawisut.com/> โดยแนบผลการตรวจสอบที่ได้มาพร้อมกับบทความที่ต้องการตีพิมพ์
3. บทความเขียนด้วยภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษที่เขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และหลักการใช้ภาษา รวมถึงมีการตรวจพิสูจน์อักษรมาแล้วเป็นอย่างดี ด้วยกระดาษขนาด A4 อักษร Cordia New ขนาด 16 pt. ความยาวของต้นฉบับรวมทั้งตาราง แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง ไม่ควรเกิน 15 หน้า ส่งบทความในลักษณะของไฟล์ PDF ทางที่อยู่ที่กำหนด พร้อมแนบภาพถ่ายการตรวจสอบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ดังแบบฟอร์มที่ปรากฏในหน้าสุดท้ายของคู่มือนี้
4. ผู้เขียนบทความจะต้องดำเนินการปรับแก้ไขบทความตามผลการประเมินของกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเคร่งครัด พร้อมส่งต้นฉบับสุดท้ายในลักษณะของไฟล์เวิร์ด (DOC)
5. กองบรรณาธิการจะออกใบรับรองการตีพิมพ์เมื่อบทความผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเท่านั้น
6. ค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์จำนวน 3,500 บาท /บทความ กองบรรณาธิการจะไม่คืนเงินในกรณีที่บทความไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ว่ากรณีใดๆ
7. หากผู้เขียนบทความไม่ปฏิบัติตามระเบียบการตีพิมพ์ กองบรรณาธิการสามารถแจ้งยกเลิกการตีพิมพ์บทความ และจะไม่ได้รับเงินค่าธรรมเนียมคืน
8. กองบรรณาธิการขอใช้สิทธิในการนำบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ เผยแพร่ลงเว็บไซต์

รูปแบบการเขียน

ก) บทความวิชาการ มีส่วนประกอบทั่วไปดังนี้

1. ชื่อเรื่อง: กระชับ ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้เขียนบทความ: ระบุชื่อ นามสกุล (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) พร้อมระบุหน่วยงานที่สังกัด

ชื่อที่ปรึกษา (ถ้ามี): ระบุชื่อ นามสกุล (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ(ถ้ามี) และหน่วยงานที่สังกัด

3. บทคัดย่อ: ระบุความสำคัญ วัตถุประสงค์ ประเด็นและแนวคิด และบทสรุป โดยย่อไม่เกิน 300 คำ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
4. คำสำคัญ: 2 – 3 คำ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
5. บทนำ: กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นและแนวคิดที่จะนำเสนอกระชับ ชัดเจน
6. เนื้อหา: นำเสนอประเด็นและแนวคิดหลักโดยมีรายละเอียดสนับสนุนถูกต้องสมบูรณ์ มีความเชื่อมโยงและการจัดเรียงลำดับเนื้อหา แสดงถึงแนวคิด ทศนะ หรือข้อค้นพบของผู้เขียนอย่างชัดเจน
7. บทสรุป: กระชับ ชัดเจน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าหรือประโยชน์ที่ชัดเจน
8. References (บรรณานุกรม): การอ้างอิงส่วนท้ายเล่มโดยการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในบทความ จัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) 6 th edition

ข) บทความวิจัย มีส่วนประกอบทั่วไปดังนี้

1. ชื่อเรื่อง: กระชับ ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้เขียนบทความ: ระบุชื่อ นามสกุล พร้อมระบุหน่วยงานที่สังกัด
ชื่อที่ปรึกษา (ถ้ามี) : ระบุชื่อ นามสกุล พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ(ถ้ามี) และหน่วยงานที่สังกัด
3. บทคัดย่อ: ระบุความสำคัญ วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย ผลการวิจัย และบทสรุปโดยย่อไม่เกิน 300 คำ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
4. คำสำคัญ: 2 – 3 คำ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
5. บทนำ: กล่าวถึงความสำคัญ ที่มา รวมถึงการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. วัตถุประสงค์การวิจัย: สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
7. กรอบความคิดในการวิจัย (ถ้ามี)
8. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
9. วิธีดำเนินการวิจัย
 - ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา (ระบุรายละเอียดของการได้มาและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา)
 - ตัวแปรที่ศึกษา
 - วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ระบุวิธีการตรวจสอบและระบุคุณภาพของข้อมูล)
 - การวิเคราะห์ข้อมูล

10. ผลการวิจัย: เสนอตามวัตถุประสงค์ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลหรือผลการวิจัยได้ทั้งในลักษณะการเขียนบรรยาย และหรือตารางประกอบ (มีคำอธิบายประกอบตาราง)
11. อภิปรายผล: อภิปรายข้อค้นพบที่เกิดจากผลการวิจัย หรือกระบวนการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรม วัตถุประสงค์หรือความสำคัญของการวิจัย
12. ข้อเสนอแนะ: ข้อเสนอแนะในการผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
13. บรรณานุกรม: การอ้างอิงส่วนท้ายเล่มโดยการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในบทความ จัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) 6 th edition

รายละเอียดการเขียนรายการอ้างอิง

ก) การเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In- text citation)

1. (ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) ไว้ทำข้อความที่อ้างอิง
2. ผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว
 - ก. ผู้แต่งชาวไทย ให้ใส่ชื่อตามด้วยชื่อสกุล โดยไม่มีเครื่องหมายใดๆ คั่น
 - ข. ผู้แต่งที่มีศทางทหาร ตำรวจ ตำแหน่งทางวิชาการ หรือวิชาชีพ ให้ใส่เฉพาะชื่อสกุล
 - ค. ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ใส่ชื่อสกุลเท่านั้น

กรณีผู้แต่ง 1 คน ตัวอย่าง เช่น

- สุณีย์ มัลลิกะมาลย์ (2549, น. 200-205) อธิบายหลักการ....
- หลักการเขียน (สุณีย์ มัลลิกะมาลย์, 2549, น. 200-205)
- เมอร์ฟี (Murphy, 2019, p. 85) กล่าวว่า....
- หลักการวิเคราะห์ (2019, p. 85)

กรณีผู้แต่ง 2 คน ตัวอย่าง เช่น

- นัทธิรัตน์ พีระพันธุ์ และ ณรงค์ สมพงษ์. (2554, น. 27-35)
- หลักการทำงาน (นัทธิรัตน์ พีระพันธุ์ และ ณรงค์ สมพงษ์, 2554, น. 27-35)
- Harlow and Simpson (2004, p. 25) หรือ (Harlow & Simpson, 2004, p. 25)

กรณีผู้แต่งตั้งแต่ 3-5 คน ให้ลงชื่อทุกคน (สำหรับชาวต่างประเทศลงเฉพาะชื่อสกุล สำหรับชาวไทยลงทั้งชื่อและชื่อสกุล) เช่น

- Kisangau, Lyaruu, Hosea, and Joseph (2007)
- กาญจนา แก้วเทพ, กิตติ กัมภัย, และ ปาริชาติ สถาปิตานนท์ (2543)

กรณีผู้แต่ง 6 คนหรือมากกว่า 6 คนขึ้นไป ลงเฉพาะผู้แต่งคนแรก ตามด้วยคำว่า et al.

- Misha et al (2013, p. 156-177)
- งามนวล จำนงค์รัก และคณะ (2561, น. 19)

ข) การอ้างอิงในบรรณานุกรม

1. หนังสือ

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง.(ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2561). นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในยุค
การเรียนรู้ 4.0. เชียงใหม่: สามตอง ดีไซน์.

ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2555). จรรยาบรรณวิชาชีพและแนวทางปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

2. วารสาร

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏหน้าแรก-หน้า
สุดท้าย.

นันทิรัตน์ พีระพันธุ์, และอิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2561). การวิจัยประเมินความต้องการ
จำเป็นด้านสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 ของครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิจัยทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มศว, 13(1): 97-116.

นันทิรัตน์ พีระพันธุ์, อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, และแจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัมย์. (2561). การ
กำหนดกรอบสมรรถนะและนำเสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะ
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการ
Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขา มนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(2): 745-762.

3. เอกสารจากอินเทอร์เน็ต

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. สืบค้นเมื่อ เดือน วัน, ปี, จาก URLของข้อมูล

หน่วยงาน. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. สืบค้นเมื่อ เดือน วัน, ปี, จาก URLของข้อมูล

สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน. (2551). วิจัย. สืบค้นเมื่อ กันยายน 16, 2558, จาก

<http://www.royin.go.th/?knowledges=วิจัย-๑๘-ธันวาคม-๒๕๕๑>.

Association for Educational Communications and Technology (AECT). (2012).

AECT Standard, 2012 version. Retrieved February 3, 2019, from

<https://www.aect.org/docs/AECTstandards2012.pdf>

4. วิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (Master's thesis or Doctoral dissertation,
ชื่อมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา).

สิริรัตน์ วัฒนสมศรี. (2560). การพัฒนารูปแบบหนังสือเรียนดิจิทัลตามแนวคิดผู้เรียนเป็น
สำคัญเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา
(ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา). มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่: <https://lib.swu.ac.th/th/images/guides/bibliography.pdf>

การติดต่อวารสาร

นายธนภูมิ สุนาถวนิชย์กุล โทร.02-649-5000 ต่อ 11123

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 ถนนสุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

E-mail: journal.edswu@gmail.com

แบบฟอร์มการตรวจสอบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ หน้ากล่อง เพื่อยืนยันการตรวจสอบบทความตามรายการที่กำหนด

รายการตรวจสอบ

- 1. ไฟล์ต้นฉบับอยู่ในรูปแบบ PDF ไม่เกิน 15 หน้า
- 2. บทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 300 อักขร
- 3. มีการตรวจสอบการอ้างอิงในเนื้อหา และบรรณานุกรม ตามรูปแบบที่กำหนด
- 4. ผ่านการตรวจพิสูจน์อักษรและการใช้ภาษาตามหลักวิชาการ
- 5. ผ่านการพิจารณาต้นฉบับจากอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท/อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (ถ้ามี)
- 6. ผ่านการตรวจสอบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ด้วยโปรแกรมอักษราวิสุทธิ

ลงชื่อ

ผู้เขียนบทความหลัก

(ผู้เขียนสำเนาหรือถ่ายภาพแบบฟอร์มที่มีการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ส่งมาพร้อมกับไฟล์ต้นฉบับ)

